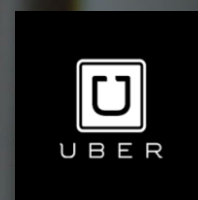

THE ECONOMIC CRISIS OF 2008 AS THE CAUSE THAT GIVES BIRTH TO NEW SOCIAL REACTION MOVEMENTS AND PHENOMENA

Author: Terra de maquis
November 18, 2016

“A social movement that only moves people is merely a revolt. A movement that changes both people and institutions is a revolution.”

— **Martin Luther King Jr., Why We Can't Wait**

INDEX

1. Introduction	7
2. Starting point: the economic and financial crisis of 2008	9
2.1. Origin	9
2.2. Causes	10
3. The economic crisis in Spain	11
3.1. Beginning.....	11
3.2. Repercussions.....	14
4. Analysis of a first aspect: the real estate bubble.....	16
4.1. The model of ownership in Spain	16
4.1.1. The concept of ownership	16
4.1.2. Ownership in the Constitution of 1978 and its social function	16
4.2. Comparison with the model of ownership in other countries	16
4.3. Spanish families' indebtedness	20
4.3.1. What a mortgage is and how it works	20
4.3.2. Great indebtedness of Spanish families in comparison with other countries'	21
4.3.3. What happens if you fail mortgage payments	23
4.3.4. Deed of assignment in payment.....	25
4.3.5. Foreclosing the mortgage: the eviction	26
4.4. Right to decent and adequate housing.....	27
4.4.1. Right to housing in a worldwide context.....	27
4.4.2. How this right is shaped in Spain	28
4.5. A social reaction movement: the "plataformes d'afectats per la hipoteca"	29
4.5.1. Origin.....	29
4.5.2. Internal organization	31
4.5.3. Funding.....	34
4.5.4. Accomplishment of objectives	34
4.5.5. Strong and weak points.....	36
4.5.6. Future prospects.....	38
4.6. The Squatting movement	38
4.6.1. Origin.....	38
4.6.2. Organization	39
4.6.3. Justification of their actions and specific examples.....	42
4.6.4. Pros, cons and future perspectives	46
5. Analysis of an alternative to current home ownership and renting.....	48

5.1. Shared ownership and temporary ownership	48
5.1.1. Characteristics of shared ownership	49
5.1.2. Characteristics of temporary ownership	49
5.1.3. System of operation	50
5.1.4. Regulation in Catalonia and comparison with other countries	50
5.1.5. Suspension issued by the Constitutional Court.....	53
5.1.6. Future prospects.....	54
5.2. “Masoveria urbana”	54
6. Measures adopted by the Administration to guarantee citizens a decent home. Explanation and effectiveness.	57
6.1. Social rent.....	57
6.1.1. Compulsory social rent (in Catalonia)	57
6.1.2. Non-compulsory social rent.....	58
6.1.3. Social rent with direct intervention or mediation of the Administration	59
6.2. Sanctions to great owners and other measures	59
6.3. “El Pla Local d’Habitatge”	60
7. Analysis of the collaborative economy as a way to alleviate the crisis effects.....	62
7.1. Beginning and development.....	62
7.2. Specific examples.....	63
7.2.1. Uber.....	63
7.2.2. Airbnb	69
7.3.3. Ecoxarxa del Bages	72
7.3. Critical analysis.....	74
8. Analysis of the “cooperatives de consum”	75
8.1. What they are	75
9. Final conclusions.....	78
10. Bibliography	81
11. Acknowledgements	86
12. Appendices	87

1. Introduction

My interest in subjects concerning the social sciences and the analysis of topical issues made me consider what ended up being my research project: the economic crisis of 2008 as the cause that gives birth to new social reaction movements and phenomena. So as to have a complete overview of the subject, I found it was necessary to study the issue from different perspectives: the historical one, the economic one, the legal one and the international one. I reckoned that analyzing these different views was a good starting point to get to know aspects I look forward to studying in depth at university. I am thinking about law, economy and international relations.

Thanks to this project, not only have I made a description of some contents but I have also gone one step forward and I have analyzed the beginning of the crisis and the social movements and phenomena that the crisis triggered, all within a framework of constant change. To start with, I have wanted to give a global overview of the phenomena to end up focusing onto what the social movements have meant locally, for example, in our comarca del Bages. I have tried to understand the issues that the media, the press and social networks publish on subjects like the real estate bubble, the economic crisis, the Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, the squatters, the right to decent housing and the capacity of the Administration to guarantee it, and the systems of collaborative economy that can be found in my area like the Ecoxarxa del Bages or, internationally, Uber or Airbnb.

My starting hypothesis assumed that after the economic crisis of 2008 the above-mentioned movements emerged with the purpose of minimizing economic costs, saving energy, sharing efforts or offering mutual support and helping people who had been left homeless on account of mortgage payment failures. I also wanted to find out if these phenomena were isolated cases and would decline as soon as the recession was over, or, on the contrary, they were here to stay.

The project has a theoretical part and a practical one. The former is obvious and the latter can be found in the fieldwork I did. For instance, face-to-face and online interviews to economists, jurists and well-known politicians and to social movement representatives in la comarca del Bages were carried out. Foreigners were sent questionnaires so as to get an insight into the situation in their countries and the social movements over there. Finally, some personal experiences abroad about the use of collaborative economy apps that cannot currently be used over here threw some light into the project as well.

So as to plan this research project accurately, a time chart was devised in order to organize all the activities that had to be carried out from mid-May until the end of November and to have a clear idea of what was supposed to be done. The time chart foresaw an initial period of compilation of information and of interviews followed by another period of writing the final version. The schedule was followed to the letter and sometimes the tasks were even finished before the deadlines.

Regarding the sources of information, the press, both written and digital, specialized articles and face-to-face interviews via e-mail and Skype, were used. At the same time, good reference books about the economic crisis and economy had to be read. Because it is a topical subject, most of the sources can be found on the Internet.

The method used to write this project followed different stages: first of all, an index was drafted to be used as a guide at all times. After that, a number of legal and theoretical concepts had to be analysed in order to be able to move forward. Next, as soon as some material such as interviews or newspaper articles were available, the different chapters were written. To finish with, the introduction and the conclusions were ready to be written. As far as the language is concerned, it was a good idea to read as much information as possible in English to learn the specific vocabulary and, in this connection, two websites used to double-check how to express the ideas in English must be mentioned, namely <http://www.wordreference.com> and <http://www.linguee.es>. Without them it would have been impossible.

In the beginning, I had decided to do a completely different research project. However, the moment I opted to change topic became very special to me because all that seemed problems with the previous one became solutions in this second one. I suppose it is because I liked this topic and was more motivating for me. It is true that I could have ignored all the legal aspects since they are not covered in the curriculum of batxillerat, but I thought I could go into detail about them thanks to my father's legal advice. I am proud to say that I learnt that our society is not organized one way or another by chance, but because we have chosen one particular way and have created the corresponding rules that make it possible. To finish with, the level of English used in this project does not correspond to the level attained at the end of batxillerat by far. I needed specialized language that was far beyond me. The difficulty of the language and of some economic and legal concepts led me to write a glossary to help future readers of the project.

Now, I hope you will enjoy yourselves reading the project as much as I have enjoyed writing it.

2. Starting point: the economic and financial crisis of 2008

2.1. Origin

The worldwide financial crisis of September-October 2008 was one of the worst since the Great Depression in America, and triggered a crash in the Stock Market that will be remembered forever. It became especially visible in September 2008, with the failure, fusion or bailout of several important financial companies in the United States such as Goldman Sachs. The underlying causes of the crisis were the financial unsteadiness of the main investment banks, insurance companies and mortgage loaners, as a consequence of the crisis of subprime mortgages (loans to people who may find it difficult to pay the debt back) arisen in the United States. Soon after that, the fear of a global recession came true.

As of October 2008, the Stock Exchanges in the United States, Europe and the region Asia-Pacific had fallen up to a 30% since the beginning of the year. The Dow Jones Industrial Average Index fell around a 37% from January 2008. That is a lot!

The stock markets around the world went through significant losses over the year 2008. The multiple simultaneous crises that affected the financial system in the United States were one of the causes and this made investors and savers panic, since the banking system was deeply affected. Certain indices such as the price of gold and treasury yields got record low prices and investors panicked.

The markets in Russia, as a result of the decrease in the oil price and the political tensions with western countries, fell more than 10% in a day, giving way to a suspension of the negotiation. Furthermore, other emergent markets also showed significant losses.

On September 18, the regulators of the United Kingdom announced the prohibition of short-term sales. On September 19, the US Securities and Exchange Commission (SEC) also forbade the short-term sales to 799 financial institutions. Besides, the SEC helped the institutions purchase their own shares.

On September 22, the Australian Securities Exchange (ASX) delayed its opening for one hour, after a decision taken by the Australian Securities and Investments Commission (ASIC) to forbid short-term sales. This measure was loosened slightly a few days later.

The crisis led to a problem of liquidity (real money, cash) and several financial institutions, especially in the United States and Europe, did not have physical money (solvency). This spread out panic. World leaders, national politicians, Finance Ministers and directors of Central banks coordinated their efforts to reduce the fears, but the crisis went on for years because the investors took for granted that there would be a severe recession.

2.2. Causes

The financial instability seems to have started with subprime mortgages (high risk loans to people that will hardly be able to pay their debt back), but it was aggravated by several economic circumstances: a drop in property valuation, a rise in basic product prices (especially food and oil), decrease in consumption, unemployment, difficulty to get credits and increase of the inflation.

The global economy has caused big recurrent depressions every 20 to 50 years. This phenomenon has been analyzed in depth and this last one could not be an exception.

On October 15, 2008, Anthony Faiola, Ellen Nakashima and Jill Drew, wrote an extensive article in the Washington Post entitled "What went wrong?". In their research, the authors claim that the previous Chairman of the Federal Reserve of the United States, Alan Greenspan, strongly opposed any regulation of the financial instruments and that it was exactly this that caused the economic crisis of 2008.¹

On October 17, 2008, the lawyer Timothy D. Naegele wrote an article where he also maintained that it was Alan Greenspan's decisions that triggered the economic crisis of 2008. The article analyses the economic tsunami that spread out all over the world with devastating effects and argues that Greenspan is the architect of the enormous economic bubble that finally burst. The author quotes Giulio Tremonti, Minister of Economy and Finances of Italy, who declared: "Greenspan was considered a master. Now we must ask ourselves whether he is not, after [Osama] bin Laden, the man who hurt America the most."²

¹ Faiola, A; Nakashima, E; Drew, J. *What went wrong* [online]. Washington, 2008. Available on the Internet at: <<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/10/14/AR2008101403343.html>> [checked on: 27-07-2016].

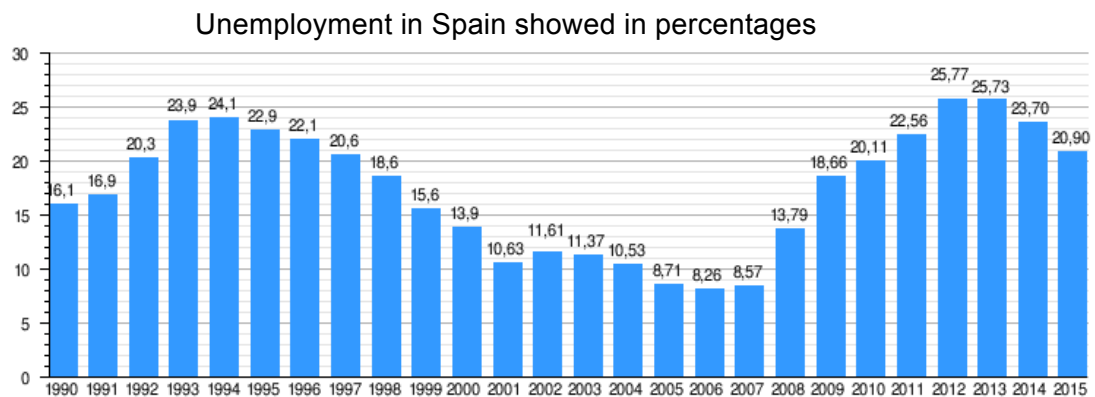
² Williams, R. *Alan Greenspan: Global Economy Running Toward 'State of Disaster'* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.newsmax.com/Finance/StreetTalk/Alan-Greenspan-economy-entitlements-productivity/2016/05/26/id/730990/>> [checked on: 27-07-2016].

3. The economic crisis in Spain

3.1. Beginning

To understand the beginning of the economic and financial crisis in Spain it is essential to move back to 1998 when Aznar's government passed the "Ley del Suelo". This new law's proposal involved privatizing the land and caused a huge increase in investments in the building sector, which also boosted the offer of housing on the market. Considering the laws that guide the market according to Adam Smith, the bigger the offer, the lower the prices, and this is exactly what happened. When prices went down, many young couples had the possibility to buy a house, which had been impossible earlier on.

Four years later, in 2002, the labor reform reduced labor rights and the costs of dismissal. At that time, "El País" published an article entitled "Aznar responde a la huelga general con a 'decretazo'"³. This decree-law made many companies increase their staff and therefore, the unemployment rate decreased in Spain, as can be seen from this chart.

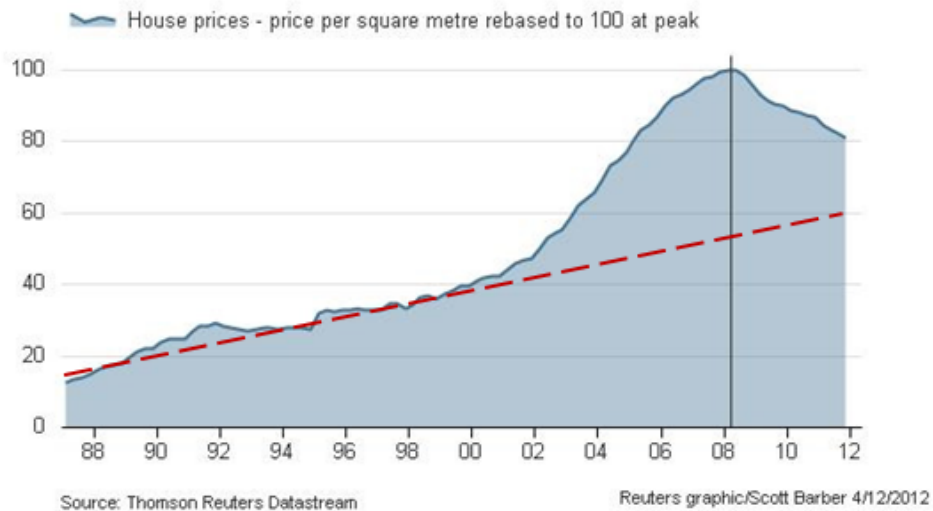

Source: Institut Nacional d'Estadística

The option most people who wanted to own a house chose at that time was that of property. The low housing prices were followed by a big demand, which increased prices. It was then that many speculators who wanted to make easy money entered the housing market. They bought properties at a low price and sold them at a higher price.

³ Parra, C [et al.] *Aznar responde a la huelga general con un 'decretazo'* [online]. Madrid, 2002. Available on the Internet at: http://elpais.com/diario/2002/05/25/economia/1022277601_850215.html [checked on: 16-08-2016].

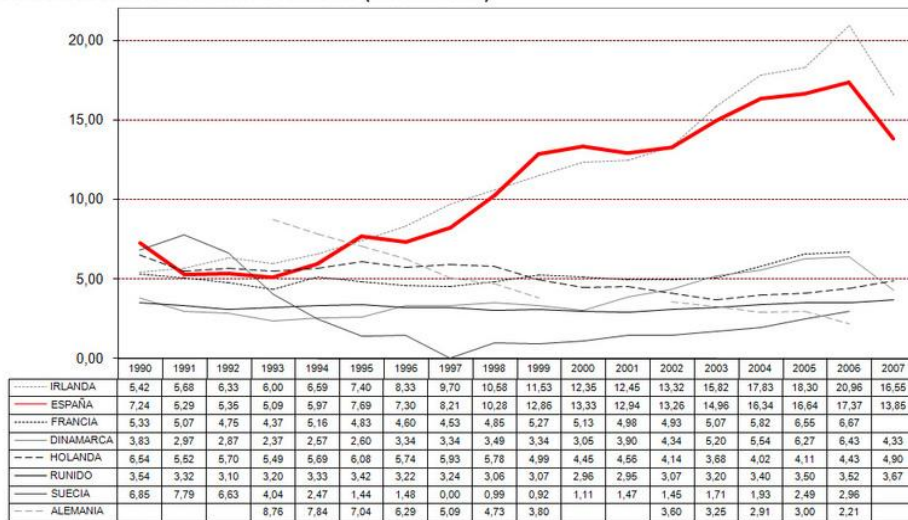
ESPAÑA PRECIO DE LA VIVIENDA

This chart shows the upward tendency of real estate prices in Spain. It can easily be seen that prices started escalating from 2002.

In 2005 the real estate bubble kept growing and thousands of houses were built every year.

CONSTRUCCIÓN DE VIVIENDAS. 1990-2007 (VIV/1000 HAB)

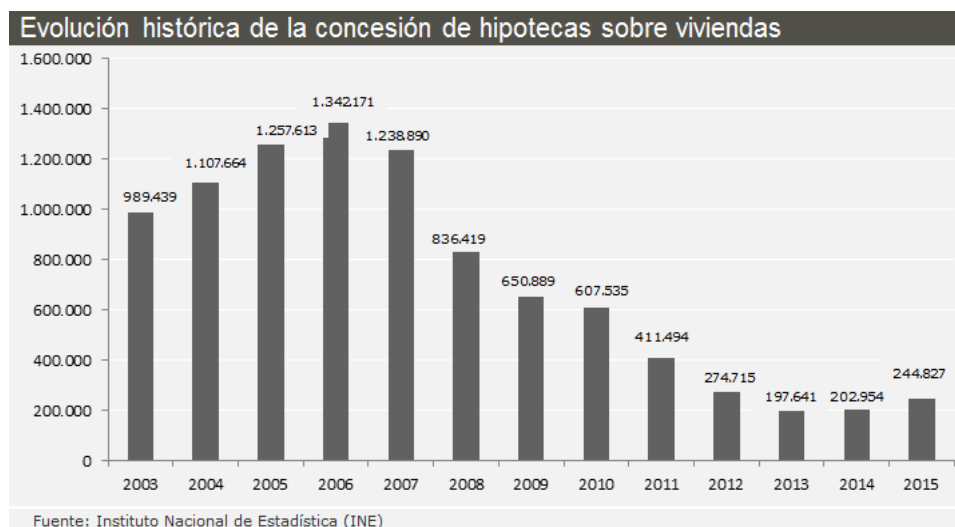

Source: National Institutes of Statistics of the countries analyzed

In this graph you can see the number of houses built in Spain compared to other European countries. At first sight, you can easily figure out that Spain was one of the European states where more houses were being built. The Spanish economy seemed robust and the gross domestic product (GDP) grew around 4% every year. This growth of the domestic economy was called the economic miracle and the very president of the government at that time, Mr. José Luís

Rodríguez Zapatero, declared that the Spanish economy was in the “Champions League” of the worldwide economies.⁴

With such a price rise, banks had to be more permissive to grant loans or mortgages so that the market could continue growing. Banks did not consider they were at risk when they authorized a credit because if the client could not satisfy the instalments, they could always sell the property, pay the debt off and even make money out of it. Of course this theory was only true if real estate prices kept rising.

This other chart shows that between 2003 and 2006 the number of loans and mortgages increased steadily. The bubble got bigger and bigger up to the point of granting mortgages that financed not only the house, but also new cars, mobile devices, holidays, trips, etc.

In 2007, many families, public administrations and Spanish companies were in debt. Banks were indebted to other financial entities and the only way to continue growing was by making this debt bigger.

In 2008, the price of houses kept increasing and it got to a point where the financial bubble popped in the United States. Quickly, it triggered a chain reaction all over the world and it reached Spain, where banks could no longer lend money. Although the recession had literally started, the president of the Spanish government, Mr. Zapatero, denied it on several occasions and he even announced “Vamos en un barco seguro, que es la economía española” and “No hay razones objetivas, no hay ninguna razón objetiva y fundada que permita sostener con honestidad un mensaje pesimista, mucho menos catastrofista. Ni sobre la situación actual ni, aun con mayor fundamento, sobre el futuro”⁵. On top of this, he even invented two E-Plans, where the government in Madrid awarded

⁴ EFE. *Zapatero afirma que España juega en la 'Champions League' económica* [online]. Madrid, 2007. Available on the Internet at:

<<http://www.elmundo.es/mundodinero/2007/09/11/economia/1189506158.html>> [checked on: 16-08-2016].

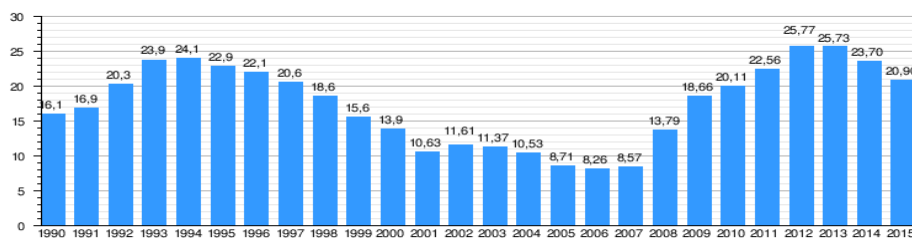
⁵ Ayala, F. *Las 50 veces que los socialistas negaron la crisis* [online]. Madrid, 2010. Available on the Internet at: <<http://www.abc.es/20101128/economia/veces-gobierno-nego-crisis-201011261629.html>> [checked on: 16-08-2016].

funds to city councils all over Spain so that they could carry out projects. It was a way of softening the crisis that he himself had previously denied and a way of boosting Spain's debt.

3.2. Repercussions

When nobody could borrow any more money, there was a chain reaction, but in the opposite direction. The GDP fell drastically: in 2007, the GDP had grown 3.8%, while in 2008 it grew 1.1% and in 2009 it decreased -3.6%.⁶ A number of evictions took place, (570,000 from 2007 to 2014 according to PAH), several companies went bankrupt, prices fluctuated and the government had to implement austerity measures. It must be reminded that the Catalan Government was the first one to impose cuts foreseeing the problem of indebtedness. The annual average salary in Spain decreased from 26,027 € in 2008 to 24,726 € in 2010 according to the Institut Nacional d'Estadística⁷ (INE), the delay in payments went up and sales, confidence and investment dropped.

Evolution of unemployment rate in Spain

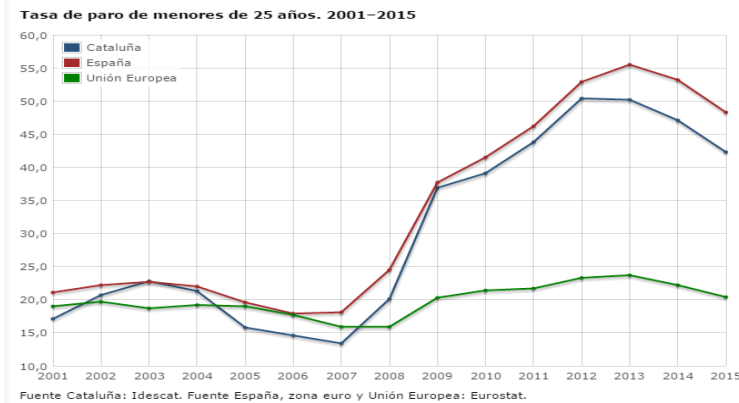
Source: Institut Nacional d'Estadística

This chart illustrates how after the real estate bubble burst, the unemployment rate in Spain triggered from 8.57% in 2007 to 25.77% in 2012, the highest ever. Unemployment led to social inequalities and poverty set in in many families.

The situation was even more serious amongst youngsters as throughout 2012, 2013 and 2014 more than a 50% of under twenty-fivers were jobless. In the context of this situation and with daunting future prospects, many of these youngsters moved abroad to look for work in countries where the crisis had not been so deep as in Spain.

⁶ Bolaños, A. *El PIB creció el 3,2 % en 2015, la mayor subida desde el inicio de la crisis* [online]. Madrid, 2016. Available on the Internet at: http://economia.elpais.com/economia/2016/01/29/actualidad/1454053782_817171.html [checked on: 18-08-2016].

⁷ Otto, C. *Esta es la pírrica subida del salario medio en España en los últimos 30 años* [online]. 2016. Available on the Internet at: <http://www.lavanguardia.com/vangdata/20160514/401781411646/salario-medio-espana-evolucion.html> [checked on: 18-08-2016].

Let's not ignore the number of suicides committed in Spain since 2007. Although it is difficult to prove, many psychologists and doctors denounce that "hi ha una relació claríssima entre l'increment dels suïcidis i la crisi econòmica" as Publico (a newspaper) published.⁸

As banks had awarded many loans and mortgages during the years prior to the crisis, the moment the bubble burst, they went bankrupt. Bankruptcy could lead to many individuals losing their savings. To prevent that from happening, governments saved the banks with everybody's money, as can be read in this article in "El Confidencial"⁹.

⁸ González, I. "La relación entre el incremento de los suicidios y la crisis económica es clarísima" [online]. 2014. Available on the Internet at: <<http://www.publico.es/actualidad/relacion-incremento-suicidios-y-Crisis.html>> [checked on: 05-08-2016].

⁹ Segovia, E ; Grasso, D. *Cinco años y 100.000 millones después: historia del rescate de la banca española* [online]. 2014. Disponible des d'Internet a: <http://www.elconfidencial.com/empresas/2014-03-30/cinco-anos-y-100-000-millones-despues-historia-of-the-rescue-of-it-banking-espanola_109053/> [checked on: 16-08-2016].

4. Analysis of a first aspect: the real estate bubble

4.1. The model of ownership in Spain

4.1.1. The concept of ownership

The concept of property is defined in the civil law. The civil law is the one that regulates mainly the private relations between individuals. Article 348 of the Spanish Civil Code defines the property as "el dret de gaudir i disposar d'una cosa, sense més limitacions que les establertes en les lleis."

Ownership is one of the oldest rights and along history it has gone through different definitions depending on the historical context. Therefore, the idea of ownership has been defined in numerous ways.

For example, when the Napoleonic Code declares that nobody can be deprived of ownership except through expropriation, in reality they are getting rid of the feudal system, where only a privileged few were landowners.

The Napoleonic Code influenced our Civil Code, written in 1889. At that time, this meant that those who owned a property could sell it and get money out of it. This promoted a real estate market. The market is what provides a property its value.

In this legal frame, each state will regulate the market according to its criteria. In Spain, it is regulated in the Constitution.

4.1.2. Ownership in the Constitution of 1978 and its social function

The Spanish Constitution recognizes the right to private property and to the inheritance of it in article 33. This article also establishes:

- The laws will establish the social function of these rights.
- Nobody will be deprived of their assets and rights, except through expropriation and even then, they will be compensated.

Consequently, the Constitution recognizes the right to private property and if a legislator wanted to delete this right, it would be unconstitutional. So, the legal institution of private property cannot be suppressed. Moreover, it is in the hands of the legislators to regulate its content about what can and cannot be done with people's properties. This is the social function of ownership.

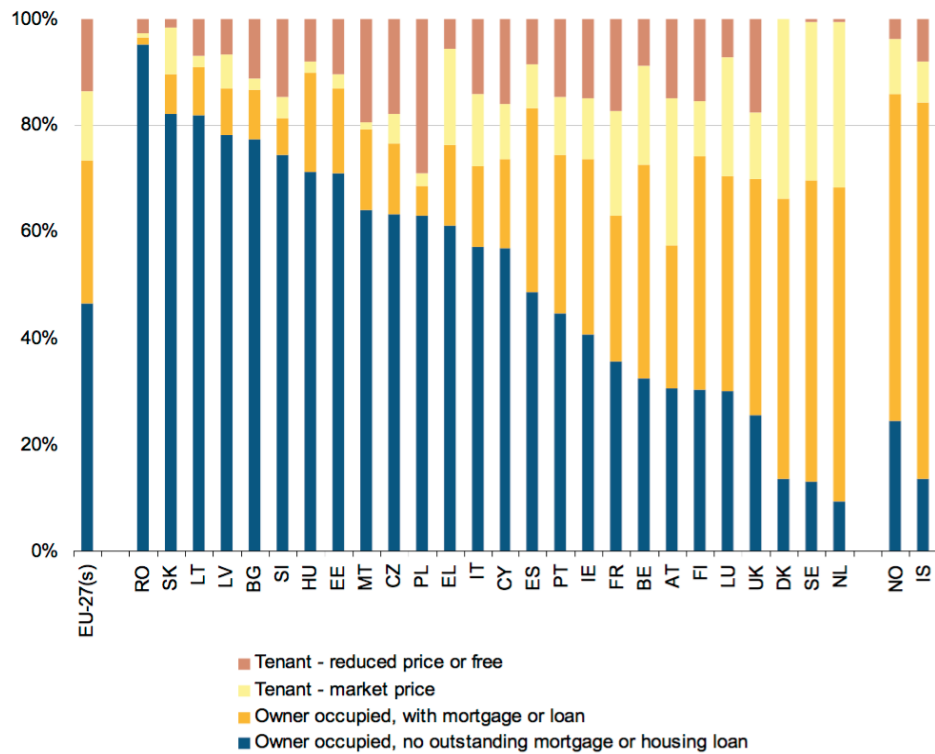
Take, for example, a landlord who owns a house. He has to pay land taxes on his property for the benefit of the society he is living in.

4.2. Comparison with the model of ownership in other countries

In Spain, around the year 2000, several political and cultural reasons led people to think that it was safer and a good investment to own a house. Renting was neglected and social rent was not promoted. The next charts show the evolution

of the distribution of population by tenure status in 2009, 2012 and 2014 in Europe.

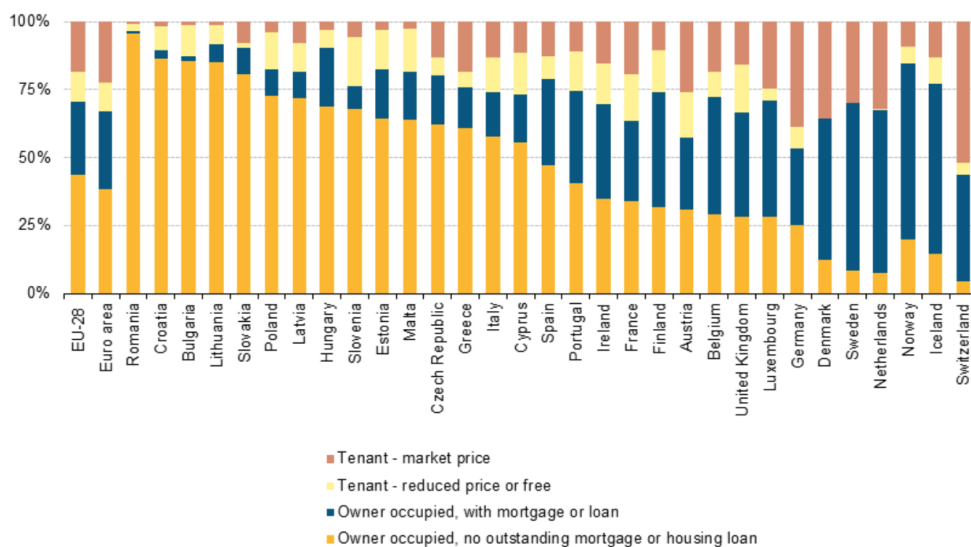
Figure 6: Distribution of population by tenure status (% of population), 2009

(s) estimate — no data for Germany

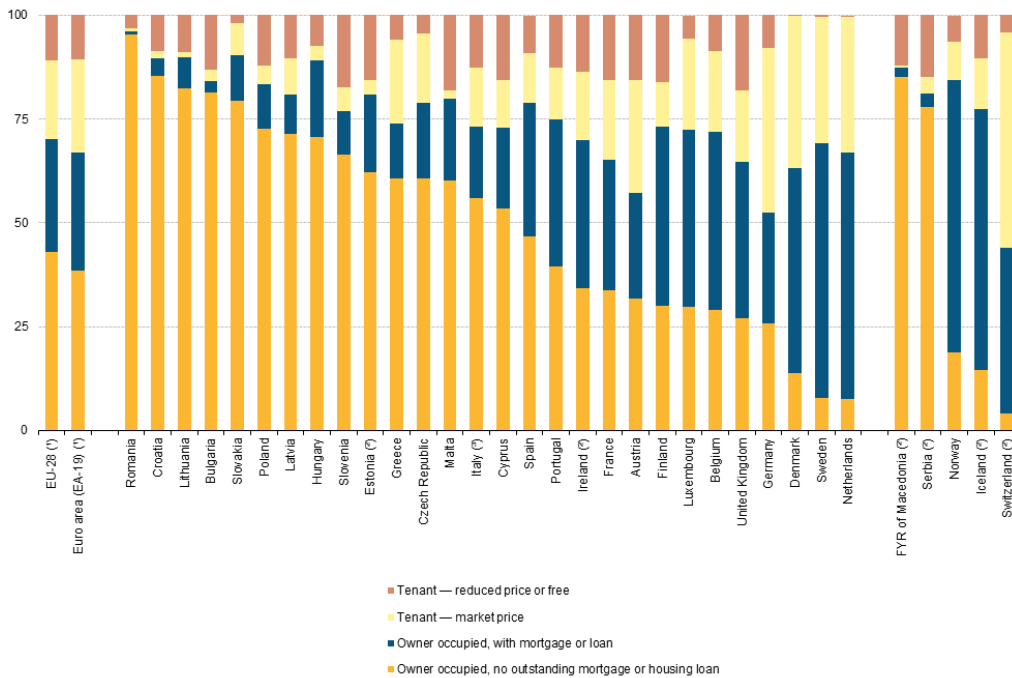
Source: Eurostat (online data code: [ilc_lvho02](#))

Distribution of population by tenure status (% of population), 2012

Source: Eurostat

Distribution of population by tenure status (% of population), 2014

(*) Estimates.
 (*) 2013.
 (*) Provisional data.
 Source: Eurostat (online data code: ilc_Wh002)

As can be seen from the 2009 chart, social rent (also called reduced price or free rent) was relevant in some countries where it had been promoted such as the United Kingdom, Ireland, Poland and Malta, whereas in Spain there was barely any. Because of the crisis, this situation changed for the worse and governments had even less money to promote social rent. Therefore, the 2012 chart indicates that the social rent was lower and in 2014 there had not been any progress in this respect either.

Over this period of time, the social rent decreased and market price rent remained globally the same in many countries except Switzerland, where it increased.

Before the crisis, lots of families in Europe got mortgages to pay for their homes and become owners. Take a look at the 2009 chart where many people had a mortgage, but the situation was different in 2012 because many people were not able to pay the loans back. In 2014, six years after the crisis had started, the number of mortgages increased.

Generally speaking, in Europe the tendency has always been ownership rather than renting, with the exception of Switzerland.

So as to compare the graphs and the reality, I sent a questionnaire to a number of friends my family has in Europe and America and asked them about the housing market. You can read the full answers at the back of the project, but here are some of their opinions that confirm the statistics:

A Finnish owner called Risto Pitkänen said: “It’s more common to buy a house (or a flat). It’s a cultural thing; people want to own their houses (if they can afford it). Because of the crisis, mortgage rates are very low and people are still able to buy their own house or flat.”¹⁰ The charts confirm it. However, the Finnish still have more rented houses or flats than the Spaniards.

In another interview, an Icelandic owner called Ari Ingimundarson said: “We rather buy them (houses). This is probably due to cultural issues and the fact that it was quite affordable. In other Nordic countries the model has been to rent. The crisis has not changed the willingness of people to buy their housing. Note that in the last 2 years, housing prices have increased dramatically and it is considered difficult for younger people to get housing now.”¹¹ We know Iceland went through a serious financial crisis and note that Iceland has more mortgaged houses than Spain and as many rented ones.

Also, a property owner in Ireland called Kenneth Burns said that buying was more popular than renting. “People tend to buy house, but supply is low at present and rents are rising dramatically. Home ownership model is still the norm.”¹² Still, Ireland has a little bit less ownership than Spain and slightly more renting.

Finally, two owners from the USA, Troy Taylor and Bill Korn confirmed that in North America the tendency is also to buy properties. Mr. Taylor wrote: “In the USA, home ownership is still what most people strive for. However, after the economic crisis, many more people rent than previously and this is not expected to change soon. Now many banks and corporations own the properties.”¹³, said a retired corporate executive in the United States.

Mr. Korn believes that “These days, about 62% of American households own their homes (not necessarily the same people as in the work force). This is down from almost 69% at the peak just before the crash. About 64-66% is more or less normal. It is cultural and financial reflecting such factors as job mobility, mortgage and tax policies, and rent to house price ratios. I would almost argue that the urge to own land is primal and the 'crisis' was just a blip in this statistic.”¹⁴ This is exactly what this chart shows. Mr. Korn is a landlord whose job is to rent houses and flats and knows the market in depth.

U.S. Households- Renters & Owners				
Type of Household	Households	% of U.S. Total	Residents	% of U.S. Total
Renter-Occupied	43,267,432	37%	110,175,847	35%
Owner-Occupied	73,991,995	63%	200,617,048	65%
Total	117,259,427	100%	310,792,895	100%
Source: NMHC tabulations of 2014 American Community Survey microdata. Updated 9/2015. Note: Does not include non-housing units.				

¹⁰ Questionnaire to Risto Pitkänen, from Finland

¹¹ Questionnaire to Ari Ingimundarson, from Iceland

¹² Questionnaire to Kenneth Burns, from Ireland

¹³ Questionnaire to Troy Taylor, from the US

¹⁴ Questionnaire to Bill Korn, from the US

4.3. Spanish families' indebtedness

4.3.1. What a mortgage is and how it works

A mortgage is a loan that a bank or lender gives you to finance or help finance the purchase of a property, normally a house but it could also be a car, a plane, a ship, etc. The property itself acts as collateral for the money you are borrowing to finance the property. If you fail to pay for your mortgage, the lender is allowed to take back your property and sell it to cover the debt. This process is known as foreclosure.¹⁵

To be precise:

- a. The mortgage is a real right of guarantee, that is to say, that "it follows the asset" on which it is established irrespective of a third party being involved. It is a guarantee that ensures the loan will be paid off.
- b. An essential characteristic of a mortgage loan is that the mortgaged property remains in possession of the borrower.
- c. The clearest example is that of a person who requests a loan to buy a house and uses the house itself as collateral of the loan. The house continues in possession of the buyer, who will have purchased it for him to live in it.
- d. In most cases, the asset is a building, although it can also be a vehicle, a ship or an airplane.
- e. If the beneficiary of the mortgage defaults on its payment, he cannot sell the house straightaway. There has to be an auction with the corresponding trial. It is called judicial foreclosure.

Advantages and drawbacks of a mortgage loan

In Spain, mortgages are closely related to the idea of a mortgage loan to acquire a house. By means of this operation, the customer of a bank that wishes to purchase a house borrows money to finance his purchase and, in return, signs a mortgage on the house as collateral to pay the money back.

The advantages and drawbacks are the following ones:

- a. Advantages:
 - The borrower has access to a huge amount of money that would hardly be able to obtain in other circumstances. This funding is on a long-term basis.

¹⁵ *What is a mortgage?* [online]. Disponible des d'Internet a: <<http://www.zillow.com/mortgage-learning/what-is-a-mortgage/>> [checked on: 20-08-2016].

- The borrower can keep the asset, which he will be able to enjoy and even sell to a third party.
 - For the creditor (lender), the collateral is a real right. Therefore, the mortgaged property will always guarantee the debt until it is paid off.
 - At least until the beginning of the subprime mortgage crisis, the lender was assured the value of the asset, which meant he would always get his money back should the borrower fail to pay for his debt. In other words, the amount the lender could get through the home auction covered the debt largely.
 - The mortgage, in the case of a state of insolvency, is considered “privileged” and has to be paid in the first place.
 - The legal process for the foreclosure of a mortgage is a quick one, at least quicker than other regular judicial processes.
- b. Drawbacks:
- For the borrower, the fact that it is on a long-term basis can also be a drawback, since many things can happen as time goes by that can affect the mortgage payments.
 - For the creditor, it can also be a risky business in difficult circumstances because the value of the asset can decrease and therefore get less than the property’s value when it is auctioned, which will not cover the whole debt.

Obligations of lenders and borrowers

A mortgage is destined to guarantee the fulfillment of a main obligation. As a guarantee, the borrower has more obligations than the lender, but the most relevant one is to keep the property’s value. Therefore, any action that can diminish the value of the mortgaged asset is especially relevant.

Foreclosure

If the borrower defaults on the payment, he will have to face a judicial foreclosure, with more advantages than a regular judicial process.

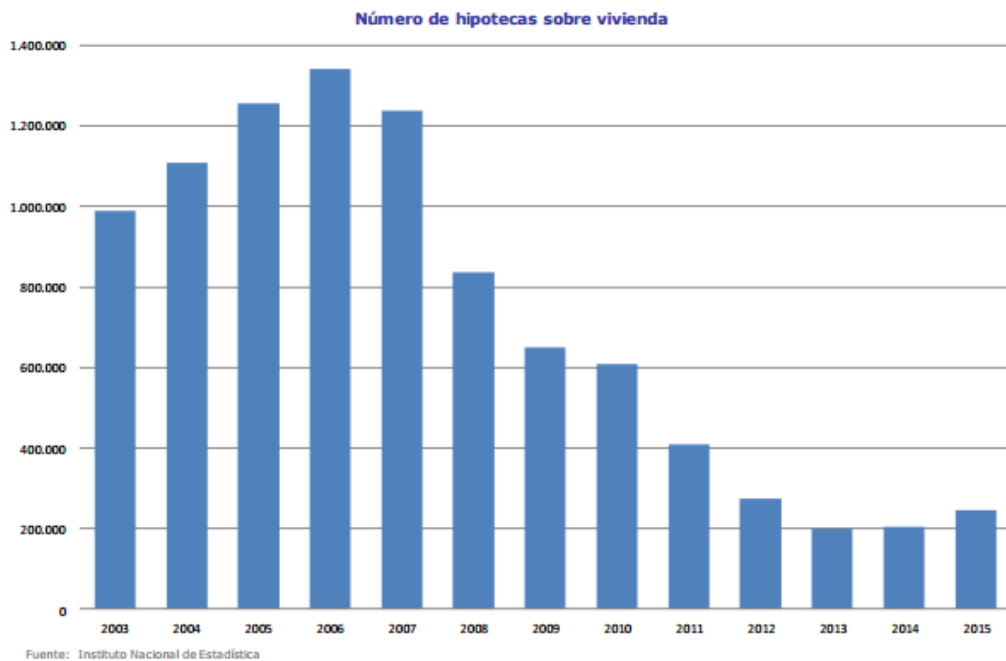
4.3.2. Great indebtedness of Spanish families in comparison with other countries’

Over the 20th century, both in Catalonia and in Spain, there was a tendency to rent flats rather than buy them. Renting was cheaper than purchasing and that is the reason why most people chose renting. Towards the beginning of the year 2000, the government and the banking sector started to make people believe that owning the house was a guarantee and the best investment for their money, better than having this money in the bank.

Inflation was high and the banks decided to offer mortgage loans and a new idea took in: it was better to buy a house than pay a rent. The advertisements told people that by having a house they could achieve freedom. “El dinero nos hace libres, forma profesionales, financia proyectos, construye sueños, te hace estar donde está el dinero, te trae a quienes hacen crecer el dinero, te ayuda a ser lo que quieras ser, te lleva diez años atrás, te abre las puertas del mundo, te permite tener a quien mejor gestiona el dinero, te da una segunda luna de miel, o una tercera, te permite tener uno o dos (hijos), nos hace jóvenes, guapos. El dinero no da la felicidad, pero ayuda mucho. ¿Quieres? Con nosotros puedes.”¹⁶ This is an example of an advertisement of May 2006 where Caja Madrid made his clients believe that thanks to their loans they could make their dreams come true.

They had special mortgages for people under the age of 35 that could be paid back in 50 years. Such was the euphoria that banks lent money to pay not only for the house but also the furniture, holidays, vehicles, etc. Public administrations did not buy sufficient houses for social rent and paying the rent was not worth it. Rent rates jumped and the banks themselves underestimated this option. There was the idea that the price of housing would never go down.

Theoretically, if borrowers could not manage to pay for the mortgage, they could always have the option to sell their houses, pay their debt off and even make extra money. It was believed that the housing bubble would last forever and some specialists even denied there was a real estate bubble. The problem set in with the burst of the bubble in the United States and the expansion of the economic and financial crisis all over the world.

¹⁶ *Anuncio Caja Madrid* [video]. Available on the Internet at: <https://www.youtube.com/watch?v=IzSNF6cq0LI>. 2006. [checked on: 24-08-2016].

This chart shows how the number of mortgages on houses in Spain started increasing in 2003 until 2006. In 2007 and 2008 the number of credits went down and from that moment on, they plummeted until 2014. Those who were not able to pay their mortgage loans were accused of having lived beyond their means.

Indebtedness in other parts of Europe was different than in Spain. Northern and central Europe had more robust financial sectors and economies. Their economy was not based on construction only, which was the case of Spain's economy. Southern states like Greece went through the crisis not because of private indebtedness, but because the government had spent too much money, had not collected enough taxes and had got in debt. This article¹⁷ of The Economist is very clear about that. According to this article, Portugal followed Greece's steps.

4.3.3. What happens if you fail mortgage payments

It all starts when the owners of a mortgaged house default on their payments. At this very moment, a judicial process starts and the debt increases since there are extra expenses: solicitors, lawyers, taxes and default interests.

In case of failing payment, the financial institution can start a judicial foreclosure to get the debt paid off. These judicial procedures follow this scheme:

- The claim. The financial institution sues the debtor in front of the Jutjats de Primera Instància close to where the property is located.
- Claim notification to the debtor and requirement of payment. In addition to notifying the debtor of the start of the prosecution (in case the financial entity had not previously required the payment), the bank will proceed to formally demand it.
- Certification from the Registre de la Propietat. The judge will request the Registre de la Propietat a certification of the mortgage registration and other loads the asset might have.
- Auction of the asset and payment to the financial institution. All public deeds specify the valuation of the property in case it has to be auctioned. This value was agreed on when the mortgage was first signed and states the minimum price the financial institution can pay for it.

Two situations can occur at the auction:

- a. Tenders compete:

¹⁷ Print edition. *Europe's other crisis* [online]. 2013. Available on the Internet at: <<http://www.economist.com/news/leaders/21588366-its-not-Just-sovereign-borrowing-there-are-too-many-zombie-firms-and-overindebted>> [checked on: 24-08-2016].

When the best bid equals or is higher than the 70 % of the value for which the asset is auctioned, the best bidder is awarded with the asset. If the bid is for less than the 70 % of the value for which the asset is auctioned, the former owner is allowed 10 days to find a tender that offers more than the 70 % of the property's value.

If there is no tender once the deadline is over, the financial institution can be awarded the mortgaged property for the 70 % of its original value or the 60 % if it is the usual home. If not, the highest tender will be awarded the property as long as it bids for more than a 60 % of the valuation. If the bid is lower than this, the quantity should equal the debt.

b. Deserted bidding:

When the tender procedure has been unsuccessful, the financial entity can be awarded the asset for a 50 % of the valuation. If what is auctioned is the owner's usual home, the minimum price must be a 60 % of the valuation.

Therefore, the minimum price for the tender to be awarded the bid is a 60 % of the valuation that appears on the deed.

The allotment amount of the asset can bring about the following possibilities:

1. The amount for which the asset has been awarded covers the debt. In this case, the institution is paid back. If the amount exceeds the debt, other creditors will be paid back as well. If there are no other creditors, the debtor will receive it.
 2. The amount for which the asset has been awarded does not cover the debt. In this case, the financial institution can require the debtor to face the rest of the amount. (In Spain, the responsibility in case of mortgage loans is "universal", which means that the debtor will have to settle with not only the mortgaged property offered as collateral in the first place, but also with his other assets, present or future.) This is exactly what the PAH is fighting against.
- Change in the ownership of the property at the Registre de la Propietat, possession of the property and, if applicable, prosecution.

Once the auction is carried out, the ownership of the property will be modified at the Registre de la Propietat to the new owner, who will have the right to have the possession of the property. If other people occupy the property, this involves the eviction of those living there.

Practical examples:

Example 1

Valuation of the asset (usual home) in public deed: 150,000 €
Debt of the asset at the auction to a financial institution #1: 85,000 €

On the simple note of the asset there is a seizure from a financial institution #2 for the amount of 16,000 € on account of an unpaid personal loan and another one carried out by the City Council for unpaid taxes of 3.000 €. The auction starts with a bidder who offers 106,000 € for the asset. The judge accepts the deal because the amount offered is more than the 70 % of its valuation in public deed. Of these 106,000 €, 85,000 € would settle the debt with the financial institution, and the remaining 21,000 € would be distributed the following way: 16,000 € to settle the debt with financial institution #2; 3,000 € to pay for his debt with the City council and finally 2,000 € would go to the debtor.

Example 2

Valuation of the asset (usual home) in public deed: 150,000 €
Debt of the asset at the auction to a financial institution #1: 95,000 €
On the simple note of the asset there is a seizure from a financial institution #2 for the amount of 16,000 € on account of an unpaid personal loan and another one carried out by the City Council for unpaid taxes of 3.000 €. The auction starts with no bidder and the financial institution #1 bids for the 60 % of the asset; that is to say, 90,000 €. Since the debt is 95,000 €, 5,000 € remain to be paid and the financial institution #1 has the right to claim them. On top of that, the property the financial institution gets has no other seizure because the 2 remaining seizures disappear from the simple note and will have to be paid by the debtor.

4.3.4. Deed of assignment in payment

A deed of assignment in payment is an agreement under which an insolvent debtor assigns his asset or assets to a trustee for selling them and pay his debt back to the creditor. It is a system that applies to mortgages when the debtor cannot face mortgage payments. In this case, the deed of assignment in payment involves giving the asset back to the financial institution so as to pay his debt off irrespective of the value of the asset.

In Spain, the deed of assignment in payment is not very much regulated, but something can be found in the Llei Hipotecària. Articles 105 and 140 of this law regulate it. These articles say that the mortgage contract can specify that the asset itself is the deed of trust (aval) and this way the rest of this person's assets are not subject to paying back the debt. This is exactly the deed of assignment in payment of the debt: the owner pays off his debt with the asset. If this is not made clear on the mortgage contract, the debtor has to take responsibility and pay the corresponding amount with his own present and future assets.

It must be mentioned that it is common practice among Spanish financial institutions not to accept the deed of assignment in payment when they grant a mortgage loan.

Although the deed of assignment in payment is not normally applied in Spain, one of the most famous countries where it does apply is the United States. As Bill Korn, a property owner in the United States I interviewed says: "Most mortgages in America are non-recourse, which means that the lender

can only take the property, although there are some mortgages in some states that do allow the lender to pursue the individual.”¹⁸

4.3.5. Foreclosing the mortgage: the eviction

In connection with subsection 4.3.3., once the auction is carried out, the successful tender can register the ownership of the property at the Registre de la Propietat.

The moment the property has changed hands, the debtor loses his property and a demand letter is issued so that he dislodges the house within one month. On account of family reasons or lack of another home, they can be awarded one more month. If there are children in the house, an extension until the end of the school year can be requested. If by then the property is not dislodged, the judge will send a letter informing him of the day and time he will be evicted. If he refuses to leave and belongs to the Plataforma d’Afectats per la Hipoteca, this organization will mobilize picketing to peacefully prevent the eviction. In no time, they will try to put pressure on the bank and public administrations to achieve the cancellation of the debt, a social rent on the same property or on a different one.

If the debtor decides to leave the house, the bank will claim the debt, interests and judicial taxes to the debtor. He himself, his salary and his co-signers will be seized. From then onwards, the debtor will come up on the Registre de Morosos (debtors’ list) and never again will he be granted a loan.

In most cases, these people and families remain indebted for life, with debts they will never be able to pay off and consequently, will pass down to their children if they are the heirs and accept the inheritance.

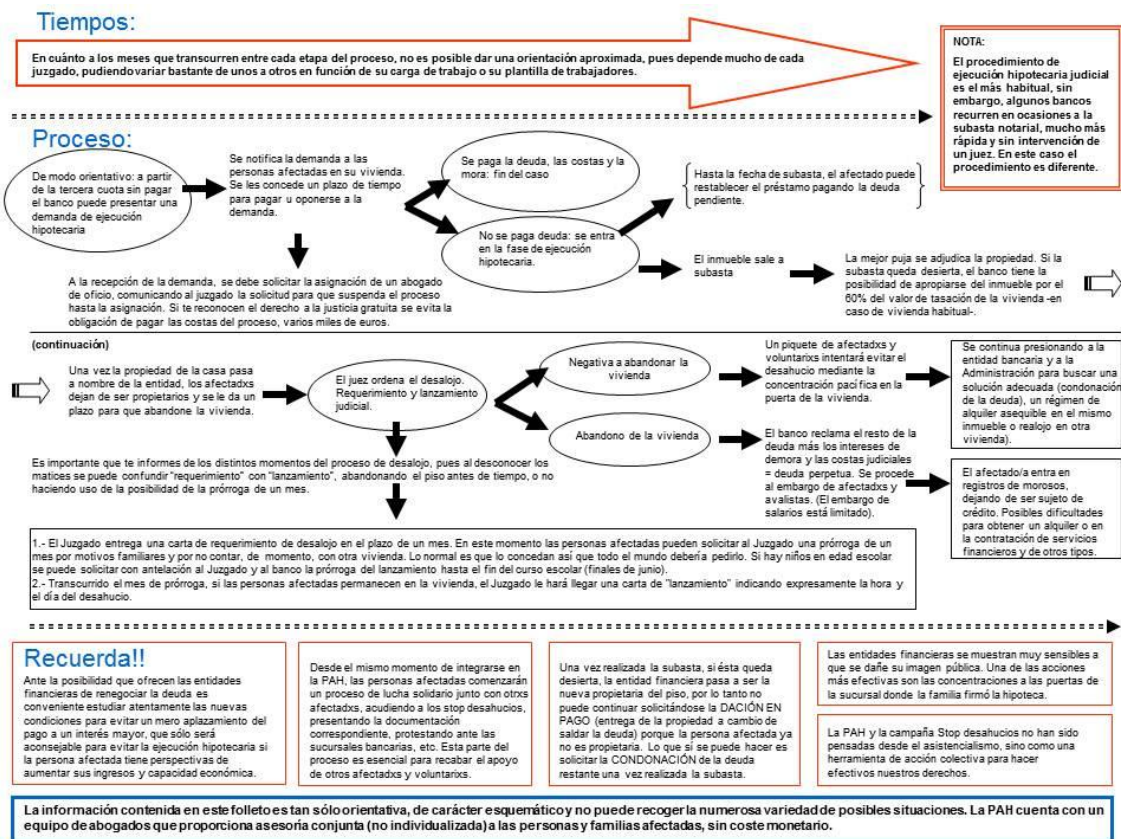

Source: Tribunal Superior de Justícia

¹⁸ Questionnaire to Bill Korn, from the US

This chart shows that in 2007 the number of foreclosures was 25,943. In 2008, when the recession had already started, this figure reached 58,686; in 2009 the figure was 93,319 and it peaked in 2010 with 93,636. In 2011, the foreclosures went down to 77,854, but in 2012 they increased to 91,622. From then on, they have decreased steadily, but not significantly.

This scheme was designed by the Plataforma d'Afectats per la Hipoteca and shows all the steps of an eviction and gives recommendations to the people affected. All the possibilities are explained and it also says in which ways the PAH members will react.

Source: afectadosporlahipoteca.com/documentos-utiles/

4.4. Right to decent and adequate housing

4.4.1. Right to housing in a worldwide context

Article 25.1 of the Universal Declaration of Human Rights says:

“Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care and necessary social services ...”

This is the first time that housing is considered to be a basic need for people to lead a decent life.

Consequently, if housing is a basic need for human beings who are living in society, a violation of this right denies the possibility of a decent life.

Looking back, from rural communities we developed big cities that have turned into large metropolitan areas. Looking ahead, the population is expected to keep increasing. In this context, housing has become one of the most serious problems of modern society.

The right to access housing should be the opportunity people have to enjoy a house. However, access to housing (whether through rent or ownership) involves money and not everybody can afford it.

Amnesty International keeps drawing our attention to the fact that this right is constantly being violated in areas politically unstable. Take, for example, refugee camps in Greece, France, Turkey or Germany. Unfortunately, these are the consequences of a system based on maximizing benefits.

4.4.2. How this right is shaped in Spain

The right to housing is present in the Universal Declaration of Human Rights and it is also one of the rights recognized in most constitutions of modern states, Spain's included. It is a right designed to eradicate social differences in modern societies.

Article 47 of the Spanish Constitution declares the right and the legitimacy of every person to access decent and adequate housing, without reference to ownership, since ownership is not considered a right. It goes on by saying that the administration has to get involved and develop regulations to implement this right and, at the same time, prevent the inappropriate use of the land and speculation.

Spanish Constitution of 1978, article 47

“Todos los españoles tienen derecho a disfrutar de una vivienda digna y adecuada. Los poderes públicos promoverán las condiciones necesarias y establecerán las normas pertinentes para hacer efectivo este derecho, regulando la utilización del suelo de acuerdo con el interés general para impedir la especulación. La comunidad participará en las plusvalías que genere la acción urbanística de los entes públicos.”

Article 26 of the Estatut de Catalunya, with regard to the right to housing, incorporates a definition for those who do not have sufficient resources.

Estatut de Catalunya 2006, article 26

Drets en l'àmbit de l'habitatge

“Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics

han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.”

The Constitution also establishes that public authorities and the laws are sufficient to exercise this right.

However, nowadays, there are still those who believe there is no such thing as a right to housing.

In general, though, it is considered that both la Constitución and l'Estatut de Catalunya accept the right to decent and adequate housing. Therefore, the problems concerning the lack of affordable housing are political, budgetary or social, rather than juridical.

All in all, in Spain, the right to decent housing is fully recognized, but it cannot be implemented because of the circumstances. In practice, we depend on the market and ownership or rent are almost the only options to access housing.

If this access to housing only depends on the market, it all boils down to the fact that, in reality, there is no freedom to “enjoy decent and adequate housing” as the Spanish Constitution states. Many people have used properties to invest their money on and now housing is impossibly expensive, which excludes most people from this market.

In contrast, there are countries like England, Scotland or France whose legislation forces the authorities to provide for housing to those who cannot afford it. Unfortunately, in Spain, there is still a long way to go.

4.5. A social reaction movement: the “plataformes d'afectats per la hipoteca”

4.5.1. Origin

In May 2006, more than 2 years before the beginning of the financial and economic crisis, a platform called V de Vivienda was born in Barcelona through social networks. This anonymous platform demanded the right to access housing as stated in article 47 of the Spanish Constitution, already mentioned in chapter 4.4. In addition, this platform was totally against the real estate bubble and speculation. Their actions were of outstanding vision since at that time nobody could foresee either what happened later on or the devastating effects of it all.

This organization and other similar ones like the Plataforma por una Vivienda Digna were able to mobilize and gather some 2,000 demonstrators considering Barcelona and Madrid together at a sit-in in May 2006. These sit-ins lasted for a month and other cities all over Spain joined them.

In October 2008, the organization V de Vivienda held an event in Barcelona called “No deixarem que els bancs ens facin fora de casa”, which was the embryo of the Plataforma d'Afectats per la Hipoteca. By then, they wanted to claim not only for young people's housing rights, but also speak out against

families who were heavily indebted and could not fulfill their mortgage payments. It must be pointed out that this organization could foresee the effects of the burst of the real estate bubble like job losses and an increasing number of foreclosures and evictions. From that moment on, this group moved from representing young people to representing families and people who were at risk of being evicted.

On February 22, 2009 the first assembly of people who could not meet their mortgage payments was held in Barcelona. The promoter was V de Vivienda with Ada Colau and Adrià Alemany leading their actions. It was then that the Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) was created. Many of those who attended the assembly were devastated and had no hopes; that is why it was difficult to start the movement.

The first campaign of the PAH was called "Aquest banc estafa, enganya i fa fora a la gent de casa seva." In spite of not being a numerous movement at the beginning, two more Platforms were created in Sabadell and Terrassa, and another one in Murcia later on.

The second campaign of the organization was called "Stop desnonaments" and it lasted from 2010 to 2014, achieving much more popularity than the previous one. During that period the platform assured that it had stopped 1,135 evictions.

In March 2011, the organization started the procedure to present an Iniciativa Legislativa Popular (ILP) to the Spanish Parliament to achieve the deed of assignment in payment retroactively (already mentioned in subpart 4.3.4.). In the end, they withdrew this ILP because the text that was finally agreed on in Parliament had nothing to do with their initial proposal.¹⁹

At a later stage, there was another campaign called "Obra Social la PAH", whose objective was to occupy newly constructed properties to accommodate people in precarious positions who could not pay their mortgages or people who had been evicted. According to the Platform, 2,500 people have been accommodated thanks to l'Obra Social so far.

In their last campaign "Hi ha vides en joc" the organization's proposal was civil disobedience to end up with unfair laws. They wanted to let politicians know that thousands of people were suffering because of that. This campaign became notorious because of the escrache protests some politicians went through.

In Manresa, the movement started in December 2012 because at that time, many families who had problems with their mortgages and rents had to go to the PAH in Sabadell. As soon as the platform started working in Manresa, about 50 people who did not have any mortgage problems were involved and only one family who had been having trouble to pay their mortgage was. All of them were volunteers and wanted to solve the housing problem in the country, which had been aggravated after the beginning of the crisis in 2008.

¹⁹ Castro, I; Román, N. *La PAH toma la decisión simbólica de retirar la ILP por la dación en pago* [online]. 2013. Available on the Internet at: <http://www.eldiario.es/sociedad/pah-Withdraw-ILP-dacion-desahucios_0_123187836.html> [checked on: 23-08-2016].

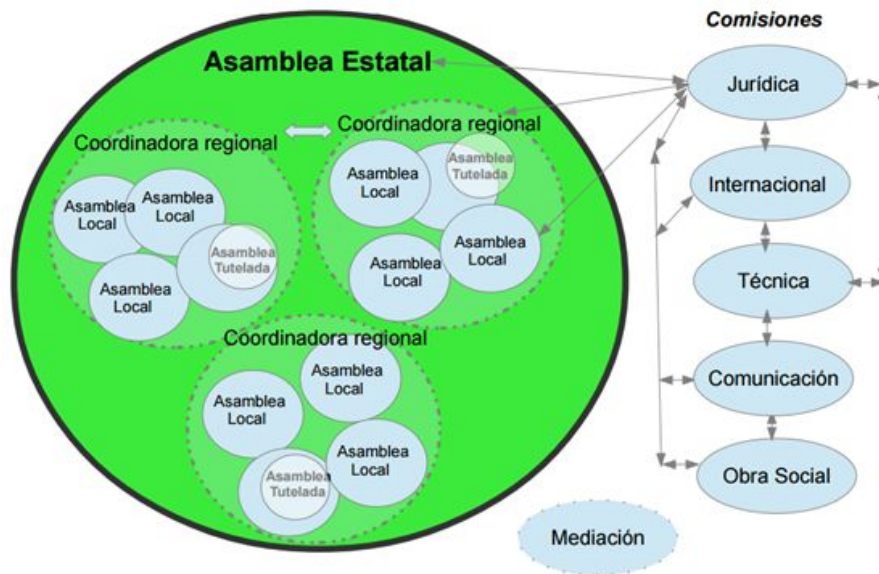
To create the organization they received help from the PAH Sabadell and they had the 15M movement in mind. Bernat Sorinas, an active member of the PAHC Bages says: “Nosaltres, el nostre referent va ser la PAH Sabadell, que va ser la PAH que ens va acompanyar i que ens va apadrinar, però la PAH neix del 15M...”²⁰

4.5.2. Internal organization

There are 317 local PAHs in Spain, 98 of which in Catalonia, and are coordinated at a regional level. The regional coordinators make up the state Assembly.

In addition, some Commissions form permanent, temporary or voluntary working groups. These commissions meet at a local level as well as at a state level. Each one of them requires time and commitment, but also suitable knowledge on specific fields by its members. At a state level, the PAH is divided into 7 different Commissions. The Legal Commission shares legal information, favors networking and works together with the network of PAH lawyers. It also helps to solve the doubts local assemblies might have. The International Commission is a space of work and coordination with different international housing groups. Its members answer international invitations the PAH has, translate documents and attend international events where PAH activists have to go. The Technical Commission was born with the aim to coordinate the ILP (previously mentioned) and now it coordinates the PAH at a state level. This commission gives an answer to the needs of the local assemblies, collects, proposes and backs up the PAH’s strategies at a state level and it collaborates with the state Assembly. The Communication Commission guarantees the existence of internal and external ways of communicating and is in touch with the mass media at a state level. The Social Work Commission supports, solves doubts and facilitates the information and documents to occupy properties to the local assemblies. It prepares methods to occupy houses and receive information of the attainments to share them with other local assemblies. The Mediation Commission ensures the mediation at a local and regional level. It prepares methods and documents to favor the mediation, backs up the assemblies and receives information of conflicts and its solutions so as to assess their efficiency. Last but not least, the Energy Poverty Commission is a branch that tries to guarantee the basic supplies to people in need of water, electricity and gas. It prepares documents for the administrations and companies, backs up the assemblies and organizes actions to make this energetic poverty more visible.

²⁰Interview to Bernat Sorinas

Source: <http://afectadosporlahipoteca.com/wp-content/uploads/2015/09/Documento-sin-t%C3%ADtulo.pdf>

This is a diagram drawn by the PAH that shows their organization. As you can see, they are local assemblies, the regional coordination, the state assembly and the different commissions.

The state assemblies of the PAH are held every 3 months in different places of the territory and it is then when the movement gets organized. In Catalonia, there is also a Catalan PAH assembly that is organized monthly. That is the reason why the PAHC Bages is represented in the Catalan assembly and in the state assembly. The local assemblies can express their opinions and vote on the subjects that are debated both in the state and regional assemblies.

At the PAHC Bages all the decisions are taken through the assembly. As Bernat Sorinas pointed out: "...nosaltres fem una assemblea setmanal cada diumenge a les 5 de la tarda i totes les decisions es prenen en aquesta assemblea. Aquesta assemblea té grups de treball, hi ha una comissió de comunicació, una comissió d'obra social, una comissió de casos i una comissió de relacions externes...". However, on certain occasions, some commissions can be autonomous in their decisions.

From the very beginning, it was decided that the decisions had to be taken by the assembly to show every member is equally important. They wanted a horizontal organization rather than a top to bottom one. Out of the 80 or 100 people that each week attend the PAHC assembly, only 30 work in commissions. According to Sorinas: "La majoria de la gent només participa a l'assemblea, va allà, participa dels debats, vota el que sigui...".

The PAHC in Manresa gets organized also by means of social networks such as Whatsapp. In no time they can summon their members so as to

occupy banking entities, empty houses or to stop evictions, to achieve a deed of assignment in payment or the cancellation of a debt.

These are the steps the PAHC takes to occupy a property for families who have been evicted and need a roof. They also have a course of actions to stop an eviction.

When the collective has the occupation of a block of flats in mind, they base their actions on the “Manual Obra Social la PAH,”²¹ which has detailed explanations of what has to be done before, while and after the occupation takes place. First, it deals with the initial period, then the day when the occupation is carried out, the negotiations with the financial institution that the dwelling belongs to, the political and social defense, the media, the election of the block to be occupied, the criteria to choose the families, the supplies, the court process, the inviolability of the home, the mediation with the different parties and the relationship with the neighbors, among others. Bernat Sorinas, a leader of the PAH Manresa, explained that the document had been written both by PAHC Bages and PAH Sabadell some 4 or 5 years ago: “El protocol és molt bàsic. Nosaltres busquem habitatges que siguin de la banca i que la banca no els estigui utilitzant perquè entenem que el nostre principal enemic és la banca”. What they aim at are buildings that belong to institutions such as Catalunya Caixa or la SAREB: “intentem sempre que sigui banca que hagi estat rescatada amb diner públic, per exemple si és Catalunya Caixa, si és la SAREB millor perquè és molt més fàcil explicar.”

When an eviction takes place, these are the steps to be followed: when the family is about to be evicted, they contact the PAHC. The PAHC informs all their members through the assembly, Facebook, Twitter and posters in the street and they summon their members to the exact place that has to be evicted. Right after that, as Bernat Sorinas mentions, “ens plantem davant de la porta per no deixar passar la policia i a la persona jurídica que ha de produir el desnonament, però a la vegada enviem 3 o 4 companyes a serveis socials i 3 o 4 companyes als jutjats de Manresa i habitualment l’aconseguim aturar burocràticament.” In Manresa, there has only been an eviction and it was stopped by the PAHC. The basic principle the platform relies on is a law that the Court of Strasbourg passed. It basically states that it is illegal to carry out an eviction if the family involved is left homeless.

There are no official figures about evictions in Manresa because the government only publishes state-level figures. This is also a fight that the PAH has entered. “Ho hem demanat per activa i per passiva, de fet és un tema que en el canvi de llei que vam entregar al Congrés dels Diputats, la primera ILP que vam entrar a Espanya, demanàvem transparència al Poder Judicial en temes de desnonaments i no ho aconseguim.”, Bernat Sorinas pointed out. However, according to their information, they have roughly calculated them.

²¹ 2013. Manual “Obra Social la PAH”. Available on the Internet at: <http://afectadosporlahipoteca.com/wp-content/uploads/2013/07/MANUAL-OBRA-SOCIAL-WEB-ALTA.pdf> [checked on: 27-08-2016].

4.5.3. Funding

The state PAH and the PAHC Bages in particular, as most movements emerged from the crisis, have very little revenue to cover the expenses. The state Platform received some financial help from the Observatori DESC, but most contributions are private donations. The Observatori DESC is a platform made up of entities and people with the objective to show that economic, social, cultural, environmental rights, the right to housing, to work, to education, to health and to food are just as fundamental as civil and political rights, freedom of speech, the right to life, to vote, etc.

Because of their ideology, they refuse to apply for a loan in a bank, but as Bernat Sorinas mentioned “econòmicament sempre ens n’hem anat sortint molt bé”. According to Bernat Sorinas, the PAHC Bages is self-sustained: “de la barra de la Festa Major Alternativa, de les samarretes que venem, d’una calçotada que fem popular, dels dinars d’aniversari que fan diferents companys i companyes de l’assemblea i que la gent fica un pot comú i la pasta va cap al moviment.” He also declared that luckily, the PAHC Bages has never had to pay a fine after being reported to the Court of justice. The expenses the organization has come mainly from the pieces that they use to hack the water meter: “Nosaltres cada setmana punxem l’aigua a dues o tres famílies a Manresa” as Sorinas claimed. These pieces cost some 100 € each. In addition, they print large posters, stickers and banners, which are not cheap, to publicize their actions. As for microcredits, Sorinas hinted they have never been interested.

The activities the PAHC members carry out are never paid and always based on voluntary work. A clear example of this is the brand-new school offering review classes that the PAHC is setting up in Manresa. The project consists in creating a school for families whose children need a private tutor and cannot afford it. This school is located on the ground floor of a block of flats that is occupied by the PAHC and therefore, this involves no extra cost. The material such as chairs, desks, blackboards and notebooks come from private donations and the 16 teachers are voluntary. Bernat Sorinas added that: “obrirem plaça a 32 nens” and “cada acompanyant tindrà dos nens perquè s’entengui més fàcilment i l’acompanyant és qui fa la classe de repàs i qui té vincle amb l’escola i amb la família.” About the teachers, he said: “tenim ja 16 professors, 2 logopedes, 1 psicòloga i molta gent involucrada en el projecte.”

4.5.4. Accomplishment of objectives

The PAHC Bages wants to convey the message that they have achieved a great number of goals since the moment the platform was founded. Bernat Sorinas ensures that they have accomplished “una barbaritat d’objectius”. He himself enumerates the objectives they have fulfilled in the last 4 years: “... hem ocupat 5 blocs que eren de la banca i ara hi viuen famílies. Obrirem ara al 10 d’octubre una escola popular per infants que no poden accedir a professors de repàs. Hem aconseguit més d’un centenar de dacions en pagament, crec que més de 35 condonacions del deute, molts lloguers socials, la cessió d’un bloc que vam ocupar i la propietat que és la SAREB, el banc dolent, el va cedir a l’ajuntament i aquestes famílies es queden a viure en aquest bloc...”; “... hem fet molta pedagogia en matèria d’habitatge a

la ciutat i l'objectiu principal ha estat accedir a les classes populars, organitzar-les empoderar-les i tenir un moviment fort de base..." They also remark the 1,500 people that they have advised throughout these years.

The PAHC Bages have always tried to broadcast their actions and they have succeeded since they took part in Salvados on the Sexta, Documentos TV on RTVE and 30 Minuts on TV3.

However, there is some bad news as well. When the first PAH was born, they had 3 main basic aims: the deed of assignment in payment, a net of public and social dwellings around the country and no evictions. In spite of their efforts, none of these aims have been achieved. It must be pointed out that their view differs from Sergio Nasarre's in that he has evidence that non-recourse debt is not a good solution to avoid evictions: "només existeix una cosa semblant (non-recourse debt, a secured debt for which the borrower is not liable) que no és el mateix. Només existeix a 11 estats dels Estats Units, a la resta no. És com el sistema europeu i, allà, als 11 estats on tenen això, és on han tingut més problemes d'execucions i de desnonaments." Nasarre also remarks that the deed of assignment in payment does not exist in any other European country and that it has not existed in the last 2,300 years.

50

Contemporary Housing Issues in a Globalized World

Figure 2.2 Recourse (dark grey) and non-recourse (light grey) states.

Source: own elaboration⁵⁶

This chart from a study done by Sergio Nasarre called: "A Legal Perspective of the Origin and the Globalization of the Current Financial Crisis and the Resulting Reforms in Spain"²² shows that in the states where non-recourse debt is applied there are a lot more housing issues, which means mortgage foreclosures and evictions.

Although the PAHC will always stand up for their three main aims, Bernat Sorinas must admit that some objectives have changed from the very beginning: "...han anat variant perquè la realitat ens ha anat portant cada cop a situacions diferents. Per exemple, al principi treballàvem gairebé

²² 2014. A Legal Perspective of the Origin and the Globalization of the Current Financial Crisis and the Resulting Reforms in Spain. Pdraic Kenna, Ashgate Publishing. P. 50. Available on the Internet at: <https://www.researchgate.net/publication/290023154_A_legal_perspective_of_the_origin_and_the_globalization_of_the_current_financial_crisis_and_the_resulting_reforms_in_Spain> [checked on: 11-09-2016].

només amb temes hipotecaris, el 100 % dels afectats que arribava a la plataforma eren temes hipotecaris. Ara, el 80 % dels afectats que arriben són per temes de lloguer.”

They also highlight the Iniciativa Legislativa Popular (ILP) that the Parlament de Catalunya passed and aimed at providing a solution to the housing issue. It was supposed to stop evictions and water, electricity and gas supply cuts to the families that could not afford the basic needs.²³ Shortly after the law was passed, the Constitutional Court suspended it and many families were left defenseless.

Finally, Sorinas remarked that all the actions carried out by the PAHC Bages have achieved some results, but obviously there are some aims that are not in their hands. “Quan vam, anar a buscar la dació per la Beme i el Jordi la vam aconseguir, pel Moha també, pel Robert també, vull dir que sempre hem anat a un banc a fer una acció ho hem aconseguit, sempre que hem ocupat un bloc per famílies que estaven vivint al carrer pensant que havien de tenir un habitatge ho hem aconseguit. Quan ens vam proposar el tema de l'escola, ho vam aconseguir; vull dir que cada objectiu a curt termini que ens hem proposat l'hem aconseguit, els que estan a les nostres mans,” he claimed.

4.5.5. Strong and weak points

Broadly speaking, the PAH has done a good job from the very beginning. Their origins were difficult because people who had to face evictions were devastated but they got some help from groups of people who felt they had to fight against evictions and injustices.

However, it must be admitted that their ways have not always been appropriate. The organization defines itself as peaceful, but on many occasions the violent actions they carry out to achieve their aims have been severely criticized. One of the resources the PAH resorts to is putting pressure on financial institutions and public administrations in order to stop evictions, to achieve non-recourse debt and houses with a social rent. This pressure is exerted by occupying bank offices, wallpapering the windows and, in some cases, by throwing rubbish into the offices. This is exactly what happened in Manresa, at a Bankia office close to Crist Rei on July 15, 2016.

²³ Sísepuede. *Aprobada por unanimidad la ILP contra los desahucios y la pobreza energética en Cataluña* [online]. 2015. Available on the Internet at: <http://afectadosporlahipototeca.com/2015/07/25/aprobada-fear-unanimidad-it-ilp-con-los-desahucios-y-it-pobreza-energetica/> [checked on: 10-09-2016].

Source: naciodigital.cat

Members of the PAHC Bages occupied the office, wallpapered the windows and threw fliers that explained the problem they were fighting against, as can be seen in this picture. This is exactly what all the fuss was about: a couple with two children had been granted a mortgage loan in 2007. Two years later, the father of the family's job was reduced by an employment regulation order and he was finally sacked. So as to pay for the mortgage, the family applied for another loan, but they could only rely on the 957 € his wife earned.

To help solve their problem, the PAHC members occupied the bank office and they were ready to stay until they achieved their aims. After a two-hour negotiation, they achieved a deed of assignment in payment.

In my interview to the bank director at Banc Sabadell I asked him what he thought about those actions and whether he had gone through any. His answer was: "Hi ha companys que s'han trobat amb l'ocupació de les PAH dins les oficines i no és una situació gens agradable. L'empleat del banc moltes vegades no en té cap culpa i segueix ordres dels de dalt ... no crec que l'ocupació d'oficines sigui la millor solució ..."²⁴

I also asked Arcadi Oliveres about the PAH and he said "estic 100 % d'acord amb la PAH i els recolzo sempre que puc ...". Nevertheless, when I pointed out these particular actions, he also said: "per la meua manera de pensar, sempre he estat contrari a la violència. Sigui violència en contra de les persones o fins i tot sigui violència en contra de les coses."²⁵

Josep Huguet, a former Minister of trade, tourism, consumption, innovation and universities at the Generalitat de Catalunya from 2004 to 2010, also considered the PAH to have been useful: "està bé que hi sigui perquè posa en evidència i fa conscient a la gent d'una problemàtica que potser passaria desapercibuda. A més a més, gràcies a aquestes mobilitzacions han aconseguit en alguns casos aturar algun desnonament o fer que alguns governs es moguessin en relació sobretot als pisos que són propietat de la

²⁴ Interview to Banc Sabadell director

²⁵ Interview to Arcadi Oliveres

banca i han canviat una mica els criteris d'intervenció.”²⁶ But he also agrees that violence is not the way to solve problems.

Santiago Niño Becerra distances himself from the movement and says: “pienso que es una iniciativa posibilista, pero unilateral, por lo que, o se monta una revolución o por si sola es un deseo. (Nota: las revoluciones ya no están de moda).”²⁷

Last but not least, Sergio Nasarre, director of the Departament of Housing at the Universitat Rovira i Virgili thinks that “Jo crec que la PAH ha estat una eina útil. És a dir, era una eina necessària en aquell moment perquè realment hi havia hagut abusos als consumidors...” Despite seeing the positive side, he also considers another factor: “El preu de l'habitatge el posa el comprador i el venedor, el banc aquí no hi pinta res i segon, qui va acceptar afegir a la propietat altres coses era el deutor.”²⁸ He thinks it was everyone's fault, not only the bankers', but also the debtor's.

All things considered, the PAH was created because citizens were against some ruthless decisions politicians had taken and these type of movements may make politicians think twice before they do it again. However, getting aggressive or invading private property is not the solution either, above all if you, as an individual, signed a mortgage you could not afford. The bank clerk is possibly the least responsible of all the decisions people in charge take every day irrespective of their consequences.

4.5.6. Future prospects

The PAH was born due to the housing and financial problems in Spain as a result of the 2008 crisis. Throughout these years, many more families have been affected by the situation and have had to resort to the platform. In the movement's view, they have the feeling that their activity will increase in the near future, even though it would be great to close the platform down, as it would mean that housing and financial issues would have been solved. Bernat Sorinas concluded: “Creiem que la nostra activitat en el futur augmentarà. L'escola popular n'és un exemple. No toquem només el tema de l'habitatge, hem intentat tocar el tema d'educació i segur que aquest any vindran altres històries” and he added that “la PAH treballa per la necessitat bàsica que és l'habitatge i mentre hi hagi gent que tingui necessitat de l'habitatge la PAH funcionarà perquè hi haurà gent que haurà de venir a la PAH per aconseguir un habitatge o a lluitar per un habitatge. Per tant, pensem que la lluita és de llarg recorregut i que, de fet, el moviment cada cop s'alimenta de més gent perquè cada cop hi ha més gent que està afectada per temes d'habitatge.”

4.6. The Squatting movement

4.6.1. Origin

Squatting arose as a social movement in the 60s in the United Kingdom, when some groups of homeless people settled in private properties. It was

²⁶ Interview to Josep Huguet

²⁷ Interview to Santiago Niño Becerra

²⁸ Interview to Sergio Nasarre

called Family Squatting Movement and was based in London. Nevertheless, there have been squatters from the moment private property exists since there have always been people without a house that wanted to have a shelter. This social movement started as a protest against private property and capitalism and its members used to be groups of young people who protested against social injustices.

The movement reached Spain in the 80s, when there were occupations in the main cities of Spain: Madrid, Saragossa, Bilbao, Barcelona and Valencia. Their protest actions focused on trying to find solutions to the crisis at that time. As a consequence, in 1995 the Spanish Parliament added article 245 to the Penal Code, where occupation was considered a crime. That is why from then onwards there was more repression against occupied properties, which, at the same time, triggered resistance and coordination among these groups in front of the police forces. Since then, they became more popular in the media and nowadays most people are familiar with them.

It is not clear when the Squatting movement appeared in Manresa. Jordi Bordes, who has been participating in the Squatting movement for many years and a squatter himself, said that it started in Barcelona and it spread out: “el boom va ser a Barcelona i a l'àrea metropolitana, però sobretot a Barcelona i no sé al cap de quant temps, si van ser mesos o van ser anys, però gent, a través del contacte a la universitat o a espais polítics a Barcelona, ho va portar cap aquí.” He also added: “també suposo que hi va haver una època a Alemanya, Berlín sempre hi ha hagut un moviment ocupa fort, també el contacte i les notícies que arribaven d'això i a través d'aquí...”.

4.6.2. Organization

At a state or regional level there is no structure that coordinates or organizes the squatting movement. The only example that could be found nationwide is the PAH since they also occupy dwellings, but it is a totally different thing. In the past, however, Jordi Bordes ensured that there had been assemblies where all the squatters were represented: “principis dels 2000, fa entre 10 i 15 anys, hi havia hagut assemblees d'ocupes, que eren gent que ocupava, que es reunia en una assemblea un cop cada setmana o cada dos, hi havia suport entre les persones.” According to him, one of the reasons why there are no organizations nowadays is because the movement has deflated: “Ara està en un punt molt parat, potser també perquè fa 15 anys era una cosa nova que va sorgir.”

Although the movement is not organized at a state level, this does not mean it is not organized locally. L'Ateneu Popular La Sèquia de Manresa holds an assembly regularly, as Bordes points out: “L'Ateneu es reuneix un cop cada setmana, fa una assemblea, a vegades 15 a vegades 10 a vegades 20 persones i aquesta és l'assemblea que gestiona el dia a dia del local. Com

qualsevol col·lectiu s'organitza per comissions. Hi ha economia, comunicació i difusió, relació amb els col·lectius, hi ha diferents comissions. Ara ha fet 7 anys, és una cosa bastant consolidada.”

Source: Terra de maquis

So as to occupy a property, a more or less well-organized group of people notice they need a place to gather together and carry out their activities. These people tend to be anti-capitalist and they question private property, as they do not consider it is a good housing option and believe that a solution to this problem is occupation. As far as the place to be occupied is concerned, Bordes said: “... a nivell més de criteris d’elecció, no ha de ser un espai d’un petit propietari, una persona que tingui aquest immoble. Sempre s’intenta que sigui d’una entitat bancària o que sigui d’una gran immobiliària, que sigui d’algú que tu, des de la teva concepció ideològica de com funciona el sistema, entenguis que està fent una sobreacumulació de béns i que de per si està generant unes desigualtats.” It must be added that the squats are always abandoned places that have fallen into disuse.

Once the place is chosen, they have to proceed with the occupation. There are instruction manuals that give details about the steps to be taken before, while and after the occupation.²⁹ Nevertheless, Jordi Bordes claims that these manuals are no longer used since the procedure is now commonplace: “...després de 15 anys d’experiències d’ocupació o 16 o potser 20 no sé ara quants, aproximadament a Catalunya fa entre 15 i 20 anys que s’ocupen edificis. Tot aquest coneixement que s’ha adquirit fa el fet i fa que aquests manuals que potser al principi eren més útils i necessaris i la gent els utilitzava més ara no s’utilitzin.”

²⁹ 2014. Manual de Okupación. 2nd. Madrid. Available on the Internet at: <http://www.okupatutambien.net/> [checked on: 27-08-2016].

As soon as a property is occupied, supplies like electricity, water and gas have to be hacked. Even though hacking could become dangerous, Jordi Bordes states that: “Sempre hi ha algú dins d’un procés d’ocupació que és molt manetes i que per coses de la vida (...) sap fer aquestes operacions i la gent que ho sap fer ho fa amb un pim pam. Els que no en sabem si que diem això és difícil, pot ser perillós...” and adds that: “amb l’electricitat es prenen les mesures necessàries”. Deciding who will be in charge of the operation and will take responsibility for that in front of the police is also important. According to Jordi Bordes, there are two main factors that determine the election of these people: their emotional and mental state and their economic solvency. As Bordes declared: “Un factor és que tu estiguis moralment, emocionalment, mentalment fort i capaç del que suposa, que t’arribin notificacions judicials (...) i és millor que sigui una persona que no tingui una nòmina estable, una propietat, perquè poden sortir temes d’embargament.”

The movement suggests having a good relationship with the neighbors. They do not want a confrontation with them and squatters try to explain the reasons why they occupy abandoned places and, if possible, persuade them to participate in their activities. Jordi Bordes points out that: “Nosaltres sempre hem intentat que (la relació) sigui el màxim de bona possible. Quan s’ocupa un espai, el que s’intenta és fer octavetes o fer un manifest explicatiu de per què has ocupat, on has ocupat, quins són els motius i anar als veïns porta per porta, donar-los-hi, explicar-los-hi, parlar amb ells, que et vegin la cara.” Furthermore, he adds that “Normalment nosaltres, a tot arreu on hem estat, hem estat súper bé.” The movement remarks the fact that they have made people conscious of their ideology and that nowadays the movement is generally better understood than 15 or 20 years ago. In spite of this, he admits that in some isolated cases: “només un cas de cada 10” the neighbors and people in general are not respected and the squatters themselves are quite rowdy. Unfortunately, the mass media only highlight these cases and therefore squatters in general have a bad reputation.

As for legal advice, most squatting organizations do not consider this a problem. Some prefer public defense counsels; others, private ones. Both options are considered good. Many public defense counsels do not share their views, but do their best to help them. According to him: “Dins de l’advocacia hi ha gent que en sap un munt de com has d’ocupar i que et poden donar mil instruccions de com fer-ho.” “Saps que te’n vas a una ocupació, però saps que no te’n vas allò a tirar-te al mar sol. Te’n vas amb molta altra gent que saps que et donarà suport, que hi tens una afinitat ideològica.”

The legal consequences of occupation are the eviction, fines for those in charge and, on very few occasions, prison.

4.6.3. Justification of their actions and specific examples

Article 245 of the Spanish Penal Code says:

“1. Al que con violencia o intimidación en las personas ocupare una cosa inmueble o usurpare un derecho real inmobiliario de pertenencia ajena, se le impondrá, además de las penas en que incurriere por las violencias ejercidas, la pena de prisión de uno a dos años, que se fijará teniendo en cuenta la utilidad obtenida y el daño causado.

“2. El que ocupare, sin autorización debida, un inmueble, vivienda o edificio ajenos que no constituyan morada, o se mantuviere en ellos contra la voluntad de su titular, será castigado con la pena de multa de tres a seis meses.”

Article 245.1 is about violence or intimidation to occupy private properties and article 245.2 deals with occupation of private properties without violence. The Spanish law does not consider obtaining a property by means of occupation; therefore, occupation of private property is duly punished.

The justification of the Squatting movement is based on the right to housing that has previously been mentioned. Their prevailing ideology is usually anti-capitalist, left wing, and clearly against private property. “Si faltan espais, n’alliberem” is one of their slogans since they have the perception that there is a shortage of housing or spaces where they can organize cultural activities. As Jordi Bordes says: “parteix d’una necessitat que la crea el sistema econòmic com a tal, que és el capitalisme, genera tot un seguit de desigualtats per part d’una minoria de persones, fa que moltes altres tinguin problemes ja sigui per accedir a un habitatge o ja sigui a un espai per socialitzar-se.” and “l’habitatge és una cosa que tothom necessita com necessitem l’aigua, com necessitem l’aliment, doncs necessitem un sostre o necessitem un espai on socialitzar-nos.” The anti-capitalist movement also sees the accumulation of goods as something negative. Jordi Bordes thinks it is not fair that a few people have so many properties: “qüestiono el dret a que hi hagi gent que acumuli tantes propietats enfront de gent que ho passa malament per solventar aquestes necessitats.” He also thinks that if someone from another planet came here, he would not understand why some people own so much and others, nothing. His opinion is that: “per mi el dret de la propietat no va per sobre del dret humà.”

Their objective is not only to occupy blocks of flats where homeless people can take shelter, but also to trespass on private abandoned properties or properties belonging to banks and real estate companies and transform them

into spaces where activities can be organized for everybody. In this respect, Arcadi Oliveres said: “Hi estic 100 % d’acord (amb el moviment Ocupa). Sempre que no hi hagi violència contra les coses ni contra les persones.”³⁰

However, it is difficult to put limits to this justification. The CUP is one of the political parties that most fosters this practice and defends that it is legitimate to occupy buildings of speculators and second abandoned homes. Not long ago, a controversy reached the media about Benet Salellas, a Member of the Catalan Parliament representing the CUP. According to the law, he, together with all the other MPs, had to make all his assets public. To many people’s surprise, he declared 11 private assets. Of course, this led to a debate whether his assets could be occupied or not because he belonged to a political party that defended the occupation of empty houses. The justification of Salellas was that those properties were his parents’ and his grandparents’ inheritance and that they had achieved them through hard work.³¹ In a way, he hinted that those properties could not be occupied because they had been achieved through his ancestors’ efforts, compared to other properties that could have been obtained through speculation. Here comes the question: who decides when a property is the result of hard work or the result of speculation? That is why this is a complex matter and Mr. Salellas’ justification is somehow a bit confusing.

There are two clear examples of occupation of houses and of spaces that can be found in our area:

On June 19, 2016 a youth group called Arran de Manresa occupied a block of flats, which belonged to BBVA, a financial institution in the capital of Bages. Their aim was that Manresan youngsters could emancipate themselves from their parents, which they find very difficult due to the crisis, the unemployment issue and the high price of housing. “No acceptem un sistema en el qual les joves no podem emancipar-nos mentre els barris són plens d’espais buits” said the youngsters in a press release.

Manresa is the city with most empty spaces in all Catalonia and that is why some youngsters claim that occupying empty flats is the best solution in front of the lack of solutions from the government.³²

³⁰ Interview to Arcadi Oliveres

³¹ *Les propietats i finques de Benet Salellas aixequen un polèmic debat a la xarxa* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2016/06/02/propietats-finques-benet-salellas-Raise/786378.html>> [checked on: 25-08-2016].

³² Brun, Meritxell. *Arran allibera un edifici del BBVA a Manresa* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://apunt.info/index.php/Sections/secciolluitesidrets/417-arran-free-one-building-of%20the-bbva-to-manresa>> [checked on: 20-06-2016].

Source: apunt.info

The building occupied at barri del Poble Nou, in Manresa

On April 22, 2015 l'Ateneu Popular Ca la Teia was born in Santpedor. Some youngsters living in Santpedor decided to occupy it. It is self-managed, assembly-operated and open to collectives and local entities. Their aim was to solve the lack of cultural spaces in the village by means of the occupation of abandoned buildings.

The building used to belong to a vet, but it was abandoned in 2002. Later on, it was bought by a real estate company that closed down and at the moment of the occupation it was going through bankruptcy proceedings.

Source: naciodigital.cat

L'ateneu popular in Santpedor situated at carrer Convent.

Over the following months of its occupation, the space was rehabilitated and nowadays the space holds talks, concerts, popular dinners, workshops, meetings and multimedia shows. The consumer cooperative in Santpedor called La Granera uses the space to deliver its products, but other entities such as els Bastoners, El Graner, l'Esplai Geps and la CUP of Santpedor also use the space.

Due to the fact that it is an occupied space, the person in charge of the bankruptcy proceedings reported the squatters to the police. As a consequence, they had to testify before the Court on June 14, 2016 in Manresa. They knew they would soon be facing eviction, but the trial was suspended because the defendants had not been served a subpoena.³³

In front of the Court in Manresa, there were a group of supporters who gave a speech that tried to explain the reasons why the place had been occupied.

Source: naciodigital.cat

Although squatting in our country is banned in the Constitution, there are other places where people can end up owning a property thanks to squatting. One of these places is the state of California, where there is a law that permits people to become the holder of a living place. Steve DeCaprio, a man living in West Oakland, discovered a house 13 years ago and he

³³ Redacció. *Se suspèn el judici per al desallotjament de L'Ateneu Ca La Teia* [online]. 2016. Available on the Internet at: <http://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/60465/se/suspen/judici/al/desallotjament/ateneu/ca/teia> [checked on: 14-06-2016].

became interested in squatting. He found out there was an adverse possession law³⁴ and started living in the abandoned house. He fixed the house, paid the taxes the previous owner owed to the Administration and paid his own taxes. Five years after living in the house and paying all the taxes, he became the owner of the house. Although it looks easy, he explains that police visits are normal and that the public Administration makes it difficult for him to get electricity. Not only did he occupy the house he is living in now, but he also created an organization called Land Action to help squatters with their actions. In 2013, 200 people were involved in the organization. The reasons why he is a squatter are similar to the ones people have over here: he thinks there are too many homeless people and too many empty houses.³⁵

4.6.4. Pros, cons and future perspectives

Squatting has some advantages and also some drawbacks. Occupied spaces allow homeless people to have a roof, free of charges. No mortgages, no rent. “Ateneus” or “casals” are spaces for people with limited means who want to carry out their activities and denounce they do not agree with the current housing system. Again, it is obvious that there are many empty properties while there are also many homeless people or people who do not have a space to do their activities. Jordi Bordes argues that: “Estàs qüestionant també de forma radical perquè vas a l’arrel del problema: el tema de la propietat i de l’acumulació de propietat.”

Another aspect in favor of the Squatting movement as Bordes remarks is: “si ho fas bé pots generar moltes sinèrgies amb els veïns, la ciutat o el poble.” According to him, most neighbors who live next door to a squat end up having a good relationship with them.

One of the drawbacks, though, is that a considerable amount of the population is against the movement and that, in some particular cases, the squatters get violent when they are evicted. Jordi Bordes believes that evictions are one of the handicaps occupation has: “a diferència que si llogues un lloc, sempre tens aquest perill que et poden desallotjar.” Some recent examples of violent evictions are Can Vies and el Banc Expropiat in Barcelona.

The Squatting movement has never considered legalization. What they would like to get rid of is the accumulation of empty spaces. If this problem

³⁴ *California Adverse Possession Laws* [online]. Available on the Internet at: <<http://statelaws.findlaw.com/california-law/california-adverse-possession-laws.html>> [checked on: 05-09-2016].

³⁵ Cobo, Vicenta. *De “okupa” a propietario, el sueño de tener una casa sin comprarla* [online]. 2013. Available on the Internet at: <http://internacional.elpais.com/internacional/2013/06/04/actualidad/1370303507_465350.html> [checked on: 05-09-2016].

was solved, they would no longer occupy, says Bordes: “si se soluciona aquesta problemàtica, les ocupacions cauran perquè voldrà dir que no hi haurà aquesta necessitat.”

Another option they would also consider is regularization of the occupied spaces. In spite of that, Jordi Bordes believes that: “El que passa és que és tan complicat en el sentit que la propietat privada és com el primer manament del sistema econòmic en que vivim, és inqüestionable, inviolable i jo crec això.”

Although the Squatting movement is not what it used to be, it will not probably end up disappearing. Jordi Bordes believes that if housing injustices persist and we keep living in this capitalist economic system, the movement will resist: “veig que ocupar és un acte de resistència contra una injustícia, plantar-te allà, fer-te fort, aprofitar la força que té la gent organitzada contra una injustícia...” and “Jo crec que, a nivell d’ocupació d’espais, mentre hi hagi propietat, mentre hi hagi gent que necessiti un lloc per dormir, mentre hi hagi desnonaments o mentre hi hagi barris antics o zones residencials que estan buides i que són un pou d’especulació, continuarà existint l’ocupació.” It must be added that many youngsters support the movement and feel that taking actions like occupying properties is a valid option. On top of that, as has been mentioned before, the reputation of squatters has changed over the last 15 or 20 years and the population is not so concerned about it.

To finish with, Jordi Bordes thinks that: “Em dóna com a mínim la sensació que la cultura aquesta de l’ocupació s’ha instal·lat a casa nostra, però també perquè s’ha instal·lat la indignació davant dels problemes i, sobretot, perquè s’ha instal·lat la cultura de l’acció, de que aquí hi ha una problemàtica que requereix una acció.”

Consequently, in spite of the fact that some research should be carried out to get to know the future prospects of the Squatting movement, sources linked to the movement argue that they will not give up and they will keep fighting until there is a change of mentality concerning housing.

5. Analysis of an alternative to current home ownership and renting

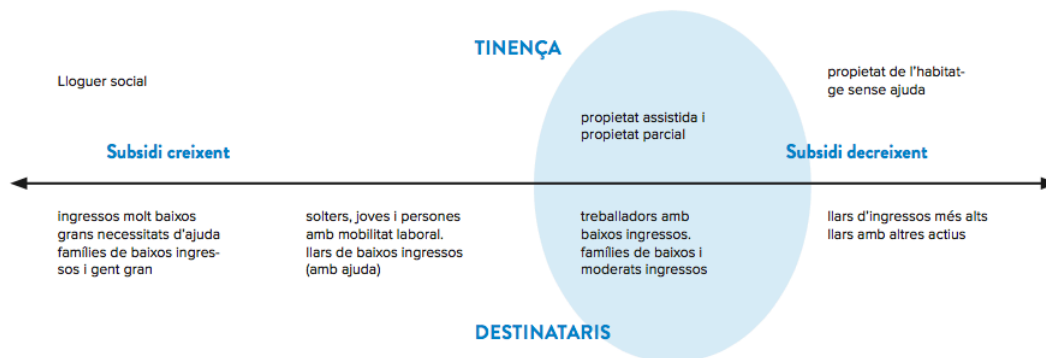
How easy or difficult it is to have a house in a country depends on the political decisions each country has made. As has already been pointed out before, from mid-20th century to these days, in Catalonia and in Spain, access to housing has been regulated by the free market. The construction sector has acted as an activator of the economy, and has relied on private property as the way to access housing. However, in many other European countries the intervention of public powers has been stronger and they have focused on answering social needs.

This has led to alternative mechanisms to access housing, different from traditional ownership. Within them, the so-called co-ownership mechanisms are the ones we will soon analyze.

5.1. Shared ownership and temporary ownership

Shared ownership and temporary ownership are models of co-ownership, in between purchasing and renting, which modify tenure in some way. On the one hand, co-ownership involves sharing ownership with another person or other people with the option to progressive acquisition of the house. That is to say, it intends to divide ownership to make properties more accessible, but without losing stability. On the other hand, time is regarded from another point of view (temporary ownership). The idea is that they do not limit the faculties the user has because he is the real owner and can act as such, but they are somehow limited since ownership consolidates temporarily or progressively.

As Sergio Nasarre points out in *Les tinences intermitges: combinant assequibilitat, flexibilitat i estabilitat en l'accés a l'habitatge* these are options that fall between renting and full ownership and should be available to people who cannot access either full property or official protected housing on account of their income and do not consider renting as a valid option as they want to have more stability (Nasarre, 2012).

Source: Sergio Nasarre. *Les tinences intermitges: combinant assequibilitat, flexibilitat i estabilitat en l'accés a l'habitatge* (extret de Monk i Whitehead 2010).

5.1.1. Characteristics of shared ownership

- The person who acquires a house in a shared-ownership scheme is the owner of the property from the very beginning. Therefore, he has all the faculties an owner can have. For example, he can use the house entirely on his own; that is to say, the original owner cannot interfere with the property under any circumstances.
- Progressively, the new owner can increase the percentage of ownership and this can lead to a total purchase of the property. The opposite can happen as well. Instead of increasing the percentage of ownership, the new owner may decide to lower it and end up selling the property. In the case of official protected housing, this scheme proves to be very flexible and helps those who want to purchase some sort of property to do it according to their income.
- In order to protect the original dwelling from misuse and let it hold its original value, the owner has some limitations: the dwelling has to be used for the purpose agreed on and its structure cannot be altered. That is to say, the original owner has a series of advantages to guarantee that the property does not lose value.
- The person who acquires the property can sell it and pass it down to his heirs. If the original owner agrees, it can also be rented. With official protected properties, this option is not allowed.
- The original owner can also sell his part of the property or pass it down to his heirs.
- The new owner, who is the only one using the house, is in charge of paying for the bills related to everyday use: water, electricity, gas, rubbish, etc. However, the payment of taxes related to the property has to be shared proportionally.
- The new owner can attend meetings with the building committee.
- It is possible to register the property at the Registre de la Proprietat and state the percentages of property clearly. This can make the granting of a mortgage easier.

5.1.2. Characteristics of temporary ownership

- Temporary ownership is established when a new owner purchases the ownership of a house from an original owner for a specific time. Then, the new owner can use the house for the period of time they have agreed on.
- The new owner deals with all the expenses generated by the house: both the bills related to everyday use: water, electricity, gas, rubbish, etc. and the taxes related to the property.

- The original owner has the right to get compensation for the loss of his property value caused by the new owner.
- The new owner can sell and pass down his property to his heirs. If the original owner agrees, he can rent the house to other people. With official protected properties, this option is not allowed.
- The original owner can also sell and inherit the property taking into account the time that he has transferred the co-ownership.
- It is possible to register the property at the Registre de la Propietat and state the duration of the temporary property clearly. This can make the granting of a mortgage easier.
- It can be extended.

5.1.3. System of operation

Once the co-ownership has been agreed on, the new owner makes use of it as a regular owner for as long as it has been signed. Therefore, he can remodel the property (as long as he does not make any structural modifications) and has to pay for its maintenance and the bills. In the case of shared ownership, taxes originated from the property have to be shared proportionally.

Before signing the agreement and immediately after doing it, both the original owner and the new owner have to carry this out:

- Evaluation of the state of the house.
- Agreement on purchasing a greater percentage of the shared ownership. Because the new owner can buy different portions of the house, this can be stated from the very beginning.

5.1.4. Regulation in Catalonia and comparison with other countries

Regulation in Catalonia

The introduction of temporary ownership and shared ownership into Catalan law has been taking place over the last few years:

- Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge recognizes co-ownership as a mechanism to access housing. At the same time, it establishes the possibility that the Administration can also acquire shared properties.
- Decret 13/2010, de 2 de febrer, del Pla per al dret a l'habitatge in the period 2009-2012, establishes the possibility that the system of co-ownership becomes another instance of protected housing.

- Decret 75/2014, de 27 de maig, del Pla per al dret a l'habitatge, indicates that shared ownership and temporary ownership can be considered an instance of official protected housing, but they will not come into effect until the approval of the modification of the Codi civil de Catalunya.
- Finally, Llei 19/2015, de 29 de juliol, d'incorporació de la propietat temporal i la propietat compartida al llibre cinquè del Codi civil de Catalunya incorporated shared ownership and temporary ownership to the Llibre V del Codi civil de Catalunya with the objective of helping people find solutions to access housing.

This law was meant to alleviate the problem arisen as a consequence of an excessive indebtedness for the acquisition of houses through loans and mortgages in the last twenty years. This fact, together with social, economic and juridical circumstances that have not fostered private or social renting has lead to a stagnation in the real estate market.

Comparison with other countries

The countries where these intermediate ownerships are common practice are especially the Anglo-Saxons (The United Kingdom and Ireland).

The United Kingdom

The British *leasehold* has been used in the UK since the 80s as an intermediate property: the *shared ownership*. This scheme was first devised to help the *key workers*, that is to say, teachers, doctors, nurses and other professionals. Now access to this system is free, prior to an interview and some other requirements. In the UK, about 170,000 families made this option and now promotions of *shared ownership* in London are numerous. Many of them are promoted by *housing associations* (non-profit private entities) that carry out public housing policies, and other private investors.

Ireland

In Ireland there is the *Shared Ownership Scheme*. In this case, access to shared ownership requires an acquisition of a 40 % of the property at least, with the commitment to purchase the complete property in a period of 25 years. Furthermore, the buyer pays a rent for the part that belongs to *the Housing Association*.

The plans of *shared ownership* involve the Administration since it is the administration's duty to provide subsidies or facilitate somehow the access to loans to purchase the house.

France

On the other hand, in France there is the *SCI à vocation sociale* (Real Estate Civil Society with a social purpose). France began a research project during

the 90s to analyze both the British *shared ownership* and other existent schemes abroad, and the result was the SCI à vocation sociale.

Ownership in France is unitary; that is to say, it cannot be divided as happens in the UK. Nevertheless, it could be divided if there was a society operating between the original owner and the new owner who wants to buy just part of the house.

The houses belong to this society and the buyer purchases a number of shares to the civil society. These actions award the buyer the right to use the house, but he is not described either as the owner or the tenant.

An SCI consists of two partners, the “social landlord” and the new owner of the house, who is considered a shareholder of the society. The shareholder buys a part of the house and can purchase more parts if he can afford it later on. If things do not go well, he can also sell actions back to the society. With this, a new scheme in between ownership and renting was born.

Regarding the British model, they considered it could be accepted in France, but it was quite contrary to their tradition. The French hate risks and considered that the British model would not help reduced the risk for the people with low incomes.

The formula of *the SCI à vocation sociale* has not been very successful in France, but this scheme can be found in Finland.

The Netherlands

The *Zwischennutzung* is a formula that includes different types of relationships between owners and users, where the main characteristic is that the exchange is limited to a certain time.

The *Zwischennutzung* involves using spaces that are no longer used for the purpose they were built and whose prospects are not clear. Affordable space = temporary ownership.

This scheme is closely related to “masoveria”, but a bit wider since it is not restricted to the residential usage, or to something the owner gets in return for his property. The possible usages of a *Zwischennutzung* are numerous. Typical ones are cultural and gardening usages, but there are others like housing usages for social venues or to practice sport.

What the owner gets in return for the usage of his property depends very much on the negotiation. It can result in an social rent, the payment of the taxes, the rehabilitation of the space,...

Individuals or organizations interested in using this space reach an agreement with the owner to make use of it at a low cost, or even for free, for a limited period of time.

The agents that take part in the process are: users (individuals, organizations, ...), owners (private, public, ...), mediators and politicians.

During the time the *Zwischennutzung* lasts, the owner agrees not to yield money from the rent, but his property will be taken care of, will not be vandalized and his space will maintain its valuation.

For the user, it is not an investment in the long run but can make the most of cheap or no rents. Mediators normally belong to agencies generally promoted by the administration but they can also be private and provide a service both to users and owners.

In all these countries, these schemes are popular because, for some reason, renting is not working fine. The UK, for example, has the lowest renting rates in Europe. Germany, however, has not developed these schemes because their renting market is going great.

To conclude, according to experts, the implantation of a new scheme like the ones mentioned above depends much more on the traditional ideas people in that country have than on technical aspects, as these aspects tend to be solved. Dividing property can be useful as long as it is safe and easy to understand.

5.1.5. Suspension issued by the Constitutional Court

In May 2016, part of the Llei 19/2015 passed by the Catalan Parliament, which incorporated the legal concept of temporary ownership and shared ownership to the Catalan Civil Right, was appealed by the Spanish caretaker government before the Constitutional Court.

At that moment, the Spanish government argued that “aquesta llei afecta les condicions bàsiques del dret de propietat, regulat per l'Estat. La introducció per part del legislador català d'una propietat temporal i revocable trenca amb la igualtat de regulació del dret de propietat.”

The Spanish government understood that this law exceeded the competences that Catalonia has in connection with the “conservació, modificació i desenvolupament del seu Dret Civil especial.”

In this respect, the government sustained that this competence “no és il·limitada sinó que s'ha de circumscriure a conceptes que tinguin relació directa amb la normativa autonòmica civil de dret de Catalunya”. “Aquests drets sobre els quals vol legislar Catalunya no tenen connexió amb figures del dret especial, sinó que deriven del dret de propietat comú o general,” they insisted.

Sergio Nasarre, the main driving force behind this law, has a different point of view. When asked if that law could only be developed by the State, he answered: “No, de fet, l'article 149.18 de la Constitució diu que Catalunya i totes les altres regions amb dret foral a la resta d'Espanya tenen dret a desenvolupar el seu dret propi i la propietat sempre ha estat dret propi de Catalunya.”

Once the Spanish Government presented the constitutional challenge, on May 31, 2016, the Constitutional Court suspended part of the Llei 19/2015 del Parlament de Catalunya as a precautionary measure. The magistrates applied the request of automatic suspension that the Spanish government had formalized invoking article 161.2 of the Constitution. The magistrates have now five months to issue a sentence, lift the suspension, or keep it by justifying the decision.

About the fact that the Catalan process towards independence has influenced this challenge, Sergio Nasarre does not want to speculate, but he thinks that: “és un tema polític que a mi se m’escapa. Bàsicament, el que a mi em sap greu és que a vegades es confonen unes coses amb unes altres. El que estem parlant és dret civil i això està a la Constitució i no hi hauria d’haver cap discussió per això.”

5.1.6. Future prospects

These formulas, namely temporary ownership and shared ownership, can easily fit in the current housing market since there is a large amount of empty dwellings that belong to both big and small owners, and, at the same time, they offer a model that allows the owner to enjoy a property as if he was the owner of the full amount, but purchasing only part of it.

Therefore, implementing this new system only depends on how well this type of ownership is explained to the citizens and also on the fact that there is a political will to carry it out irrespective of the particular fights between the Catalan and the Spanish governments.

Both temporary ownership and shared ownership facilitate the introduction of empty dwellings into the housing market; bear in mind that some owners do not want to rent their properties because they do not trust the system and they cannot sell their properties because very few people can purchase them.

Therefore, devising a series of incentives to favor these models could bring out a number of houses that can provide an answer to housing needs. The group of people who are not allowed to buy social dwellings but cannot afford market prices would be interested as well as those who can only afford social housing.

Regarding the future, Sergio Nasarre expects that the conflict will be solved: “Jo confio que ho mirin bé. Tant l’estat com Catalunya tenen un munt de supòsits de temporalitat.” and “la propietat té un nucli dur que és bàsicament el poder sobre la cosa, però el temps (referint-se a la propietat temporal) no ho és i per tant no hi ha cap problema tampoc.”

5.2. “Masoveria urbana”

The concept of “masoveria urbana” is very similar to traditional “masoveria.” In Catalonia, great estate owners have traditionally yielded their land to “masovers” so that the “masovers” can work on the real estate. This cession is

done provided that the “masover” keeps the estate in good condition and supplies the owner with part of the harvest.

The current “masoveria urbana” consists in an owner yielding one of his dwellings to a family in return for rehabilitations and, in some cases, a social rent. The works can be carried out before the family moves in if the building is in a very bad state, but they are normally done progressively. This system involves an improvement for the owner since his old house gets restored and also for the tenants because they can live in a house for very little money.

Jaume Espinal, director of Càritas in Manresa, points this out about the fact of whether it is easy to find people who want to rent their houses under this scheme: “No és immediat, però si ho expliques bé, hi ha gent que és capaç d’oferir-ho.”³⁶ Càritas Manresa is carrying out several projects of “masoveria urbana”, but they are not the only ones leading this scheme in Catalonia.

In the case of Càritas, the future “masovers” are the ones in charge of renovating the building and, in return, they will be the tenants for the following 3 years at least. Furthermore, the owner has to pay the building materials used on the house to compensate for labor costs. It must be added that the rent will be lower during the first months.

People who undertake this project tend to have some common characteristics like being on the dole or having little income. According to Mr. Espinal: “El perfil és de persones vulnerables, sovint amb atur de llarga durada, però amb capacitat per poder pagar un lloguer mínim que els permeti un habitatge individual.”

So that “masoveria urbana” can work properly, some previous steps have to be taken: a previous study of the state of the house has to be done in order to value its conditions. The terms and conditions have to be agreed on with the owner and the contract has to be supervised on a regular basis to ensure the contract is implemented.

“Masoveria urbana” is regulated by Llei 18/2007 de 28 de desembre, del dret a l’habitatge. It was considered a good option by the Government to promote the rehabilitation of dwellings in a bad state.

Although it is a good solution for people with limited resources, there are not many examples in Catalonia. Manresa is one of the cities that is carrying out this project. As Rosa Pintó suggested: “L’experiència de Manresa és quasi una experiència pionera”³⁷, but according to Jaume Espinal, Girona and Barcelona have also applied this system. In spite of this, Mr. Espinal remarked that this scheme is much more widespread in foreign countries than over here: “N’està ple d’exemples a França, als Països baixos, a Itàlia, ...”

³⁶ Interview to Jaume Espinal

³⁷ Interview to Rosa Pintó

Jaume Espinal also declared this about the beginning of the project: “Al juny de 2015 iniciàrem la primera fase amb 4 habitatges situats al Barri Antic de Manresa; a cada un dels habitatges hi ha una família, per tant en gaudeixen aproximadament unes 12 persones. Ara estem apunt d’iniciar la segona fase amb 6 habitatges, aquesta vegada al barris perimetrals.” Therefore, “masoveria urbana” has been increasing steadily and it is regarded as a feasible option. Jaume Espinal also considers it to be viable: “considerant que l’habitatge és un dret al que tothom hi hauria d’accedir lliurement, i tant que és a llarg termini (la masoveria urbana).”

In Manresa, both the City Council and Càritas cooperate to implement this scheme. As Jaume Espinal states: “el paper de l’Administració a Manresa és una ajuda econòmica al projecte que ens cobreix el suport de professionals tècnics responsables del projecte” and Rosa Pintó added that “és bo seguir fent-ho així de moment.”

Speaking of Catalonia, the Administration could stimulate “masoveria urbana” much more than now. For example, it should be easier to complete bureaucratic formalities at the Generalitat to rehabilitate buildings or apply for technical support for the rehabilitation works. Moreover, some legal advice should be given to write the “masoveria” contracts, too. On the other hand, empty spaces could be penalized through higher taxation of the IBI. Similarly, dwellings in the “masoveria” scheme should be subsidized or else, the taxes on such properties could be negotiated. Another action to be taken could be helping cooperatives and entities that support “masoveria urbana” and grant loans to future “masovers” who apply for them.

As happens with other measures to alleviate the crisis, this solution has positive and negative aspects.

On the one hand, it allows affordable access to housing and it guarantees the maintenance of the dwellings. Similarly, the price of the dwelling is very low and the “masovers” can borrow money from ethical banks, among others.

On the other hand, the “masovers” cannot apply for a mortgage, have the same rights as the tenants and cannot participate in the management of the community. Likewise, they cannot make decisions about the rehabilitation works since they have to fulfill the agreement signed with the owners.

6. Measures adopted by the Administration to guarantee citizens a decent home. Explanation and effectiveness.

6.1. Social rent

Social rent is a type of rent that involves some sort of help to the tenant as a result of his/her distressed economic and/or personal situation. The following typologies of social rent can be distinguished:

6.1.1. Compulsory social rent (in Catalonia)

On August 6, 2015, Llei del Parlament de Catalunya 24/2015, a joint effort of the Iniciativa Legislativa (ILP) driven by the Plataforma d'Afectats per a la Hipoteca (PAH), the Alliance against the Energetic Poverty (APE) and the Observatory DESC came into force. The law established a series of measures destined to prevent the evictions that could leave individuals and families homeless.

The measures were meant to be resources to help people and families at risk of losing their usual home because they could not pay for the rent or were in the process of being evicted. One of the measures was compulsory social rent.

Characteristics of this rent in accordance with the law:

When does social rent have to be offered? Compulsory social rent has to be offered to tenants at risk of residential exclusion before the eviction for failing to pay the rent has taken place. Not all landlords are forced to offer this social rent, only "great owners" or those who have acquired properties from foreclosures after April 30, 2008. That is to say, great owners are not allowed to carry out an eviction unless they have made an offer of social rent to their tenants beforehand.

What is a great owner? Great owners are:

- The financial entities, their real estate branches, property investment funds, asset management entities (including those coming from bank restructuring).
- Entities who own a living surface of more than 1,250 m², except social promoters and companies with a 15 % of qualified useful surface of official protection housing.

Who can benefit from compulsory social rent? Those people or families who:

1. Have a valid rent contract and are about to be evicted because they have failed to pay the rent.
2. Have no alternative but to live in a rented home.
3. Are at risk of residential exclusion, which means that their income is lower than:

- People living alone: 2 times the Indicador de renda de suficiència (IRSC). That is to say, 562.12 € monthly.
- More than one person living together: 2,5 times the IRSC.
- In case of disabled people: 3 times the IRSC.

Those people with a higher income can also benefit from compulsory social rent as long as they have a social report confirming an imminent risk of house loss and have no other alternative.

Preferably, the same property affected by the procedure is to be offered or, alternatively, a house situated in the same village, unless there is a report from the local social services that supports the transfer to another village.

The social rent involves a rent contract for at least 3 years and the monthly payment has to be in accordance with the household income (between a 10 and a 18 % of the total income). The rent must be readjusted if the economic household situation worsens, together with the taxes: Impost sobre Béns Immobles (IBI), and the expenses of the residents' association (comunitat de propietaris).

The people or family units that adhere to social rent have to register at the Registre de Sol·licitants d'Habitatge.

However, there has been a serious problem to implement this law. Unfortunately, on June 1, 2016, the Constitutional Court admitted the request of unconstitutionality promoted by the caretaker Government of the Popular Party against part of Llei 24/2015 de 29 de juliol, de mesures urgents per afrontar l'emergència habitacional i la pobresa energètica.

The successful application to the Court involved suspending the article of the law that regulates compulsory social rent for great owners (article 5, parts 1, 2, 3, 4 and 9).

For 9 months, Llei 24/2015 had proved to be the only existing rule in the whole of Spain to stop evictions and guarantee rehousing. What the caretaker Government noticed was the disadvantage of the financial entities because this law cut down on their privileges as they could not carry out the evictions; it forced them to provide social rent to families and gave tools to the Administration to make these financial entities hand over thousands of empty flats to people in need of a roof.

6.1.2. Non-compulsory social rent

It is a measure of the state Government through which those people who have been evicted because they could not face their mortgage payments can opt to renting a flat belonging to the same bank that carried out the eviction. The Ministries involved and the banks establish the conditions for the contract. Therefore, it is only voluntary on the part of the bank.

The requirements to benefit from this social rent are as follows:

- The previous eviction should have been a consequence of a foreclosure or failure of mortgage payment belonging to the same entity that provides the social rent.
- The eviction must have taken place as of January 1, 2008.
- The applicant must guarantee that the household monthly income should be lower than 3 times the Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (currently 1,597 €) and no household member owns a house or a flat.
- The applicant must be considered “especially vulnerable.”

It must be pointed out that the Catalan law established much better conditions than these ones.

This type of social rent will last two years maximum, compared to the Catalan law that allowed 3 years.

The rent in this case is between 100 and 400 € a month, more expensive than the rent the Catalan law promoted.

6.1.3. Social rent with direct intervention or mediation of the Administration

In June 2015, the Catalan Parliament gave the green light to an agreement meant to set up a joint fund of social dwellings to rent promoted by the Plataforma per al Dret a un Habitatge Digne. This fund includes public dwellings from la Generalitat, from City Councils, from local social housing entities and from financial entities that have yielded some of their properties to the Administration. These dwellings have to be awarded for a period of 5 years and the rent has to be set at at least 20 % below its market price.

The agreement also includes an annual commitment to increase the fund of social dwellings to rent and to stop evicting residentially vulnerable families because they fail to meet either mortgage payments or rent payments.

6.2. Sanctions to great owners and other measures

Both la Generalitat and city councils have implemented different measures to alleviate the negative effects of the housing crisis. These are some of the measures:

The Administration has introduced measures to help those who cannot pay a rent or a mortgage loan. It also tries to intercede with the banks so that the evicted families do not have to remain indebted all their lives. Luckily, in the last few years the number of families who have needed help has decreased.

Mediation offices have been created in certain city councils with the objective of managing the empty properties the banks have and offering them to citizens on a social rent scheme. These offices also want some families' debt to be cancelled, some of the mortgages to be transformed into social rents and some other mortgages to be renegotiated. Another objective they have is to achieve a deed of assignment in payment, but unfortunately they fail in many cases, as Rosa Pintó states: “s’han aconseguit molt poques donacions en equivalència de pagament.” The proof is that in the first six months of 2015 only 1,171

applications³⁸ out of 13,436 succeeded. Apart from the city councils, la Generalitat also collaborates: in July 2016, the Catalan Government received a cession of 1,800 dwellings to be destined to social renting.³⁹

Other actions taken by the Administration are the measures exerting pressure. These measures involve banks and big housing suppliers that got hold of dwellings thanks to mortgage foreclosures during the crisis. To pressure the banks, the city councils initiate proceedings to make banks offer their empty dwellings at a social rent. In Manresa, this is starting to happen with flats that have been empty for more than two years. Rosa Pintó declared that in the future “se’ls podrà obligar a cedir-los (els pisos) a l’Administració durant un termini de 3 anys per lloguer social.” Other cities like Barcelona, Sabadell and Terrassa have also implemented this scheme. The pressure consists in imposing coercive fines that force banks to regularize their flats. Having done that, the next step would be imposing financial penalties, but no council has reached this point yet. On many occasions, the media have confused coercive fines and financial penalties.

On the other hand, the Administration has also promoted a housing benefit. They help low-income families pay their electricity, gas or water bills and they try to prevent companies from cutting electricity, gas or water supplies. Manresa City Council states that they try to guarantee these supplies to poor families all year round: “durant l’hivern i també a l’estiu.”

In addition, since May 2015, Manresa City Council has fostered the “Programa d’inspecció i intervenció sobre els habitatges desocupats en situació anòmala.” This program gives a definition of what an uninhabited flat in an anomalous situation is. It also establishes the criteria and priorities for intervention, the way owners can get help and the amounts of the penalties to be imposed in case the anomalous situation is not solved. This program has a detailed intervention scheme and it includes a tax to inspect these uninhabited properties. The priority is the SAREB dwellings and dwellings belonging to entities that acquired properties through foreclosures.

As has previously been mentioned, Manresa City Council collaborates with Càritas with its “masoveria urbana” project and commits itself to making a significant contribution to improving dwellings in a bad state.

6.3. “El Pla Local d’Habitatge”

An important measure that the Administration has adopted is the “Pla Local d’Habitatge.” “El Pla Local d’Habitatge” (PLH) is a technical document whose

³⁸ Europa Press. *Las daciones en pago caen un 20,17 % hasta el mes de junio de 2015* [online]. Madrid, 2015. Available on the Internet at: <http://www.elmundo.es/economia/2015/10/23/562a48f1ca4741d3248b4622.html> [checked on: 01-10-2016].

³⁹ ACN. *El govern dobla els pisos de lloguer social procedents de bancs amb la cessió de 1800 habitatges del BBVA*. [online]. . 2016. Available on the Internet at: <http://www.vilaweb.cat/noticies/anul%C2%B7la-lanteriorel-govern-dobla-els-pisos-de-lloguer-social-procedents-de-bancs-amb-la-cessio-de-1-800-habitatges-del-bbva/> [checked on: 01-10-2016].

purpose is to define the local housing politics. In the first place, the PLH analyses the socioeconomic and urban conditions, the municipal organization and the different actions to be taken concerning the housing issue in the area and in the context where this situation takes place. Then, it defines the aims and the strategies of the housing politics and specifies the action the local Government has to implement both immediately and in the long run in relation to the land and the residential building so as to grant the right of the citizens to a decent and affordable house. On the other hand, the moment Llei 18/2007, de 28 de desembre, del Dret a l'Habitatge a Catalunya came into force, the Plans Locals d'Habitatge achieved legal recognition. This way, their role as a tool to determine proposals and local commitments is reinforced and becomes the frame to establish housing politics with la Generalitat de Catalunya.

Therefore, els Plans Locals d'Habitatge adopt a triple perspective. First, they analyze, study and diagnose the local housing issue. Secondly, they set the strategy to achieve their aims and thirdly, they take action as they plan their steps for the 6 coming years and carry them out.

The analytical content of the PLH has to comprise a number of aspects. First, the description of the residential urban structure and that of the dwelling stock to detect the deficits and the needs of rehabilitation. Second, the study of the demography and the current demand of housing in the area and its future projection in the short-medium term (6 years). Third, the study of the supply and demand of the market so as to evaluate those who remain excluded. Fourth, the diagnosis of the people and homes that will need protected or social housing or housing benefits in the period studied. Finally, the evaluation of the possibilities that urban planning offers, the local heritage of soil and housing and the material and organizational resources of the city council to face these needs.

The strategic content has to focus on the definition of the aims and strategies of the city council concerning housing. To do so, 3 aspects have to be taken into account: the diagnosis made, the general aims defined both in the Catalan and Spanish legislation and the city council's own resources.

Finally, the pragmatic content of the PLH involves the definition of the program concerning housing in the 6 following years after its approval and the different agreements with la Generalitat de Catalunya.

El Pla Local d'Habitatge in Manresa covers 6 years, from 2017 to 2022. This plan, as Rosa Pintó pointed out, is a draft but it is about to be finished. Within the plan, 3 aspects can be distinguished: the analytical part, the strategic one and the programmatic one. It especially focuses its attention on increasing the aid for people in need of low rents or free energy and the collaboration with Fòrum, Càritas, la Fundació Rosa Oriol, el Banc dels Aliments and la Creu Roja.

7. Analysis of the collaborative economy as a way to alleviate the crisis effects

7.1. Beginning and development

The global recession, the social networks and the Internet have promoted the so-called collaborative economy, in which the users exchange goods, accommodation or empty car seats.

With almost five million unemployed citizens in Spain according to the last survey of the working population, and when 80 % of the workforce has had their salaries frozen, the Spaniards have had to look for solutions to survive. An option is to reinvent the system and make progress (or go back in time) towards a collaborative economy where sharing the resources available allows people to save or increase their revenue at the end of the month.

The era of digital communication also fosters exchanging. Social networks, Internet portals and mobile applications help different users to be in touch and interact to share services and lend or sell objects. As an example, there are those who rent their empty rooms to tourists, rideshare with their own car or taxi and/or purchase second-hand clothes on the Internet.

Nowadays, collaborative consumption (also called shareconomy or peer economy) has grown driven by the economic crisis, but still, its impact does not reach 1 %, according to a study carried out by the Area of Marketing in ESADE in 2015. However, on a personal level, the saving can be very significant as long as the user adapts to this lifestyle and waives to the value of ownership.

In line with this, there are those who save money through social-lending or peer-to-peer accommodation. An example of them are the successful *Airbnb* or the community called *Couchsurfing*, Internet pages devoted to offer houses or rooms in cities all over the world at a more affordable price than hotels. With this way of travelling, both travellers and landlords have advantages. Besides, tourists can have a completely different experience as they have the chance to get to know locals and merge into the culture of each country they are visiting.

According to those in charge of *AirBnb*, the access to their service allows the hosts to make some extra money out of the space or properties that they no longer use, such as their holiday home or the children's bedrooms once these children have become independent. On the other hand, this money can help to pay for the mortgage or other everyday expenses. Looking at another positive side, this empty space in a house can lead landlords to meet people from all over the world.

Carsharing is another way to rationalize resources and become environmentally friendly. There are already a number of web sites that are designed especially to put different users in contact: *Uber*, *Blablacar*, *Carpooling*, *Buzzcar*, ... This way of travelling has an extra social value. Apart from saving money and being convenient, the most remarkable outcome is that you can speak with somebody along the way.

Other mobile applications such as *Join up taxi* are already online to help find several people interested in leaving from the same point to go to a common destination and, this way, share the final bill. The user can suggest a departure point or join another group that have already launched their route.

The second-hand market is living through its period of economic glory. Worldwide sites such as *eBay* or *Segundamano* (now *Vibbo*) and newer sites as *yanomelopongo.com* have achieved record visits. For babies, sites such as *Segunda manita* or *The Cochecito Lere* are a must. Finally, if you want to get rid of something and recover part of your investment *Cash Converters* is your site.

Will this fashion disappear with the economic recovery? Probably not, since the generalization of this change has a lot to do with the generational swift: what was important for the parents does not necessarily have to be crucial for the next generation, and the youngest ones nowadays seem to cooperate in a more natural way. A common characteristic amongst the youngest is their digital culture. This does not mean that collaborative economy reserves the right to refuse admission. In spite of its high acceptance in an age range between 20 and 30 years of age, the usual participants in initiatives of collaborative consumption like home exchanging or time banking tend to belong to an older generation.

Collaborative economy has gone hand in hand with the technological factor from the very beginning and its development later on. Even when in certain cases this economy's proposal involves reinventing behaviors and traditional practices, such as cooperation itself, part of its peculiarity is that it does it through the Internet and takes advantage of the opportunities that smartphones and other mobile devices offer us. Technology and social sites allow us to surpass borders, be hyper connected and this is, so to speak, neat, stylish, trendy and cool.

Whether it is regarded as a great boom, as perceived in the collaborative sector, or as a more modest irruption of this other and newer type of economy, it looks as if we are facing a change of the model: that is, the end of private property culture and the beginning of collaborative culture as Koann Vikoren mentions in this newspaper article.⁴⁰ Nevertheless, a more collaborative society is not likely to progress unless basic institutions such as education, businesses and politics stay the way they are.

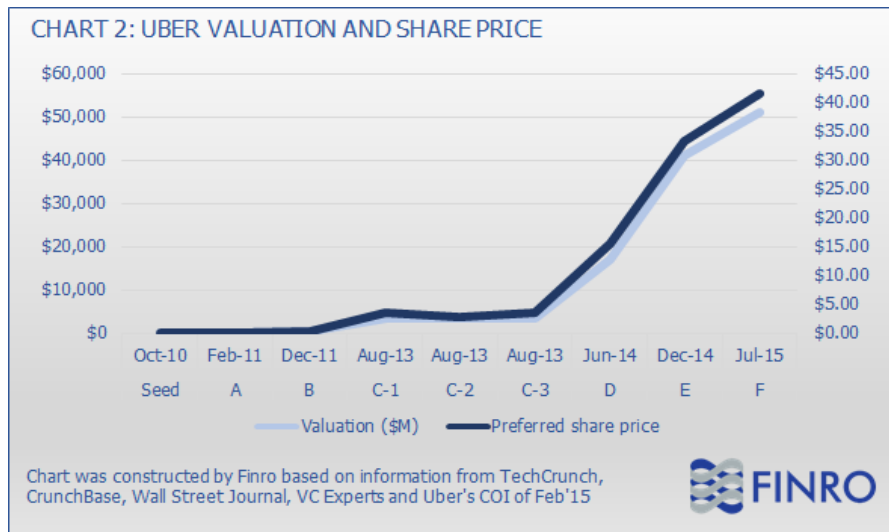
7.2. Specific examples

7.2.1. Uber

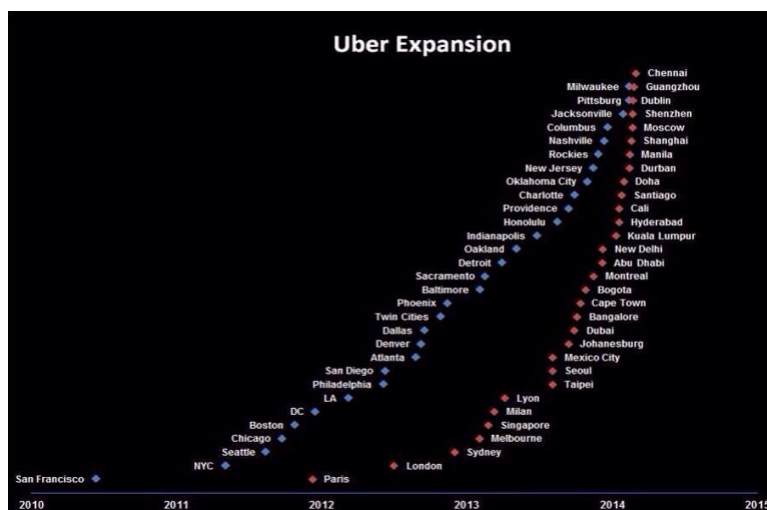
Uber is a company founded in 2009 under the name UberCab in San Francisco and the application for smartphones was launched at the beginning of 2012. It was widely accepted on the market and thanks to this it

⁴⁰ Sanchís, Ima. "Los jóvenes no compran coches ni casas ni vestidos de boda..., los usan" [online]. 2016. Available on the Internet at: <http://www.lavanguardia.com/lacontra/20160824/404160556475/los-jovenes-no-compran-coches-ni-casas-ni-vestidos-de-boda-los-usan.html> [checked on: 25-08-2016].

expanded quickly. Seed money⁴¹ helped develop the company and initially it achieved a total of \$200,000.

This graph shows the estimated economic value of Uber and its preferred share price from October 2010 to July 2015. It is quite noticeable that there was a significant increase in “valuation” and “preferred share price” as of August 2013. These data coincide with Mike Novogratz’s statement, (fund manager of the investment firm [Fortress Investment Group](#)), who stated, "Uber's the fastest-growing company, maybe in the history of the planet. And it's a brilliant idea, and they were raising capital." He also said “They had started their roadshow at a \$25 billion valuation. And a week later the valuation had jumped to \$40 billion.”⁴²

⁴¹ [online]. Available on the Internet at: <<http://firstround.com/companies/>> [checked on: 13-08-2016].

⁴² Luna, N. *Uber: de la innovación a la realidad* [online]. 2015. Available on the Internet at: <<http://www.forbes.com.mx/uber-de-la-innovacion-a-la-realidad/#gs.cIQN0Tw>> [checked on: 16-08-2016].

In no time, not only did the value of the company increase, but also the number of cities where this company operated. The service of taxis started in San Francisco with just a few cars and it spread out in the United States. The first city that could boast to have Uber out of the US was Paris and the business soon expanded to other continents.

In spite of the great worldwide success that this company has had, it has had to face serious problems in different parts of the world. The main disputes have arisen between Uber, the governments and the taxi companies. Spain has one of the most restrictive laws as far as public transport is concerned and, as a consequence, it made Uber's life difficult. In Catalonia, the current legislation claims that transporting people in exchange for a price or a reward is considered public transport and therefore previous administrative authorization is needed.⁴³ Judging by that, it is illegal for ordinary drivers to transport passengers using the application Uber and disobeying could cost up to 1,250 €.⁴⁴

In mid 2014, Uber began to operate in Barcelona and those opposing the service reacted fast. They organized several protests⁴⁵ while the application was working in the city and they even burnt Uber cars as a sign of protest.⁴⁶ With all this uproar, the taxi lobby urged Barcelona Local Police to fine Uber drivers. La Generalitat created a file on the company on unfair competition.⁴⁷ Towards the end of 2014, after numerous disputes in Madrid and Barcelona as well as court orders, Uber gave up.⁴⁸ 15 months later the company managed to operate in Madrid launching Uber X, a service that forces drivers to have VTC license (a very basic one indeed).⁴⁹

⁴³ *Territori i Sostenibilitat obre expedient a l'empresa Uber per suposada activitat irregular en el transport de persones* [online]. 2014. Available on the Internet at: http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/appjava/notapremsaww/262677/ca/territori-Sustainability-open-file-empresa-uber-supposed-activity-irregular-transport-people.Gif [checked on: 16-08-2016].

⁴⁴ ACN. *La Generalitat obre expedient a Uber, l'apli que el sector del taxi acusa de fer-los competència deslleial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: http://www.ara.cat/societat/generalitat-File-UBER-competencia-disloyal_0_1124887769.html [checked on: 16-08-2016]. http://www.ara.cat/societat/generalitat-File-UBER-competencia-disloyal_0_1124887769.html [checked on: 16-08-2016].

⁴⁵ Márquez, Carlos. *La protesta de taxistas contra la plataforma Uber complica la movilidad en Barcelona* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <http://www.elperiodico.com/es/noticias/sociedad/huelga-taxistas-europa-Con-one-app-transport-3296058> [checked on: 16-08-2016].

⁴⁶ Mondelo, V; Oms, J. *Queman coches de Uber en Barcelona tras una nueva protesta de los taxistas contra la aplicación* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <http://www.elmundo.es/cataluna/2014/10/21/544633e8268e3ed87e8b4577.html> [checked on: 16-08-2016].

⁴⁷ ACN. *La Generalitat obre expedient a Uber, l'apli que el sector del taxi acusa de fer-los competència deslleial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: http://www.ara.cat/societat/generalitat-File-UBER-competencia-disloyal_0_1124887769.html [checked on: 16-08-2016].

⁴⁸ E.F. *Uber tanca el servei a Espanya per ordre judicial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: http://www.ara.cat/economia/uber-Fence-service-Spain-judicial_0_1276672403.html [checked on: 16-08-2016].

⁴⁹ Serrato, F. *Uber regresa a Madrid con licencias de vehículos con conductor* [online]. Madrid, 2016. Available on the Internet at: http://economia.elpais.com/economia/2016/03/29/actualidad/1459249748_399031.html [checked on: 16-08-2016].

Uber works through a mobile application that has to be downloaded by both drivers and passengers. It is compulsory to register as a user and enter the number of your current account in order to transfer the money each trip costs because cash is totally banned. The drivers, in addition, have to guarantee that they have a valid driving license, a car insurance and have to inform about the type of car they want to drive taking into account that there are different options that I will soon mention. UberPop is designed for drivers without a Uber license and amateurs that have a compact car. UberX is very similar to UberPop, but unlike UberPro, drivers need a Uber license. UberBlack is a category with Premium cars; that is to say, luxury cars. Uber XL is a category that agglutinates all those cars with three rows of seats and more space. To finish with, there is the category called UberSUV that includes luxury SUVs (Sport Utility Vehicle – A Volkswagen Tuareg, for example).

It is highly recommended, but no compulsory, for drivers to know the city in depth before beginning to drive. Drivers can connect to the system whenever they want to and this contributes to the system being very flexible. When a user requests a trip, the closest driver to the site receives the call of a possible client and has 60 seconds to decide if he wants to accept or refuse the offer. If he turns it down, another driver who is further away will have to and therefore, the client will be kept waiting. In this connection, I had the opportunity to speak with a Uber driver in Helsinki and he said, “If I cancel a service twice on the same day, then I will be banned for a day so I try not to cancel any, even if the services are from far away;”⁵⁰ therefore, it is important to have a high percentage of acceptances.

When the driver accepts the ride, he sets off towards the user and when the driver is about to arrive, he has to tap on a button to inform the user he will arrive soon. When he starts the journey, the driver has to tap on the button “start service” and this way, Uber takes time, distance and the minimum fee into account to calculate the price. Prices are not standard since they depend on the supply and demand on the market. If the driver tapped on the start service button before collecting the passenger, the final price would be higher, but the passenger could give the driver a lower mark and have the chance to be reported for fraud. If the driver thinks that there has been a problem, he also has the right to complain. Once the journey is finished, the driver taps on the “finish service” button and later both driver and passenger can rate the service and the client on the basis of 5 stars and a final comment. From that moment, the driver can accept another passenger. In case the driver has bad reviews, the company can ban him from the company and cut him off.

When the driver accepts the service, the application shows how long he will have to wait, where his Uber taxi is, the driver’s name, a picture of him, and the car brand for the passenger to identify him quickly. When the driver decides to stop working, he only has to switch off.

Uber passengers are not allowed to smoke, but they can take animals with them. Tips are not permitted, either.

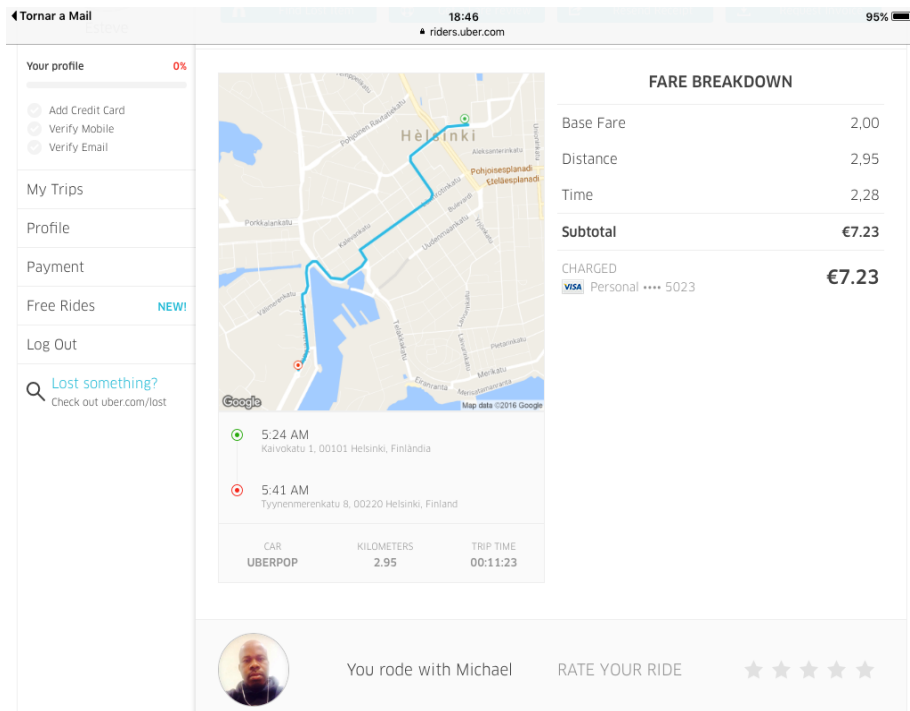
⁵⁰ Uber document

Of the total price of the trip, a 20 % goes to the company and the remaining 80 % is for the driver. Uber, in addition to transporting people, has also started a food-delivery service called UberEATS⁵¹ with a similar idea in mind. Many other services are yet to come. Recently, UberWAV for disabled people and UberRUSH for messaging services have also been in the news.

After a personal experience, it was noticed that most Uber drivers are immigrants to the country and in no case a woman driver was found. All the drivers interviewed coincided on the fact that Uber is a very flexible system, that they had been very satisfied with it from minute one and were very proud of the popularity of the application. Michael, a Ghanaian Uber driver who had been living in Helsinki for 7 years, stated: "There are lots of people who use it and it's much cheaper than taking a regular taxi." Erkki, a driver in Tallinn, said "Uber is very spread in Tallinn" and Andrei, another driver in Tallinn said: "It is flexible and it works very well." They all pointed out the fact that it is much cheaper than regular taxis although taxi drivers were against Uber. Another example is Artur, an Armenian Uber driver in Stockholm, who said: "I could work for a regular taxi company if I wished and I would be able to charge the clients more money but I prefer Uber because this way I know I'm going to be paid. Sometimes, regular taxi drivers do not get paid, have rows with customers and it is not very safe." Another driver from Syria living in Helsinki also said the following: "Uber is not 100 % legal but there is not a lot of regulation. I don't have to identify myself as a regular taxi driver. If you take a regular taxi here, it's just 20 € for a start and later you get charged depending on the time you spend on the road. It's unbelievably expensive!"

Another driver remarked that the service was very popular among university students: "It is really useful. Most of the students at university here use it because they are used to new technologies. It's very simple to use and has many advantages, I think it should have been invented earlier." This same driver from Nigeria and resident in Helsinki thought that society had to adapt to the changes and that applications such as Uber were the future: "Elderly people prefer regular taxis, but this new system will soon catch on. People have to get used to these new ways because the future is going to be like this."

⁵¹ [online]. Available on the Internet at: <<https://ubereats.How/>> [checked on: 16-08-2016].

This picture is the e-mail that Uber sends the passenger after each journey. You can see the route on a map, the driver's name and photo, the way the price is calculated, the final price, how long the service took and some stars to rate the driver.

According to most drivers, Uber is a very flexible service and has many advantages. As the service is called for through a mobile application, the user does not have to go to a taxi rank. It is very economical, both compared to regular taxis and even public transport and the payment is safer since it has to be done by credit card.

It is an innovative system and thought for people who make use of new technologies. There are many Uber drivers who are into it to earn some extra money and supplement their income. In my experience, most of the interviewees were working as Uber drivers in their free time to get a wage supplement. In particular, two of them were postmen in Helsinki from Monday to Friday and Uber drivers in their free time.

Uber, however, also has some disadvantages that have to be mentioned. First and foremost, you need to have an Internet connection wherever you are, which can force the passenger to use mobile data in the event that there is no Wi-Fi connection in the street. It must be taken into account that using mobile data abroad can become expensive. Depending on the countries, Uber is not totally legal and this can also make passengers feel a bit uncomfortable. All things considered and from my point of view, the advantages outweigh the disadvantages.

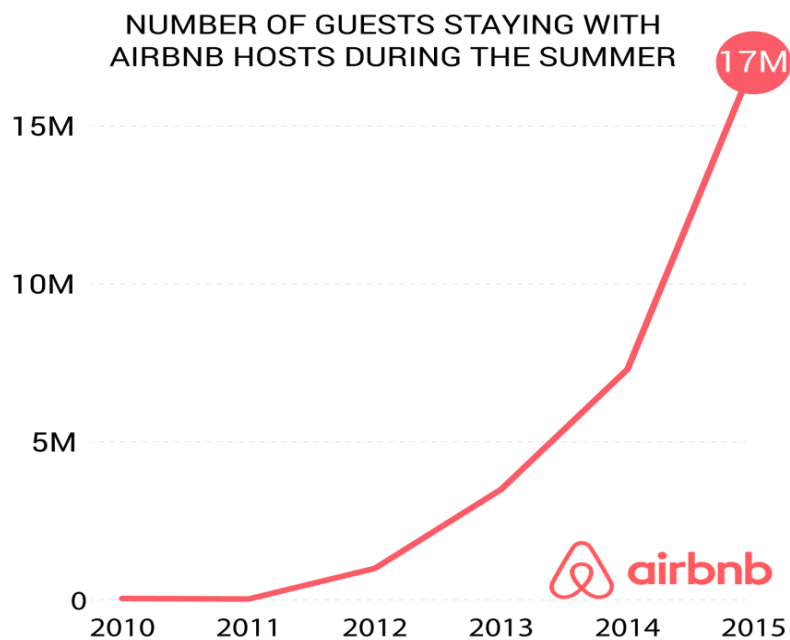
7.2.2. Airbnb

Airbnb is a company founded in 2008 with its headquarters in San Francisco. By means of its website, users can publish and reserve accommodation in 34,000 cities of 191 countries. Among the offers that hosts publish there, you can find apartments, castles and holiday homes, to mention a few.

The original idea consisted in offering spare rooms to guests for a period of time. Breakfast could also be included. This has been a common practice in the UK with Bed&Breakfasts for years now.

Later on, both complete apartments and houses started being offered. Jersey City in the United States was the first city in the New York metropolitan area where this system started operating. In order to make it legal, the regulations were changed and the company was forced to pay 6 % taxes, like any other tourist business.

In order to be able to grow, this company collected funds thanks to several investors like Y Combinator, Greylock Partners and Capital Sequoia, among others.

dadaviz.com

Source: <http://dadaviz.com/>

These investments made the company increase the number of customers significantly, from 2 million in 2011 to 17 million in 2015, as the graph shows. The capital provided by investors helped the company to expand all over the world and it opened offices in London, Paris, Barcelona, Sao Paulo, Moscow, Copenhagen, Hamburg, Berlin and Milan.

Over these years, the company has not only made a profit but also purchased many of its local competitors such as Accoleo in Hamburg, CrashPadder in London, NabeWise and Localmind in the US.⁵²

Airbnb works the following way: both the hosts with a property they wish to offer and the customers that want to use this service have to register on a website. They are required to send a valid e-mail and a copy of an identity card. If they follow all the steps, they will be able to create their profile. On the web site, you can find recommendations, customers' feedback and even a private chat where hosts and customers can exchange e-mails. Accommodation prices are entirely set by the hosts. When a customer requests a reservation, the host has 24 hours to accept it or reject it. Because there are no inspectors who can ensure the quality of what is on offer, it is advisable to read other customers' reviews. The host can do the same with the client, and turn down the request if he is not convinced.

As happened with other peer companies, Airbnb has had legal problems in most countries where it has tried to do business. In Catalonia, the problem has been going on for years and it affects Barcelona mostly. The Catalan law of tourist accommodations demands that the adverts of tourist flats include the Tourist Register number. Decret 159/2012 de 20 de novembre, d'establiments d'allotjament turístic i d'habitatges d'ús turístic states: "Els establiments d'allotjament turístic que inicien la seva activitat a Catalunya s'inscriuen d'ofici al Registre de Turisme de Catalunya, d'acord amb l'article 67.1.j) de la Llei de turisme de Catalunya, a través de l'Oficina de Gestió Empresarial." Therefore, all those apartments that do not have a Tourist Register number are considered illegal.

The councilor responsible for the Barcelona City Council tourist department, Agustí Colom, said that in Barcelona there are more than 10,000 tourist illegal flats in an interview at El Món a RAC1 on Wednesday August 17, 2016. The councilor declared: "Airbnb is part of the problem because it advertises illegal apartments. They must give information about the owners of the properties they are advertising and are required to stop illegal advertising ... It is only black economy, it has a strong impact on other economic aspects of the territory." La Generalitat fined this company back in 2014 with 30,000 €⁵³ due to illegal advertising of accommodations, and therefore Agustí Colom warned the company that if they did not stop doing it, they could be facing 600,000 € penalties. At the moment, Barcelona City Council expects la Generalitat de Catalunya to issue a regulation (they are the only ones who can do it) about these illegal flats and solve the problem. In the same interview on RAC1, neighborhood associations and Airbnb users claimed that they paid their taxes, that they did not intend to be illegal and that the flats for tourist use were a good way to share experiences, improve foreign languages and make ends meet.

⁵² Darmandrail, S. *Airbnb compra a su competidor inglés con las Olimpiadas en mente* [online]. 2012. Available on the Internet at: <<http://neutronico.com/21/03/2012/airbnb-Purchase-crashpadder>> [checked on: 20-08-2016].

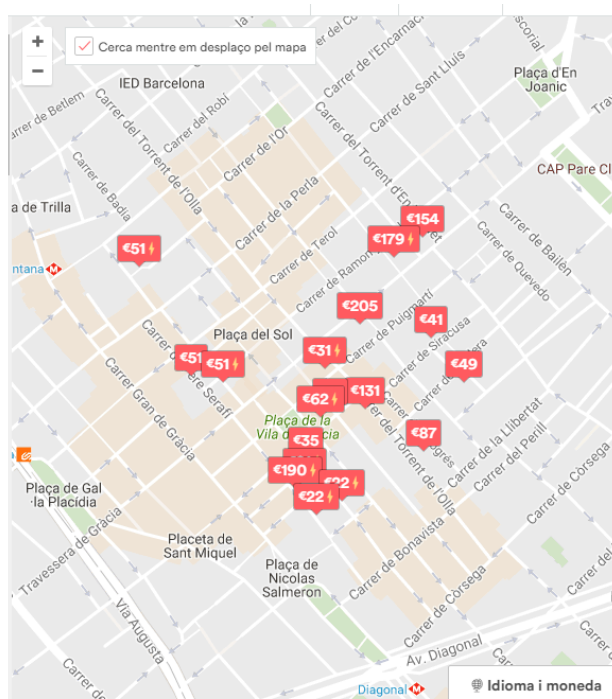
⁵³ Sánchez, D. *El Govern multa a Airbnb pels pisos turístics il·legals* [online]. Barcelona, 2012. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/economia/govern-Fine-Airbnb-turistics-illegals_0_1170483026.html> [checked on: 20-08-2016].

In order to spot illegal flats, the city council launched a campaign so that citizens could notify the Administration of illegal tourist apartments in the city. In front of this situation, a group of Airbnb hosts in Barcelona encouraged the neighbors to flood the city Hall with false complaints as a means of protest.⁵⁴

Most Airbnb accommodations have very affordable prices and this is the reason for its popularity. Just to get an idea, renting accommodation by means of Airbnb in Vila de Gràcia in Barcelona costs between 50 and 90 € in most cases, whereas some accommodation in the same place by means of the platform www.booking.com costs between 150 and 220 €. In both cases, the accommodation is for one night, one person between August 30 and August 31, 2016.

The image shows two screenshots from the Booking.com website. The top screenshot is for 'Hotel Casa Fuster G.L Monumento' in Gracia, Barcelona, with a 'Fantástico 9,1' rating. It features a '-32% ¡HOY!' badge and shows a price of €208 for a double room, down from €307. The bottom screenshot is for 'Gracia Bas Apartments Barcelona' with a 'Fantástico 9,0' rating. It features a '-21% ¡HOY!' badge and shows a price of €165 for a 50m² studio, down from €210. Both listings indicate high demand and limited availability.

Source: <http://www.booking.com/>

Source: <https://www.airbnb.cat/>

⁵⁴ EFE. *Amfitrions d'Airbnb animen als veïns a "boicotejar" l'Ajuntament amb falses denúncies* [online] Barcelona, 2016. Available on the Internet at: http://www.ara.cat/societat/amfitrions-dAirbnb-sabotejar-lAjuntament-Report_0_1630637054.html [checked: 20-08-2016].

7.3.3. Ecoxarxa del Bages

Ecoxarxa del Bages is an organization founded 4 years ago with the aims of making currency a bit more social and more accessible to people so that people themselves can create it and distribute it. They created a currency called HORA, which was the equivalent to one-hour work. At that time, there were already other social currencies like the one in Montseny and the one in the Cooperativa integral de Barcelona. According to Pere Bonvehí, a member of Ecoxarxa del Bages, they wanted to carry out a similar project. Although it did not claim to be an answer to the crisis, it had a close relationship with the recession since many people had felt disappointed with politicians and bankers. Pere Bonvehí said: "...realment no era gent sense recursos en general la que estava aquí, es feia per ideologia, no per una necessitat, a més a més perquè ningú en treu res d'aquí, és bastant simbòlica encara i molt poca gent farà que un 15-20 % de la seva economia es mogui amb aquesta moneda."⁵⁵

The platform works through a website where people have to log in and provide their personal data. When the users have been created, they have an account and can publish what they offer and at the same time, they can see products or services offered by other people. To obtain some virtual money, you can either offer a service or product for somebody to buy or buy it with euros. You can get up to 50 coins for a value of 500 €. The page works as if it were a virtual board of advertisements and as Pere Bonvehí declared: "Gairebé et diria de tot. El que més s'ofereix són productes d'alimentació ecològica, perquè en aquest grup hi ha molta gent que es dedica a això, coses de salut, de dansa. Solen ser repetitives, però hi ha més de mil ofertes. Hi ha geòlegs, enginyers, qualsevol tipus d'ofici, moltes classes d'anglès, matemàtiques..."

"Des del seu naixement s'han apuntat a aquesta iniciativa unes 400 persones, però aquells que fan servir la moneda com a mínim un cop l'any està entre els 130 i els 140. Actualment s'està impulsant des de la mateixa organització poder fer intercanvis amb altres monedes del territori català i per això tenen contacte amb els Serveis Informàtics de Catalunya per poder dissenyar el software."

The organization is 100 % assembly-managed and so far all decisions have been made by consensus. They have always believed in this system although it is true that if the organization got bigger, maybe this should be changed. They are open to any person wanting to be part of it and everybody can attend the assemblies that are held every 3 weeks, but attendance is not compulsory. On a regular basis, only 6 to 12 members participate in the assembly and these are the ones who keep the network alive. It all depends on voluntary work and nobody has a specific function. As Pere Bonvehí said: "...està molt poc professionalitzat, jo crec que és un dels problemes que té..."

⁵⁵ Interview to Pere Bonvehí

Pere Bonvehí also mentioned that very little effort is put into it and this is probably one of the reasons why the movement has not spread out. “ No sé què passaria si ens hi dediquéssim molt més, però segurament milloraria, però al ser una cosa tant voluntària a la gent li costa molt deixar-hi tantes hores.” The fact that it is a voluntary movement makes it difficult to predict whether they will manage to survive in the near future or, on the contrary, they will disappear. Unfortunately, this is the future of many networks like theirs.

The Ecoxarxa del Bages has hardly any funding, but it does not need it either. The computer program was created out of voluntary work and it is maintained this same way. The only money it has collected has been at parties, dinners and purchasing money. The little money they have is destined to microcredits and when it was feasible, they financed solar panels.

Pere Bonvehí pointed out that although social money is not very popular either in Bages or in Catalonia, it is very successful in other places. “Hi ha altres monedes a Europa que funcionen molt bé, però clar perquè es fan des d’organismes públics. A Bristol per exemple hi ha una moneda promoguda totalment per l’ajuntament, l’alcalde cobra el 100 % del seu sou amb aquesta moneda i clar quan la gent veu això s’ho creu directament.” “A Alemanya hi ha una universitat que també van fer una altra moneda, la Chimgauer i també està creixent molt, però s’està fent des de llocs que la gent ho pot veure.” “En els llocs on es promou, com a França que a Tolosa hi ha el SOL-Violette i funciona més que aquí. A Vilanova i la Geltrú també funciona bé, però també hi ha molta relació amb la gent i per això és important.”

Because there are a number of ideologies in our organization, it is very difficult for everybody to reach agreements. Many people who belong to it are anarchist and want to avoid all contact with city councils and think that it is not the public administrations the ones who have to make the social currency grow. Pere Bonvehí has another viewpoint and thinks that: “Si no es promociona aquest projecte des de les administracions no arribarà a la gent. N’hi ha alguns que ja està bé perquè així ens coneixem i ens podem anar veient, però jo no crec que sigui una qüestió de trobar-nos sinó que realment la gent ho faci servir.” Mr. Bonvehí believes that they should explain their project to shop owners and people in general so as to spread their ideas. However, it looks difficult by now.

Whether transactions are legal or not, he pointed out that: “És com amb els euros, es pot treballar en negre o declarant impostos. A la declaració de la renda hi ha una part específica que es per declarar intercanvis d’aquest tipus. Jo ho he fet en diverses ocasions, però no tothom ho fa.” The bigger the movement, the more control the administration will exert. Considering it is still a small project, nobody will care. The problem the organization has now is that many people think that creating a new currency is illegal and they do not want to be part of it.

7.3. Critical analysis

Collaborative economy is here to stay. Not all social movements are born on account of the recession, but little by little people are changing their minds and are starting to think that our world can work in a different way. This is the thesis of Joan Antoni Melé⁵⁶, a former banker who is fully convinced that we have to go back to our origins, analyze why we are doing things, why we need so much money and behave as human beings with a conscience rather than ferocious animals in need of more money just for the sake of it. He clearly states we have to rethink the part we play in this world and this is in the hands of the younger generations, who are more used to cooperating than adults.

Many of these new ideas have arisen lately and some of them have not been welcome by the authorities. The power they have, though, is that they are generated from the bottom of the pyramid and sooner or later will reach the top and will have to be accepted, as is the case of many grassroots movements. We all live in a changing world and companies that sprang from a good idea like Uber, BLaBlaCar, Ecoxarxa or Airbnb should not be dismissed from the very beginning. If these movements are successful it is because they have social support, work well and contribute to making our society a bit fairer.

Obviously, they have to comply with the regulations, but it is also true that the authorities have to be more flexible and brave to establish a dialogue and tackle the problem.

The phenomena that have been analyzed in the previous sections have a few things in common: they are innovative, lower the costs, are easier to use thanks to new technologies and have the intention to change society.

Some negative aspects they can foster are unfair competition and confrontations with lobbies and the Administration. A case in point is taxi drivers in Barcelona or Helsinki. I remember a black Uber driver in Helsinki comparing this taxi lobby in Europe to the mafia in Africa. "Over here", he said, "they are not called a mafia, but they behave the same way as mafias in Africa. I can tell from experience!", he said. Undoubtedly, we will have to go through it.

⁵⁶ *Créixer amb valors – Joan Antoni Melé- Jaume Barberà* [video]. Available on the Internet at: <<https://www.youtube.com/watch?v=s06rpJReWZ8>> [checked on: 26-08-2016].

8. Analysis of the “cooperatives de consum”

8.1. What they are

The cooperatives de consum (consumer cooperatives) are associations of consumers that come together to buy products, usually ecological products, from local suppliers with no intermediaries. Their objective is to consume good quality products, which is difficult if you shop at big supermarkets.

Manresa is home to 3 consumer cooperatives: El Rostoll Verd, Almàixera and La Guixa. As Roser Alegre, a member of the consumer cooperative La Guixa pointed out, the cooperative she belongs to was founded 5 years ago: “ens vam trobar una sèrie de gent que teníem ganes de consumir d’aquesta forma. A Manresa existien dues cooperatives ja, però estaven plenes; llavors vam decidir crear-ne una de nova ...”⁵⁷ Roser Alegre states that the aims of the cooperative have not changed since it was created. At the beginning, they looked at other cooperatives and asked for some advice to them. At present, they have about 40 people although over time it has varied. Because of their approach to life, they thought it was feasible to set up their office at l’Ateneu La Sèquia.

The suppliers that grow the products they consume do not produce great quantities and that is why these products have a better quality. However, they are also more expensive. Roser Alegre thinks that: “Si que és veritat que la gent que és aquí el que busquen no és que sigui més barat sinó que encara que hagin de pagar una mica més, com que busquen la qualitat, si has de pagar una mica més no suposa un problema.”

8.2. How they work

The way these cooperatives work tends to be similar, but each one has its own features and therefore we should not generalize.

La Guixa works as follows: each person or group of people has a box where their products will be placed. The members of the cooperative place their orders from Tuesday to Thursday evening. “Llavors hi ha unes quantes persones que són les encarregades d’extreure el llistat de productes que ha demanat i, per exemple, el de verdures li passa tot el que ha demanat la gent de verdures, cadascú passa en el seu productor i el dimarts següent els productors ho porten aquí” said Roser Alegre. “Un cop arriben els productes hi ha unes altres persones que són les encarregades de distribuir els productes que han arribat a les caixes de les persones de les 6 a les 8 de la tarda. A partir de les 8 ja pot venir la gent que ha fet comandes, recollir i pagar els seus productes.” When asked about the type of products people order, she said: “Tenim verdures sobretot. Pa i derivats, formatges i làctics, fruita cada 15 dies perquè com que ve de més lluny ens és més complicat d’abastir-nos-en cada setmana. Ous, pollastre, xai, tenim alguns productes de bellesa, d’higiene corporal, tenim llegums cuits, vi, oli i alguna cosa més. Bàsicament, és tot menjar, almenys nosaltres de moment encara no ho hem ampliat molt. Productes de neteja fa temps que ho volem fer i encara no en tenim.”

⁵⁷ Interview to Roser Alegre

The organization is assembly-operated and all the members try to agree. Ms. Alegre says that they chose this system because: “Suposo que és una mica la filosofia que portem des de l’inici i amb el que tothom ens sentíem còmodes i que, a part de l’objectiu principal que és consumir productes de proximitat i ecològics, també hi ha un rerefons que és fer coses amb comunitat ...” She also declared that they have never considered changing the system since they find that it is the most suitable one.

To become a member of La Guixa there is an admission fee. Each box costs 10 € annually, plus the amount of each order. The cooperative keeps a 2 % of the orders. Once you become a member, you can also participate in the assemblies.

Although Roser was asked whether other cooperatives were organized in the same way, she answered: “La veritat és que no ho sé, però jo crec que si que funcionen a través d’assemblea.”

To make their lives easier, the three consumer cooperatives in Manresa decided to supply their products on the same day of the week. According to Roser Alegre, the cooperative is not very active organizing events, but from time to time they do participate in ecological local markets.

Whether the cooperative will continue providing food to its members or not will entirely depend on its members: “avui en dia molta gent el dia a dia va molt a tope, té molt poc temps per dedicar a altres coses. Llavors, si troba productes ecològics, de proximitat al mercat o al supermercat, potser li costa més formar part d’una cooperativa.”

Source: Terra de maquis

Source: Terra de maquis

These pictures show the La Guixa office at l'Ateneu La Sèquia in Manresa. In the first picture you can see the boxes where all the products are placed to be collected later on and the second one shows part of the office.

9. Final conclusions

It is clear from the analysis of the crisis of 2008 that during the previous decade the real estate bubble kept growing and, at the same time, governments made it easy for citizens to live beyond their means. Some years later, it has become obvious that the situation before the crisis was unsustainable and that it only led to evictions, life-long indebtedness of families, governments and, overall, to unhappiness. Only a privileged few, however, made the most of it.

The first social movement analyzed was an example of a basic necessity. The PAH in general and the PAHC Bages in particular gave answer to a number of people who lived well before the crisis but had counted on extra income, bonuses and gratifications as if they were regular revenue. The PAH have constantly asked that mortgage unfair terms should not be binding on consumers. What is relevant at this point, apart from their actions to occupy banking institutions, is the fact that Sergio Nasarre had proved that in the United States, non-recourse mortgages had led to even more indebtedness! This conveys the idea that whether we live through a period of growth or recession, we always have to consider the means available.

When it comes to the Squatting movement, it must be said that it did not arise as a consequence of this crisis, but at first it was assumed that it would have a greater impact on society. Apart from the type of occupation the PAH is carrying out, this movement has almost come to a standstill. Some active members tend to be very rowdy, but the movement itself has deflated. I noticed that squatters and PAH members know each other and have a good relationship because they have a similar view of society, but they do not collaborate. Therefore, what could have been a movement of powerful reaction, in reality, it is not. At this point, I must admit that my hypothesis was not accurate enough.

Regarding the alternatives of ownership, it is clear that looking for new solutions is necessary. Right now there is little awareness of this type of ownership here Catalonia and Spain. However, it is interesting to see that in countries like the United Kingdom, where this model has caught on, it works very well. Unfortunately, the opposition of the Spanish Government to any Catalan initiative has not helped to disseminate the alternative.

Because going back to the roots is always a good starting point, the idea of the "masoveria urbana" seemed very coherent and with plenty of room for expansion. It is necessary to coordinate the actions, but it is sustainable and involves the collaboration of those who need a house and those who want to rehabilitate theirs. So far, a number of different ideas have been enumerated and it is quite obvious that the solution will not be one of them only, but a combination of all of them.

The role that the Administration has played in all this is, surely, the only possible one, although I cannot help saying that perhaps they were late. It is impossible to acquire a great amount of properties to hire at a social rent or to expect to purchase them all once the crisis has set in. From my point of view, the Catalan

government has tried to help the most vulnerable people, but again, the Spanish government tried hard to protect the privileged ones, both before and after the crisis. Unluckily, the law of energetic poverty is also in the hands of the Constitutional Court.

The movement that has come to stay is collaborative economy. In a few years' time, we may not talk about Uber or Airbnb in particular, but the idea behind these companies will surely evolve and expand. Although the current laws try to protect our companies from these new businesses, they will end up setting in. What can be noted is that they are not of exclusive use of youngsters, but those who can easily handle the new technologies will not cease to use them. Take, for instance, those who have already had a previous experience with Uber to move around the area, or Airbnb to find accommodation will not go back to traditional ways, for sure.

To finish with, sustainability also involves taking care of our environment and, in this respect, consumer cooperatives are an alternative to mass consumption. These cooperatives do not look for cheap products (mainly food products), but high quality products, grown ecologically and locally, with fewer harmful effects. It is difficult to say if they are functional and effective, but they are another example of the fact that there are people who are looking for alternatives to the large-scale production to which we are accustomed.

After analyzing the sources of the crisis and the numerous reaction movements, and as Koann Vikoren stated in an article published on the back cover of *La Vanguardia*, it can be concluded that we are facing a change of system. This change is so fundamental that can be compared to the industrial revolution in the XIX century. As it was said before, the change is on a grassroots level and with great prospects for the future. As Jacques Ellul said in his book *Perspective on Our Age*:

“By thinking globally I analyze all phenomena, but when it comes to acting, it can only be local and on a grassroots level if it is to be honest, realistic and authentic.”

Being so easy to reach youngsters through social networks makes sentences like “Los jóvenes no compran coches ni vestidos de boda, los usan.”⁵⁸ illustrate the current generational change. The changes mentioned above are carried out by youngsters who have developed a new mentality. The crisis has sped up the process, the social networks have made collaboration between them easy and necessity has spurred their creativity.

Our current lifestyle cannot be changed overnight, but there is a latent change in the horizon that is unstoppable. Take, for example, New York. Many people

⁵⁸ Sanchís, Ima. “Los jóvenes no compran coches ni casas ni vestidos de boda..., los usan” [online]. 2016. Available on the Internet at: <http://www.lavanguardia.com/lacontra/20160824/404160556475/los-jovenes-no-compran-coches-ni-casas-ni-vestidos-de-boda-los-usan.html> [checked on: 13-08-2016].

show the latest iPhones off, both in the streets and on the subway. These new technological devices are what young people value, not a luxurious house or a flashy car, maybe because they will never be able to afford them. On the other hand, there is a parallel tendency that is emerging with strength; everything is eco-friendly: eco-friendly coffee shops, organic coffee, supermarkets specialized in ecological products, healthy drinks, grass-fed organic milk, etc. Are we facing the end of an era and the beginning of a new one?

10. Bibliography

a) Books

Luyendijk, Joris. *Swimming with Sharks: my journey into the world of the bankers*. Guardian Faber Publishing, 17 September 2015.

Melé, Joan Antoni. *L'economia explicada als joves*. Entramat, 21 de setembre de 2015.

b) Websites

[online]. Available on the Internet at: <<http://firstround.com/companies/>> [checked on: 13-08-2016].

[online]. Available on the Internet at: <<https://ubereats.How/>> [checked on: 16-08-2016].

[online]. Available on the Internet at: <<https://wordreference.com>> [checked on: 01-11-2016].

[online]. Available on the Internet at: <<https://linguee.es>> [checked on: 01-11-2016].

ACN. *El govern dobla els pisos de lloguer social procedents de bancs amb la cessió de 1800 habitatges del BBVA*. [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.vilaweb.cat/noticies/anul%C2%B7la-lanteriorel-govern-dobla-els-pisos-de-lloguer-social-procedents-de-bancs-amb-la-cessio-de-1-800-habitatges-del-bbva/>> [checked on: 01-10-2016].

ACN. *La Generalitat obre expedient a Uber, l'apli que el sector del taxi acusa de fer-los competència deslleial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/societat/generalitat-File-UBER-competencia-disloyal_0_1124887769.html> [checked on: 16-08-2016].

ACN. *La Generalitat obre expedient a Uber, l'apli que el sector del taxi acusa de fer-los competència deslleial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/societat/generalitat-File-UBER-competencia-disloyal_0_1124887769.html> [checked on: 16-08-2016].

Ayala, Federico. *Las 50 veces que los socialistas negaron la crisis* [online]. Madrid, 2010. Available on the Internet at: <<http://www.abc.es/20101128/economia/veces-gobierno-nego-crisis-201011261629.html>> [checked on: 16-08-2016].

Bolaños, Alejandro. *El PIB creció el 3,2% en 2015, la mayor subida desde el inicio de la crisis* [online]. Madrid, 2016. Available on the Internet at: <http://economia.elpais.com/economia/2016/01/29/actualidad/1454053782_817171.html> [checked on: 18-08-2016].

Brun, Meritxell. *Arran allibera un edifici del BBVA a Manresa* [online]. 2016. Available on the Internet at:

<<http://apunt.info/index.php/Sections/secciolluitesidrets/417-arran-free-one-building-of%20the-bbva-to-manresa>> [checked on: 20-06-2016].

California Adverse Possession Laws [online]. Available on the Internet at: <<http://statelaws.findlaw.com/california-law/california-adverse-possession-laws.html>> [checked on: 05-09-2016].

Castro, Irene; Román, Noelia. *La PAH toma la decisión simbólica de retirar la ILP por la dación en pago* [online]. 2013. Available on the Internet at: <http://www.eldiario.es/sociedad/pah-Withdraw-ILP-dacion-desahucios_0_123187836.html> [checked on: 23-08-2016].

Cobo, Vicenta. *De "okupa" a propietario, el sueño de tener una casa sin comprarla* [online]. 2013. Available on the Internet at: <http://internacional.elpais.com/internacional/2013/06/04/actualidad/1370303507_465350.html> [checked on: 05-09-2016].

Darmandrail, Santiago. *Airbnb compra a su competidor inglés con las Olimpiadas en mente* [online]. 2012. Available on the Internet at: <<http://neutronico.com/21/03/2012/airbnb-Purchase-crashpadder>> [checked on: 20-08-2016].

E.F. *Uber tanca el servei a Espanya per ordre judicial* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/economia/uber-Fence-service-Spain-judicial_0_1276672403.html> [checked on: 16-08-2016].

EFE. *Amfitrions d'Airbnb animen als veïns a "boicotejar" l'Ajuntament amb falses denúncies* [online]. Barcelona, 2016. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/societat/amfitrions-dAirbnb-sabotejar-lAjuntament-Report_0_1630637054.html> [checked on: 20-08-2016].

EFE. *Zapatero afirma que España juega en la 'Champions League' económica* [online]. Madrid, 2007. Available on the Internet at: <<http://www.elmundo.es/mundodinero/2007/09/11/economia/1189506158.html>> [checked on: 16-08-2016].

Europa Press. *Las daciones en pago caen un 20,17% hasta el mes de junio de 2015* [online]. Madrid, 2015. Available on the Internet at: <<http://www.elmundo.es/economia/2015/10/23/562a48f1ca4741d3248b4622.html>> [checked on: 01-10-2016].

Faiola, Anthony; Nakashima, Ellen; Drew, Jill. *What went wrong* [online]. Washington, 2008. Available on the Internet at: <<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/10/14/AR2008101403343.html>> [checked on: 27-07-2016].

González, Ignacio. *"La relación entre el incremento de los suicidios y la crisis económica es clarísima"* [online]. 2014. Available on the Internet at: <<http://www.publico.es/actualidad/relacion-incremento-suicidios-y-Crisis.html>> [checked on: 05-08-2016].

Les propietats i finques de Benet Salellas aixequen un polèmic debat a la xarxa [online]. 2016. Available on the Internet at:

<<http://www.diaridegirona.cat/catalunya/2016/06/02/propietats-finques-benet-sallellas-Raise/786378.html>> [checked on: 25-08-2016].

Luna, Nazifh. *Uber: de la innovación a la realidad* [online]. 2015. Available on the Internet at: <<http://www.forbes.com.mx/uber-de-la-innovacion-a-la-realidad/#gs.clQN0Tw>> [checked on: 16-08-2016].

Márquez, Carlos. *La protesta de taxistas contra la plataforma Uber complica la movilidad en Barcelona* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <<http://www.elperiodico.com/es/noticias/sociedad/huelga-taxistas-europa-Con-one-app-transport-3296058>> [checked on: 16-08-2016].

Mondelo, Víctor; Oms, Javier. *Queman coches de Uber en Barcelona tras una nueva protesta de los taxistas contra la aplicación* [online]. Barcelona, 2014. Available on the Internet at: <<http://www.elmundo.es/cataluna/2014/10/21/544633e8268e3ed87e8b4577.html>> [checked on: 16-08-2016].

Otto, Carlos. *Esta es la pírrica subida del salario medio en España en los últimos 30 años* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.lavanguardia.com/vangdata/20160514/401781411646/salario-medio-espana-evolucion.html>> [checked on: 18-08-2016].

Parra, Carmen [et al.] *Aznar responde a la huelga general con un 'decretazo'* [online]. Madrid, 2002. Available on the Internet at: <http://elpais.com/diario/2002/05/25/economia/1022277601_850215.html> [checked on: 16-08-2016].

Print edition. *Europe's other crisis* [online]. 2013. Available on the Internet at: <<http://www.economist.com/news/leaders/21588366-its-not-Just-sovereign-borrowing-there-are-too-many-zombie-firms-and-overindebted>> [checked on: 24-08-2016].

Redacció. *Se suspèn el judici per al desallotjament de L'Ateneu Ca La Teia* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.naciodigital.cat/manresa/noticia/60465/se/suspen/judici/al/desallotjament/ateneu/ca/teia>> [checked on: 14-06-2016].

Sánchez, Dani. *El Govern multa a Airbnb pels pisos turístics il·legals* [online]. Barcelona, 2012. Available on the Internet at: <http://www.ara.cat/economia/govern-Fine-Airbnb-turistics-illegals_0_1170483026.html> [checked on: 20-08-2016].

Sanchís, Ima. *“Los jóvenes no compran coches ni casas ni vestidos de boda..., los usan”* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.lavanguardia.com/lacontra/20160824/404160556475/los-jovenes-no-compran-coches-ni-casas-ni-vestidos-de-boda-los-usan.html>> [checked on: 25-08-2016].

Segovia, Eduardo ; Grasso, Daniele. *Cinco años y 100.000 millones después: historia del rescate de la banca española* [online]. 2014. Disponible des d'Internet a: <<http://www.elconfidencial.com/empresas/2014-03-30/cinco-anos-y-100-000->

[millones-despues-historia-of the-rescue-of-it-banking-espanola_109053/](#)> [checked on: 16-08-2016].

Serrato, Fran. *Uber regresa a Madrid con licencias de vehículos con conductor* [online]. Madrid, 2016. Available on the Internet at: <http://economia.elpais.com/economia/2016/03/29/actualidad/1459249748_399031.html> [checked on: 16-08-2016].

Sisepuede. *Aprobada por unanimidad la ILP contra los desahucios y la pobreza energética en Cataluña* [online]. 2015. Available on the Internet at: <<http://afectadosporlahipoteca.com/2015/07/25/aprobada-fear-unanimidad-it-ilp-con-los-desahucios-y-it-pobreza-energetica/>> [checked on: 10-09-2016].

Territori i Sostenibilitat obre expedient a l'empresa Uber per suposada activitat irregular en el transport de persones [online]. 2014. Available on the Internet at: <http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/appjava/notapremsavw/262677/ca/territori-Sustainability-open-file-l'empresa-uber-supposed-activity-irregular-transport-people.Gif> [checked on: 16-08-2016].

What is a mortgage? [online]. Disponible des d'Internet a: <<http://www.zillow.com/mortgage-learning/what-is-a-mortgage/>> [checked on: 20-08-2016].

Williams, R. *Alan Greenspan: Global Economy Running Toward 'State of Disaster'* [online]. 2016. Available on the Internet at: <<http://www.newsmax.com/Finance/StreetTalk/Alan-Greenspan-economy-entitlements-productivity/2016/05/26/id/730990/>> [checked on: 27-07-2016].

c) Audiovisual documents

Anuncio Caja Madrid [video]. Available on the Internet at: <<https://www.youtube.com/watch?v=IZSNF6cq0LI>>. 2006. [checked on: 24-08-2016].

Créixer amb valors – Joan Antoni Melé- Jaume Barberà [video]. Available on the Internet at: <<https://www.youtube.com/watch?v=s06rpJReWZ8>> [checked on: 26-08-2016].

d) PDF

2013. Manual “Obra Social la PAH”. Available on the Internet at: <<http://afectadosporlahipoteca.com/wp-content/uploads/2013/07/MANUAL-OBRA-SOCIAL-WEB-ALTA.pdf>> [checked on: 27-08-2016].

2014. A Legal Perspective of the Origin and the Globalization of the Current Financial Crisis and the Resulting Reforms in Spain. Padraic Kenna, Ashgate Publishing. P. 50. Available on the Internet at: <https://www.researchgate.net/publication/290023154_A_legal_perspective_of_the>

[origin_and_the_globalization_of_the_current_financial_crisis_and_the_resulting_ref
orms_in_Spain](#)> [checked on: 11-09-2016].

2014. Manual de Okupación. 2nd. Madrid. Available on the Internet at:
<<http://www.okupatutambien.net/>> [checked on: 27-08-2016].

2014. Models alternatius d'accés i tinença de l'habitatge. Celobert, SCCL. Available
on the Internet at:
<www.cnjc.cat/documents/guia_habitatge_impremta.pdf> [checked on: 26-08-2016].

11. Acknowledgements

First of all, I would like to thank my family and above all my parents for their help and support all through the project. Secondly, I wish to express my sincere gratitude to all those who accepted answering my interviews and devoting time to me, especially Arcadi Oliveres, the Banc Sabadell director, Pere Bonvehí, Jaume Espinal, Josep Huguet, Rosa Pintó, Roser Alegre, Santiago Niño Becerra, Sergio Nasarre, Bernat Sorinas and Jordi Bordes. Finally, I sincerely thank my tutor for guiding me throughout the assignment.

Thank you all.

Terra de maquis

12. Appendices

APPENDIX I: GLOSSARY	88
APPENDIX II: INTERVIEWS.....	93
APPENDIX III: QUESTIONNAIRES	204
APPENDIX IV: UBER DOCUMENT	222
APPENDIX V: TIME CHART	233

**APPENDIX I
GLOSSARY**

GLOSSARY

Adverse possession: it is a doctrine under which a person in possession of land owned by someone else may acquire valid **title** to it, so long as certain common law requirements are met, and the adverse possessor is in possession for a sufficient period of time, as defined by a **statute of limitations**.

https://www.law.cornell.edu/wex/adverse_possession

Asset: something such as money or property that a person or company owns.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/asset>

Ateneu La Sèquia: an occupied space in Manresa where many activities take place.

Auction: a public occasion when things are sold to the people who offer the most money for them.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/auction_1

Bailout: money that someone gives or lends to a person or organization with financial problems.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/bailout>

Bankruptcy: a situation in which a person or business becomes bankrupt – (having no money at all).

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/bankruptcy>

Be served a subpoena: be given an official legal document that says you must come to a court of law to give information.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/subpoena_1

Bid: to offer a particular amount of money for something, for example at an auction (=an event where things are sold to the person who offers the most money).

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/bid_1

Borrower: someone who borrows money from a bank.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/borrower>

Caretaker government: a temporary government that is in charge of a country until a new government is elected.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/caretaker-government>

Civil law: the part of law that deals with disagreements between people rather than with crime.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/civil-law>

Collaborative economy: involving people or groups working together to produce something.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/collaborative>

Collateral: property that you agree to give to a bank if you fail to pay back money that you have borrowed.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/collateral_1

Constitution of 1978: The first Spanish constitution after Francisco Franco's dictatorship.

Constitutional Court: a body that ensures the laws comply with the Spanish Constitution.

Creditor (lender): a person or company that is owed money by another person or company.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/creditor>

Decree-law: a law passed by the Government that has to be ratified by the Parliament.

Default interests: a higher interest rate payable after you have failed timely payment.

<http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/Default>

Eviction: the process of forcing someone to leave the house they are living in, usually because they have not paid their rent.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/eviction>

Expropriate: to take someone's land, money, or possessions and use them for public purposes.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/expropriate#expropriate__5

Foreclose: to take someone's property because they failed to pay back the money that they borrowed to buy it.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/foreclose#foreclose__3

Grass-root movement: a movement that develops organically at a local level before spreading throughout the state and even the country.

<http://www.davemanuel.com/investor-dictionary/grassroots-movement/>

Gross domestic product: is the money value of all the finished goods and services produced within a country's borders in a specific time period.

<http://www.investopedia.com/terms/g/gdp.asp>

Impost sobre Béns Immobles: a tax on the value of a property.

Indebtedness: the state of being indebted, of being in debt.

<http://www.wordreference.com/definition/indebtedness>

Inflation: an economic process in which prices increase so that money becomes less valuable.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/inflation>

Instalment: one of several payments that an amount is divided into, so that you do not have to pay the whole amount at one time.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/instalment>

Liquidity: a situation in which a business has money or property that it can sell in order to pay money that it owes.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/liquidity>

Mortgage: a legal agreement in which you borrow money from a bank in order to buy a house. You pay back your mortgage by making monthly payments.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/mortgage_1

Non-recourse mortgage: Non-recourse debt is debt for which the borrower is not personally liable. If the borrower defaults, the lender can take the property used to secure the loan, but no other property of the borrower.

<http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/Non-Recourse+debt>

Deed of assignment in Payment: an agreement under which an insolvent debtor assigns his asset or assets to a trustee for selling them and pay his debt back to the creditor.

Dow Jones Industrial Average Index: an important index that many people watch to get an indication of how well the overall stock market is performing.

<http://www.investopedia.com/ask/answers/03/072403.asp>

Ownership: legal possession of something, usually something big and valuable.

<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/ownership>

Plummet: to fall straight down very quickly from a high position.

http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/plummet_1

Deed: a deed is a written document that transfers ownership of land or other real estate from the owner, also known as the grantor, to the buyer, or grantee.

<http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/deed>

Real estate: a piece of land and whatever physical property is on it.

<http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/real+estate>

Real estate bubble: a real estate bubble or property bubble (or housing bubble for residential markets) is a type of economic bubble that occurs periodically in local or global real estate markets. It can be identified through rapid increases in valuations of real property such as housing until they reach unsustainable levels and then decline.

<http://encyclopedia.thefreedictionary.com/real+estate+bubble>

Seed money: funds provided to finance the initial stages of a new venture. Seed money may be utilized to conduct research, develop the prototype for a product, or determine if an idea is workable or economically viable.

<http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/seed+money>

Stock Exchange: organized and regulated financial market where securities (bonds, notes and shares) are bought and sold at prices governed by the forces of demand and supply.

<http://www.businessdictionary.com/definition/stock-exchange.html>

Social rent: reduced price rent.

Solvency: ability to pay all debts.

<http://www.wordreference.com/definition/solvency>

Speculators: futures market participant who attempts to gain from anticipated change in prices of commodities or financial instruments. Speculators aim primarily at quick profit from a short-term acquisition of assets.

<http://www.businessdictionary.com/definition/speculator.html>

Subprime mortgages: loans to people who may find it difficult to pay the debt back.

Sue: to bring legal action against;
<http://www.wordreference.com/definition/sue>

Tender: present a bid, an offer.

Tenure status: someone's right to live on land and own it.
<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/tenure>

Treasury yields: to make a profit.
http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/yield_1

Trial: the process of examining a case in a court of law and deciding whether someone is guilty or innocent.
http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/trial_1

Trigger: to make something happen
http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/trigger_1

Trustee: someone who is responsible for looking after money or property that belongs to someone else.
<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/trustee>

Valuation: the process of deciding how much money something is worth.
<http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/valuation>

**APPENDIX II
INTERVIEWS**

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

Entrevista a Pere Bonvehí 17/08/16

1. Pregunta: Quan va ser fundada l'Ecojarxa del Bages? Per quin motiu i amb quins objectius?

Resposta: Va ser fundada fa 4 anys. El motiu era trobar mecanismes per fer més social la moneda. Anar una mica en contra de l'euro i fer una moneda més a l'abast de la gent i més social. Una cosa que depengués de la gent en la seva creació i en la seva distribució.

2. Pregunta: Han variat els vostres objectius des del principi?

Resposta: Continuen sent exactament els mateixos, és una cosa molt concreta.

3. Pregunta: Us veu emmirallar amb altres moviments o organitzacions similars per començar?

Resposta: Ens vem emmirallar amb altres monedes que ja havien començat a funcionar, com per exemple la del Montseny, la de Barcelona ja començava a funcionar, la Cooperativa integral i potser amb alguna altra, però no ens vam fixar amb gaires més perquè teníem clar que volíem fer això. No volíem ni un banc d'hores ni variants, volíem una moneda pròpia pel Bages.

4. Pregunta: Amb quins problemes us vau enfrontar al principi? I actualment?

Resposta: La gent creu que això no es pot fer com si fos una cosa molt difícil i il·legal, no s'ho creuen, es pensen que la moneda és una cosa tan important que no pot estar al nostre abast, i s'equivoquen, però realment és una cosa que afecta perquè la gent sembla que li parlis d'una cosa extraterrestre.

5. Pregunta: Com és la vostra organització? Assembleària, democràtica, representativa?

Resposta: Assembleària 100 % i fins el dia d'avui, per consens.

6. Pregunta: Us heu plantejat mai canviar el model d'organització o creieu que ja és el més adequat?

Resposta: Està molt clar que ha de ser així i tot i que alguna vegada es pugui pensar en canviar-lo, la majoria de la gent té clar que es vol així. Sí que hem pensat que lo del consens, si creixia molt, era una cosa a canviar potser, però el fet de ser assembleari no.

7. Pregunta: Per què vau escollir aquest model d'organització?

Resposta: Perquè la gent que hi participa és molt d'aquest món de l'assemblearisme i una part de la gent molt anarquista; no tothom ni molt menys,

però realment són persones que estan molt ficades en aquest món i que creuen que ha de ser així.

8. Pregunta: Està oberta a tothom la vostra organització?

Resposta: Totalment, està tan obert que en pot formar part gent fins i tot que no és de l'Ecoxarxa. És obert a tothom i no amaguem res de res.

9. Pregunta: Què s'ha de fer per formar part de l'organització?

Resposta: Dir-ho, però hi ha diversos nivells. Per formar part de la moneda només t'has d'inscriure a la pàgina web i a partir d'allà tu pots intercanviar amb aquesta moneda. Si vols anar a les assemblees, és un altre nivell, pots anar a algunes assemblees, però no se t'obliga a anar-hi a cap. Pots formar part de la moneda sense anar a les assemblees.

10. Pregunta: Quantes persones formen part de la vostra organització?

Resposta: Aquí s'hauria de diferenciar una mica entre els que algun dia s'han apuntat en aquesta moneda, que es deuen apropar als 400 aquí al Bages i una altra cosa són els que realment l'usen més o menys habitualment; és a dir, que en l'últim any han fet algun intercanvi o alguns intercanvis. Ronda sobre una tercera part dels inscrits, que no vol dir que no estiguin interessats, però potser no saben com aconseguir la moneda o no tenen res per oferir. Els que realment fan intercanvis deuen ser 130 o 140. Una altra cosa és la gent que participa dins les assemblees, que aquests són molt pocs, normalment entre 6 i 12.

11. Pregunta: Cada persona dins de la vostra plataforma té una funció concreta?

Resposta: No, però el que domina més el tema informàtic és el que acaba fent les coses relacionades amb això. És voluntari 100 %, per tant, si hi ha persones que diuen "jo no ho faig" i ningú no li dirà res i ho farà un altre si ho sap fer, però nosaltres no tenim tasques concretes. En aquest sentit està molt poc professionalitzat. Jo crec que és un dels problemes que té també, perquè com que és tan voluntari al final s'acaba fent poca feina.

12. Pregunta: Esteu en contacte i/o participeu amb altres formacions amb els mateixos objectius?

Resposta: Totalment, s'ha impulsat des de l'Ecoxarxa del Bages precisament. El programa que hi havia fins ara permetia intercanviar amb totes les xarxes del món que feien servir aquell programa informàtic. Des d'aquí al Bages es va impulsar un programa, que permet limitar, ja que abans no es podia, intercanviar amb altres xarxes del món. Així es pot tenir més controlada la moneda i no es pot intercanviar a l'altra punta del món i que marxi moneda del Bages. Hem fet uns mecanismes de balances comercials perquè estiguin limitades entre xarxes i per tant es vol que siguin xarxes properes i que el fluxe d'intercanvis estigui dins uns límits. S'està fent amb xarxes de Catalunya i amb la SIC (serveis informàtics de Catalunya) un mecanisme d'intercanvi entre aquestes xarxes. Ens estem trobant també amb els de l'ecosol, bé, la FESC (Festa Economia Social i Solidària), que van fer una moneda social que no els va funcionar massa, i ara estem entre tots fent aquest mecanisme perquè es pugui intercanviar entre totes les xarxes que ens hi apuntem.

13. Pregunta: Tots els esforços que destineu en un projecte dins la vostra organització obtenen els resultats desitjats?

Resposta: Hi dediquem molt pocs esforços, llavors jo crec que són els que ens mereixem. No és que fem moltes coses i no tenen èxit, fem poquetes coses. Com que no hi aportem molta feina, doncs té uns resultats limitats. No sé què passaria si ens hi dediquéssim molt més, però segurament milloraria, però al ser una cosa tant voluntària a la gent li costa molt deixar-hi tantes hores. S'ha parlat de pagar algunes tasques, se n'ha començat a parlar, però encara està molt verd.

14. Pregunta: D'on provéne els vostres ingressos?

Resposta: Pràcticament no en tenim i pràcticament no en necessitem. Hem funcionat sense ingressos perquè és tot voluntari, perquè el programa l'ha fet gent voluntària i els pocs ingressos que tenim són d'alguna festa, alguns sopars que hem organitzat per obtenir alguns fons, però és una cosa que funciona sola. Amb el poc que ens hi dediquem voluntàriament és suficient perquè funcioni. Una altra cosa és que si ens hi dediquéssim més, en poguéssim parlar molt més, ens poguéssim expandir. Per exemple, hem fet uns tríptics que ens han donat molta feina perquè costa molt quan no hi ha dedicació.

15. Pregunta: Us heu interessat mai pel microcrèdit?

Resposta: Nosaltres fem microcrèdits. Una de les coses que fem amb els euros que obtenim amb la compra de monedes, perquè la moneda també es pot comprar amb euros. Al començar tu pots comprar una mica de moneda. Tots els euros que s'han recollit amb aquest sistema no s'han gastat amb res més. Ara s'ha complicat pel tema legal, però quan era viable col·locar plaques solars a les cases, Ecoxarxa t'oferia l'opció de finançar-les. Fem microcrèdits i instal·lació de plaques fotovoltaiques.

16. Pregunta: Creieu que podeu mantenir la vostra activitat en el futur? El veieu sostenible? El vostre moviment creieu que anirà a la baixa, a l'alça?

Resposta: No en tinc ni idea, perquè depèn de si hi ha voluntaris que aguantin. De moment, hi ha una persona que domina el tema informàtic i només que hi sigui ell la cosa ja s'aguanta, però no es pot garantir que hi sigui sempre. Realment, es necessita molt poca cosa. S'aguanta justet perquè la realitat és que no creix i quan les coses no creixen tendeixen a baixar. Estem en un punt que o fem coses per créixer o es pot morir. No només la nostra, sinó que la majoria de xarxes estan justes de forces. Són poques les que tibin fort. No té garanties de futur. Hi ha monedes privades que fan una funció que es pot pensar que és similar, però pel fet que hi hagi benefici si que aguanten. A Girona, per exemple, amb el Tresc estan agafant una mica més d'embranchada, però perquè allà hi ha un marge i gent que s'hi dedica professionalment. Crec que si no hi ha una empenta institucional, com a Barcelona, que es deia de fer una moneda i fer que la gent hi cregui, la moneda es morirà. Com a altres països que s'està impulsant des d'ajuntaments, llavors el tema té molt futur. Aquí no estem en aquest punt i molta gent de la que hi ha no creu amb cap lligam amb institucions polítiques, cosa que suposa un altre handicap. Jo sí que era partidari d'anar als ajuntaments a explicar-ho, però no s'hi creu gaire i no estem al nivell d'altres països.

17. Pregunta: Teniu personalitat jurídica?

Resposta: Té 0 personalitat jurídica. Estem totalment fora del sistema i ens agrada així i ho fem expressament. Realment no som ningú, però es mouen diners.

El que nosaltres fem no és un intercanvi directe ni banc del temps. Proposem una altra moneda, l'únic que per ajudar a moure-la si que tenim una web que explica la gent què ofereix, què demana, què necessita, és ben bé com un taulell d'anuncis a més a més. Podria no ser-hi perquè és com un compte corrent al banc. Nosaltres tenim una pàgina web on cadascú té el seu compte d'hores i creiem en això. Molta gent s'embolica i ho barreja amb l'intercanvi perquè com que també tenim els anuncis jo ofereixo això, jo ofereixo allò, però la realitat és que hem creat una altra moneda i que li donem unes característiques que les triem nosaltres i que per això ens agrada tal com és i ens agrada més que les altres monedes oficials.

18. Pregunta: Quan comences es pot comprar la moneda amb euros reals?

Resposta: Una part, pots comprar fins a 50 monedes d'aquestes que es diuen hora, però que no són exactament una hora de treball; és lliure la valoració que en fa cadascú. En pots comprar fins a 50, que és l'equivalent a 500 euros, però si no en vols comprar, que molta gent no ho vol fer perquè pensen que haver de comprar amb euros una moneda alternativa és molt lleig, llavors el que has de fer és començar oferint els teus serveis. Si la gent et compra alguna cosa de les teves, llavors ja pots obtenir moneda que tenen els altres. El que passa és que si ningú en compra no n'hi haurà. Hi ha altres xarxes en que la gent es pot endeutar una mica des del primer dia i això significa que es crea moneda per endeutament. Mentre estàs dins uns límits allò va funcionant, però nosaltres no volíem poder-nos endeutar des del començament, per la manca de confiança que pugui venir algú, endeutar-se i no tornar i per això deixem comprar una mica de moneda des del primer dia. Una vegada tu ja has comprat, has venut i has aportat llavors si que deixem endeutar una mica fins a -50 hores, em sembla. Per tant, hi ha dues maneres de crear moneda: comprant-la i endeutant-te una vegada ja has aportat.

19. Pregunta: Quins tipus d'intercanvis s'acostumen a fer?

Resposta: Gairebé et diria de tot. El que més s'ofereix són productes d'alimentació ecològica, perquè en aquest grup hi ha molta gent que es dedica a això, coses de salut, de dansa. Solen ser repetitives, però hi ha més de mil ofertes. Hi ha geòlegs, enginyers, qualsevol tipus d'ofici, moltes classes d'anglès, matemàtiques; en general la gent bastant jove, no vol dir que no hi hagi gent gran, però hi ha gent amb estudis.

20. Pregunta: El moviment va sortir com a resposta de la crisi?

Resposta: Tot i que va ser en aquella època, va ser després de la crisi. Sí que té relació perquè la sensació que teníem era d'engany, de dir com remenen les cireres i com ens enganyen amb els interessos. Vam voler buscar solucions, però no era un tipus de gent que diguessin com que ara no tenim diners ens fem una moneda. Realment no era gent sense recursos en general la que estava aquí, es feia per ideologia, no per una necessitat. A més a més, perquè ningú en treu res d'aquí, és bastant simbòlica encara i molt poca gent farà que un 15-20 % de la seva economia es mogui amb aquesta moneda. Durant un temps si que et puc dir

que un 15-20 % dels meus ingressos i despeses eren gràcies a aquesta moneda, però molt poca gent.

21. Pregunta: Has dit que hi ha altres parts del món on aquest sistema funciona molt bé. Em podries donar alguns exemples?

Resposta: Hi ha altres monedes a Europa que funcionen molt bé, però clar, perquè es fan des d'organismes públics. A Bristol, per exemple, hi ha una moneda promoguda totalment per l'ajuntament. L'alcalde cobra el 100 % del seu sou amb aquesta moneda i clar, quan la gent veu això, s'ho creu directament. Si has de cobrar una part del teu sou amb aquesta moneda sabràs que te'l podràs gastar i per tant, la gent ho veu clar. A Alemanya hi ha una universitat que també van fer una altra moneda, la Chimgauer, i també està creixent molt, però s'està fent des de llocs que la gent ho pot veure i no com 4 antisistemes i aquí està una mica el nostre handicap. Tot i que no fem res mal fet per ser antisistemes, però la gent s'ho mira de manera molt diferent quan està impulsat des d'una banda o des de l'altra. En els llocs on es promou, com a França que a Tolosa hi ha el SOL-Violette i funciona més que aquí. A Vilanova i la Geltrú també funciona bé, però també hi ha molta relació amb la gent i per això és important. Jo ho vaig proposar a l'alcaldesa Laura Vilagrà, però no se'm va escoltar. No és que no haguem fet cap intent.

22. Pregunta: A l'Ajuntament de Manresa ho heu preguntat?

Resposta: A la nostra assemblea hi ha molta gent que creu que no s'ha de tenir relació amb les administracions públiques perquè creuen que no fa falta.

23. Pregunta: Vosaltres us reuniu a l'Ateneu La Sèquia?

Resposta: Sí, jo he de dir que fa un temps que no hi vaig, estic inscrit, compro i venc, però fa un temps que no vaig a les assemblees. D'assemblea n'hi ha un cop cada tres setmanes.

24. Pregunta: Pel que veig, tu series partidari de tenir contacte amb les administracions públiques.

Resposta: Sí, però hi ha opinions molt diverses i no es veu com una bona idea. Aquesta és una de les raons per les quals fa un temps que ja no vaig a les assemblees. Si no es promociona aquest projecte des de les administracions no arribarà a la gent. N'hi ha alguns que ja està bé perquè així ens coneixem i ens podem anar veient, però jo no crec que sigui una qüestió de trobar-nos sinó que realment la gent ho faci servir. Penso que no t'has de conèixer amb una persona per poder fer un intercanvi.

25. Pregunta: He pogut llegir que l'Ecojarxa promociona un mercat. En què consisteix?

Resposta: És el mercat de l'Estraperlo amb el qual jo no hi estic d'acord perquè sempre són les mateixes persones les que hi van, els que ja es coneixen i d'aquesta manera no s'expandeix el projecte. Es destinen massa esforços a aquests mercats i no a altres coses que jo considero més importants.

26. Pregunta: S'ha pensat de portar aquesta moneda als comerços?

Resposta: Sí, jo ho vaig proposar, però hi ha molt poc impuls. Els únics comerços que ho fan servir són perquè hi ha persones que estan vinculades amb la nostra organització o perquè són familiars. Jo crec que s'haurien de destinar més esforços a fer xerrades i a promocionar-ho. Anar a les botigues a explicar en què consisteix la nostra organització, però això suposa molta feina. Hi hauríem de dedicar molt més temps si ho volguéssim aconseguir.

27. Pregunta: És legal?

Resposta: Bé, depèn de cadascú. És com amb els euros, es pot treballar en negre o declarant impostos. A la declaració de la renda hi ha una part específica que es per declarar intercanvis d'aquest tipus. Jo ho he fet en diverses ocasions, però no tothom ho fa.

Vols
enfortir
l'economia
local?

a bona hora
ecoxarxa del bages

Suma't a la moneda del Bages

<http://www.ecoxarxadelbages.org> | horabages@gmail.com

Social • Alternativa • Local • Justa • Participativa

Què és l'Ecoxarxa?

Saps com es creen els euros?
No ens ho expliquen!

"A bona hora", l'Ecoxarxa del Bages, és una xarxa oberta de persones, comerços, petites empreses i associacions del Bages i rodalies que utilitzem una moneda pròpia.

Aquesta moneda ens permet fer intercanvis multilaterals entre els membres que formem l'Ecoxarxa.

A través d'aquesta xarxa volem poder satisfer les nostres necessitats quotidianes. Com a membres oferim els nostres productes o serveis i rebem els de les altres persones de l'Ecoxarxa.

La riquesa està controlada i gestionada pels mateixos usuaris de la moneda i no marxa de la comunitat on és creada. Així anem construint una **economia social i de proximitat, transparent, participativa**, sense especulació ni corrupció.

L'hora, la moneda del Bages

Jo també vull decidir sobre
l'economia! N'estic farta de
l'especulació i la corrupció

La moneda es diu hora, *h*. Cadascú valora lliurement el preu del que ofereix, tot i que orientativament 1*h* equival a una hora de treball o a 10€. No hi ha bitllets ni monedes, funcionem a través d'una web que utilitzen desenes de xarxes semblants: l'IntegralCES (Integral Community Exchange System).

A l'IntegralCES cada membre anuncia el que ofereix i demana de la xarxa. Allà hi té el seu compte d'hores i el registre de tots els intercanvis.

A més, cada membre també pot adquirir hores a canvi d'euros, fins a un límit de 50*h*. Els euros que es recullen els invertim en microcrèdits i projectes decidits per l'assemblea.

Per què hauria d'acceptar i pagar en hores?

Aquesta moneda pot ser una manera de donar-vos a conèixer a nous clients i de fidelitzar-los. A més, contribuïreu a potenciar el teixit econòmic local. Quan pagues en hores t'assegures que la persona que les rep també les gastarà en productes i serveis locals. No poden marxar a altres països, a mercats especulatius ni a altres activitats que ens perjudiquin.

Què puc fer si rebo massa hores?

Si per les característiques de la teva activitat trobes que ingresses més hores de les que gastes, senzillament pots decidir deixar d'acceptar-ne durant el temps necessari, restringir els articles que es poden comprar en hores o qualsevol altre tipus de restricció que creguis convenient.

Puc obtenir finançament?

L'Ecoarxa del Bages ofereix crèdits sense interessos tant en hores com en euros. Els euros són els que l'Ecoarxa ha obtingut pel canvi d'euros per hores, i per tant la quantitat de crèdits en euros que es poden donar depèn del volum d'aquesta bossa. Hi ha un mecanisme d'adjudicació dels préstecs: si t'interessa, demana més informació.

Com són les factures de les vendes en hores? Què passa amb l'IVA?

La legislació tributària obliga a facturar les compres o enregistrar-les a la caixa, independentment de la forma de pagament. Les factures sempre s'han de fer en euros, no importa si finalment l'import és pagat en euros o en hores. Òbviament qualsevol empresa necessita d'una entrada d'euros per a poder fer front als pagaments que només es poden fer en euros, com els impostos.

Què puc comprar amb hores?

Amb el poc temps que fa que existeix l'Ecoarxa ja hi ha més de mig miler d'ofertes diferents: alimentació, transport, allotjament, oficis i serveis de tot tipus. I encara hi faltes tu!

És legal?

Sí. I no només això, sinó que iniciatives semblants com els bancs del temps i monedes complementàries són promogudes per ajuntaments i organismes europeus. A altres comarques de Catalunya hi ha monedes locals semblants a la nostra amb les que estem coordinats.

Preguntes freqüents

Com s'organitza?

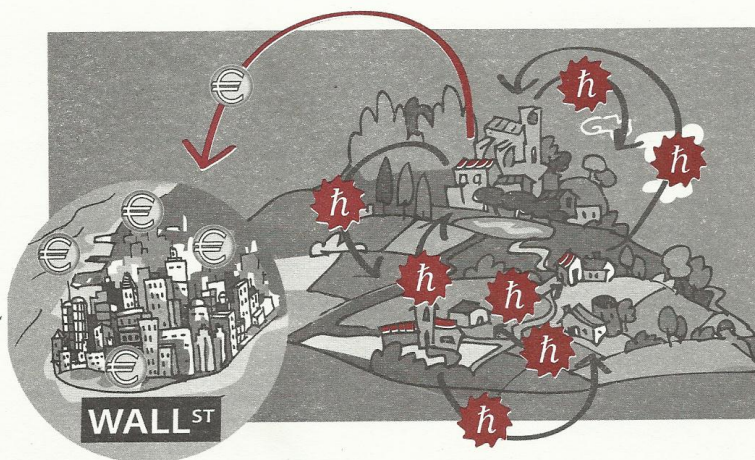
L'Ecoarxa neix de la inquietud d'un conjunt de persones d'arreu de la comarca per fomentar una economia més propera, justa i sostenible. Periòdicament ens reunim en assemblees. Tota la feina que comporta l'Ecoarxa la fem de manera voluntària.

Tots els establiments i empreses poden participar a l'Ecoarxa?

No. La nostra motivació és fomentar l'economia local i per tant només hi poden participar les empreses, comerços, autònoms i entitats que siguin locals. L'Ecoarxa no està feta per a les grans cadenes o multinacionals.

I com m'inscriu?

És molt fàcil i gratuït. A la web de l'Ecoarxa trobaràs com fer-ho. Si tens algun dubte envia'ns un correu i podem quedar per parlar-ne.

Vull treballar per la meua gent, no vull treballar més pels bancs!

La moneda social es queda al territori mentre que els euros marxen a enriquir les grans fortunes.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

Entrevista a Arcadi Oliveres 18/08/16

1. Pregunta: Com qualificaria la situació de l'habitatge a Catalunya i al conjunt de l'estat?

Resposta: Jo diria que no és que n'hi hagi pocs, però estan mal distribuïts. S'ha construït molt amb unes condicions que no sempre són assequibles per tothom, s'ha fet molt habitatge privat, poc habitatge social i llavors ens trobem en una contradicció enorme. Hi ha molts pisos buits per una banda i moltes persones sense habitatge per l'altra. Per tant, no es pot dir que faltin pisos, sinó que els que els tenen no els posen a disposició dels que els fan falta. Això ha estat perquè la administració no ha posat prou força perquè aquests pisos fossin obligats a llogar-se o per posar més inversió pública en aquest tipus de vivendes.

2. Pregunta: Quina creu que podria ser una possible solució?

Resposta: Jo crec que hi hauria d'haver dos tipus d'esforços, més aviat tres. Un primer, treure del cap de la gent aquesta idea especulativa, que això és molt difícil. Que si han de comprar un pis, d'aquí dos anys se'l podran vendre més car i faran negoci. Això s'ha produït perquè els pisos han anat augmentant de preu. En segon lloc, l'administració pública: els ajuntaments, les autonomies han de començar a construir habitatge públic i donar-lo en lloguer social a la gent. I tercer, que ja s'ha començat a fer, però molt lleugerament, l'administració ha de sancionar aquells que tenen habitatges buits i que no els fan servir. Si es treu l'especulació del damunt, si es fan uns habitatges públics i si es sanciona l'habitatge buit es pot començar a canviar aquesta situació.

3. Pregunta: Com justifica que en aquest país la major part de les persones prefereixin ser propietaris d'un habitatge abans que ser llogaters?

Resposta: Perquè hi ha hagut un error. Quan jo era jovenet, que ja en fa molts anys, de cada 100 pisos de Barcelona, 80 eren de lloguer. En canvi, ara la situació és totalment la inversa, 20 són de lloguer i 80 deuen ser de propietat. S'ha promocionat molt allò que es diu la propietat horitzontal en què cadascú és propietari del seu pis. Se li ha fet veure a la gent que la propietat és una garantia. En el seu moment, els bancs van oferir possibilitat de crèdits hipotecaris per poder adquirir aquests pisos. La gent, en una època en què la inflació era forta (ara ja no ho és) va veure que tenir un pis li garantia una estabilitat dels seus diners, més que si els posava al banc o els portava on no li donarien res i a partir d'aquí es va començar a produir una tendència. Per altra banda, també és veritat que tornem al punt anterior: les administracions públiques tampoc van voler construir massa pisos de lloguer. A Alemanya, per exemple, que ningú negarà que és un país

pròsper, la majoria de la gent viu en propietats de lloguer. Per tant, aquí s'ha produït una contradicció.

4. Pregunta: Pot haver canviat això després de la crisi immobiliària?

Resposta: No tinc dades per dir-t'ho, però em temo que si ha canviat, ha canviat molt lleugerament. Ahir o abans d'ahir al diari llegia que hi torna a haver pisos a la venda, promocions immobiliàries i gent que comença a invertir. Potser si que ha baixat una mica la capacitat, perquè la crisi ha fet difícil que la gent adquirís pisos, però tampoc diria jo que el canvi hagi sigut massa significatiu, però ho dic intuïtivament, sense dades a la mà.

5. Pregunta: Els meus avis i besavis creien que tenir la vivenda pròpia era la millor inversió de la vida. Els meus pares tenen la vivenda pròpia, però ja no consideren que tenir propietats immobiliàries sigui una qüestió que garanteixi una seguretat de futur; més aviat ho veuen com un problema. Creu que la visió de la meua família respecte l'habitatge reflecteix la realitat?

Resposta: No ho sé, perquè jo et podria dir que els meus pares, certament serien els teus avis, per entendre-ho així, creien que un pis de lloguer ja els anava bé. Hem de pensar una cosa, en aquell temps els lloguers eren fàcilment prorrogables, no era com ara que al cap de 5 anys et foten fora del pis. En aquell temps, tu podies tenir un pis llogat 50, 80, 100 anys i a més, amb una llei que facilitava que els lloguers no pugessin massa de preu any rere any, fins i tot es van donar contradiccions, si tu vols una mica absurdes, que hi havia gent al mateix Passeig de Gràcia d'aquí a Barcelona que feia molts anys que havia llogat un pis, el seu pare o el seu avi, tenien un magnífic pis de 200 metres quadrats en ple centre de Barcelona amb uns lloguers de misèria perquè no havien pogut apujar els amos el lloguer. Per tant, no tothom volia tenir un pis en propietat, si la gent trobava un lloguer assequible, estava benvingut perquè s'estalviaven diners. Per exemple, si en el teu pis no ets l'amo sinó que ets el llogater, si l'ascensor s'espatlla o s'ha de pintar l'escala o qualsevol cosa d'aquestes, si que t'ho repercutiran després, però d'entrada les discussions de què s'ha de fer i en què s'ha d'invertir, les té l'amo.

6. Pregunta: Hi ha la idea que viure de lloguer és llençar els diners que pagues cada mes. Vostè ho veu així?

Resposta: Jo penso que no i és una cosa ben raonable. Si el lloguer no te'l pugen cada dos per tres, si la llei no permet que t'expulsin cada dos o tres anys i no es posen els lloguers tan difícils com és veritat que s'han posat ara, si tornéssim a una situació anterior, és molt més raonable. És més, jo crec que tots els pisos haurien de ser de lloguer, de propietat pública, de l'ajuntament, de l'estat, de la diputació, de qui sigui i que els ciutadans l'anessin a llogar en el seu moment. O potser encara millor, fer cooperatives d'habitatge. Per exemple, 50 famílies es possessin d'acord, construïssin un bloc de pisos i que aquestes 50 famílies s'administrassin cooperativament. Jo penso que aquesta és una solució molt més adequada.

7. Pregunta: Creu que s'hauria d'invertir el model de propietat que hi ha a Espanya; és a dir, que es tingués més en compte el lloguer que l'habitatge en propietat?

Resposta: Amb el que acabo de dir ja queda demostrat. O bé buscar altres figures com ara la masoveria urbana.

8. Pregunta: Creu que abans de la crisi els bancs sabien que gran part de famílies hipotecades no podrien tornar les seves hipoteques?

Resposta: Crec que els bancs ho sabien perfectament i que amb això tenen la responsabilitat que encara no se'ls ha exigít de la manera que se'ls hauria d'exigir perquè van abusar de la bona fe de la gent que es van comprometre a pagar mensualment la hipoteca que haguessin formalitzat. La crisi va fer que molta d'aquesta gent perdés la feina o, per exemple, en una parella almenys un dels dos perdés la feina i aleshores dificultats tenien per sobreviure. Només calia que se'ls afegís la hipoteca al damunt i va passar que no la van poder pagar i en molts casos van ser expulsats de l'habitatge que tenien i atenció, el pitjor de tot, s'ho va quedar el banc a un preu de misèria i després ho ha venut a subhastes, a gent que no fa altra cosa que especular. Per tant, els bancs han estat responsables o irresponsable si vols dir-ho així perquè no van assumir les responsabilitats que els pertocaven.

9. Pregunta: Estaria a favor d'aplicar la dació en pagament retroactiva?

Resposta: Immediatament, fa anys que formo part de campanyes que ho demanen. S'hauria de fer la dació en pagament, al cap i a la fi, un país tan capitalista com els Estats Units té la dació en pagament. El problema és que aquí, tal com està estructurat el tema pel que jo sé, la hipoteca no es considera un crèdit a canvi del pis; es considera un crèdit que et fa el banc i que tu dones garantia d'aquest crèdit amb el pis. No és que el pis respongui del crèdit, el pis garanteix aquest crèdit, però no està vinculat al crèdit. És a dir, que et podrien dir perfectament que enlloc d'un pis t'embarguen un cotxe o un terreny. En canvi, a Estats Units el pis està íntimament lligat al crèdit, el crèdit és pel pis. Aquí, si tu no pagues el crèdit, poden quedar-se el pis, però encara passen coses pitjors. Pot ser que el pis hagi baixat de preu perquè les circumstàncies són dolentes i aleshores se't queden el pis, però encara quedes a deure perquè com que el pis l'han valorat per menys, aleshores ja no et compensa. És una situació un pèl desastrosa.

10. Pregunta: Troba important la feina que està fent la PAH?

Resposta: Encantadora, és dels millors exemples que hi ha avui en dia a Catalunya, o de fet a tot Espanya de com s'ha de comportar la gent.

11. Pregunta: Està d'acord amb els actes que porta a terme aquesta entitat (ocupació d'entitats bancàries, ocupació de pisos buits, ...)?

Resposta: 100 % d'acord i els recolzo sempre que puc.

12. Pregunta: Considera adequat i proporcionat l'empaperament dels vidres de les entitats bancàries? O el llançament d'escombraries a l'interior d'alguna oficina?

Resposta: Això, per la meua manera de pensar, sempre he estat contrari a la violència. Sigui violència en contra de les persones o fins i tot sigui violència en contra de les coses. Jo puc manifestar-me, ho he fet moltes vegades, però si el company meu d'una manifestació aprofita aquella manifestació per llançar pedres a una vidriera d'una botiga o senzillament per trencar un contenidor d'escombraries, no hi estaré d'acord.

13. Pregunta: Creu que els treballadors de les entitats poden tenir algun tipus de pressió psicològica en aquests casos?

Resposta: Es pot pensar que ells són simples empleats que compleixen ordres dels de dalt, que són els que prenen les decisions en els seus despatxos ...

14. Pregunta: Quina creu que és la raó per la qual no es fan més esforços per evitar els desnonaments?

Resposta: Perquè les autoritats que en són responsables no han assumit aquesta situació. Aquí a Barcelona som una mica privilegiats perquè precisament l'alcaldeessa d'aquí a Barcelona és una persona que havia organitzat molt la campanya per la dació en pagament de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, però a molts llocs els ajuntaments segueixen recolzant els propietaris. Tot i que aquí tenim un ajuntament una mica més obert en aquest sentit, encara a la ciutat de Barcelona se segueixen produint molts desnonaments. Cada dia em sembla que n'hi ha entre 40 o 45 perquè una cosa és que l'ajuntament no ho vulgui i l'altra és que els bancs i els propietaris segueixin amb tota la seva mecànica judicial, que això, d'entrada, l'ajuntament no ho pot parar.

15. Pregunta: Què en pensa de l'actuació dels bancs pel que fa als desnonaments i a les execucions hipotecàries?

Resposta: Penso que no únicament és una acció moralment reprovable sinó que en molts casos els banquers haurien de ser jutjats per aquestes accions. Són senzillament delinqüents.

16. Pregunta: Troba justes les impugnacions de les lleis catalanes d'habitatge per part del Tribunal Constitucional?

Resposta: El Tribunal Constitucional, més que en un tribunal, s'ha convertit en una mena de policia de totes les autonomies i, per tant, el que pugui fer el Tribunal Constitucional no em mereix cap tipus de confiança, s'ha desprestigiada ell mateix.

17. Pregunta: Veuria amb bons ulls la posada en marxa de la propietat temporal i la propietat compartida?

Resposta: Ho veuria molt bé. Ja t'he dit abans que s'haurien de buscar noves formes que he plantejat abans. La propietat estaria dins la mateixa idea i tinc la

impressió que el Tribunal Constitucional és una màquina al servei d'aquests rics i estafadors en aquest cas de les hipoteques.

18. Pregunta: Creu que s'hauria pogut evitar la crisi si s'hagués volgut per part de polítics i banquers?

Resposta: Bé, en part sí i en part no. Evidentment aquesta crisi té molt a veure amb aquesta situació que es va donar en què es va apostar massa per la construcció d'immobles, però també s'ha de reconèixer que avui en dia, tal i com funciona l'economia, moltes d'aquestes coses ja no estan en mans dels governs estatals. Qui té la paella pel mànec són els especuladors, les empreses financeres, les borses, els fons de pensions i tots aquests, evidentment, van tenir una culpa important de la crisi. Per tant, jo, en aquest cas, fragmentaria les responsabilitats: una part és de tots aquests bancs que van donar crèdits, del govern que no va saber frenar aquestes hipoteques a temps i, d'altra banda, de la pròpia dinàmica del sistema capitalista, que al cap i a la fi no fa altra cosa que prioritzar l'especulació financera, enlloc de prioritzar la feina, el treball i coses d'aquestes.

19. Pregunta: Està d'acord amb el fenomen okupa?

Resposta: 100 %. Sempre que no hi hagi violència contra les coses ni contra les persones.

20. Pregunta: Creu que són legítimes les seves activitats?

Resposta: Sí. Repeteixo, sempre que no hi hagi violència.

21. Pregunta: Què en pensa de l'aparició de cooperatives de consum i organitzacions d'economia col·laborativa després de la crisi?

Resposta: El que et deia abans, són el millor exemple del que pot ser. En aquest sentit, tinc la impressió que s'ha de ser optimista perquè Catalunya ha fet passos endavant. Si tinguessis oportunitat d'apropar-te a un barri que es diu Sant Andreu, que està just a la sortida de la Meridiana, veuries que s'hi celebra cada any una cosa que es diu la Fira de l'economia Social, Solidària, Ecològica i Cooperativa, que és exactament en la mostra més clara de com està progressant aquesta economia de que tu parles. En aquest sentit, encara que molt minoritària, estem en bon camí. Per aquí s'ha d'anar recuperant l'economia i la recuperarem.

22. Pregunta: Creu que el 15M de 2011 va ser un pas important perquè poguessin formar-se molts altres moviments?

Resposta: Va ser sobretot un desvetllament de consciències. El 2011 portàvem ja 3 anys de crisi, la crisi concretament havia començat el setembre de 2008; per tant, s'estaven a punt de complir 3 anys, encara no s'havia reaccionat d'una manera tan dura com s'ha pogut reaccionar amb totes les propostes de moviments socials de les que hem parlat i per tant, en aquell moment, asseure's a la Plaça de Catalunya o a la Puerta del Sol de Madrid o a la plaça de l'ajuntament

de València dient que aquest sistema econòmic no el volíem era absolutament necessari. Ara, seure i protestar no era tota la resposta, era un primer pas, calia dir: no estem d'acord amb això i després calia prendre altres accions: de caràcter econòmic, de caràcter social, de caràcter polític, per intentar establir un canvi.

23. Pregunta: Què en queda del moviment del 15M?

Resposta: Jo diria que, per una banda, en queda la consciència de que aquest sistema econòmic que ens havia estat dominant fins arribada la crisi, ja no hauria de ser-hi. Molta gent pensa que aquest sistema econòmic, allò que se'n diu senzillament capitalisme s'ha de fer desaparèixer. Estic convençut, jo no perquè sóc molt vell, però tu que ets més jove, el veuràs desaparèixer, això t'ho asseguro. Ara, això és la primera cosa, el convenciment que aquest sistema no val i, després, n'han sortit respostes polítiques i socials. Una de les respostes de les que t'he parlat és aquesta fira de productes solidària, però no únicament aquesta, tu mateix m'has dit que això mateix a Manresa amb l'Ecoarxa ho trobaràs, a Girona amb no sé què i a Lleida amb no sé que més. La gent ha començat a pensar que calia construir una nova economia. I després, finalment, hi ha hagut respostes de tipus polític. És evident que el partit que més s'identifica amb aquest 15M és el Podem, però no necessàriament és Podem. Jo diria que moltes propostes de les CUP per exemple hi estan d'acord. És més, no únicament hi estan d'acord, a la CUP a vegades se'ls defineix com els anticapitalistes; per tant, tinc la impressió que ells també responen a aquesta idea, potser fins i tot més que els de Podem, que aquest sistema ha de canviar. Per tant, han sortit conseqüències econòmiques i conseqüències polítiques del 15M i aquesta idea que el sistema ha de ser canviat.

24. Pregunta: Pensa que aquest moviment inicial ha quallat políticament a Catalunya?

Resposta: Bé, ha quallat relativament, perquè, és clar, aquí tenim un problema, que potser no és un problema i és que la vida política catalana es desenvolupa en dos eixos determinats, un l'eix que estem tractant ara, l'eix econòmic i social i l'altre, que no l'hem tractat, que és l'eix nacional, és a dir, la lluita per la independència. Aleshores, a partir d'aquí, com que s'han barrejat dues coses, no es pot identificar tan bé. A Madrid, la gent sap que els que volen un canvi estan en uns certs partits d'esquerres i no hi ha l'eix nacional per enlloc i, en canvi, aquí se'ns hi barreja, per tant, això ens ha portat a una confusió que ha generat dos tipus d'aliances: l'aliança de les esquerres per una banda i l'aliança dels independentistes per l'altra. Clar, dins dels independentistes també hi ha grups que es poden qualificar de dretes. Llavors hi ha una aiguabarreig que és difícil d'esbrinar.

25. Pregunta: I a Espanya?

Resposta: Bé, a Espanya encara ha de quallar, perquè és veritat que s'ha aixecat aquest partit Podem, però també és cert que el que eren les forces tradicionals de l'esquerra, com per exemple Izquierda Unida, coses així, han perdut força en aquests anys. Per tant, no sé si la cosa ha quallat molt o poc. Ara, estem en un

moment de canvi. Jo penso que anem clarament cap allò que en diríem les terceres eleccions generals i tinc la impressió que poden servir per desbrossar el terreny cap a on anirem.

Avui per avui i, per desgràcia, me n'he adonat que amb les dues eleccions generals que s'han fet en els darrers sis o set mesos, el que fa falta sobretot és molta pedagogia política. No pot ser que després del desastre del govern del senyor Rajoy, que ha maltractat a tots els ciutadans d'aquesta mala manera, encara sigui el senyor Rajoy el candidat que avui en dia s'endugui més vots en unes eleccions. Això només és fruit de la ignorància política dels ciutadans. Per tant, el primer que hem de fer abans de votar és fer pedagogia política, ensenyar-los-hi que la cosa va per uns altres llocs.

26. Pregunta: Al 2009 i 2010 el President Zapatero negava la crisi i deia que Espanya tenia el sistema bancari més robust d'Europa. En aquells moment tot el Govern sabia el que estava passant de veritat. No hi ha ningú que es planteja que se'ls hauria de demanar responsabilitats per la informació que van amagar als ciutadans?

Resposta: Jo tinc alguns companys que pensen exactament això i que han demanat que, per exemple, el ministre d'economia de l'època, el governador del Banc d'Espanya, les persones que s'encarregaven d'aquestes qüestions, potser no tant per acció, però per allò que es diu omissió, fossin processats i condemnats. Evidentment que caldria fer-ho. El que passa és que ja sabem com va la justícia. El màxim òrgan judicial, que és el Tribunal Constitucional, enlloc de dedicar-se a perseguir aquesta gent es dedica a les tonteries de mirar si s'ha posat una senyera catalana a l'ajuntament de no sé què. Són gent fora d'òrbita.

27. Pregunta: He llegit una mica el llibre *El llibre Swimming with Sharks – My Journey into the World of the Bankers* de Joris Luyendijk publicat l'any 2015 que relata com és el sector bancari i financer a la City de Londres. En un moment l'autor diu:

“There have been tons of new rules but the DNA of the sector has been left intact. It's the same basic conflicts of interest, the same perverse incentives and the same mentality. This is going to happen again, they added, except this time we may not have the money or time to bail-out the banks and avert the real catastrophe.”

Després de 8 anys de l'inici de la crisi i l'inici de recuperació en què ens trobem, creu que s'ha intentat regular molt per evitar que torni a passar? Estaria d'acord amb aquest llibre quan diu que s'ha intentat regular molt per evitar repeticions de la crisi del 2008, però que l'ADN del sistema no ha canviat i que tornarem a caure amb el mateix error, amb l'agreujant que ara no hi haurà els diners per rescatar els bancs i evitar la catàstrofe real?

Resposta: Bé, hi ha qui opina que les coses han d'anar pitjor perquè al final vagin millor. Jo crec que les respostes que s'han pres en aquesta crisi no eren les adequades. Si la responsabilitat màxima, que jo crec que pertany a l'especulació financera, no s'ha frenat sinó que s'ha augmentat, evidentment que caiem en el

mateix error. Un dels màxims responsables de la crisi, per no dir el màxim responsable de la crisi és una banca nord-americana que es diu Goldman Sachs. Aquests senyors no són altra cosa que delinqüents, però qui presideix el Banc Central Europeu és un empleat de Goldman Sachs, qui presideix el Fons Monetari Internacional hi tenia contactes, el Primer Ministre de Grècia era de Goldman Sachs, el Primer Ministre d'Itàlia era de Goldman Sachs i, fins i tot, el senyor que durant 6 anys va presidir la comissió de les comunitats europees, que es diu Durao Barroso, que és un criminal responsable de la guerra d'Iraq, és avui en dia un dels directors generals de Goldman Sachs. Dit d'una altra manera, el món està en mans de delinqüents i en el món financer d'una manera particular. Però clar, qui els ha de fer la llei en aquests, és molt difícil perquè tenen un poder enorme: corrompen a jutges, corrompen a advocats, corrompen a fiscals, corrompen a tots aquells que els haurien d'impugnar. Per tant, la nostra obligació és començar a perseguir, però atenció, s'ha de considerar un element, nosaltres podem criticar això, però en el fons en som participants.

Què et diuen avui en dia la gent? El dia de demà la pensió que et donarà el govern serà molt petita, perquè cada dia hi ha més gent gran i menys cotitzen i per tant podran pagar poc per les pensions. Acte seguit et diuen: per assegurar que tindràs una bona jubilació, fes-te un fons de pensions, comença a estalviar, cada mes posa una mica de diners a la guardiola i el dia de demà quan et jubilis tindràs aquesta pensió que serà molt feble més un complement de pensió que et donarà el fons de pensions en el que has cotitzat 40 anys. Tu et creus aquest discurs i automàticament comences a construir un fons de pensions i aquells diners que tu poses en el fons de pensions imaginat que els poses quan tens 25 anys, que tens una feina més o menys fixa, que ara ja no ho són, però abans es donava, els tindràs en aquell fons de pensions dels 25 fins als 65 anys quan et jubilis. Durant 40 anys no sabràs res del que passa amb aquell fons de pensions. Com a molt un cop l'any et diran: hem guanyat aquest interès. Durant 40 anys tu què fas amb aquell fons de pensions? Inverteixes en especulació, en la indústria de l'armament, en tota mena de negocis bruts i després vas tu com un angelet pel carrer dient: no vull armes, no vull especulació, no vull negocis bruts i durant 40 anys els teus diners estan amb armes, especulació i negocis bruts. Aquests senyors del Goldman Sachs o del que sigui són uns delinqüents, però per altra banda nosaltres també tenim la nostra part de culpa.

Qui és en aquest moment en Espanya el ministre d'economia? Un senyor que es diu Luis de Guindos. Qui era el senyor Luis de Guindos? Un dels directius d'una banca que es diu Lehman Brothers, que va ser dels causants de la crisi. Enlloc de castigar en aquest senyor per la crisi que va originar i fotre'l a la presó, el fan ministre d'economia. Com vols que arreglem aquestes coses? Excepte les banques, ètiques tots els bancs inverteixen en armes constantment.

28. Pregunta: Vaig llegir que el ministre d'economia i finances italià Giulio Tremonti va dir que Greenspan (President de la reserva federal americana) va ser considerat un mestre. I va afegir que "Ara hem de preguntar-nos si no és després de Bin Laden l'home que més ha danyat Amèrica". Vostè hi està d'acord amb aquesta afirmació?

Resposta: Completament d'acord. Ja fa temps que he considerat que el senyor Greenspan és un terrorista financer.

29. Pregunta: El responsable de controlar els bancs en el seu moment, tampoc devia fer la seva feina a Espanya. I a Europa? I als Estats Units?

Resposta: S'haurien de jutjar no només el senyor Greenspan, que era el governador de la reserva federal americana, sinó que el governador del Banc d'Espanya, del Banc de França, del Banc d'Itàlia, d'Anglaterra, del Bundesbank alemany; tots aquests haurien d'haver estat jutjats de la mateixa manera. Però aquesta justícia no ha tingut capacitat per actuar-hi, en part perquè aquesta justícia està marcada pels governs i en part perquè entenc que el jutge no es vol arriscar a massa coses.

30. Pregunta: Pel que he llegit, no li agrada el capitalisme. Quin sistema pensa que el podria substituir?

Resposta: Al llarg de la història, tot i que tampoc en sé massa, mai hem tingut un sistema guardat a l'armari per treure'l en substitució d'un altre. Quan es va passar del sistema feudal i les economies agràries no van dir avui a les 12 de la nit que s'acabi el feudalisme i a les 12 i 5 tenim guardat a l'armari el capitalisme perquè surti. Què va passar? Que els nobles propietaris de terrenys van perdre poder, els burgesos de les ciutats van començar a constituir un capitalisme comercial, aquest capitalisme comercial, en guanyar-s'hi diners, es va passar a un capitalisme industrial, del capitalisme industrial s'ha degenerat cap aquest capitalisme financer del que estem parlant ara i, de mica en mica, s'ha passat d'un sistema a un altre. Jo penso que aquí passarà exactament el mateix. No tenim cap sistema guardat a l'armari, però si que intentem construir-lo. Això que t'acabo de dir de les fires aquestes de Sant Andreu són una petita construcció del nou sistema. La setmana passada va passar, per cert, sense pena ni glòria, i em sap greu que els diaris no en parlin (els diaris parlen de tonteries i no parlen d'això) a la ciutat de Canadà que es diu Montreal es va celebrar una cosa en la qual jo anys enrere havia tingut l'oportunitat d'anar i es diu el Fòrum Social Mundial. El Fòrum Social Mundial és una reunió no pas petita (a vegades, quan jo hi havia anat érem 100.000 persones). I què fèiem aquestes 100.000 persones durant aquesta setmana? Doncs dissenyar el nou sistema, però de mica en mica. Què farem amb l'energia? Doncs energies netes, fora les nuclears, energia eòlica. Què farem amb l'agricultura? Fora els transgènics, fora les grans propietats, fem uns conreus de proximitat, etc. Què farem amb les finances? Construïrem banca ètica. Què farem amb la indústria? ... Cada any, en aquestes reunions s'ha anat escrivint i dissenyant com hauria de ser aquest nou sistema. Per tant, responent a la teva pregunta, jo estaria molt d'acord amb aquest sistema que el Fòrum Social Mundial ha anat dissenyant en tots aquests anys. Ara, l'hem d'anar posant en marxa mica en mica i la Fira de Sant Andreu de la que et parlava seria una possible posada en marxa.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

Enquesta al director d'una oficina bancària del Banc de Sabadell. 22/08/16

1. Pregunta: El llibre *Swimming with Sharks – My Journey into the World of the Bankers* de Joris Luyendijk publicat l'any 2015 relata com és el sector bancari i financer a la City de Londres. Les següents afirmacions són algunes de les que fa l'autor després d'entrevistar a persones del sector i veure amb els seus propis ulls el funcionament del sistema.

- "It's a world of silence. No one can say anything about their jobs because they are afraid of being fired."

És veritat que aquí, igual que a la City de Londres, tal com diu Joris Luyendijk, molta gent que treballava en el sector de la banca i abans que esclatés la crisi veia el que s'estava fent i no gosava parlar ja que les ordres venien de dalt i si opinaven massa podien perdre la feina?

Resposta: No té res a veure el que estava passant a altes esferes amb el que estava passant a les oficines. Puc entendre que hi havia gent que tenia clar el que estava passant, però no a nivell de banca comercial. S'ha de distingir entre banca privada, és a dir, Morgan Stanley, tots aquests que van petar amb la gent que està a les oficines. A nivell de banca privada estic absolutament convençut que hi havia gent, per exemple a la City de Londres, que és una mica on es remenen les cireres, que sabia una mica el que estava passant. Aviam, el mercat anava cap a una banda i el que s'estava fent amb els comptes d'aquesta gent possiblement anava per una altra. Que allà en aquell moment hi hagués gent que veiés el que estava passant i tingués por de si jo parlo, això petarà tot i em fotran al carrer, segur. De fet, això va començar el segon semestre del 2007. És a dir, després de vacances del 2007 ja es començava a veure que el mercat immobiliari no anava cap on havia d'anar. Aquí, a nivell de zona nostra, per exemple, no tant el Banc de Sabadell, però sí que hi havia altres entitats que van fer moltes bestieses. Bestieses no en el sentit d'operacions que no es podien donar, sinó que en aquell moment eren operacions correctes, però potser s'estaven inflant els preus dels terrenys, els preus de les promocions. Això potser sí que es veia, que tard o d'hora s'havia de frenar d'alguna manera. Més a nivell de banca privada que a nivell d'oficines. Aquí, a nivell de clients, no es veia tant, menys aquelles entitats, no la nostra, que es van dedicar a fer promoció immobiliària i explotar-ho tot. Tal com dius, a la City de Londres etcètera, tot es va precipitar precisament perquè hi va haver determinada gent que va començar a dir coses que veien i que a dalt els deien: escolteu, potser sí que la cosa va per aquí, però a l'entitat no li interessa que això surti a la llum. Possiblement sí que va anar així, però a nivell de banca comercial jo crec que no i jo crec que les entitats per exemple a nivell nacional, no sabien que el que s'estava fent podia portar a tot al que va arribar després, jo crec que no, sincerament.

2. Pregunta: "The crash may have been as much of a surprise to the interviewees as it was to the rest of the world, but unlike outsiders they did understand the stakes." La caiguda del sistema financer va ser una sorpresa per vosaltres també? Coneixent les finances més de prop, al 2008 se sabia el que hi havia en risc o mai vau poder ni imaginar el que ha passat?

Resposta: Sincerament sí, o sigui a nivell nostre de carrer sí, perquè nosaltres no tenim aquesta informació a nivell d'oficines. No tenim informació que puguin tenir els grans banquers. Estic absolutament convençut que ningú a dalt sabia que podien passar coses i no va transmetre-ho a la xarxa d'oficines, jo no vull pensar-ho, perquè si penso això el que penso és que els comandaments de la banca han enganyat a la xarxa i no ho vull pensar.

Una altra cosa diferent és que quan les entitats financeres van veure que el mercat anava cap a una altra banda estaven ja tan ficades dintre d'això que, com ho pares? És molt complicat. Aquí tot el problema ha vingut pel totxo. Pensar que els caps dels bancs, en general, no només el nostre, sabessin que estaven fent promocions immobiliàries perquè si no les feies tu les feia un altre i que això podia petar, conscientment estic convençut que no. Ara bé, si que és veritat que la dinàmica va portar cap a una banda i és molt difícil parar-ho. És molt difícil, perquè la gent que tenien terrenys es van pensar que tenien joies. Si el terreny valia 10, el client pensava que en valia 15 quan realment en valia 10 i els taxadors els van donar la raó, però no en el sentit que en valia 15, en el sentit que possiblement valia 20. El que va passar és que el preu del sòl es va traslladar als preus dels pisos i això es va traslladar al comprador final. Es van arribar a fer autèntiques bogeries com que pisos de 40 m² estaven taxats per 400.000 peles el metre quadrat a Manresa mateix. No té cap sentit això i, com més petit era el pis, el valor era més gran. Els promotors feien pisos petits perquè veien que el m² estava desbocat.

El que ha passat amb les persones que havien comprat aquells pisos és que ara el mercat s'ha posat al seu lloc, al preu del m² que realment havia de ser. Avui hi ha gent que té hipoteques de 300 i 400.000 euros per pisos que potser en valen 180.000. Ara, ser conscient quan això s'estava fent que ens portaria a la crisi, jo crec que no.

Com crec que per exemple a Xina, que és un lloc on hi pot haver una mica de bombolla immobiliària, si que ho estan veient, però com ho pararan? No ho poden parar perquè les operacions ja estan fetes. L'únic que podran fer és refinançar les operacions. És una mica al que s'ha dedicat la banca, amb el que ja no hi havia possibilitats de refinançament s'ha donat al banc dolent, s'han fet dacions en pagament, s'han quedat els pisos fent un lloguer social a la gent que vivia allà a dintre o realment el que s'ha fet és executar l'hipoteca. Ara, inicialment va ser una sorpresa perquè jo crec que ningú pensava que això passaria. Possiblement a dalt es pensaven que el mercat immobiliari no tenia tope. Però saber que això anava

per una altra banda i seguir fent operacions jo crec que no perquè al final ens ha acabat perjudicant a tots, tant els clients com a les entitats financeres. La prova és que hi ha pisos per tot arreu que són propietat de bancs.

3. Pregunta: "The 2008 was really scary. They draw analogies to the financial equivalent of a nuclear meltdown, or to Armageddon, the biblical end time." A number of interviewees told of how after the collapse of Lehman Brothers on September 15, 2008 they called home to tell their partner to hoard food. Withdraw as much cash as possible. Buy gold. Or even: prepare the children for evacuation to the countryside." Al 2008 tu hauries reaccionat de la mateixa forma (comprant provisions i preparant-te per al caos global)? O també us creïeu el que el govern Zapatero intentava fer creure la gent (que el sistema bancari tenia una salut de ferro)?

Resposta: Aquí sí que jo crec que el govern es va equivocar. Jo recordo perfectament que sortia el Zapatero quan ja estava muntat el merder el 2008 i el 2009 dient que no hi havia crisi. Clar, això és el que no pot ser. Així com nosaltres a nivell d'oficines ens creiem el que ens diuen els nostres comandaments, que només faltaria perquè ens estan portant cap als objectius del banc que són plenament lícits, els ciutadans es creuen el que els diuen els de dalt. Si el de dalt el 2009 i el 2010 ens està dient aquí no hi ha una crisi, hi ha un reajustament del mercat, ens està enganyant. Perquè la situació ja ha petat.

Quan ha petat, quin sentiment té no posar les cartes sobre la taula? És un error, per mi, a nivell personal. És a dir, tenim un problema, doncs fem-ho sobre la taula i intentem buscar solucions. Quines? Moltes. Donar ajudes a la gent que no podien pagar la seves operacions, bàsicament a nivell hipotecari. El que passa és que el nivell hipotecari llavors ha portat a moltes altres coses. Ha portat de que com que el risc bancari s'ha incrementat bestial, la prima de risc se'n va anar cap als núvols, va arribar a 600 o 700 punts quan ara està per sota de 100. Això ha generat que els mercats es tanquessin. Les entitats financeres no podien anar a buscar diners a fora perquè no se'n fiaven uns dels altres. Entre bancs quan es deixen diners, se'ls deixen a molt curt termini, no és com quan fas una hipoteca a 20 anys. Les entitats financeres potser et deixen diners a 10 hores o a 3 dies. El que va provocar és que la gent que anava a les entitats financeres a demanar preu pels seus diners se li donaven preus desbocats. Si jo el mercat el tinc tancat i no puc anar a buscar diners enlloc necessàriament he de comprar-te'l a tu, però a preu car. Sinó te'l compro a tu al 4, et vindrà el del costat i te'n donarà 4,15. Diners per donar operacions, hipoteques, que és el que realment dona marges. Aquí jo sí que crec que el govern ens va enganyar, a nivell polític segur. Crec que el Zapatero, i m'és igual el Zapatero que un altre, però va ser aquest, es va dedicar a dir que no hi havia crisi, el mercat s'està reposicionant. Aquí hi ha una bombolla, ha petat i has de buscar mesures polítiques per ajudar la gent, i això crec que no es va fer.

4. Pregunta: "This financial crisis came perilously close to causing a systemic failure of the global financial system." A Espanya, creus que es va veure perillar el sistema financer mundial, tal com si que va passar a Londres, per exemple?

Resposta: Jo crec que hi va haver una època, uns mesos, no tant al principi, el 2008 no perquè això va començar mica en mica. Si que hi va haver uns mesos en què la prima de risc es va posar tan forta que la gent si que va pensar que tot faria un pet a nivell mundial. És més, hi va haver reunions a nivell de banca, La Caixa, Santander... tant amb el Zapatero com amb el posterior que hi va haver; hi va haver 4 o 5 reunions a nivell bancari, el president del govern, els seus assessors i els principals caps dels bancs espanyols per intentar buscar solucions. Jo crec que va arribar un moment en què si que o començaven a prendre mesures o realment sí que hagués pogut fer un pet el sistema.

No tinc la versió oficial de la banca, aquesta la desconec, però a nivell de carrer d'usuaris, d'oficines de banca possiblement si que es va veure perillar tot i que les entitats en aquest sentit van fer bé, van donar un missatge de tranquil·litat. Els números de l'entitat són bons i la prova és que encara som aquí i hi serem. El que sí que és veritat és que no estem d'esquena al mercat i, per tant, haurem de fer el que haguem de fer perquè això se solucioni. Què? Preu del passiu, és a dir, preu dels diners que la gent ve a portar cada vegada va anar cap avall, les entitats van haver de començar a cobrar comissions per coses que en aquell moment no s'estaven cobrant perquè els marges eren ridículs. Ara, afortunadament, la situació s'ha reinvertit.

Fixa't que totes les entitats financeres el que estan publicant és que volen créixer amb volums eliminant comissions i les que encara estan cobrant per alguna cosa estan promocionant que no cobraran res. Per què? Perquè el que s'ha d'agafar ara és volum. De la mateixa manera, així com el preu del passiu ha baixat en picat, també ha baixat en picat el preu del diner. Ha baixat en picat el que tu pagaries per una hipoteca. Si el 2008 l'euribor va arribar a un 140, que ha estat el seu màxim històric, ara estem en negatiu. Això tampoc és bo, les entitats no podran estar eternament amb Euribors d'aquest tipus; arribarà un moment en què hauran d'anar amunt i pujar preus. Ara s'està parlant ja que Estats Units pujarà el preu del diner, el tipus d'interès. Si això ho fan, no a curt termini, però a mig termini possiblement Espanya anirà al darrere, perquè aquí hi ha la globalització. El que no podem fer nosaltres és anar per una banda i els americans anar per una altra.

5. Pregunta: En algun moment va perillar?

Resposta: Jo penso que sí, quan es va posar la prima de risc a 600 o 700 punts, cuidado! La gent tenia por. És més, hi va haver determinada gent que va començar a treure diners de les entitats financeres per por. Jo crec que una por al final generada pels mitjans de comunicació. És clar, posaves la tele, estaves esmorçant dinant i sopant crisi. Només veies això, només senties això. Arriba un moment que et vas imbuïnt d'això i dius: anem al banc que això petarà.

També és veritat que el sistema financer espanyol no és l'americà. Si et fixes, això va començar amb unes hipoteques d'aquelles famoses subprime en un estat d'Estats Units després de l'huracà Katrina o no sé que va passar. Allà es van donar operacions a gent que quan se'ls va donar no podien pagar. Això aquí no va passar.

Una altra cosa és que es financés per sobre del que l'estàndard demanés que es podia finançar. 25 o 30 anys enrere, si tu havies de comprar-te una finca i valia 20 milions de pessetes en aquell moment tu n'havies de portar 4, 5, 6. Va arribar un moment en què això no era així. La mateixa pressió del mercat feia que tu anessis a una entitat financera i no portant res t'ho finançaven tot. A més et finançaven sobre el valor de taxació que després s'ha demostrat que ja estava inflat. T'estaven finançant un 30 o un 40 % més del que realment hagués tocat. La gent no podia pagar i la gent que volia vendre es va trobar que com que havien comprat 3 o 4 immobles per invertir a part de la seva vivenda habitual, aquests immobles se'ls ha hagut de menjar. Molts les entitats.

6. Pregunta: "Most people working in the banks, as well as entire areas of 'finance', had absolutely nothing to do with all of this." Creus que els treballadors dels bancs, com diu aquest llibre, no van tenir res a veure amb tot el que va passar?

Resposta: Jo crec sincerament que els treballadors dels bancs no van tenir res a veure amb el que va passar. Quan passa una cosa d'aquestes tan grosses jo crec que sempre tothom té una part de culpa. Ara, la tenen només les entitats financeres? No. La gent els van acostumar a jo puc arribar fins aquí, però el mercat m'està dient que es pot tibar una mica més. Tibar una mica més és el que ha generat tot això. Els treballadors dels bancs l'únic que van fer va ser traslladar als clients el que els venia de la direcció bancària, aquí i a tot arreu. Jo no vull pensar, i no ho penso, que se'ns estaven donant instruccions sabent que allò que ens estaven dient podria portar a encara més problemes. Si penso això plego i me'n vaig a fer una altra cosa. Que arribés un moment en què la situació de nerviosisme del mercat, que la situació pròpia dels números de l'entitat fessin fer coses o fessin fer productes que potser no eren el tot adequats del que havien de ser, pot ser. Ara, nosaltres, com a treballadors bancaris, oferir coses a clients que sabem que podien petar, no. Estic convençut que els companys d'altres entitats tampoc. Perquè al final tots som persones i estem oferint productes a gent que potser coneixes des de fa 20 anys.

Hi ha clients d'aquí que ja vénen de fa 20 o 15 anys enrere. Ha arribat a un moment que ja no són clients, són gent que coneixes, que saps la seva història, coneixes les seves famílies, saps el que tenen i el que no tenen. Vull pensar que ningú va vendre un producte sabent que allò podia petar.

Un cas concret? El tema de les participacions preferents, obligacions subordinades, tot aquest merder que hi ha hagut. Això ningú sabia que podia arribar un moment que vingués el Banc d'Espanya i digués: "senyors això ara no es pot vendre". Estic convençut que ni les entitats financeres ho sabien això perquè si ho haguessin sabut no té cap sentit vendre a un client una cosa que saps que li petarà als morros. Evidentment, dins de la banca hi ha molts tipus diferents de gent. Que hi va haver gent que es va dedicar a fer productes d'aquests a gent que no se li hauria d'haver fet? I tant, segur. Hi va haver gent, ja no parlo d'entitats, suposo que a tot arreu. Ja no és un problema d'entitat, és un problema a nivell personal ja. Gent que es va dedicar a vendre aquest tipus de productes a gent gran que no sabien ni el que estaven venent, a gent que no sabien ni firmar. La prova és que ha sortit a la premsa que es van firmar contractes d'aquests amb l'empremta digital. Gent que van anar allà i que el director de torn de l'entitat o l'empleat de torn perquè feia 30 anys que treballaven amb ell i confiaven amb ell, aquesta persona es va deixar pressionar pel mercat, jo no crec que per la seva entitat financera, sinó perquè en aquell moment s'havia de vendre allò i van pensar de vendre-ho a tothom.

Els productes no són adients per tot tipus de persones. Una obligació subordinada, un deute subordinat o una participació preferent no li pots vendre a una iaia de 80 o 90 anys que no sap ni el que està fent, perquè al final el que està fent és confiar amb tu. Aquí si que possiblement hi va haver gent que es va equivocar. En aquest sentit les entitats han intentat fer: jo crec que, per exemple nosaltres, no som de les entitats que haguem fotut més diners en aquest tipus de productes i el que es va fer amb la gent que tenia aquest tipus de productes se li va oferir fer un termini fix. Se'ls va trucar, se'ls va dir: "escolteu, nosaltres ara fem un producte fix, el fem a 4 anys, a partir d'aquí se us pagaran uns interessos X, els que toquin, però vosaltres mantindreu el 100 % dels vostres diners." Això la gent ho va agrair molt perquè al final entitats que van dir: "el 50 % us el donem en accions i l'altre 50 %..." sí, però hi ha un altre 50 % que és variable, tant el puc tenir com m'ha desaparegut un 50 % d'aquí 1 any. Això el banc ho va fer molt bé.

Ara, que hi va haver gent que es va dedicar a vendre coses que no havia de vendre? No coses que no havia de vendre, sinó a gent que no eren adequades per aquests tipus de productes. La prova és que ha sortit a premsa, no estem dient cap secret, és la realitat. Això si que ha generat problemes, gent que ha perdut els seus diners, avis de tota la vida. Aquí no és un problema tant d'entitat, és un problema més de la persona que va fer això. Has de ser coherent amb el que estàs fent. Et donin unes instruccions els de dalt o no te les donin, això ja és a nivell personal. Per la gent, tu com a client, el banc sóc jo, el meu client aquí davant ell no sap qui és el president del banc probablement ni qui és el director general ni les instruccions que donen. Ell veu que aquí hi ha una persona que està dient: "tranquil amb això que no tindràs problemes." Si et dediques a que aquest tranquil no tindràs problemes li estàs venent una cosa que saps que allò pot tenir problemes no en quant al termini ni al tipus d'interès sinó en quant a demà quan necessiti els diners necessitarà algú altre que li compri aquest producte, que és el

que va passar amb aquells. No és el mateix una persona de 30 anys que tingui 150.000 euros i n'hi posis 20.000 amb això que aquella iaia que té 80 anys, en té 50.000 i li posis els 50.000 amb això. Això sí que possiblement hi va haver gent que es va equivocar, segur.

7. Pregunta: "There have been tons of new rules but the DNA of the sector has been left intact. It's the same basic conflicts of interest, the same perverse incentives and the same mentality. This is going to happen again, they added, except this time we may not have the money or time to bail-out the banks and avert the real catastrophe." Després de 8 anys de l'inici de la crisi i l'inici de recuperació en què ens trobem, creus que s'ha intentat regular molt per evitar que torni a passar?

Resposta: S'ha intentat regular molt després del que va passar, evidentment. Ara, s'ha regulat tot el que s'havia de regular? Això sí que ja no ho sé. Les regulacions, saps què passa, no és tant un tema bancari com un tema polític. La regulació amb independència de que quan facin les normatives. Jo crec que quan fas una normativa financera, aquesta normativa l'has de fer assegut amb la gent que realment en sap d'això, que són els banquers. Si fas una normativa financera assegut allà al despatx de la Moncloa, però no tens absolutament ni idea del que està passant al mercat, difícilment trobaràs solucions adients. Aquí el que s'hauria d'haver fet, que ja entenc que es va fer, és asseure's una mica amb els agents, sindicats, sindicats dels treballadors amb els banquers i fer una miqueta de grups de treball per intentar evitar això. S'ha fet regulació? Està clar que sí. S'ha fet tot el que es podia fer? Ho desconec. A nivell polític si que no en tinc absolutament ni idea.

8. Pregunta: Estaries d'acord amb aquest llibre quan diu que s'ha intentat regular molt per evitar repeticions de la crisi del 2008, però que l'ADN del sistema no ha canviat i que tornarem a caure amb el mateix error, amb l'agreujant que ara no hi haurà els diners per rescatar els bancs i evitar la catàstrofe real?

Resposta: L'ADN del sistema jo crec que ha canviat. Jo penso i espero que no tornarem a caure en els mateixos errors, espero que no. El tema està en que, sobretot en el tema de totxo, perquè és el que va generar això, les coses han canviat molt. Ara no pots anar a una entitat financera i que et financi el 110 %, no ho trobaràs. Avui, 20, 25, 30 % i el que és valor de compra l'ha de posar el client. Una persona que vingui: "jo he trobat aquesta finca, però vull que tu em financis el 100 %", no s'accepta. Precisament perquè el problema el va generar això. S'ha tornat una mica a l'ADN que tenia la banca 35 anys enrere, ja no el 2008, sinó 35 anys enrere. Si vostè vol comprar un pis, ha de posar les despeses i un 10, un 15 o un 20 % més. Perquè al final està clar que el banc està per deixar-te uns diners, però tu també has de creure amb aquella operació.

El primer que ha de creure en l'operació és el client. El client ha de saber que ha de poder pagar en aquell moment. El problema que hi va haver és que el client pensava que podria pagar perquè això seria indefinit. Quan t'arribava la gent amb els fulls de salari veies que tenien un sou base i llavors tenien hores i hores extra,

però jo recordo que els preguntava: “quan se us acabin aquestes hores extres què passarà? Podreu pagar?” Deien: “Clar, si em treuen les hores extres aquesta operació no es pot fer.” Has de ser coherent perquè sinó passa el que passa. L’ADN, i tant que s’ha canviat! No crec que tornem a caure en els mateixos errors, espero que no perquè sinó la generació teva i les que vénen després ho tenen clar.

9. Pregunta: Has presenciat mai l’ocupació d’una entitat bancària per part d’una organització com la PAH?

Resposta: No, a oficines on jo he estat no. Sí que a oficines de companys, sí, i no és agradable. Puc arribar a entendre la pressió a la que està sotmesa la gent. S’ha trobat molta gent, pares, avis, que han hipotecat finques seves, béns seus per ajudar a fills. Arriba un moment en que suposo que s’arriba a la desesperació, ja no saben què més fer.

Han anat a negociar amb el banc i pel que sigui les directrius de l’entitat en aquell moment era no fer dacions en pagament, perquè això ha variat, no sempre les entitats han acceptat les dacions en pagament o no sempre s’hi han oposat. Hi ha casos de tot, no es pot generalitzar. Quan et ve una persona has d’analitzar aquella operació concreta. Una vegada analitzes aquella operació concreta has d’intentar buscar solucions. N’hi ha? És clar, allargar terminis, ficar carències, és a dir, que només paguis interessos durant un temps i si no hi ha cap altra solució intentar fer una dació en pagament. Que aquella persona no té enlloc més on anar? Fica-li un lloguer social que pugui pagar, aquest tipus de coses.

Sí que hi ha entitats que s’han trobat amb les PAHs dins de les oficines i jo crec que també els d’aquestes associacions s’han equivocat. Tot i que a vegades les reclamacions podien ser lícites, ho desconec, les formes amb les que tu fas una reclamació també és molt important. Si tu entres en una oficina allà com un “elefant dintre una cacharrería” i dius: “no me’n vaig d’aquí fins que no es solucioni, aquí et pots trobar dos tipus de reaccions. El que has d’intentar és la seguretat dels treballadors i la seguretat de la gent. La seguretat de la mateixa gent que entra perquè hi ha hagut gent que ha entrat, han vingut els mossos i els han desallotjat.

El que entenc és que has de mantenir la tranquil·litat, asseure’t a parlar i a partir d’aquí pactar què és el que es fa, pactar uns terminis de com a mínim asseure’s a parlar amb aquesta gent. Però asseure’s a parlar amb aquesta gent ja s’hauria d’haver fet abans. Al final això no li interessa a ningú, ni al client que li ha petat la operació ni a l’entitat financera que li ha petat l’operació tampoc perquè s’han de fer unes dotacions al Banc d’Espanya, perquè s’han de fer unes coses que no són agradables.

Executar una hipoteca no és plat a bon gust per ningú, ni pel que li ha passat, evidentment, però per l’entitat financera tampoc. Has d’intentar buscar solucions, però no sé si l’ocupació d’oficines és la millor. Possiblement no. Com se sent un empleat del banc en aquestes situacions?

10. Pregunta: Abans de la crisi, els bancs van oferir moltes hipoteques a famílies amb pocs recursos que sabien que no podrien tornar. Preveieu que com a conseqüència hi podria haver execucions de les hipoteques que concedien?

Resposta: N'hi ha hagut d'execucions d'hipoteques, però abans d'arribar a una execució hipotecària s'intenta arribar a 20 solucions i n'hi ha. Hi ha casos en que no, però en la majoria dels casos hi ha solucions. S'han fet refinançament en el sentit de dir: "escolti digui'm vostè la que pot pagar i nosaltres intentarem adequar l'operació a aquesta quota." Què pot pagar, 300 euros al mes, doncs busquem una solució. Quines són les operacions molt complicades? Aquelles en que possiblement per efecte de les taxacions se li va donar un percentatge sobre el valor de compra bestial i que ara no hi ha marge i amb això s'hi ha trobat molta gent.

Que van comprar a un preu, pel que sigui, per la pressió del mercat, tampoc és que els taxadors ho fessin expressament, és que en aquell moment era així. Perquè el preu del metre quadrat era així. Es van donar tants i tants diners que ara quan tornes a taxar aquella finca val el 50 %. Com refinances això? Perquè sobre les taxacions també hi ha una normativa del Banc d'Espanya. Si dones un percentatge superior a determinats imports aquesta entitat financera ha d'agafar uns diners i fer una dotació que es diu. A vegades no és tan fàcil fer les coses, però hi ha moltes operacions que si que s'han pogut refinançar i n'hi ha d'altres que evidentment han acabat amb execucions.

11. Pregunta: Què en penses dels desnonaments?

Resposta: Jo crec que el desnonament és un problema per tothom i crec que s'està aturant, però hi va haver una època en que era continu. Engegaves la tele i només veies gent que els feien fora els mossos. La política de l'entitat és evitar els desnonaments si podem al 100 %. Ja fa temps que l'entitat va treure una normativa, hi ha una normativa de bones pràctiques bancàries que també van firmar altres entitats, que el que s'intenta és no desnonar a ningú intentant fer el que calgui perquè la gent es pugui mantenir a casa seva. S'han fet autèntiques operacions d'enginyeria financera, gent que podia pagar 100 euros al mes, doncs fem una dació, ens ho quedem nosaltres i li fem un lloguer social a vostè. Què pot pagar vostè? 150 euros? Sobretot gent que té nens petits, que no els pots fotre al carrer, no tindria cap sentit i això el banc ho va tenir clar des del primer moment. Es va firmar un acord amb altres entitats i nosaltres no estem desnonant a gent. El que s'està fent és refinançar, això sí. Aquests refinançaments, evidentment, al client tot i que li suposen el fet d'haver de pagar està clar que si allargues terminis, si toques tipus d'interès...

Hi havia entitats que deien escolti, cap problema, nosaltres li donem oxigen a vostè perquè pugui pagar, però a preu més car. Això no té cap sentit. El que feien era allargar-li el termini, li deixaven més diners per pagar les quotes endarrerides, però a un interès més alt i això no té cap sentit. Això el banc va tenir claríssim que

no es podia fer. Al contrari, el que va fer va ser baixar tipus d'interès si hem d'allargar terminis, allarguem-lo, si hem d'arribar a que de la quota, que cada quota té una amortització de capital i uns interessos, només amortitzis una part i només paguis una part dels interessos, fem-ho. Jo, aquí, crec que el banc ho ha fet molt bé. Ara, hi ha operacions que han petat perquè no hi havia solució i han acabat amb execució, no hi ha més.

12. Pregunta: De quina manera creus que es podria arreglar aquesta problemàtica? Creus que s'hauria d'haver pres mesures contra aquells que van provocar la crisi i no pas haver fet ús de diners públics per rescatar els bancs?

Resposta: Jo crec que mesures segur que se n'han pres. La prova és que a nivell polític hi ha gent que ha pillat. El Rato, aquest tipus de gent. Sí que és cert que hi va haver un temps que per la pròpia lentitud del sistema judicial que tenim, van anar tirant, van anar tirant, però ha arribat un moment en que algú ha d'agafar les responsabilitats. Qui és responsable d'això? Jo crec que tots una mica. Tots els que han intervingut en això. Els clients perquè pensaven que això no s'acabaria mai i per tant tira, tira, tira i a més jo ja faig hores. I si se t'acaben les hores què? Podràs pagar o no? Ja ho veurem, si se m'acaben les hores. No, no, és que això pot passar. A nivell de taxacions perquè per la pressió mateixa del mercat els taxadors deien que una cosa que en valia 15 i potser deien que valia 25.

Si a tu et ve una persona, tu demanes una taxació i aquesta taxació et diu que això val 25 t'ho has de creure perquè sinó com valores el que li pots donar en aquella persona? Si allò et ve i allò està malament com està demostrat que moltes d'aquestes accions eren errònies... El que si que crec que no s'ha depurat responsabilitat és per exemple aquests agents intermitjos: societats de taxació... No vull dir perquè no ho penso que ho fessin amb malícia, potser sóc molt innocent en aquest sentit, però no vull pensar que ens enviaven una taxació sabent que en valia 10 i ens deien que en valia 35. És perquè la situació d'aquell moment, el mercat deia que allò valia 35 i la prova és que el que tenia un sou ho venia a preu d'or. Això es traslladava a tots els agents que veníem a darrere. El que ho comprava més car, el que pagava una fortuna per aquell pis i per tant jo li havia d'hipotecar una fortuna, aquest és el problema.

Ara, a nivell polític sí que s'ha començat a depurar, tard, com sempre, perquè en aquest país sempre anem tard. A nivell bancari ja hi ha determinats presidents i directors generals d'entitats financeres que han caigut, com el Camps, aquest tipus de gent. Jo penso que si hi ha algú que ha fet alguna cosa que no havia de fer i es demostra que ho ha fet sabent que no es podia fer, que ho pagui. De la mateixa manera que ho pagaré jo, que ho pagui qui sigui, però hem anat tard. S'ha fet quan el pastel era tan gros que costarà temps de desentortolligar tot això, jo crec que passaran anys.

El nivell d'operacions hipotecàries va ser tan gros que abans no torni tot a la normalitat passarà un cert temps. El que sí que és veritat és que les operacions que s'estan fent ara ja no tenen res a veure amb les que es feien al 2009, en

absolut. Evidentment que pot petar alguna operació, però petarà perquè la situació del client ha canviat. L'important és que quan tu donis una operació a nivell bancari estiguis fent una operació coherent. En funció dels ingressos que tingui aquella persona i que pugui pagar. Ara, després no sabem cap on ens portaran les operacions perquè una operació que està concedida correctament avui, d'aquí 5 anys pot ser la pitjor operació que hagi donat en la teva vida. Potser tu estàs treballant i t'acomoden, o a la teva parella l'acomoden. En aquell moment te la vaig donar bé, ara, en el camí de l'operació poden passar 30.000 coses que ni tu saps com a client ni jo com a entitat financera tampoc. Doncs ens haurem d'adequar al que hi hagi i buscar solucions.

L'important és que quan tu donis una operació estigui ben donada, la puguis donar correctament. Ara, la donis en funció d'uns valors erronis? Jo crec que això les entitats financeres vull pensar que no tenen la culpa. Segur que parlaràs amb un altre i et dirà els culpables són tots els caps dels bancs. Jo penso que no. La clau és que quan tu facis coses, no sàpigues que el que estàs fent ho estàs fent per perjudicar als clients. Segur que s'han fet coses malament i s'haurien pogut fer coses millor, però amb malícia fer productes, fer coses, provocar la crisi aquesta no.

Fins i tot la gent que podem pensar tots que l'han provocat jo crec que els efectes que ha provocat això ni ells mateixos ho sabien. A nivell bancari això ha suposat tancament d'oficines. Evidentment, quan es tanquen oficines ... reestructuració d'empleats. Molta d'aquella gent que possiblement feien coses que no havien de fer al final ha vingut rebotat això, perquè l'entitat financera on estaven prestant aquests serveis ha hagut de tancar oficines, d'ajuntar-se amb altres, els han comprat, etcètera i això ha generat que cada vegada les entitats a nivell tecnològic són cada vegada més grans, cada vegada necessiten a menys gent, per tant els ha vingut rebotat. En forma d'Eres, en forma d'acomiadaments, etcètera.

Al final, si nosaltres com a oficines fem les coses bé perquè l'entitat que ens paga funcioni, al final nosaltres ens venim reforçats. Si fem bestieses, les bestieses que fas avui les acabaràs pagant demà. Qui no sigui conscient d'això té un problema. Quan durarà tot això? No ho se, no en tinc ni idea, però el problema d'aquesta crisi és que ha estat molt llarga i n'hi havia hagut altres abans, el 92 amb els Jocs Olímpics n'hi va haver també, però no va ser tan llarga com aquesta. Aquí ha pillat molta gent i encara cueja tot això. Fins on? No ho sé, jo espero que les entitats financeres fiquin una mica de seny i la clau de tot això és que aprenguem dels errors que hem fet. Si aconseguim això em dono per satisfet.

Pensa que ara el tema immobiliari està començant a repuntar una altra vegada. Ha estat 6 o 7 anys mort, no es venia res, es feien 3 hipoteques l'any, però si et fixes està començant a repuntar una altra vegada. És clau que ara les entitats financeres que jo crec que ho estan fent no caiguin en el mateix error d'abans. Que seleccionin molt bé, si s'ha de pressionar no, però si s'ha de alligonar a les empreses taxadores, als clients, nosaltres mateixos, s'ha de fer per evitar que els que vinguin al darrere tornin a... perquè ho pagaran, la generació vostra pagarà

els errors de tots aquests i de fet ja ho esteu pagant a nivell de feina, d'immobles...
Esperem que la cosa s'arregli, tardarà, però s'arreglarà.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Santiago Niño Becerra 29/08/2016

1. Com qualificaria la problemàtica de l'accés a l'habitatge a Catalunya i al conjunt de l'Estat? Veu que hi pot haver alguna solució, ja sigui a iniciativa pública o privada?

El acceso vía compra lo considero inviable para la mayoría de rentas actuales, y sobre todo para los jóvenes. Es cierto que la adquisición de una vivienda ha sido tradicionalmente en España una forma de ahorro, pero esa vía se halla mayoritariamente agotada. Pienso que la evolución será hacia el alquiler y hacia compartir vivienda.

2. Com justifica que en aquest país la major part de les persones prefereixin ser propietaris d'un habitatge abans que ser llogaters? Pot haver canviat això a partir de la crisi immobiliària? Creu que s'hauria d'invertir aquest model?

Como decía la compra de una vivienda ha sido una forma de ahorro, pero para muchas personas ha sido el tener un 'refugio', 'algo que sea mío'. Ello se debe a la pobreza existente desde siempre en gran parte de España y a la emigración que ello ocasionó: el objetivo de un emigrante de los 60 era comprarse un piso y un 600.

3. En l'actualitat estan apareixent en el nostre país altres models alternatius a la propietat tradicional, com ara la masoveria urbana i les tinences compartides (propietat temporal i propietat compartida). Creu que poden tenir recorregut o bé seran opcions molt puntuals que no tindran massa seguiment?

También va en la línea de lo antes apuntado: si, en muchos casos pienso que será así, pero será una vía lateral, en gran medida para los jóvenes porque no van a tener otra salida; además de la posibilidad de movilidad que el no tener bienes raíces implica.

4. Troba justes les impugnacions de les lleis catalanes d'habitatge per part del Tribunal Constitucional?

Es justo lo que se determina que lo es a no ser que se impugne y la impugnación prospere, por lo que no voy a entrar a valorarlo. En cualquier caso observa cuando tal impugnación se ha presentado: cuando se está planteado un proceso de independencia. Es decir, pienso que en tal impugnación han pesado razones políticas.

5. Creu que abans de la crisi els bancs eren coneixedors d'un risc potencial que consistia en què gran part de famílies hipotecades no podrien tornar les seves hipoteques?

Espero que lo fuesen porque si no lo eran y pusieron en marcha aquel proceso que ha derivado en la catástrofe que derivó, ello implicaría que el sistema

bancario se estaba rigiendo y sus decisiones tomando al cara o cruz, al pito-pito-colorito, con todo lo que ello implicaría.

6. Creu que s'hauria pogut evitar la crisi si s'hagués volgut per part de polítics i banquers?

Si por evitar la crisis te refieres a evitar la oleada de desahucios que se han producido, la respuesta es afirmativa: bastaba con un cambio de legislación para que los bancos pudieran contabilizar sus activos inmobiliarios de otra manera al alquilar las viviendas que tenían como activos. Si por evitar te refieres a evitar el cataclismo financiero que se produjo la respuesta es negativa porque el 51 % de los fondos que la banca concedió para crédito inmobiliario vinieron del exterior; es decir, lo que pasó, pasó, porque era una forma fácil y rápida de hacer negocio, y para revertir eso hubiesen sido necesarias medidas impropias del Capitalismo.

7. La nostra legislació hipotecària preveu que el deutor hipotecari respon del seu deute de manera universal (s'estén l'afecció del deute no solament al bé hipotecat, sinó a tots els béns presents i futurs del deutor). Creu que aquesta normativa s'hauria de modificar i preveure un sistema més similar a l'americà, on s'aplica la dació en pagament? Creu que s'hauria d'admetre ja ara la dació en pagament de manera retroactiva, malgrat no es prevegi en la clàusula del préstec hipotecari?

Es que el objeto de la deuda es el préstamo en si, no el destino del préstamo. De todos modos ha habido bastante demagogia con todo esto. Mientras el precio del metro cuadrado subía a tasas de dos dígitos, mientras se construían más viviendas al año que en Alemania, Francia e Italia juntas, todo estaba bien, 'España iba bien', y nadie pensaba en la dación en pago. Muy pocos decíamos que eso era una aberración, que era insostenible, y que se pagaría con creces. Cuando se dio la vuelta a la situación ...

8. Què en pensa de l'actuació dels bancs pel que fa als desnonaments i a les execucions hipotecàries?

Es lo que antes decía: los Bancos se han limitado a aplicar una legislación y a responder ante sus juntas de accionistas: los Bancos son sociedades anónimas; y las Cajas ya desaparecidas que si eran propiedad de los impositores, se quedaron mudas. O sea que ...

9. Creu que la PAH ha estat una bona iniciativa després de la forma com ha actuat la banca?

Pienso que es una iniciativa posibilista, pero unilateral, por lo que, o se monta una revolución o por si sola es un deseo. (Nota: las revoluciones ya no están de moda).

10. Està d'acord amb el fenomen okupa? Creu que són legítimes les seves activitats?

Si, pero legalizándolo. Es decir, si una vivienda o local lleva meses o años vacía debería ser su uso cedido a un colectivo que se comprometiese a una serie de

puntos: mantener el lugar, no armar follón, no causar problemas vecinales, ... y a desalojar inmediatamente el local o vivienda si fuesen requeridos para ello.

11. Què en pensa de l'aparició de cooperatives de consum i organitzacions d'economia col·laborativa (Uber, AirBnb, Bla Bla Car, etc.) després de la crisi? Creu que s'està modificant en certa forma el sistema econòmic existent?

A ver, de entrada pienso que el nombre induce a error. En Inglés 'Sharing Economy' tiene mucho mayor sentido: se comparte, lo que no necesariamente implica colaborar. Pienso que la economía compartida es el futuro porque 1) la eficiencia aumenta porque se tiende a usar algo al 100 %, y 2) porque no va a haber renta para poseer un bien de forma individual.

12. Al 2009 i 2010 el President Zapatero negava la crisi i deia que Espanya tenia el sistema bancari més robust d'Europa. En aquells moment sembla evident que els governants sabien el que estava passant de veritat. No hi ha ningú que es plantegi que se'ls hauria de demanar responsabilitats per la informació que van amagar als ciutadans?

Al igual que antes comentaba que era imposible que las entidades financieras no fuesen conscientes de las consecuencias de la política crediticia que estaban llevando a cabo pienso que también lo era que el Gobierno no supiera que estaba sucediendo en el interior de esas entidades y lo que tal proceder iba a desencadenar. Lo que quedo claro desde el principio es que, pasase lo que pasase, no debía quebrar ninguna entidad financiera ni la confianza en las entidades financieras debía degradarse tanto que pusiera en peligro el sistema bancario porque ello ocasionaría un pánico. Las imágenes de las colas ante las oficinas de Black Rock emitidas por las TVs de todo el planeta fueron demoledoras (<https://www.youtube.com/watch?v=sKjdT8l6TnE>) lo que llevó a las intervenciones en Europa y en USA y, sobre todo, a extender un manto de tranquilidad sobre 'el hombre de la calle'.

13. He llegit una mica el llibre *Swimming with Sharks – My Journey into the World of the Bankers* de Joris Luyendijk, publicat l'any 2015, on es relata com és el sector bancari i financer a la City de Londres. En un moment l'autor diu:

"There have been tons of new rules but the DNA of the sector has been left intact. It's the same basic conflicts of interest, the same perverse incentives and the same mentality. This is going to happen again, they added, except this time we may not have the money or time to bail-out the banks and avert the real catastrophe."

Després de 8 anys de l'inici de la crisi i l'inici de recuperació en què ens trobem, creu que s'ha intentat regular molt per evitar que torni a passar? Estaria d'acord amb aquest llibre quan diu que s'ha intentat regular molt per evitar repeticions de la crisi del 2008, però que l'ADN del sistema no ha canviat i que tornarem a caure amb el mateix error, amb l'agreujant que ara no hi haurà els diners per rescatar els bancs i evitar la catàstrofe real?

Es que ... pienso que no es que se haya intentado regular sino que se está intentando salvar a la banca inyectándole fondos por parte de los Bancos Centrales y no entrando hasta el fondo en sus balances permitiendo que continúen contabilizados muchos de sus activos a valores absurdos en relación a

los de mercado. El modelo bancario que hemos conocido se halla en transición y se tiende a modelos nuevos: las fintech (http://economia.elpais.com/economia/2016/03/11/actualidad/1457721183_052251.html) , las compañías con excedentes de liquidez que financian a clientes y proveedores (Siemens en Alemania tiene licencia bancaria), ...

14. El responsable de controlar els bancs en el seu moment, tampoc devia fer la seva feina a Espanya. I a Europa? I als Estats Units?

Es que, pienso, nadie se planteó parar nada porque el objetivo era crecer y la única forma de crecer era haciendo lo que se hizo. A principios de los 90 el modelo que comenzó a funcionar tras la II GM ya estaba agotado; la expansión salvaje del plástico y la burbuja puntocom fueron intentos limitados; había que hacer 'algo gordo' y las subprime lo fueron: fue la única forma que quedaba para que 'el mundo fuera bien'. (Sugerencia: ver Margin Call <http://margincallmovie.com/>).

15. Vaig llegir que el ministre d'economia i finances italià Giulio Tremonti va dir que Greenspan (exPresident de la reserva federal americana) va ser considerat un mestre. I va afegir que "Ara hem de preguntar-nos si no és després de Bin Laden l'home que més ha danyat Amèrica". Vostè està d'acord amb aquesta afirmació?

No por lo antes dicho. Greenspan hizo lo que tenía que hacer para crecer y para que los beneficios de bancos y grandes compañías creciesen, para que el consumo se disparase, para que la población se sintiese feliz. A nivel local, el Sr. Miguel Blesa, expresidente de Caja de Madrid fue fabuloso. Todo aquello que sucedió entre el 2000 y el 2007 permitió algo que sin eso que pasó hubiera sido imposible: un crecimiento espectacular, algo semejante a lo que sucedió entre 1923 y 1928 y que desembocó en q929 y en la Depresión. Ahora puede decirse que ha sido horroroso y que no valió la pena, ahora, pero fue inevitable por la propia evolución de la dinámica histórica.

16. Segons Arcadi Oliveres per trobar una solució a tota aquesta problemàtica hauríem d'eliminar el capitalisme. Vostè que creu? És això massa agosarat?

La Historia de los últimos 2.000 años muestra que los Sistemas no se eliminan, se superan: nadie eliminó el Sistema Feudal, quedó superado por la evolución de la dinámica histórica que le hizo innecesario. El Sistema Capitalista también quedará superado, de hecho ya estamos viendo muestras de ello: cada vez el trabajo asalariado es menos necesario; cada vez más la propiedad individual de los bienes puede sustituirse por acceso al uso; cada vez más el concepto de Estado va siendo más marginal. Qué duda cabe que el Capitalismo desaparecerá del mismo modo que desapareció el Mercantilismo; lo que no quiere decir que lo que venga después vaya a ser necesariamente mejor que lo que ahora estamos viviendo.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Josep Huguet 31/08/16

1. Pregunta: Com qualificaria la situació de l'habitatge a Catalunya i al conjunt de l'estat?

Resposta: Bé, estem en una situació de polarització en l'oferta. En ser Catalunya una destinació turística molt forta i a la costa espanyola també, es produeix fins i tot ara que ja s'ha passat la part més complicada de la caiguda immobiliària un repunt, és a dir, torna a haver-hi un moviment, degut precisament a la pressió turística. En el cas de Barcelona i d'una gran capital per l'atractivitat d'empreses internacionals. Això fa que l'habitatge pugi tant el de compra com el de lloguer, per sobre del que seria un preu de mercat normal si només hi hagués la demanda de la població local. Per tant, això crea una distorsió negativa pels que viuen aquí. Llavors, per altra banda, el que està clar és que amb el boom immobiliari que hi va haver no hi va haver una planificació suficient perquè hi hagués una oferta d'habitatge social. La qual cosa fa que tenint en compte que molta part de la població ho està passant malament, de la crisi no se n'ha sortit, estan millorant alguns índex d'ocupació, però sobretot el sector serveis fa que hi hagi molta part de la gent que encara té molts problemes d'habitatge. Els desnonaments continuen encara en marxa i fins i tot molta gent que està a lloguer que té pocs ingressos té dificultats amb pagar certs lloguers. Per tant, jo diria que hi ha aquesta doble dinàmica que no és gens bona per la població més senzilla.

2. Pregunta: Què en pensa de la feina que està fent la PAH?

Resposta: La plataforma antidesnonaments és una plataforma com qualsevol altra plataforma de reivindicació. Està bé que hi sigui perquè posa en evidència i fa conscient a la gent d'una problemàtica que potser passaria desapercebuda. A més a més, gràcies a aquestes mobilitzacions han aconseguit en alguns casos aturar algun desnonament o fer que alguns governs es moguessin en relació sobretot als pisos que són propietat de la banca i han canviat una mica els criteris d'intervenció. Penso que això sol ja justifica l'existència d'aquesta plataforma.

3. Pregunta: Quina creu que és la raó per la qual no es fan més esforços per evitar els desnonaments?

Resposta: Aquí hi ha un problema, que estem dins d'una economia dita de mercat on la propietat privada és molt sagrada i ningú s'ha atrevit a abordar, aquí a

Europa Occidental potser hi ha algun lloc, el tema de la intervenció pública sobre l'habitatge. Alguns països opten per fer iniciativa pública, habitatge que en diuen social. Això, en alguns casos, segurament és correcte, però té alguna pega i és que són habitatges d'una qualitat mínima, regular i molt concentrats, solen ser pisos d'aquests, edificacions grans i concentrades en barris determinats. El que es produeix, França és un cas típic d'això on en diuen el "bidon bill", o sigui ciutats bidó, extraradi que acaben sent molt problemàtiques perquè allà hi ha tota una degradació social i fins i tot delictiva. Solucionar això fent que el sector públic sigui l'únic que faci vivenda social i la centri en barris és una mala solució. Segurament s'hauria de ser una mica més ambiciós i primer tenir clar que la política d'intervenció hauria d'estar disseminada sobre la ciutat de manera que no hi hagi una guetització, de gueto, sinó que la gent amb dificultats econòmiques pugui accedir a pisos encara que siguin més o menys usats o més o menys vells al conjunt de la ciutat. Això vol dir una intervenció bastant dura per part de l'administració i en alguns casos, jo recordo que no sé si era Holanda o en algun altre lloc que s'havia arribat a una cosa que ja en el sistema que estem, que és capitalista, és més dur d'acceptar; seria que el sòl fos de control públic, de manera que bona part del cost de la vivenda procedeix de l'especulació del sòl. Qui té el terreny cobra un pam de terra a preus extraterrestres, llavors la construcció hi va a sobre, però la construcció en si més o menys pot correspondre's al cost real. El que ja dispara d'entrada el preu de les vivendes, de l'habitatge, és el preu que es cobra del terra, per tal que o una municipalització del sòl seria una mesura socialitzant, socialista, o taxació del preu del sòl, que seria una cosa a mig camí. És a dir, que aquí el sòl val això i a partir d'aquí el que tu pagues és la construcció no el terreny. Aquesta seria possiblement una de les vies, n'hi pot haver d'altres.

Evidentment, l'habitatge té un altre component, que no sé si has abordat, que és la despesa corrent. Una cosa és pagar el lloguer o tenir la casa i l'altra són els costos d'electricitat, aigües, etc. Aquí penso que també hi ha molta cosa a desenvolupar, sobretot amb els costos de l'energia. Com que hem muntat societats no sostenibles, doncs s'aprofiten les companyies elèctriques, telefòniques per fer unes garrotades impressionants. Això hauria d'evolucionar cap a l'autoconsum, és a dir, cap a obrir les portes a obligar als constructors a introduir elements d'autoconsum elèctric, energètic. Plaques solars com a mínim per l'aigua o la calefacció, reciclatges d'aigües grises. Per tant, no s'ha abordat seriosament el tema dels consums i això té un cost econòmic, té uns resultats de discriminació social, però cada cop més té un cost ambiental. No podem anar tibant energies fòssils ni consumint aigua eternament perquè són limitats. Per tant, tant per raons ambientals com per raons socials s'hauria d'abordar seriosament que les noves edificacions tinguessin uns components d'autoconsum forts. Poc a poc, en un pla de 30 o 40 anys, anar obligant i ajudant, d'alguna manera incentivant que es rehabilitessin les cases i edificis per millorar l'eficiència energètica, el consum. La tecnologia cada cop ens facilita més que això sigui possible, però és una decisió política la que s'ha de prendre.

4. Pregunta: Què en pensa de l'actuació dels bancs pel que fa als desnonaments i a les execucions hipotecàries?

Resposta: Els bancs és el sector del capitalisme més paràsit que hi ha. S'han comportat d'una forma absolutament immoral en general, no només pel tema aquest dels pisos, sinó pel tema d'haver emmerdat a gent gran amb coses fraudulentas com les preferents o haver especulat amb immobiliari les caixes d'estalvi on tenien els estalvis els catalans i llavors han acabat absorbides per l'estat. Per tant, hem perdut un teixit important pel teixit econòmic degut a la mala gestió dels seus jefes. És una llista de desastres el que ha fet la banca en aquest país. És dels estats on la banca mana més i hi ha més concentració bancària. En cap lloc d'Europa passa això.

5. Pregunta: Troba justes les impugnacions de les lleis catalanes d'habitatge per part del Tribunal Constitucional?

Resposta: Justes, per descomptat no perquè són lleis que tant l'elèctrica de pobresa energètica, com la llei de l'habitatge, com d'altres que fa el parlament de Catalunya o contra el transvasament de l'Ebre etcètera són totes en benefici a la majoria de la població. Fins i tot votades en alguns casos per partits que llavors allà rebenten la llei. Gent que hi vota a favor aquí i quan són a Madrid els partits espanyolistes sobretot canvien el vot i llavors ho impugnen. Per tant, hi ha una part d'injustícia social que l'estat liquidi lleis que estan pel benefici de la majoria d'aquí. És evident que hi ha un rerefons aquí, que és un doble rerefons. A l'estat hi ha una correlació de forces que és pràcticament eterna esbiaixada cap als sectors més oligàrquics, més de dretes, més conservadors, de més poder econòmic, i això els dona la composició del vot a Madrid i totes les Castelles, fins al nord incloent-hi Galícia i en part Astúries. Això dona una força de vot que fa pràcticament inamovible.

Avui, que fem aquesta entrevista, estem assistint a la investidura fallida d'un personatge que representa el destil·lat del que significa aquesta ideologia, el senyor Mariano Rajoy. Llavors, ells representen això i, a més a més, aquí s'apoderen del concepte de sobirania. Evidentment, per a ells la sobirania és la que exerceix l'estat en el seu conjunt o el congrés en el seu conjunt.

Qualsevol política d'autogovern, fins i tot les que estan dins de la llei o que podríem interpretar que estan dins de la legalitat de l'estatut sistemàticament és recorreguda per Madrid. Et posaré un exemple: quan queda clar que la competència no és seva, fa xantatge. Ara mateix l'últim xantatge que s'ha fet és: el fons de liquiditat autonòmica (que és aquest fons que Madrid dona a les autonomies que tenen dificultat per arribar a fi de mes, que en el cas de Catalunya la paradoxa és que són diners nostres que han anat allà i no tornen; 16.000 milions anuals de mitjana), ens fan un crèdit del que hem de pagar interessos amb els nostres diners i a sobre fan xantatges amb aquests diners. L'últim és això: no us donarem el FLA per poder pagar les nòmines de mestres i dels metges i tot això si no liberalitzeu els horaris comercials. Sabent que la competència és nostra,

fan xantatge. Ens obliguen a nosaltres a fer l' "araquí" d'una política precisament econòmica que està a favor del comerç petit i que a Catalunya sempre s'ha defensat el comerç petit i de proximitat. A Espanya, sempre s'ha defensat el contrari, la gran superfície extraurbana. En el cas fins i tot que saben que la competència és nostra i que no poden forçar-ho fins al final, utilitzen mecanismes com aquest cas que ens tenen agafats pels ous pel tema de la dificultat econòmica que té la Generalitat. Els impostos se'ls queden ells, els nostres, per forçar a fer un canvi de polítiques. Per tant, és evident que hi ha un problema de justícia, però a darrera hi ha una confrontació de model d'estat entre l'estat centralista i una Catalunya autogovernada. Es barregen els dos conceptes sempre: una Espanya habitualment de dreta oligàrquica contra una Catalunya que esbiaixa més cap a l'esquerra o cap a la sensibilitat social. Aquest és el conflicte etern que portem 300 anys.

6. Pregunta: Veuria amb bons ulls la posada en marxa de la propietat temporal i la propietat compartida?

Resposta: Tot el que siguin innovacions legals per facilitar l'accés a l'habitatge jo crec que són positius. Desconec els detalls de com es podria posar en marxa això. També hi ha curiosament a la legislació catalana tradicional (que això ni Franco ho va aconseguir liquidar) que és el Dret Civil Català. Té unes figures com l'emfiteusi que s'han explorat poc. L'emfiteusi és un sistema que tu vas pagant com un lloguer, però tens dret a la propietat al final. L'emfiteusi estava en el Codi Civil Català, és històric, és de l'Edat Mitjana això. En aquest sentit som innovadors, ara s'ha de desplegar-ho. És un tema que no s'havia posat mai en pràctica perquè es va arribar un moment en què la propietat era sagrada i privada i única quan en realitat fins a l'època del liberalisme, el segle XIX, l'ús de la propietat era molt complex. En una mateixa terra hi tenia drets el senyor feudal, hi tenia drets l'església, l'estat, els pagesos, els pastors. Sobre el mateix territori, això no vol dir que ni portés embolics, però evidentment no era: "això és meu i no s'hi pot fer res més".

Això, si has estudiat història, saps que va passar a Anglaterra i a alguns llocs d'aquí amb les amortitzacions amb les "enclosures". Jo d'anglès no en sé, quan van començar a tancar els camps els propietaris per dir "aquí ni Déu passa". Alguns ho veuen com un avenç, si, va servir perquè alguns adquirissin una potència econòmica que no tenien, però la història no és lineal, no està escrit que no s'hagués pogut avançar d'una altra manera. Aquí Catalunya, per exemple, amb les amortitzacions, que se'n parla poc, el primer afectat per les amortitzacions no és l'església, són els terrenys comunals dels ajuntaments. Van fotre una follada de terrenys que eren de la comunitat que en queden rastres al Pirineu. Aquests terrenys comunitaris, al tanto, perquè permetien la llenya, la caça, la ramaderia i en alguns casos l'extracció de fusta que anava bé al municipi per tenir ingressos comunitaris. En el moment que se'ls fot això, els ajuntaments de muntanya queden en pilotes. No tinc res a dir a favor d'això, però aprofitant les experiències catalanes.

7. Pregunta: Creu que s'hauria pogut evitar la crisi si s'hagués volgut per part de polítics i banquers?

Resposta: Això és una ficció, no se sap. El que està clar és que les coses han anat d'una manera, però haurien pogut anar d'una altra. Pels banquers segur, pels polítics hi ha de tot, és clar, els polítics no es pot generalitzar perquè jo sóc polític, jo he estat polític i era el primer que intentava lluitar per aquestes coses, però no he tingut la majoria. Aquí, en una democràcia, sembla que la gent és tonta, la gent es deixa entabanar i no hi pots fer res. Per tant, lluitar, lluitar i lluitar i anar continuant. Alguns ja advertien que les coses no es feien bé, però com que érem minoria... Jo no generalitzaria la culpa als polítics sinó a alguns polítics vinculats a aquests sectors econòmics que treuen profit de la injustícia. Aquests són principalment els partits del règim: PSOE, PP, Espanya, aquí hi havia Convergència que s'ha reconvertit ara, s'ha radicalitzat amb el tema independentista, però era un partit molt vinculat als sectors del poder econòmic durant 40 anys. Aquests han tingut a les seves mans (perquè estaven en aquests sectors) fer-ho d'una altra manera, però no ho han fet, però són alguns, no són tots.

8. Pregunta: Què en pensa del fenomen okupa? Com es veu des de les administracions públiques?

Resposta: El fenomen okupa, no tots els okupes són iguals. Hi ha okupes a locals públics no usats que els fan posar en servei de la comunitat, això ho veuria com una cosa relativament raonable. Hi ha un altre tipus d'okupació que si és simbòlica, quan és l'edifici d'un banc i el banc el té allà aturat i que no el posa en servei, doncs faig una reivindicació i l'okupo i tal.

També s'ha d'anar al tanto perquè també hi ha un tipus d'okupa que frega la delinqüència. Hi ha gent que okupa pisos d'un propietari petit, pobre. Un tiu que ha heretat un pis i el té a lloguer i li és un ingrés, aquest tiu li fots un problema perquè aquell no és un capitalista, té un petit pis allà. Per tant, s'hauria de veure quin tipus d'okupació i quin tipus d'habitatge okupen. També és cert que una part d'aquest moviment és ideològicament molt radical, però la gran majoria dels que ho fan tenen les espatlles cobertes. Són fills de... que tenen la casa coberta, llavors, a vegades hi ha un punt una mica contradictori amb això.

Sobretot en el que jo no estic gens d'acord, una part del moviment okupa és la violència. En democràcia pots fer desobediència civil, pots fer si convé okupacions quan calgui, però l'ús de la violència no és justificable perquè llavors aquestes manifestacions que hi va haver a Gràcia amb aquells del banc okupat, clar que van acabar a hòsties amb còctels molotov i tot això, primera perquè no és de rebut usar la violència en cap cas, però segona perquè acaben donant la raó als sectors més retrògrads i més conservadors. L'ús de la violència al carrer l'únic que fa és que el votant, normalment poruc, acabi donant els vots a la dreta o a l'extrema dreta.

Al llarg de la història moviments d'esquerra violents han acabat provocant una reacció de la dreta i de l'extrema dreta. Això va passar a Alemanya amb el Hitler quan hi havia els espartaquistes d'extrema esquerra socialista que es dedicaven a perseguir als socialistes perquè els consideraven els seus enemics i a fotre merders. Va arribar Hitler i ho va netejar tot.

El moviment okupa no el podria qualificar en bloc perquè algunes coses les puc veure bé i d'altres no hi estic a favor.

9. Pregunta: Què en pensa de l'aparició de cooperatives de consum i organitzacions d'economia col·laborativa després de la crisi?

Resposta: Això és fantàstic, és el millor que podia passar. De fet, Catalunya en té antecedents. Després de la crisi de la fil·loxera, molts pagesos, i amb la mecanització del camp, si no haguessin fet cooperatives ja haguessin hagut d'abandonar el camp als anys 20. El moviment obrer, abans que hi hagués l'estat del benestar, van haver d'organitzar-se per suplir l'absència del sector públic. Van crear entre empresaris i treballadors les mútues per fer front al tema de la sanitat, de la seguretat social. D'alguna manera, les caixes, en la seva idea inicial, també eren. En aquest cas tenien origen burgès, però amb finalitat social eren Cajas de Pensiones i Monte de Piedad. Monte de Piedad això si que no et sona de res. Era el lloc on un treballador quan tenia una malaltia se l'havia de pagar. En aquella època no hi havia seguretat social, doncs venia les joies la iaia. Monte de Piedad és allò en que vens les joies et donen diners i et pots pagar l'operació i el mateix amb les pensions. Posaves cada final de mes el teu salari i ells t'ho gestionaven.

Ara parlem de les cooperatives de consum, botigues de treballadors per abaratir els preus, que també servien a vegades per comprar a cooperatives de producció. La cooperativa de consum comprava a la cooperativa agrària que produïa el menjar i llavors ells ho venien als obrers. Per tant, aquí hi ha uns antecedents que en l'època de les vaques grasses per desgràcia i per alguna mala gestió d'alguna cooperativa d'aquestes doncs va minvar, però ara això ha de tornar i seria molt bo que tornés.

Aquí mateix estàs en una cooperativa, això és una cooperativa d'informàtics i aquí jo estic en una SL petita, però és una cooperativa, una societat limitada de 2 o 3 treballadors autònoms.

10. Pregunta: Pensa que el capitalisme pot continuar sent el sistema de funcionament de la nostra societat durant molt de temps o estem abocats a un canvi que potser anirà lligat a un canvi generacional?

Resposta: El capitalisme, el sistema com funciona ara té molts aspectes. Si capitalisme vol dir mercat, el mercat continuarà subsistint perquè és una forma de funcionar bona si està ben regulat. Si capitalisme vols dir els abusos que s'han fet amb l'excusa del mercat, caldran canvis. Jo no, clar ja tinc una edat i he lluitat

tota la vida perquè hi fossin aquests canvis, no tinc tant clar que siguin fàcils. Segurament veig més fàcil a curt termini crear illes alternatives en àmbits locals, cooperatives o en municipis, és a dir, que el municipi recuperi competències i en aquell marc que hi haurà el mercat, perquè el mercat continuarà existint.

Coses d'aquestes on els abusos capitalistes són més bèsties: banca, energia, consum energètic, telefònic, aigua... aquests termes de serveis, fins i tot en certa manera coses com els enterraments que et foten unes clavades, ja hi ha certes mútues d'enterraments, les associacions de veïns tenen com una mena de quota que pots pagar-te l'enterrament amb temps i et surt més barat. Tots aquests serveis que el municipi els pugui promocionar o facilitar que hi hagi comunitats. Amb això el que estàs fent és alliberar illes poc a poc del control de les grans corporacions.

Això vincular-ho a una agricultura de proximitat, a una mentalització creixent sobre la producció ecològica de proximitat i no fer venir productes de l'altra banda del món que gasten combustible, etc. Crec més en això que tal com està ara, 2016, un canvi global per dalt perquè veig que els poders estan més enquistats que mai. No hi ha estadistes, no hi ha polítics internacionals que abordin això, fotin collons i se'n surtin. Molt condicionats pels grans lobbies de les multinacionals. Tot i que hi ha multinacionals amb sensibilitat, verdes i ecològiques, però encara són una minoria.

Fixa't que això també està creixent perquè hi ha hagut un canvi en tot el consum. Si jo vaig a IKEA i compro els mobles que tenen producció ecològica i social estic afavorint una multinacional que s'està comportant èticament. Això passa amb algunes, però no amb totes.

Per tant, és a partir dels canvis de baix, això sona una mica cristià si vols, però al final et fas vell i arribes a aquesta conclusió: els canvis han de venir de baix. És a dir, nosaltres no hem d'esperar que canviï per dalt. Nosaltres, organitzadament per baix, amb el nostre consum (sobretot el consum és una força important en el segle XXI). Els consumidors som una força més important que els obrers.

Fixa't amb la PAH, la PAH no són obrers només, potser hi ha el que tenia un càrrec a una banca, el van cardar al carrer i va quedar amb el pis allà entrampat amb una hipoteca de collons. També mal fet perquè la gent es va emmerdar, això és una altra cosa, s'ha de pensar, les coses 4 vegades. Per tant, les mobilitzacions aquestes tenen la gràcia que agafen des de classes mitjanes fins a treballadors i petits empresaris. Són les grans corporacions que controlen el consum. La batalla del consumidor conscient és la batalla fonamental del segle XXI.

Llavors no sé si nosaltres acabarem amb el capitalisme o el capitalisme acabarà amb nosaltres, això ja es veurà. Evidentment hi ha uns canvis ambientals brutals, tindrem molts problemes, els joves haureu de batallar en situacions crítiques: canvis climàtics, moviments de població imparables degut a canvis climàtics que provoquen guerres, provoquen falta d'aigua, etc. No és una apocalipsi, però si no

ho comencem a portar serio... Com a mínim comencem per solucions locals, tot l'altre dóna la sensació que ningú s'hi posa.

11. Pregunta: En què consisteix el microcrèdit?

Resposta: Hi ha microcrèdits socials i hi ha microcrèdits no socials. El microcrèdit és: a vegades hi ha gent que està a la perifèria del sistema, és a dir, que realment en una situació normal estarien a l'atur sense possibilitat de trobar feina, però en canvi té una habilitat que podria desenvolupar amb una petita inversió. És a dir, aquella dona que sap cosir i que fa pedaços, reparacions de vestits, però no en té ni per comprar la màquina. Una màquina de cosir potser val 200 euros, hi ha gent que no té aquest diner. Un microcrèdit pot ser microcrèdit tant per retorn i per tant que aquesta persona l'hagi de retornar o un microcrèdit social en el qual si al final no es retorna. Tot se li perdona perquè al darrera hi ha una finalitat social. En tot cas, hi ha un moviment a l'Índia, no sé si l'heu estudiat, a Bangladesh i a l'Àfrica. Hi ha una dona que em sembla que li van donar el Nobel. Aquests no han esperat a que sortís una banca o una administració a donar-los-hi perquè no funciona. Quan tu estàs a Bangladesh o a l'Àfrica tot això que t'he dit no serveix per res perquè els governs són corruptes i riu-te'n de les empreses. Les empreses allà són criminals. Per tant, o t'ho muntés tu o no... Què fan? Gent molt pobra posa el seu petit estalvi en una caixa comuna, llavors aquesta caixa comuna serveix perquè aquell que aquell dia vol comprar una assecadora per fer una perruqueria a casa seva es pugui comprar una assecadora. Un altre dia servirà per la màquina de cosir de l'altre. El pròxim dia servirà per un petit transport, una bicicleta d'aquestes que serveixen per pedalar i portar turistes per la ciutat. Això és una bona operació.

Pregunta: Es fomenta des de les administracions públiques?

Resposta: Aquí hi ha hagut moments de tot. Hi ha moments que sobretot per empreses aquí se'n van fer, algunes caixes s'hi van apuntar en el moment de les vaques grasses, llavors van reduir una mica, alguna caixa amb algun microcrèdit més social, però segurament es podria fer més. S'ha fet, però es podria fer més. En comptes de la subvenció a fons perdut, jo no hi crec gaire perquè és allò que diuen donar el peix no la canya de pescar. El microcrèdit és la canya de pescar, la subvenció és el peix. Donar peixos, la gent s'atonta, es vicia. S'ha de donar la canya, espavila't, jo t'ajudo, però espavila't. Segurament es podria fer més, més subvencions i més microcrèdits, aquesta seria la filosofia amb la que estaria d'acord.

12. Pregunta: S'assembla al crowdfunding?

Resposta: El crowdfunding és una variant, que està de moda a través de la xarxa. El crowdfunding n'hi ha que són a fons perdut. Normalment els crowdfunding aquests que fan Verkami, no retornen diners, retornen serveis. Tu fots diners allà i a canvi els tius aquests que busquen diners et donaran... per exemple el

crowdfunding per editar un llibre, si poses el preu del llibre tindràs el llibre signat, si poses el preu de 4 llibres, tindràs el preu de 4 llibres i una visita guiada de no sé què. Et donen una contraprestació amb servei. Podries entendre que és com el microcrèdit, però no dinerari. La primera fase és dinerària, però a la segona ja reps producte o servei, que també és correcte, està funcionant. Molta gent jove d'aquesta que hagués hagut d'anar a una discogràfica i no l'haguessin acceptat doncs editen el disc gràcies a això, un llibre...

Això està bé, tot el que sigui col·laboratiu tot i que hi ha gent que ho critica perquè llavors envaeixen competències com per exemple els taxis. Hi ha un risc perquè hi ha una part d'això que s'escapa del control de l'administració i llavors no paga impostos. Per tant, hi ha un terreny gris que s'hauria d'anar arreglant i amplificant perquè no fos un lloc de frau. Però jo penso que amb els temps que corren i, a més, amb les maquinàries aquestes és imparabile. El que han de fer és que siguin col·laboratius de veritat, no siguin una forma d'especular i escapar-se dels impostos.

13. Pregunta: Es tracta d'una opció que està creixent amb el temps?

Resposta: Sí, si volem anar bé serà que sí.

14. Pregunta: A quin tipus de projectes es donen microcrèdits?

Resposta: Hi ha de tot, hi ha coses que són empresarials pures, de servei, màquines per fer serveis, d'altres serien per editar, per temes creatius. L'economia creativa, que està molt cardada perquè les grans editorials ja no estan per la labor. Jo crec que això anirà cap aquí i abastarà a coses impensables, microcrèdit i crowdfunding, les dues variants, i l'economia col·laborativa que és amb serveis, tu em dones aquest temps, jo et dono aquest temps. Un banc d'hores per exemple, una altra fórmula d'economia col·laborativa. Una és amb diner i l'altra és desvincular el diner o fins i tot inventar un diner. Inventar diners per sortir del sistema, tot això hauria d'anar més i això si que és un canvi de fons. Crec més en això que en pensar que per dalt es canviarà gran cosa.

Dit això, d'alguna manera, estic dient que tot allò que sigui aproximació del poder al ciutadà és la ... de la democràcia i de la justícia social. Per tant, t'he parlat d'escala municipal per la que jo crec encara més possible, però per sobre de la municipal hi ha la nacional. La nacional nostra és la catalana perquè si a sobre depens d'un estat que la seva capital està a 600 quilòmetres estàs venut, com es demostra.

Nosaltres aquí tenim una llei d'eficiència energètica i ells no ens la deixen tenir, nosaltres tenim una llei contra la hipoteca i no ens la deixen tenir. Per tant, aquest retorn del poder cap a baix, la lluita per això és fonamental. És fonamental per la democràcia, per la justícia social i per combatre el capitalisme més desastrós. S'ha de desmuntar la globalització negativa, després hi ha la globalització positiva.

Això passa per aquesta cadena de lluites, ara està de moda la paraula “empoderament”, que joestic d’acord amb ella, retornar el poder a la població, el màxim possible i això serà o amb comunitats o amb cooperatives o amb ajuntaments o que els catalans que és la societat cohesionada que tenim més a prop recuperin el ple poder. Tot això hi juguen a favor de donar solucions a aquest problema. Llavors ja contribuïrem al mur la part que ens toca.

Noruega per exemple és un país petit, més petit que Catalunya en nombre d’habitants i és un dels que contribueix més en temes ecològics. És el lloc on hi ha les situacions de pau que no hi ha hagut guerrilles. És un país petit que no es troben amb els grans mai, ni amb l’Obama, són discrets. Des de la seva aportació tenen algunes claus d’intervenció internacional importants. En temes ecològics, en temes de fons de pensió socials, en temes de lluita per la pau... Catalunya no és un tema secundari que aconseguim el poder perquè es vincula amb tot aquest moviment del retorn del poder a baix.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Sergio Nasarre 06/09/16

A. Qüestions relatives a la propietat temporal i a la propietat compartida

1. Pregunta: Vostè, des de la seva posició a la Càtedra d'Habitatge de la Universitat Rovira i Virgili, ha estat un dels màxims impulsors per a la introducció al dret civil de Catalunya de les figures de la propietat temporal i la propietat compartida. M'interessaria saber com han rebut aquesta nova regulació alguns dels actors que intervenen en el sector immobiliari, com per exemple:

- Els bancs i entitats de crèdit

Resposta: L'avantatge de les tinences intermèdies que suposo que ja saps una mica de què van i te les hauràs mirat era crear dues noves formes d'accés a l'habitatge que estaven destinades a persones que, per una banda, no podien comprar sense sobreendeutar-se, però al mateix temps no volien llogar perquè no els agrada aquesta forma de tinença de l'habitatge. Tenim dades que el 80 % dels actuals llogaters no volen ser llogaters, voldrien ser propietaris si poguessin. Això té molts motius, però bàsicament que és una forma de tinença que tal i com està dissenyada no és atractiva. Per això vam tirar endavant les tinences intermèdies que ara fa un any es van introduir al Codi Civil de Catalunya. En aquest sentit els operadors del mercat em consta que hi ha hagut les primeres operacions en aquest sentit. Si que és cert que entre els que són administracions de finques cal més pedagogia, és a dir, els hem de formar més i, per tant, hem de treballar més en aquest sentit i entre les entitats de crèdit que tu preguntaves en particular també cal fer pedagogia especialment amb les clàssiques. No tenim clar si no les utilitzen perquè no les entenen o perquè no volen o perquè passa algo. Per tant, això si que tenim clar que hem de promocionar-les més. Si que tenim clar també que la banca cívica és més receptiva i per tant està facilitant aquest tipus d'operacions. També em consta que hi ha grans bancs que també s'hi estan ficant.

- Els agents de la propietat immobiliària

Resposta: Ells estan encantats. Bàsicament en aquest sentit els agents de la propietat immobiliària són precisament aquells que han de ser els transmissors d'aquestes figures vers al públic en general perquè això és dret i és un dret una mica que s'ha de saber i per tant és molt nou. És el canvi més important del sistema de propietat dels darrers 200 anys. Per tant, la gent no té perquè conèixer-lo i per tant els agents de propietat immobiliària són la corretja de transmissió més important que les tinences intermèdies poden tenir perquè arribin a la població i la gent ho demani. Hem de demanar tant la demanda com l'oferta. Jo he parlat moltes vegades amb agents de la propietat immobiliària i estan encantats, és a dir, de promocionar-les i explicar-les. Precisament perquè poden donar solucions a persones que amb una finca

concreta, amb un habitatge concret tenen un comprador, però que no arriba perquè no tenen el préstec, perquè no pot, perquè se sobreendeutarà i tal. Per una altra banda, el propietari, el que ha de vendre diu: “ Ostres, a mi m’agradaria que algú me’l comprés perquè jo necessito els diners per uns deutes, per qualsevol cosa que pugui tenir. Per tant, un llogater no és el que a mi m’agrada.” Doncs bé, la figura de la propietat compartida i la propietat temporal pot transmetre la propietat rebent el venedor una part considerable d’aquests diners que necessita i el comprador es converteix en propietari sense sobreendeutar-se.

- Les cambres de la Propietat Urbana

Resposta: Molt bé, és a dir, ells estan des del començament amb nosaltres en aquesta qüestió i el tema també és que falta pedagogia i treballar-ho més. De fet, tenim, hem dissenyat amb el col·legi de notaris una jornada, no sabem si serà cap a l’octubre o al novembre, per poder parlar amb les entitats i de crèdit i amb els altres operadors que tu m’estàs demanant per explicar-los una mica millor les figures que les recomanin, que poden ser una solució per moltes famílies, etc. Les cambres de la Propietat Urbana tenen aquesta via, aquesta possibilitat per les persones que no puguin comprar del tot, per entendre’ns, comprar-la sencera, doncs la puguin comprar. A més, poden resoldre, per exemple, les cambres de la Propietat Urbana solen tenir un perfil bastant interessant que són els llogaters de llarga durada. Hi ha vegades en que una persona és un bon llogater, té un bon propietari, un propietari còmode i porta llogant un pis 20 anys, 30 anys, un pis que el propietari no se’n sap res, va cobrant una quantitat que normalment és petita i el llogater aquell pis és com seu, és a dir, el sent com seu. La propietat compartida o la temporal poden ser una bona solució per ells de dir: “ escolta, jo no te’l puc comprar sencer, però si que puc anar-te’l comprant mica en mica o pel temps que jo el necessiti” i llavors el propietari rebria de cop una gran quantitat de diners i no patiria tant si ell llogater acaba pagant o no acaba pagant i el llogater tindria més estabilitat perquè seria propietari.

- Les associacions de consumidors

Resposta: Les associacions de consumidors, ara estem treballant amb ADICAE fent-los una contribució per un projecte que tenen en aquest sentit d’accés a l’habitatge i facilitar noves fórmules d’accés i ells estan encantats o al menys són els inputs que nosaltres tenim. Sempre que siguin solucions d’accés a l’habitatge més sostenibles i que impedeixin abusos a consumidors o sobreendeutament o posteriors desnonaments, això passa per exemple amb la PAH, etc., això és benvingut. Alguns d’ells, crec que la PAH ho va dir, però també crec que hi havia alguna associació d’algun sector d’aquests, durant la ponència del Parlament, quan es va aprovar la llei ho van dir expressament: “ escolta, jo tot el que siguin solucions alternatives, que s’afegeixin al que ja existeix que no treguin res, que no deroguin res, sinó que afegeixin possibilitats i que això impliqui que la gent no se sobreendeuti i que pugui tenir una casa més estable, doncs, encantats.”

- Els registradors de la Propietat

Resposta: Els registradors també ho veuen bé. Ells patien que això fos algo que no es pogués registrar, és a dir, que no hi hagués una publicitat davant

tercers. Que els terces poguessin conèixer en tot moment qui és el propietari sigui temporal, sigui compartit de l'habitatge i això és el que vam aconseguir. El que vam aconseguir amb la redacció de la llei era que es pogués registrar a un foli a part de manera que dins del Registre de la Propietat quedés clar qui era el nou propietari, sigui propietari temporal o propietari compartit. Per tant, hi haurà un foli per la finca normal i un altre foli dient aquesta finca es va vendre parcialment o es va vendre temporalment a aquest senyor que té dret a anar adquirint-la mica en mica si és la compartida o li durarà 20 o 30 anys si és la temporal. Està clar que ells patien per un tema que era que fos possible deixar clar davant tercers, davant d'altres que poguessin estar interessats en aquell habitatge qui era el propietari compartit o qui era el propietari temporal.

- La doctrina especialitzada en dret civil

Resposta: Les persones que han anat comentant la llei i que han anat reaccionant totes són molt positives. Pensa que fins a arribar la llei fins al Parlament de Catalunya vam haver de treballar molt amb la comissió de codificació de Catalunya, com també amb el plenari i allà tots són professors o experts en dret civil i llavors va passar tots els filtres acadèmics possibles a més de passar després els filtres polítics que són els que naturalment que són els que han d'aprovar la llei. La veritat és que estem molt satisfets en aquest sentit perquè realment era un canvi molt important, des de Napoleó, és un canvi important a l'hora de concebre la propietat. Pensa que abans d'aquestes dues figures o tu eres propietari de tot o no eres propietari de res. Ara pots ser propietari durant un temps o propietari d'una part. Tens els drets com si fossis propietari del tot i això té una gràcia especial i segueix sense ser possible a la resta d'Espanya.

2. Pregunta: El maig de 2016, el govern espanyol en funcions va impugnar davant el Tribunal Constitucional part de la Llei 19/2015 del Parlament. L'executiu espanyol va afirmar en aquell moment que "aquesta llei afectava les condicions bàsiques del dret de propietat, regulat per l'Estat". Un cop presentat el recurs d'inconstitucionalitat, el ple del Tribunal Constitucional, en data 31 de maig de 2016, va suspendre cautelarment part de la Llei 19/2015.

- Creu que la propietat temporal i compartida són matèries només competència de l'Estat?

Resposta: No, de fet, l'article 149.18 de la Constitució diu que Catalunya i totes les altres regions amb dret foral a la resta d'Espanya tenen dret a desenvolupar el seu dret propi i la propietat sempre ha estat dret propi de Catalunya. En aquest sentit és impossible que Catalunya hagués regulat res, per exemple, en tema de dret patrimonial com la Carta de Gràcia o qualsevol dret real si no tingués clar que pot tocar la propietat. Per tant, amb això no hi ha cap problema. És clar que Catalunya té competència en matèria de propietat. De fet, la propietat compartida ja hi era des del 2011 perquè la vam poder posar a la Llei de l'Habitatge el 2011 i no ho van impugnar. Per tant, hi era i la temporal ja hi era des del 2006 en forma de la dació, una donació, quan fas un regal, pots fer-la amb una clàusula de reversió. És una donació que es diu modal: jo puc donar-te una cosa i pactar que me la tornes en un cert temps o sota unes certes condicions. Durant el temps que tu ets el propietari de la cosa, que te l'acabo de regalar durant un temps, durant aquell

temps tu ets propietari temporal, per tant ja hi era des del 2006. Si no ho van impugnar llavors, ni al 2006 ni al 2011, la compartida, per què l'han d'impugnar ara? Això no té cap sentit.

- Com creu que evolucionarà aquest conflicte davant el Tribunal Constitucional? S'allargarà la suspensió cautelar?

Resposta: La veritat és que no en tinc ni idea. Jo confio que ho mirin bé. Tant l'estat com Catalunya tenen un munt de supòsits de temporalitat. Per exemple, les concessions administratives que són concessions, que no és propietat, però s'hi assembla molt, impliquen una temporalitat. Tu quan compres, per exemple, una concessió d'una plaça de pàrquing i te la deixen durant 60 anys, tu et comportes pràcticament com un propietari en relació a la plaça de pàrquing. També, per exemple, hi ha una cosa que es diu el dret de superfície. El dret de superfície no és més que la possibilitat de construir en terreny aliè de manera que durant un temps i en certes condicions tu ets propietari del que construeixes, un edifici per exemple. Imagina't que jo ara tinc una finca sense res i hi ha un promotor que està interessat en construir, però jo el que no vull és desfer-me d'aquell terreny, jo aquell terreny el vull mantenir. Això passa molt amb l'administració pública: jo no vull desfer-me d'aquell terreny i no tinc diners per construir, però hi ha un promotor que si que ho vol fer. Pactem una cosa: fas allà habitatge social. Jo sóc encara titular del sòl. El que fem és un dret de superfície pel qual el promotor i, per tant, els que comprin els pisos allà seran propietaris d'aquells pisos durant el temps que duri el dret de superfície que normalment sol ser de 75 anys. Això és una situació de temporalitat molt semblant a la propietat temporal. A més, la doctrina que comentaves abans civilista ha dit clarament que el temps no és un element essencial de la propietat. La propietat té un nucli dur que és bàsicament el poder sobre la cosa, però el temps no ho és i per tant no hi ha cap problema tampoc.

- Si no hi hagués en marxa en aquests moments l'anomenat "procés català", s'hauria produït aquesta impugnació?

Resposta: Això no ho sabrem mai, és un tema polític que a mi se m'escapa. Bàsicament, el que a mi em sap greu és que a vegades es confonen unes coses amb unes altres. El que estem parlant és dret civil i això està a la Constitució i no hi hauria d'haver cap discussió per això. La veritat és que no ho sé, tampoc sóc polític ni res. Bàsicament el que em sap greu és que es barregin unes coses amb les altres per part de tothom.

- Considera que aquest nou recurs comporta una continuïtat en l'estratègia del Govern estatal, després de la impugnació de les lleis de creació de l'impost sobre habitatges buits o la d'emergència habitacional i pobresa energètica?

Resposta: En part sí, però en part no. Aquestes altres normes que em deies tenen un alt contingut intervencionista. És a dir, hi ha una intervenció molt clara dels poders públics en el mercat des de la pobresa energètica que impedeix parilitzar el subministrament privat d'energia o les que posen multes o sancions o expropiacions... Totes aquestes normes que han implicat algun tipus d'intervenció administrativa dins del mercat han de passar un judici de constitucionalitat en el sentit de que siguin compatibles amb la llibertat de mercat. Si tu dones llum i no te la paguen dius: que me la pagui algú, que me la pagui l'administració pública o algú perquè jo estic donant llum. Estarem

més o menys d'acord amb el sistema elèctric, funciona millor, funciona pitjor, això és una altra història que se'ns escapa, a mi se m'escapa; però el que sí que queda clar és que les intervencions públiques dins dels mercats privats s'han de justificar molt.

Això no és el cas d'aquesta norma en el qual nosaltres el que estem regulant només són relacions entre particulars sense cap intervenció pública. La nostra norma no necessita cap intervenció pública de cap tipus sinó que són relacions entre particulars, no costa un duro als contribuents, als que paguem impostos. Simplement dues parts es posen d'acord, enlloc de vendre una casa o de llogar-la doncs la venen temporalment, la venen compartida, però això no costa un duro públic, tota la resta sí. Si hi ha algú que no paga la llum i prohibeixes tancar la llum, aquesta llum o l'hem de pagar entre tots o li tallaran la llum, cosa que sembla malament, a una persona vulnerable. El mateix passa amb l'expropiació d'un pis buit. Algú ha de pagar la compensació d'aquesta expropiació i això ho pagues tu i ho pago jo amb els meus impostos. Tot això implica un cost a la societat, a nosaltres, als contribuents, que ningú ens ho ha explicat. És molt interessant expropiar pisos buits, molt bé, però això quant val? Això no ens ho ha explicat ningú tampoc. Per exemple, allargar el procés d'execució hipotecària que està previst això, té un cost enorme financerament parlant i això tampoc ens ho ha explicat ningú. És a dir, aquestes normes han de passar altres controls: de cost, de conveniència, d'intervenció pública que no tenen res a veure amb la propietat compartida i la propietat temporal, que és una mera discussió doctrinal de competència si vols, cosa que ja t'he dit que veig clar o temes de si la propietat pot ser temporal o no, cosa que jo penso que també perquè hi ha molts exemples d'això. Hi ha matisos, no és el mateix.

3. Pregunta: És coneixedor que el legislador estatal tingui la intenció d'afrontar la regulació d'aquesta matèria en un futur immediat?

Resposta: Primer hem de tenir legislador estatal, que portem un temps sense, i llavors la cosa es complica. Nosaltres els hi hem explicat. A mi em dona la sensació que no ho han entès. Moltes vegades, si una proposta que nosaltres hem anat treballant durant 5 anys acaba sent llei o no depèn molt de l'interlocutor que podem aconseguir i si l'interlocutor, el responsable d'habitatge no ho entén o no ho vol entendre cosa que llavors ja és complicat, llavors ho tenim malament. Jo crec que això pot ser una solució tant per Catalunya com per la resta de l'estat. Una altra cosa és que ho entenguin, clar, el que passa és que no tenim govern des de fa casi un any i per tant no tenim interlocutor. Fins al moment en què hi havia govern no ho van entendre o no ho van voler entendre i per això no ens en hem sortit, el que no vol dir que nosaltres encara continuem pensant que això és una bona solució per tot l'estat.

4. Pregunta: La propietat temporal i la propietat compartida (o figures de naturalesa similar) s'apliquen amb èxit a altres països?

Resposta: Sí! S'apliquen amb èxit per exemple als Països Baixos, a Anglaterra a Austràlia, Irlanda, aquests són els 4 o 5 que recordo ara. Nosaltres, quan vam començar fa 5 anys (ara ja en fa 6), a estudiar-les ens vam fixar amb aquests models que funcionaven. No només vam llegir els llibres corresponents sinó que vam anar allà i ho vam veure in situ. Vam parlar amb promotors, amb l'administració pública i amb gent que hi viu. Alguns d'ells eren catalans, de fet, i els vam preguntar a Londres per exemple: "Escolta, tu què tens? Jo tinc un 20 % d'habitatge. I com estàs? Jo estic

encantat.” D’una altra manera seria impossible viure a Londres (que és el que està passant a Barcelona ara). Hi ha moltes zones que són prohibitives per la immensa majoria de la gent, és el que passa a Londres també. Amb la compartida tu pots viure a un bon barri de Barcelona pagant només un 10 % de l’habitatge o un 5 % o un 20 %. Això barreja molt més a la gent. Si tu crees guetos, tu dius: “fem guetos creats per preu, a Pedralbes només volem gent que pugui pagar més d’un milió d’euros” això és una política d’habitatge que a mi no m’agrada, però que clar amb la propietat total com a única opció és el que hi ha i és el que ha passat. En canvi, si d’aquest milió d’euros un 5 % o un 10 % d’entrada i mica en mica vas pagant la resta, primer ja no serien un milió d’euros, serien bastant menys perquè hi ha molta més gent que pot entrar en el joc i a més convences a una mixtura de gent allà que és molt interessant perquè una gent que mai podria haver viscut en certs barris doncs podrà viure-hi. Això és molt important per no crear gueto i per barrejar a la gent, és el que nosaltres diem el pepper-potting que és barrejar gent de diferents backgrounds i de diferents camps econòmics. Això enriqueix la ciutat.

5. Pregunta: Quins efectes hauria tingut la incorporació al nostre dret de les noves figures de tinença, si no s’hagués produït la suspensió?

Resposta: Pensa que només està suspesa la temporal, la compartida que és la que ja t’he explicat abans que hi havia casos està en marxa, en vigor i per això hi ha casos. La temporal encara no hi ha casos perquè està suspesa. Jo crec que la temporal dóna molt de joc. Dóna molt de joc per molta gent. Hi va haver un canvi que ningú se’n va adonar quan es va fer que va ser que els pàrquings, per exemple, quan entres a un pàrquing paguessis pels minuts que realment utilitzes el pàrquing. Fa 10 anys o així, es pagava per trams, la primera hora estiguis al pàrquing o hi estiguis 5 minuts, hi estiguis 15, hi estiguis 28 o hi estiguis 59 pagaràs 3 euros i a partir d’aquí cada hora més 5 euros per dir algo. Això la gent es va queixar: “jo només utilitzo el pàrquing 5 minuts doncs pago 5 minuts, doncs el mateix amb la propietat. Si tu vas a una gran ciutat, tu ets de poble i vas a viure a una gran ciutat, potser només necessites comprar un habitatge allà i no llogar-lo perquè no t’agrada, perquè vols una estabilitat, perquè no vols que et pugin el preu per sorpresa, per mil històries, perquè vols que la casa sigui teva... Els 10-15 anys que has d’estudiar o treballar allà la vols comprar, doncs és possible. Cada vegada hi ha més famílies sense fills. Per què vols comprar una casa per sempre si quan et moris no anirà cap a ningú? O ningú directe amb tu o amb una ONG, també pot ser. Si no tens una ONG a donar-li quan et moris doncs... Jo quant de temps viuré? 100 anys? En el meu cas en tinc 42 doncs el que em convé... jo tinc filles, tinc nenes, però em convindria comprar una casa per 60 anys sent molt generós i això implicaria, per dir algo, que enlloc de pagar 200.000 euros, potser pagant 150.000 euros o 140.000 jo ja tindria la casa que necessito per viure sempre, comprada, amb propietat i ningú em diria res, ningú em podria fer fora amb un preu molt més assequible i amb els altres 60.000, escolta, me’n vaig de viatge.

6. Pregunta: Atès que una de les característiques de les tinençes intermitges és el fet que les persones adquirents no hagin d’endeutar-se en un grau tan elevat, creu que la utilització d’aquestes figures disminuiria la possible morositat per impagament de préstecs hipotecaris?

Resposta: I tant, de fet hi ha xifres d’això a Anglaterra. Està provat que la propietat compartida a Anglaterra, que a Anglaterra obligatòriament la propietat compartida està barrejada amb la temporal, la morositat és molt més baixa que la compra total i, per tant, hi ha moltes menys execucions hipotecàries amb propietaris de propietat compartida que amb propietat total, això està més que demostrat. Naturalment, si tu

pots ser propietari d'una casa de 100.000 euros pagant-ne només 20.000, la teva hipoteca serà com a màxim de 20.000 i no de 100.000. Per tant, és molt més assequible. Només et donaran els altres 10.000 o els altres 20.000 que necessitis per anar comprant-la quan hagis pagat els primers, aquestes hipoteques no s'acumulen. Quan tu has pagat la primera, compres un altre tros i et donen una altra hipoteca.

7. Pregunta: En cas afirmatiu, creu que es produiria també una reducció del nombre de desnonaments?

Resposta: I tant. Els desnonaments poden ser per moltes causes. Per exemple, mal comportament dels llogaters. Els divorcis són una causa gravíssima de pèrdua de l'habitatge. Quan una parella es divorcia sempre n'hi ha un que perd l'habitatge segur i pensa que hi ha més de 7.000 divorcis l'any a Espanya. Una de les dues persones queda fora de casa segur, una altra cosa és que tingui diners per poder pagar-se un hostel o qualsevol cosa. També és reconegut que una part important tant dels desnonaments com dels "sensellarisme", és a dir, que alguns desnonats acabaran sense llar que són els impagaments tant hipotecaris com arrendaticis. Més o menys 50, 50. Del 100 % dels desnonats per impagament, casi el 50 % són llogaters i els altres són deutors hipotecaris. Efectivament, si l'habitatge és assequible contribueix a que hi hagi menys desnonaments i per tant menys gent sense llar. De fet, això era una de les premisses claus que vam fer que teníem al cap quan vam començar a treballar en això fa sis anys.

8. Pregunta: La propietat temporal i/o la compartida podrien ser una fórmula per pal·liar la manca de lloguer social que hi ha en el nostre país?

Resposta: Diguem que poden ser una eina alternativa per l'administració pública perquè les pugui utilitzar enlloc del lloguer. Arriba un moment en què hi ha famílies que han d'anar de lloguer social. És a dir, famílies que només poden pagar 25 euros o 50. Ara bé, hi ha famílies d'aquestes que a la llarga poden acabar pagant 200 euros, 150 euros, un habitatge que a Barcelona pot costar tranquil·lament 600 euros. Mai podran anar al mercat privat de lloguer perquè és el doble o el triple del que estan pagant, però se'ls pot fer un acompanyament de dir: "Escolta, ara que ja teniu més capacitat econòmica, què us sembla comprar una part de l'habitatge, compreu un 5 % o un 10 %. La part restant del lloguer que heu de pagar de la compartida doncs això si que us la subvenciono, però la part de la propietat la pagueu vosaltres i llavors els fas responsables amb l'habitatge i per tant van creixent. Ells mateixos es veuen recompensats en el sentit de dir: "Vaig bé perquè mica en mica sóc propietari, perquè mica en mica he d'anar estalviant perquè vull comprar un tros més, etc." És el que es diu ajudar a escalar cap a la propietat. La normativa catalana preveu des de 2014 que és possible utilitzar les tinences intermèdies com a polítiques públiques d'habitatge.

9. Pregunta: El doctor Niño Becerra, a qui he tingut l'oportunitat d'entrevistar en el moment de fer el meu treball, considera que les tinences intermitges són unes figures especialment útils per a les persones joves. Com ho veu vostè?

Resposta: I tant, sí, si ho diu Niño Becerra. A mi em sembla molt bé, les persones joves són un grup per si mateix vulnerables perquè cobren poc, moltes d'elles tenen ganes d'emancipar-se, però no poden. De fet, la segona causa segons Eurostat de no emancipació dels joves a Espanya és el tema de l'habitatge. La primera és l'atur. Efectivament, si tu els dones la possibilitat d'anar fent bossa i anar comprant de 10 % en 10 % fantàstic perquè ja no cal que tinguin 100.000 euros a la butxaca, només cal que s'hipotequin per 10.000 per dir algo durant 10 anys, que és una cosa sostenible i

mica en mica aniran fent, això és una mica la idea. A més, les tinences intermèdies són interessants pels joves, però també pels propis senyors liberals per exemple perquè afavoreixen la mobilitat. És a dir, un jove un dia pot estar treballant aquí, un altre dia pot estar treballant a Madrid i un altre dia a Londres, el que vol dir bàsicament que no estan lligats al 100 % del preu de l'habitatge en un sol lloc sinó que poden tenir un 10 % durant 10 anys a un lloc i és una inversió definitiva, poden tornar allà. Jo he viatjat molt i conec una mica el que hi ha a fora, encara no he conegut ningú que no vulgui tornar a Espanya dels que estan fora. Per molt que guanyin, a fora es viu regular, el menjar, la gent, tot és regular, per no dir malament, la gran majoria de llocs, per tant aquells que diuen: "Yo estoy muy contento a fuera" aquests són els de Viajeros, aquells que se'n van "por ahí". La meitat no diuen la veritat i la meitat són perseguits per la justícia, no vol tornar per aquí per si han deixat algun deutor per aquí o alguna història. Normalment qui pot tornar, torna. Pot ser una bona possibilitat: "jo vull començar a treballar a Barcelona a Catalunya, estic molt bé aquí, però no vull tancar fronteres, vull veure món" tu pots viure un temps allà, pots tenir una compartida aquí, vius un temps allà, tens una casa comprada aquí sostenible, per tant pots pagar un lloguer a l'altre lloc on estiguis al mateix temps i quan vulguis tornar, tornes. Jo crec que afavoreix els joves i a la mobilitat en general.

B. Altres qüestions

10. Pregunta: Com justifica que en aquest país la major part de les persones prefereixin ser propietaris d'un habitatge abans que ser llogaters?

Resposta: Per la feblesa de l'estat social. En països on és més fort l'estat social: "usted se ha quedado embarazada, tranquila tiene 3 años pagados por el estado" que vostè cau malalt, tranquil té una baixa de 2 anys, que vostè està a l'atur, tranquil vostè cobrarà 3.500 euros durant 4 anys. Que vostè està jubilat? No es preocupi, vostè mantindrà el seu salari i, a més, li fem un regal perquè faci un viatge i vagi a fer la volta al món. Per què vull ser propietari? Bàsicament per re, perquè tota la vulnerabilitat que pugui tenir en les èpoques delicades per malaltia, embaràs, atur, jubilació etc., estan cobertes per l'estat. I si no puc pagar la casa? Se la paga l'estat i si no puc ni tan sols pagar casa meva, l'estat té una casa per mi? I tant, i molt més gran i molt més bonica i molt més ben col·locada. No em cal tenir una cosa meva. Al contrari, als països on tenim un estat social regulin, regulin vol dir que no són tan bons com els dels països nòrdics ni són tan dolents com el dels Estats Units, per exemple, on no hi ha estat social bàsicament, el que volem tenir és una cosa pròpia. Si jo et pregunto quan s'acaba de pagar un lloguer? tu quan penses que s'acaba de pagar un lloguer? Imagina't que tu vas de lloguer i dius la propietat és un rotllo, ets un home alternatiu, molt bé, quan acabaràs de pagar el lloguer? Mai. Si tu tens 80 anys i el mes de novembre del 2034 no pagues el lloguer te'n vas al carrer amb 84 anys con los bartulos, malalt com estaràs com tothom i te vas con tu bombona de oxigeno a la calle i te quedas allí. Si jo et pregunto quantes hipoteques es van impagar als pitjors anys de la crisi, 2009, 2010, 2011, quantes hipoteques es van deixar de pagar de cada 100, quantes em diràs? Dins del rebombori que s'ha causat. 6 hipoteques de cada 100 no es pagaven. Per tant, la propietat no és una mala opció pel 94 % restant.

Si jo et pregunto quan es tarda a pagar una hipoteca en circumstàncies normals, sense l'atur que tenim ara? Es tarda entre 12 i 13 anys. El que implica que segons Eurostat, aquell estudi que et deia de la Unió Europea sobre els joves, els joves a Espanya s'emancipen als 30 anys, més 13 anys o 14 o 15 això vol dir que als 45 has pagat la casa, ets propietari. No pagues ni un duro més, més que el manteniment mai més i d'allà no et treu ningú. Això no hi ha cap lloguer que t'ho garanteixi mai fins que

et moris. Última correcció, això no és un tema només d'Espanya. Des dels anys 80 fins als 2000 no hi ha cap país a Europa sense excepció que no hagi baixat la taxa de lloguer. Substancialment en molts casos, 16 %, 20 % en alguns països nòrdics. Per què això? Pel mateix motiu: l'estat social cada vegada està més en dubte perquè és molt car i escolta, jo vull dir una cosa meva que no me la pot treure ningú. A Anglaterra és l'únic país on ha pujat el lloguer, però tots els lloguers a Anglaterra són a 6 mesos o a 12 mesos. Vol dir que cada sis mesos el propietari et pot dir que te'n vagis al carrer. Per tant, no tot és tant clar. A vegades, que tenim discussions doctrinals sobre aquest tema, hi ha els profetes del lloguer, les xifres són molt clares en aquest sentit, el que no vol dir que haguem de lluitar i hem de treballar i dignificar el lloguer. El lloguer s'ha de convertir en una alternativa atractiva a la propietat i no ho és avui per avui.

11. Pregunta: Pot haver canviat això a partir de la crisi immobiliària?

Resposta: No, de fet les xifres diuen que no.

12. Pregunta: Creu que s'hauria d'invertir aquest model?

Resposta: La nostra legislació hipotecària preveu que el deutor hipotecari respon del seu deute de manera universal (s'estén l'afecció del deute no solament al bé hipotecat, sinó a tots els béns presents i futurs del deutor).

13. Pregunta: Creu que aquesta normativa s'hauria de modificar i preveure un sistema més similar a l'americà, on s'aplica la dació en pagament?

Resposta: No, això no existeix enlloc d'Europa, ho ha estat els darrers 2300 anys abans que tu nasquessis i jo. Fa 2300 anys que hi ha el mateix sistema a tot Europa. Et puc assegurar que hem passat crisis molt més dures que aquesta, entre elles dues guerres mundials fa 60 anys. A més d'això, només existeix una cosa semblant que no és el mateix, només existeix a 11 estats dels Estats Units, a la resta no. És com el sistema europeu i allà als 11 estats on tenen això, és on han tingut més problemes d'execucions i de desnonaments. Per què? Perquè les hipoteques que només responen amb la finca, les dacions en pagament semblants amb això són més cares i, per tant, menys inassequibles i, per tant, s'executa més i es desnona més. Això està més que comprovat, fins a un 84 % més. Jo no vull això per ningú, però hi ha gent que sí. Ho tinc escrit moltes vegades, ho he defensat davant de tothom.

14. Pregunta: Creu que la PAH ha estat una bona iniciativa després de la forma com ha actuat la banca (manca d'informació als clients, clàusules considerades abusives pels tribunals, concessió de préstecs de fins 120 % del valor del bé immoble garantit)?

Resposta: Jo crec que la PAH ha estat una eina útil. És a dir, era una eina necessària en aquell moment perquè realment hi havia hagut abusos als consumidors, però s'han de matisar moltes coses; és difícil entrar en detalls. Per exemple, concedir un préstec del 120 % del valor de la hipoteca, a part que no era un tema generalitzat, primer, el banc no posava el preu de l'habitatge, mai l'ha posat. El preu de l'habitatge el posa el comprador i el venedor, el banc aquí no hi pinta res i segon, qui va acceptar afegir a la propietat altres coses era el deutor. Si se superava el valor de la casa, vol dir que, a més de la casa, hi posaven més coses: cotxes, vacances, iots, etc. Un dels primers efectes de la crisi en el seu moment va ser l'abandonament de iots. Me'n recordo d'una fotografia l'any 2009/2010 que era els ports i al voltant dels ports apareixien iots abandonats, però llanxes d'aquestes de 30, 40.000 euros abandonats, perquè no podien pagar ni l'amarrament. Per tant, hem de parlar sempre de responsabilitat.

Una altra cosa són les clàusules abusives, que això si que van ser només els bancs, però la relació entre clàusules abusives i desnonaments és molt feble. N'hi ha, però ningú ha estat desnonat per una clàusula abusiva. S'han barrejat dues coses totalment diferents, no sé què t'han dit els altres, però jo et dic el que hi ha.

15. Pregunta: Està d'acord amb el fenomen ocupa en relació amb habitatges abandonats?

Resposta: A nivell internacional, l'ocupació, els "squatters" que es diu, està considerat una situació ... No és una solució habitacional. No hi ha cap estat ni cap organització o ONG internacional que recomani ocupar un habitatge com una solució habitacional, excepte la PAH, que ja tenen el manual ocupa. Per què? Perquè implica en si mateix precarietat. Una persona que ha de punxar els cables de llum o que ha d'entrar amb una patada a la porta, que ha de donar explicacions als veïns que naturalment causa una distorsió en el funcionament del veïnat o de la comunitat, etc. Pensa que aquella, si aquella llum o aigua no la paguen ells, l'ha de pagar algú altre. El mateix amb les multes o les expropiacions. Algú ho ha de pagar. Si tu perdones a la gent que no pagui préstecs hipotecaris, algú els ha de pagar, que som tots els altres. És a dir, la suma al final ha de ser zero. Si tu t'enganxes a la llum, l'aigua i el gas, algú l'ha de pagar perquè sinó et tallaran tota la comunitat i, per tant, es quedarà tothom sense aigua fins i tot els que paguen. Això crea una sèrie de distorsions. Diguem que els últims anys des del 2012 les administracions públiques cada vegada han posat més mecanismes en marxa per donar solucions habitacionals ràpides. Per exemple, la taula d'emergències de Catalunya. Donen respostes fins i tot en 48 hores. Els donen una casa en dret d'ús per dos anys a preu molt assequible o gratis. Qualsevol que sigui vulnerable i estigui a punt de ser desnonat.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Rosa Pintó 07/09/16

Qüestions sobre l'habitatge digne i sobre les mesures preses per l'administració

1. Pregunta: Quines mesures adopta l'administració actualment per garantir un habitatge digne als ciutadans?

Resposta: La mesura és obrir vies per aconseguir trobar habitatges que pugui administrar la mateixa administració pública i els pugui posar a un lloguer social. Totes les mesures van encaminades cap a aquesta finalitat, que és el que importa. Aconseguir habitatges disponibles per aquelles persones que realment poden pagar només un lloguer assequible a raó de la seva economia fins al punt que hi ha situacions en què evidentment es considera que el lloguer és zero.

Llavors, a partir d'aquí s'han obert tant vies per atendre a la persona que es troba en el procés inicial; que vol dir que ja no pot pagar una hipoteca o ja no pot pagar un lloguer perquè són situacions diferents i intentar mediar. Aquesta és la primera mesura i la que es va posar històricament a nivell cronològic en primer terme. Aquí, a l'Ajuntament de Manresa, s'actua encara amb aquesta via. Ha disminuït molt el nivell de persones que es troben en una situació que en diem d'execució hipotecària i això vol dir que hem sortit ja del que són els efectes immediats que van portar a la crisi econòmica.

Què es feia? L'oficina de mediació el que feia és intentar que el banc acceptés la donació de l'habitatge, o sigui, que fos una condonació del deute, o que transformés el tema hipotecari en lloguer; o sigui, que la persona perdés el pis, però que pogués continuar tenint aquell pis com a la seva llar en règim de lloguer i renegociar la hipoteca perquè evidentment el que és més greu és que algunes persones d'aquestes que ja han sortit d'aquesta crisi inicial s'han quedat amb aquest deute a sobre, renegociat amb més anys, però això no vol dir que no tinguin el deute.

S'han aconseguit molt poques donacions en equivalència de pagament, de dir el banc accepta només quedar-se sent propietari del pis i li condonem el deute. Això hi ha hagut alguns bancs que han fet alguna acció, però és a un nivell molt baix. Això és una oficina que en diem oficina de mediació i encara està en actiu, es fa des de serveis socials i en col·laboració amb el Col·legi d'Advocats de Manresa, amb la Diputació i amb la Generalitat. La Diputació hi posa tant recursos econòmics com recursos professionals i la Generalitat són vies de subvenció. Això és una de les mesures.

L'altra va ser una mesura de pressió, de dir: "Pressionem als grans posseïdors que són posseïdors d'habitatge a resultat de les execucions hipotecàries", per tant, eren entitats financeres o sinó immobiliàries vinculades amb entitats financeres, que és el mateix. Va semblar ideal actuar per la via de la sanció. Quan hem dit la via de la sanció vol dir iniciar l'expedient de sanció donant l'opció que regularitzessin la situació. Que regularitzessin posant al mercat els habitatges, però amb un lloguer

social, amb un lloguer assequible per aquelles persones que s'havien quedat sense feina o amb ingressos molt baixos. Això ha comportat que com que els bancs en principi els primers dos anys de la crisi des del 2008, evidentment no ho van fer, també perquè no estaven organitzats com a immobiliària i per saber gestionar habitatges.

Les execucions hipotecàries tenen un termini de 2 anys. Per tant, hi ha moltes coses encallades als jutjats i, clar, els bancs tampoc eren propietaris. La situació és complexa. A partir d'aquí se'ls dona aquesta opció de que regularitzin. Com que no regularitzen la majoria, tots els grans propietaris financers que tenien habitatges buits durant 2 anys es considerava que això era sancionable i si no es regularitzaven, s'havia de sancionar... Aquest és el programa de l'Ajuntament de Manresa. És un programa una mica diferent envers als altres programes que s'han fet per altres ajuntaments perquè nosaltres vam donar molt temps per aquesta regularització i vam donar moltes maneres de regularitzar. Per exemple, a Terrassa, deixaven regularitzar a un mes vista. Això jo i l'equip que vam treballar en aquest programa vam considerar que si tu vols que una situació es regularitzi li has de donar el temps suficient perquè es regularitzi. Per tant, anar a un mes i a vegades només 15 dies és allò només de tràmit, per arribar al final a poder multar. Si no els dones temps, és impossible. Al final es va pactar aquí a Manresa a la taula d'habitatge que es donaria un temps de 4 mesos. Ara a l'Ajuntament de Manresa estem en aquest punt. Aquests 4 mesos de regularització (alguns ja s'han acabat perquè hem anat fent) hem anat obrint expedients i els terminis són a raó de cada expedient. Els pioners, que van ser l'Ajuntament de Terrassa, pel fet que no es regularitzés en els pocs dies que es van donar, no els sancionaven encara sinó que els posaven una multa que es diu coercitiva, però no deixa de ser una manera de pressionar.

L'administració té moltes maneres de pressionar perquè una persona faci una cosa que se li ha ordenat que fes. Es va fer servir aquesta mesura, però no és una sanció, és una multa que el que pretén és que aquella persona digui: "si em multen tindrè un perjudici econòmic i no m'interessa" això esperona a que es vulgui complir i és una mesura de pressió. L'Ajuntament de Terrassa n'ha posat força d'aquestes multes i, fins i tot, han arribat als tribunals. Als tribunals hi ha hagut sentències favorables, però també alguna de desfavorable. Sobretot ha sigut casualitat perquè nosaltres vam fer aquest programa abans d'aquestes sentències, però alguna sentència d'aquestes ha dit a l'ajuntament: "no acceptem aquesta llei que heu fet perquè no heu donat prou temps per regularitzar, abans de posar la multa."

D'expedients sancionadors, que era el que volien els moviments socials que han tingut una funció activa revolucionària, de sancions com a tal encara no n'hem posat. Jo ara estic de vacances, però durant aquests dos mesos o tres que no he connectat amb Terrassa o Sabadell que no hagin obert expedients sancionadors, però s'ha confós una mica a nivell de mitjans de comunicació perquè deien: "L'Ajuntament de Sabadell, l'Ajuntament de Terrassa o l'Ajuntament de Barcelona ja han sancionat." No ha sancionat, ha posat multes coercitives. La sanció és molt més complicada perquè hem de demostrar que hi ha hagut, en certa forma, voluntat d'incompliment i una falta de diligència. És una mica assimilable a un càstig penal. Amb una persona que ha comès un delictes has de demostrar que hi ha hagut intenció, com a mínim que no hi ha hagut la diligència que hi havia d'haver hagut.

Encara ara no hi hem entrat en aquesta fase, però amb el tema de la multa s'ha convertit en certa forma en aquest concepte populista i utilitzat pels mitjans de comunicació de dir: "ja s'han sancionat els bancs." Sí en el concepte que se'ls ha

posat una multa econòmica, però en termes jurídics estrictes no és una sanció. Aquesta és la via de la pressió, una via de pressió que en el nostre programa, com que hi ha aquests 4 mesos de regularització, si que vol no tant posar-los la multa coercitiva sinó que en aquests 4 mesos treballar la regularització fins al punt que es plantejava com una de les opcions més bones que si tenien 100 habitatges que havien estat dos anys buits que si ens cedien un 20 o un 25 % per lloguer social consideràvem regularitzat el total d'habitatges que tenien buits. En el sentit de dir: "ja heu col·laborat a aconseguir habitatges de lloguer social." Com que estem en el procés de regularització pot ser que en aquest mes que estic de vacances i estan de vacances els del registre que potser haguem rebut una proposta, però jo en aquests moments no tinc coneixement que haguem rebut una proposta així.

Si que ens han trucat els advocats dels bancs per fer reunions de treball. El programa ha aportat que han volgut contactar amb l'Ajuntament de Manresa i parlar-ne i posar mitjans per sortir d'aquesta situació de pressió. A la vegada, i ara ja anem en una altra línia, aquesta és la línia de pressió. A vegades s'ha obert la línia de negociació per conveni voluntari. Tant s'ha obert a l'Ajuntament de Manresa, com s'ha obert a altres ajuntaments grans, com també per part de la Generalitat. La Generalitat ha fet una funció que suposo que ja ho has trobat, ha de representar tot Catalunya, com li toca. Els bancs també han tingut una resposta més rendible perquè era la Generalitat qui s'hi dirigia i es tenien a alts nivells. Es veien amb el director general de La Caixa de Pensions o amb el Santander o amb el BBVA, han anat en aquest nivell. Amb la SAREB (no sé si ho has trobat això de la SAREB), perquè els bancs i l'estat van decidir crear una societat mercantil per gestionar aquests habitatges obtinguts pel tema de les execucions hipotecàries, llavors molts bancs van fer aquesta transmissió d'una part dels seus habitatges a la SAREB. La SAREB no és un banc, és una immobiliària vinculada a tot el sistema bancari. La SAREB també ha gestionat amb la Generalitat la sessió d'ús d'habitatges per lloguer social. Aquesta línia oberta per la Generalitat ha fet que nosaltres els ajuntaments no tinguéssim tantes opcions perquè la SAREB et diu: "ja ho he fet amb la Generalitat, a la Generalitat ja li he cedit habitatges de Manresa".

Des dels ajuntaments s'ha vist interessant de dir: "Si la Generalitat té una agència de l'habitatge i té tot una organització per administrar habitatges i per administrar el lloguer d'habitatges perquè ja ho tenia abans amb el tema dels habitatges de protecció oficial, ja hi té tot un engranatge és millor que ho gestioni tot la Generalitat i que als ajuntaments se'ls reservi la decisió de les famílies que tinguin la necessitat." De dir: "Des dels serveis socials dels ajuntaments s'estudia tots els perfils de les famílies que arriben als serveis socials com a famílies necessitades d'habitatge i es fa la proposta a la Generalitat perquè puguin ser llogaters dels habitatges que han seguit els bancs". Aquest és l'engranatge que sempre hem vist més correcte. El que passa és que des dels moviments socials, sobretot des de la PAH, això no els acaba de convèncer perquè consideren que és millor a nivell de la reivindicació social i a nivell de ressò que té que cada ajuntament pressioni als bancs per aconseguir habitatges de lloguer social i és un tema que porta una mica de conflicte a l'hora de treballar tota aquesta matèria. Costa endreçar-la a raó del que seria la lògica d'una bona organització de dir: "el que anem a buscar són habitatges que els puguem destinar a lloguer social i que els puguem administrar." Costa de gestionar amb tota aquesta pressió que el que vol és que cada ajuntament tingui una acció molt contundent i aconsegueixi moltes cessions d'habitatges.

Des de l'administració diem: "què més dóna que els habitatges els aconsegueixi la Generalitat si l'ajuntament pot decidir a través dels seus serveis socials quines

famílies hi han d'anar i llavors la càrrega de l'administració dels habitatges la porta la Generalitat que ja té un mecanisme expert".

Ens trobem amb un altre problema que és greu. Moltes famílies d'aquestes necessitats d'habitatge que pel fet que sigui l'administració que els llogui a través d'aquests habitatges cedits pels bancs, com que els lloga l'administració el que fan és dir: "no paguem." No pagar ni aquell lloguer social que els serveis socials han estudiat que poden pagar ja siguin 100 euros o siguin 50 o 25 perquè s'ha fet a raó de la renda. Ens hem trobat amb aquesta circumstància de que uns pels altres s'ho deuen dir, però això ha passat a Manresa i ha passat a altres ajuntaments. A Barcelona han hagut de posar-hi mesures perquè clar, el que no podem permetre és que els que poden pagar 100 euros no els paguin. Tampoc es tracta d'això perquè llavors és injust.

Altres mesures que s'estan fent són els ajuts directes al lloguer. És una altra via que pensem els tècnics i ha sigut la via més encertada a l'origen. Si l'administració hagués reaccionat, hagués tingut finançament per suportar-ho, el més correcte era dir que els que es podien transformar en lloguer, clar una execució hipotecària deixava a una família que l'única opció que tenien era anar a buscar un lloguer. El segon problema que hi havia és que llavors no podien pagar el lloguer. Els lloguers han baixat a nivell de mercat, però no tant com perquè una persona que s'ha quedat sense treball pugui assumir-ho perquè estaven a 300 euros com a lloguer estàndard i moltes famílies necessitaven un lloguer de 100 euros, el que en diríem lloguer social.

Aquí hi ha aquesta via dels ajuts socials: a través de la Generalitat, a través dels ajuntaments, a les diferents administracions. I també una altra via que no em vull descuidar és l'ajut a tot el tema de la pobresa energètica. També es donen ajuts a les famílies per poder pagar els rebuts d'electricitats que es deuen o per poder fer prevenció i que puguin pagar un rebut quan veuen que no el podran pagar i també intentar que les companyies elèctriques no els tanquin el subministrament perquè no s'hagi pagat sinó que hi hagi de moment una continuïtat de subministrament tant d'aigua, com d'electricitat, com de gas si és que és un edifici que necessita gas i llavors valorar les possibilitats de la solució des de l'administració i de les companyies d'aquesta despesa. Això són les línies.

Llavors hi ha coses una mica més experimentals, que és el tema de la masoveria urbana. De qui són competència? La competència en habitatge pròpiament ... Primer, tenir competència en habitatge vol dir... fins ara competència en habitatge volia dir el que diu la llei de 2007 que és la llei de l'habitatge. Aquesta llei és molt curiosa perquè és una llei del 2007, però, en canvi, els instruments d'acció que dibuixa han servit per reaccionar davant de la crisi, però la crisi no va aparèixer fins el 2008. És molt estrany. Normalment, les lleis sempre solucionen els problemes quan la societat ja els té, mai van per davant. Aquesta vegada es dona aquesta casualitat, que el que va dissenyar la política d'habitatge, la llei, va obrir moltes vies d'acció i ja va definir aquests instruments. Doncs allà és on es defineix la competència. A raó de la Constitució Espanyola i de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya la competència és de la Generalitat.

El tema és, què vol dir competència en habitatge? Competència en habitatge vol dir complir amb l'obligació que té l'estat d'acord amb la Constitució, que la Constitució defineix que tothom té dret a un habitatge digne. Però la Constitució defineix molts drets d'aquests, també defineix el dret al treball. A vegades hi ha drets que no són tan fàcils d'aconseguir i complir a nivell d'administració perquè estem en un estat democràtic i de dret que no és un estat ni dictatorial ni comunista. Vol dir que l'estat

intervé només un nivell les accions entre els particulars i les accions del mercat. Intervé a nivell de regular, però no d'imposar. Aquest és un tema complicat perquè la competència és de la Generalitat, però fins ara com s'exercia aquesta competència? Obrint línies per aconseguir que tots els habitatges tinguessin unes condicions d'habitabilitat i això s'ha lluitat a través que tots els habitatges han de tenir una cèdula que reconeix a través d'una inspecció d'un tècnic que té unes condicions mínimes d'alçada, de ventilació, etc. i altres coses, però aconseguir que les condicions d'habitabilitat siguin bones en tots els habitatges i per altra la línia pública de posar habitatges al mercat.

Quins eren aquests habitatges? Habitatges de protecció oficial. Què ens ha passat? Que els habitatges de protecció oficial molts eren de venda perquè la societat volia tenir el seu habitatge. Hem anat a una societat que entenia que la llibertat anava vinculada a ser propietari. També té la seva lògica perquè tu ets molt jove, però jo de petita que la majoria de les nostres famílies estàvem de lloguer i que l'extraordinari era ser propietari d'un pis, vivíem el tema del règim del lloguer com un règim una mica de submissió, d'estar sotmès a aquell propietari. Tothom tenia ganes de sortir d'això, perquè clar no podies fer el que volies a casa teva. Si un dia volies canviar la tassa del vàter havies de demanar permís, si no te'l donaven no ho podies fer o si et penses que havies d'ampliar la cuina si no et donaven permís no t'ho deixaven fer.

En canvi, si que estava molt clar que tenies un lloguer indefinit, et senties a casa teva, aquest concepte de la llar estable. Això es va modificar perquè va arribar un moment que els propietaris no posaven a lloguer habitatges perquè era molt conflictiu i arribava un moment en que els lloguers eren molt baixos. Es va modificar la llei i es va treure el lloguer indefinit i es va posar el lloguer que mínim ha de ser només de 5 anys. A partir d'aquí també es va deixar que el lloguer s'anés incrementant a raó de l'IPC, de com s'incrementen els preus del consum, de forma que va portar a una altra situació, una situació en que els lloguers eren molt cars perquè, clar, pujaven molt i per exemple un lloguer que havia començat a 300 euros en 10 anys es posava a 500 i a la vegada amb una inseguretat en el sentit de dir: "ara sóc aquí" però quan passaven els 5 anys només prorrogava cada any.

La Generalitat va actuar en aquesta línia de protecció oficial. Línia de venda, de posar al mercat un percentatge petit perquè són uns habitatges molt més senzills perquè figurava que tenien un preu molt més baix. Llavors es regularitzava a unes condicions que no es deixava tornar a vendre si no s'autoritzava, si no passaven uns anys, etc, tot una regulació especial i en deixaven molt pocs de lloguer perquè l'administració no volia ser un administrador de lloguers. A Manresa teníem uns habitatges em sembla que eren 100, que en dèiem els habitatges de xocolata, allà darrere el Bertran i Serra- Allà hi ha tres blocs d'habitatges i justament als anys 80 els vam rehabilitar molt i els vam vendre a 4 duros a llogaters. Per desgràcia, hi va haver avis sobretot que, tot i que els vam vendre molt barats, no van poder comprar-los, perquè la vida és això també, pot haver-hi una cosa molt bé de preu, però si tu en aquells moments no tens els diners... Llavors ells van seguir pagant el lloguer, no és que perdessin el pis. Vull dir que l'administració va anar a una política totalment diferent de dir: "anem a habitatges de protecció oficial, per tant amb un preu assequible senzills, però de venda." Els de lloguer eren molt pocs, què ha passat? Va venir la crisi i l'administració no té resposta de competència d'habitatge en el sentit de l'habitatge social perquè els de protecció oficial segueixen estant per sobre. Llavors hi ha hagut aquesta revolució social a través de la PAH que ha exigint que la Generalitat i els ajuntaments, els preus dels habitatges de protecció oficial de lloguer els possessin a lloguer social. Per tant, passessin d'estar, no sé, a 250 euros o 300 alguns, a 100 o menys si la família no hi

arribava. Això era la política d'habitatge: aconseguir que els habitatges tinguessin les condicions mínimes per un cantó, el departament tècnic, d'inspecció i per un altre cantó el fet de la protecció oficial, administrar els habitatges de protecció oficial. Sobretot, construir-ne de nous i posar-los a la venda i obrir les convocatòries i fer les subhastes i sortejos perquè a vegades s'hi presentava més gent que no habitatges hi havia. Regular tot això, aquesta és la competència que hi havia.

Si que la llei aquesta que et dic del 2007 dona més instruments, també dona l'instrument aquest de la sanció de les persones sense parlar dels bancs, parlo en genèric. Quan un habitatge estigui tancat més de dos anys sense causa justificada es pot sancionar al propietari i això és una cosa del 2007 i això és molt curiós. Ara amb aquesta llei hem pogut activar mesures d'aquestes, però aquesta llei com que no interessava a ningú, mai ningú va arribar al Constitucional. Mai es va plantejar si realment les eines que plantejava eren competència de la Generalitat o no, del Parlament de Catalunya, ja es veurà que passarà. Pensa que la via del Constitucional és quan una llei s'aprova llavors es pot recórrer pel govern o pels que poden recórrer. Normalment, si és una llei d'una comunitat autònoma la recorre el govern i al revés, però també en l'aplicació de la llei a través dels tribunals es pot plantejar el que se'n diu una qüestió de constitucionalitat. Si el jutge o el magistrat que està atenent aquell tema ho veu clar, ho eleva al Constitucional i suspèn el procediment fins que hi hagi una resposta del Constitucional. Per tant, pot passar això. En definitiva la competència és de la Generalitat i a través d'aquesta llei del 2007 també es dona un nivell de competències dels ajuntaments. La competència dels ajuntaments l'has de llegir entre línies perquè per exemple et diu: "les administracions públiques tenen competència per sancionar" i l'administració pública tan seria la Generalitat com seria l'ajuntament, però, en canvi, a nivell de la pressió social s'ha exigit als ajuntaments que se sancionés i en canvi la Generalitat no ha obert cap procés sancionador.

Jo ho veig molt equivocadament perquè penso que la Generalitat és això que et deia, té una agència especialitzada i si hagués agafat un equip i s'hagués posat a sancionar, podia sancionar a nivell de tot Catalunya amb un equip especialitzat que només es dediqués a això i, en canvi, en els ajuntaments ens hem trobat que molts juristes dels ajuntaments ens hem hagut de dedicar a això i ens hem hagut d'especialitzar en això i som 4 gats en cada ajuntament. Ens enfrontem amb uns despatxos d'advocats d'alt nivell, que són els despatxos que han contractat els bancs i a vegades el mateix despatx de juristes que té el banc. Aquest banc si que actua sobre totes les resolucions que li arriben de regularització i de multa coercitiva. Veus el desequilibri?

Ha sigut molt bo perquè a través de l'any 2007 ens exigeixen competències als ajuntaments en la funció d'actuar amb el poder administratiu, aquesta funció de coacció, de pressió. En canvi, la part més positiva que és aconseguir habitatges i gestionar aquestes cessions voluntàries dels bancs, això ho ha fet la Generalitat. Jo hi estic d'acord, però penso que en certa forma potser era més factible que els ajuntaments administressin pisos si és que havíem de triar. La meva opinió és que seria millor que ho fes tot l'agència. Nosaltres, a través nostre, intentar ajudar les famílies, saber quines famílies ho necessiten, proposar-ho, fer el suport que calgués, els ajuts als lloguers, aquestes coses, però tota la part de gestió d'alt nivell, tant de cessions d'ús, com d'administrar pisos i habitatges, com de sanció fos la Generalitat, però no ha estat així. Són suficients? La meva opinió és que no. Jo penso que l'Ajuntament de Manresa, l'equip de govern deu pensar el mateix, però clar aquí hi ha un problema de fons importantíssim que és el tema del finançament. La llei 2007 i les lleis que han sortit després, hi ha hagut lleis, algunes ara estan suspeses perquè han

anat al Constitucional, hi ha hagut lleis petites que han anat modificant la 2007 i hi ha una mica de dispersió legal en aquest moment perquè a mesura que es plantejaven els problemes anaven sortint més lleis per ser més contundents, per obrir noves vies, però a veure no és suficient perquè no tenim recursos i la Generalitat de Catalunya es va trobar al principi que estava... no podia pagar les nòmines la Generalitat i això és una realitat. Va haver de retallar els serveis existents.

També hi va haver la cosa que no s'ho van acabar de creure, la dimensió que agafava el problema de l'habitatge social i davant aquesta situació que no hi havia recursos evidentment jo penso que s'hauria de fer més. No estem fent el suficient perquè hi hauria d'haver més recursos disponibles, sobretot per ajut al lloguer perquè si a les famílies que ho necessiten els ajudéssim amb el lloguer, com que el mercat ha baixat tant en picat perquè clar ningú podia ni comprar ni llogar a segons quins preus, potser ja seria suficient. El que passa és que això vol dir molts milions.

Amb els nous pressupostos del 2016 la Generalitat volia fer unes dotacions importantíssimes financeres. Parlaven del tema d'ajuts al lloguer de més de 3 milions d'euros i també obrir partides per adquirir directament habitatges dels bancs per destinar-los a lloguer social; o sigui, comprar-los per anar fent un pack gran d'habitatges de lloguer social, però, és clar, ens hem trobat amb aquest problema polític que com que no s'han pogut aprovar els pressupostos per aquella posició de la CUP llavors estem en pròrroga i a través de la pròrroga no s'han pogut ampliar els pressupostos i el tema està bloquejat. Si no s'hi destinen més recursos, només amb les cessions d'habitatges dels bancs que si que se'n poden aconseguir més, però és un tema que primer ha de ser la seva voluntat. Nosaltres no podem estar supeditats, com a administració pública, a que si els bancs voldran o no cedir-los. Davant d'aquesta situació, i ara surto una mica de la contesta de la pregunta que em feies, però també és interessant que t'ho digui perquè és una altra línia que no te l'he comentat perquè està suspesa, davant d'aquesta situació en que nosaltres no podem obligar a una cessió voluntària. El 2005 va sortir una llei que es diu 24/2005 en que es va inventar el concepte de la cessió obligatòria. Només en un article. Des de la meua perspectiva va ser una llei que la van elaborar juntament amb la PAH, la Generalitat i la PAH i amb moltes presses perquè es veïés que es donava una resposta immediata a la situació. És una llei que hi ha un article que diu que els habitatges que estiguin buits durant dos anys i que siguin de persones jurídiques, o sigui, d'entitats sobretot pensant en els bancs no en propietaris, persones físiques, pensant en promotors, immobiliàries grans sobretot pensant amb els bancs. Els que estiguin més de 2 anys buits, a més del règim sancionador aquest que es vol fer, encara no hi hem arribat, només hem posat multes coercitives, se'ls podrà obligar a cedir-los a l'administració durant un termini de 3 anys per lloguer social. Té molts forats legals, hi havia moltes coses que no teníem clares com s'havien de fer, però vam dedicar molts esforços a l'Ajuntament de Manresa per poder ser pioners amb això perquè el regidor que fins ara era el regidor d'habitatge el senyor Llobet hi creia moltíssim i era el que exigia en aquells moments la PAH perquè la PAH se n'adonava que a través de tot el concepte aquest de la mesura coactiva, de la sanció final, podies no aconseguir pisos perquè els bancs a nivell de les sancions ens poden aguantar el pols. Perquè tenen molts diners, poden anar pagant sancions i anar-nos portant als tribunals i en canvi no cedir els pisos. És el que et deia al començament. Quin és l'objectiu? L'objectiu és aconseguir habitatges de lloguer social. Llavors es va inventar aquest concepte que en aquests moments està suspès pel Tribunal Constitucional perquè el va impugnar el govern. Ho va impugnar i què al·lega? Al·lega que la Generalitat no té competència per decidir quin és el contingut del dret de la propietat, o sigui si t'imagines un habitatge buit creus que hi ha un propietari al darrere i tenim molt clar tots, vosaltres

crec que ho heu viscut sempre així, que el qui és propietari decideix què vol fer sobre les seves coses.

La Constitució també protegeix el dret a la propietat perquè som una societat que funciona d'aquesta manera. Hi ha altres països d'Europa, sobretot al nord, que ningú és propietari del sòl d'un terreny. El terreny és de la comunitat, de l'estat. Per exemple, això passa a Noruega, per posar un país, que concedeix l'ús d'aquell terreny per poder-t'hi fer una caseta un temps determinat i t'obliga a que la construeixis, hi visquis, etc. Però la nostra economia és una economia com passa a França, a Itàlia, són economies més vinculades al concepte de mercat lliure, el lliure mercat i com que el lliure mercat ja ho regularà tot, l'oferta i la demanda i és una economia amb els principis d'Estats Units. Per tant, aquest és un tema que regeix la nostra societat. A partir d'aquí l'estat, és a dir, l'urbanisme és competència de les comunitats autònomes, dissenyar les ciutats: "aquí hi haurà edificis d'habitatges, aquí hi haurà unes indústries, aquí hi haurà un parc", això és una competència de la Generalitat i que molta part d'aquesta competència està assimilada als ajuntaments a través de la nostra llei d'urbanisme, però hi va haver un conflicte al principi quan va sortir la Constitució a partir del 76 quan es va començar a aplicar. Era que l'estat es va voler reservar com s'havien de valorar els terrenys quan es volien expropiar per raó urbanística. Per simplificar: si un terreny té un destí d'acord amb el pla general d'una ciutat, amb el pla urbanístic, un destí de zona verda, hi ha d'anar una plaça, un parc, com es valorarà aquell terreny que s'ha d'expropiar? Vol dir que aquell senyor per força l'ha de vendre a l'administració. L'estat es va reservar aquest tema de com es feien les valoracions dels terrenys perquè va dir que era un tema no d'urbanisme sinó que era un tema de definir el contingut de la propietat i que això no era urbanisme, que això era dret civil, el dret a la propietat. El dret civil en aquest cas era una competència de l'estat.

Va arribar al Constitucional i el Constitucional els va donar la raó. Per això, en aquests moments, hi ha la llei d'urbanisme a cada comunitat autònoma que l'ha aprovat i a la vegada hi ha la llei del sòl, que és de l'estat, que defineix aquest contingut, explica que el propietari ha de suportar les càrregues i beneficis del que es dissenya en urbanisme, però es regula de la manera que es valoren els terrenys. Llavors, què pensem que passarà? Ara ja ha començat a passar perquè aquesta llei de la cessió obligatòria està suspesa. Ara ha fet una altra llei la Generalitat que està en avantprojecte perquè com que aquesta l'han suspès n'hem fet una altra i això a les notícies ho van dir: "el Constitucional ha suspès la llei de la cessió forçosa." Vam perdre molt temps a nivell de poder dibuixar tot aquest procediment nou per aconseguir aquestes cessions obligatòries i nosaltres, a l'Ajuntament de Manresa, fins i tot vam obrir els expedients. Però clar, en la fase d'audiència és quan va arribar la suspensió del Tribunal Constitucional de la llei. Per tant, han quedat suspesos tots els expedients.

A partir d'aquí ara hi ha una llei nova, jo me l'he llegit en diagonal perquè està en avantprojecte, però la gran idea és que expropiarem. No expropiarem la propietat d'un habitatge, sinó el dret d'ús, per destinar-los a lloguer social d'aquests habitatges que realment estiguin 2 anys sense fer-se servir. Això és una tonteria. Jo estic molt esgarrifada últimament perquè hi ha moltes coses que no entens que les escriuen com si fos una cosa nova quan ja es podia fer això. Des de tota la vida, fins i tot a l'època franquista, abans de la democràcia, hi ha una llei que es diu la llei d'expropiació forçosa que vol dir que quan es necessita un terreny o un pis o qualsevol altre tipus d'objecte, és igual, quan es necessita una cosa material per una cosa d'interès públic es pot expropiar, sempre s'ha pogut fer. L'expropiació més

coneguda és quan hi ha un tema urbanístic, aquell cas que t'explicava, per exemple. Un terreny que ha de ser zona verda..., però també per expropiar terrenys perquè has de construir una escola, perquè es necessita una escola pel tema de l'educació, doncs també pots expropiar perquè hi ha una necessitat social d'habitatges de dir: "necessitem fer habitatges socials" que s'haguessin hagut de construir. Quin seria el terreny més adequat? Tu has de justificar perquè aquell terreny i no un altre, però això ja es podia fer abans, no calia una llei que digués que podíem expropiar per aconseguir habitatges socials. El que serà difícil, que això la llei no hi entra, serà decidir quins habitatges expropiarem, quin ordre de prioritat. Per què expropiarem primer el del Banc de Sabadell que no el de la SAREB, per exemple, o el que està situat al Passeig i no a la Carretera de Vic. Aquí és amb el que la llei hauria sigut útil. És a dir, definir quin habitatge expropiarem primer, perquè aquest serà el problema, però hi ha coses que no les entens. Suposo que només tenen una lògica, que és el tema de la resposta política. Aquí és el gran drama que ens trobem, que una cosa és donar resposta a la necessitat real i l'altra cosa és donar resposta a la pressió social o als mitjans de comunicació i aquestes coses no s'ajuden una a l'altra. Fan que l'administració vulgui avançar molt de pressa i llavors se'n vagi cap al precipici com aquesta llei que vam fer. Com a juristes ja ho vèiem. Jo, com a jurista, quan vaig veure allò de la cessió forçosa vaig dir: "la cessió forçosa és una expropiació." És el mateix, dit d'una altra manera. Això, una vegada arribarà als tribunals, encara no s'ha pronunciat el Tribunal Constitucional, però ho veig una mica complicat.

Estant volent experimentar moltes coses, però en definitiva el problema és de recursos i d'obrir vies fàcils. Per exemple, l'Ajuntament de Barcelona, que té molts milions i, per tant, pot fer el que li dona la gana, ha passat del que vol la pressió social i ha començat a comprar habitatges als bancs. Per què? Perquè els bancs els estan venent molt més bé de preu. Ha fet una pregunta molt fàcil. Si a mi construir un pis em costarà 150.000 euros i ara me'l poden vendre els bancs per 50.000 euros, jo el compro per 50.000, em deixo d'històries filosòfiques. Una altra cosa és que l'estat posi ordre amb els diners que vam haver de donar la societat als bancs perquè ells sortissin de la crisi, això és un altre tema. Potser s'havia d'haver quedat tots els habitatges l'estat a canvi d'aquests diners. Però això és un altre tema perquè el que ha de fer una ajuntament o la Generalitat en competència d'habitatge, ja ho diu la paraula, és aconseguir que tothom tingui un habitatge. No fer polítiques revolucionaries contra les entitats financeres, això és una altra història i a vegades es barreja.

Vull dir que la línia d'un ajuntament que té recursos quina és? Ens ho explicava fa 2 mesos en una reunió de treball que es va fer que hi havia la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació, ens ho explicava el tècnic de l'Ajuntament de Barcelona, de dir: "nosaltres ara destinarem 5 milions d'euros a comprar habitatges i no sé quants milions d'euros a construir habitatges socials i no sé quants milions i milions a ajuts del lloguer." Per tant, alerta perquè l'administració que té recursos què fa? Fa les coses fàcils. També treballa les cessions dels bancs, que li cedeixin per poder llogar uns anys, o treballa allò de la sanció també perquè també té la pressió de la PAH, però les grans línies passen per poder construir habitatges de lloguer social públics, o sigui, que és molt diferent amb allò que et deia de quan nosaltres érem petits que ens sentíem subjugats al propietari.

Clar, si el propietari és l'administració pública ja és molt diferent perquè ja és un concepte molt més neutre i, a més a més, a molts països d'Europa funciona així. Per exemple, a Àustria la majoria d'habitatges, em sembla que només hi ha el 5 % d'habitatges que són de propietat. Per tant, la gent molt rica també té l'habitatge de

lloguer perquè tots els habitatges són de l'estat i els lloga. Els lloga a raó de la renda de cada persona i també té diferents categories d'habitatge.

2. Pregunta: Quina part del pressupost es destina a que les persones puguin tenir un habitatge digne?

Resposta: L'Ajuntament de Manresa té una partida molt petita en aquests moments. Es pot considerar que potser arriba als 300.000 euros només i ha estat un avenç molt gran. Quan dic 300.000 és perquè hi ajuto la part d'ajudes socials que estan en el pressupost de serveis socials. Perquè per habitatge estrictament, sumant-ho tot, estaríem a 100.000 euros perquè l'Ajuntament de Manresa està econòmicament en números vermells, està intentant atrapar i poder sortir i no hi ha diners per inversió. Ha hagut de reduir serveis i se suposa que el 2018 estarem en condicions de poder tenir unes dotacions més importants, però la realitat és aquesta. A Manresa, ja t'he explicat la realitat de Barcelona, i la Generalitat també volia incrementar moltíssim les partides per l'habitatge.

3. Pregunta: Quines mesures prenia l'administració abans de la crisi?

Resposta: Les que t'he dit de protecció oficial i fer que l'habitatge tingués les condicions d'habitabilitat. Si que es podria dir que una tercera via era la via genèrica de serveis socials. Amb serveis socials s'atenien casos, però casos molt concrets i hi havia molt poc volum de persones que no tenien habitatge. El tema de la necessitat de l'habitatge és un tema que sempre l'administració ha atès a serveis socials. El que passa és que anava vinculat a totes les necessitats d'una família que està en un moment determinat, que no té recursos, perquè tenen necessitat de menjar, de roba, d'escoles, que l'ajudin a buscar feina i una altra de les necessitats era l'habitatge. Evidentment, potser ajudaven pels comptadors de la llum quan entraven en un pis o si durant 2 mesos no podien pagar el lloguer l'ajudaven, perquè eren casos molt circumstancials, no hi havia una política d'habitatge social perquè no era necessari. Tothom s'anava espavilant més o menys i amb la protecció oficial ja es cobria aquesta dimensió de trobar al mercat un habitatge a raó d'una economia més baixa i una renda familiar baixa. Aquesta renda familiar baixa no era aquesta renda d'ara de pobresa absoluta que ens hem trobat.

4. Pregunta: Si el dret a l'habitatge està reconegut com un dret en la Declaració Universal dels Drets Humans, per què l'administració no garanteix que tots els habitants puguin gaudir-ne?

Resposta: Com hem dit, són aquests drets que s'han reconegut en les declaracions de drets humans i s'han reconegut a la Constitució, però que evidentment no s'hi ha evocat mai els recursos ni les polítiques com per aconseguir això. És allò de dir: treball, sanitat, educació i habitatge. Serien els 4 drets fonamentals de la vida en comunitat. Evidentment, potser en el nostre país amb el concepte aquell de benestar social, de la societat del benestar vam aconseguir l'educació i la sanitat, però ni el treball ni l'habitatge s'han aconseguit. L'habitatge, en el fons, anava vinculat al treball i, clar, el treball cada vegada ha anat tenint més dificultat. Jo penso que no s'aconsegueix perquè estem en una societat regulada per la filosofia de lliure mercat i per tant que el capital fa diners pel simple fet de tenir capital i que aquest és un tema que no s'ha regulat, no s'ha limitat i que ha arribat un moment que el capital no ha cobert aquesta filosofia que el mercat ja ho regularia tot perquè el mercat tenia la idea que per tenir una producció i aconseguir beneficis havies de tenir unes persones o

moltes persones i capacitat econòmica per consumir i que això era la regla de joc infal·lible.

Perquè aquests que tenien molt capital havien organitzat d'una manera la societat perquè els que no en tenien tinguessin un treball que els donés uns ingressos i amb aquells ingressos poguessin consumir el producte que posava al mercat el capitalista, però això no ha funcionat. Ha estat demostrat amb aquesta crisi. N'hi ha hagut d'altres també, però no tan fortes com aquesta. Llavors què vol dir? Que la societat hem de reaccionar, que hem de trobar una altra manera d'organitzar-nos perquè vol dir que la persona pel sol fet d'arribar a la Terra haurà de tenir uns drets garantits que voldrà dir tenir una renda mínima, una renda mínima que li permeti tenir un habitatge, aliment, educació, sanitat com a mínim. Una altra cosa és que allà pugui prosperar a raó del que pugui espavilar-se, però és la discussió que no sé si ho has sentit que hi ha hagut en alguns fòrums, que hi ha persones que hi estan d'acord i hi ha persones que no. Fins al fet aquest que tota persona, pel fet només de néixer, tingui el mínim per viure i que no depengui del treball perquè el treball no li podem garantir perquè va lligat a l'avenç tecnològic. L'avenç tecnològic fa que cada vegada hi hagi menys llocs de treball i, a la vegada, ens hem posat tots a treballar, les dones també, que això va ser també un canvi social important.

Ara no podem garantir que tothom tingui treball. Al menys no podem pensar que serà la solució de dir: "hem d'anar a buscar una empresa que vingui aquí a instal·lar-se, no perquè és molt complicat. Potser l'aconseguim instal·lar aquí, però potser en 5 anys torna a marxar. És un tema volàtil i aquesta volatilitat no pot condicionar que les persones no puguin tenir per viure, és un tema molt complicat, però el que passa és que són drets que s'han escrit i com que ningú, les pròpies persones no els hem exigint d'una manera contundent perquè ens hem anat espavilant, fins que no hi ha hagut problemes de l'atur d'una manera seria. Ningú ha qüestionat els governs de dir: "tenim un 5 % d'atur, doncs molt malament, fora tots" perquè el dret del treball és un dret a la Constitució i un dret a la declaració dels drets humans.

Anàvem marxant i l'únic que fèiem era tenir els serveis socials. Aquesta borsa de recursos de la comunitat a través d'uns equips de professionals i de mitjans econòmics per atendre a la gent que quedava una mica marginada o fora del sistema, però evidentment no ens hem organitzat d'una manera seria per garantir-ho absolutament. És a dir, jo penso que és un tema molt greu i és on hauríem d'anar. Aquesta pregunta en el fons és la pregunta de l'origen del problema perquè a vegades busquem moltes solucions, però totes són d'alguna forma per sortir de la situació del moment, però no amb una perspectiva de futur, que és el que està passant ara amb la política d'habitatge, tant municipal com de la Generalitat de dir: "ens hem donat els temps per rumiar sèriament què hem de fer ara al present ara a mig i a llarg termini" jo penso que no. Estem reaccionant a mesura de la pressió social que hi ha. Això no és bo perquè no acabem de plantejar una inversió, un finançament i una organització de mitjans que et prevegi què farem a mig termini, ja no dic a llarg.

Qüestions sobre pobresa energètica

5. Pregunta: L'ajuntament assumeix despeses energètiques i d'aigua per evitar talls de subministrament durant l'hivern?

Resposta: Sí, durant l'hivern i també a l'estiu, això sí. No es cobreix segurament al 100 %, però l'Ajuntament de Manresa ha estat molt pioner en aconseguir parlar amb les companyies elèctriques i aconseguir que no tallessin l'electricitat als que no

pagaven. El problema que tenim és què passarà amb el cost d'aquest servei que no s'ha pagat i no s'ha tallat. No sabem què passarà. De moment, ells no ho han reclamat, les companyies no ho han reclamat, però és un tema que no està solucionat perquè la idea era que les companyies tinguessin un fons social per poder fer front elles mateixes a tot això perquè tenen diners de sobres. És una altra de les línies d'especulació. És un servei públic, però com que es va privatitzar està en mans del capital i, per tant, l'únic que els interessa és aconseguir beneficis i aquest és el problema, però l'ajuntament de Manresa ho ha aconseguit amb el bon fer dels regidors, sobretot de la regidora, de la Mercè Rossich, quan ella era regidora de serveis socials. I també del bon fer dels tècnics dels serveis socials, que han sabut tenir aquell punt de negociar i de fer els partícips a les companyies elèctriques i a Manresa s'han cuidat de cada cas. L'aigua no s'ha tallat mai. Si s'ha tallat a algú és perquè hi ha hagut algun error o algun problema tècnic, però Aigües de Manresa és de l'ajuntament i per tant, Aigües de Manresa té la ordre de no tallar cap subministrament d'aigua per impagament, això està claríssim.

6. Pregunta: Com afecta la suspensió del Tribunal Constitucional de la llei del 24/2015 sobre pobresa energètica i habitatge?

Resposta: En tema de pobresa energètica la suspensió no afecta el fet que les companyies tinguin la obligació de no tallar si no es paga. Això no ho ha afectat, però no ha deixat clar qui es farà càrrec d'aquesta despesa. Si no es busca una solució, ens podríem trobar que les companyies elèctriques igualment quan la família no ho pogués pagar, els fes pagar, fos com un deute que es va acumulant; en un moment determinat els reclamés el deute i els portés als tribunals. És un tema amb el que el govern de l'estat va ser molt hàbil perquè va fer això, va dir: "jo no suspenc l'article que diu que les companyies no poden tallar subministrament" quan evidentment els serveis socials de l'ajuntament diuen que és una família amb risc d'exclusió, perquè hi ha d'haver aquest informe, això no ho van suspendre. En canvi, si que van suspendre el fet que les companyies elèctriques haguessin de fer aquest fons per fer-se càrrec o al menys convenir-ho amb la Generalitat, fer un conveni o amb els ajuntaments per compartir la despesa aquesta, que no se n'hagués de fer mai càrrec la família que està patint la pobresa energètica; això si que ho van suspendre. No van suspendre el fet que les companyies estiguessin obligades a no pagar si hi ha un informe de serveis socials, però si que van suspendre el fet que evidentment les famílies no quedessin endeutades per aquest subministrament que no poden pagar. Amb el tema d'habitatge, el que t'he dit abans, la llei 24/2015 és aquesta llei que regulava la cessió obligatòria i, per tant, ens ha afectat moltíssim perquè la cessió obligatòria ha quedat totalment suspesa i per tant els ajuntaments que em sembla que som 2 a tot Catalunya, que havíem iniciat el procediment aquest, l'hem hagut de suspendre perquè ara no tenim la llei que ens empari. Això no vol dir que no haguessin pogut anar pel que t'he dit abans, per una llei molt vella que és dels anys 50 o 60, que és la llei d'expropiació forçosa. El que passa és que la diferència és que la cessió forçosa que ens deixava fer aquesta llei no parlava de com s'havia de valorar aquesta cessió, com els havíem de pagar als bancs aquesta cessió que els fèiem fer forçosa. En canvi, l'expropiació, el dret que tu expropies encara que sigui temporal l'has d'indemnitzar. Ara aquesta llei nova que et dic que està en avantprojecte agafa aquesta figura de l'expropiació forçosa, però ens trobarem amb aquest problema, que voldrà dir que l'administració haurà d'indemnitzar el banc el valor d'aquest temps que l'ús de l'habitatge el farem servir l'administració perquè li doni a l'expropiat.

Normalment l'expropiació sempre diu que ha de ser un preu just. Ens trobem amb això, que la cessió forçosa no es podrà fer. A més, una altra cosa, els de la PAH no

acaben de veure clar aquest avantprojecte per això justament, perquè expropiar vol dir sempre pagar el preu just. Per tant, si tu em cedeixes un dret d'ús un temps a través d'una expropiació, jo t'he de pagar el valor d'aquest dret i en el fons és pagar-te el valor del lloguer i si en canvi l'administració resulta que no pot cobrar, encara que sigui un lloguer social, el problema és de dir: "tu m'expropies un dret d'ús, però alhora de valorar aquest dret no me'l podràs valorar com un lloguer social, me l'hauràs de valorar a preu de mercat." Per tant, serà, per posar un exemple: si el lloguer social envers a aquella família sortia a 100 euros al mes, segur que a nivell de mercat està a 300 i al banc l'administració potser li haurà de pagar 300 cada mes per haver-li expropiat aquest dret. Per tant, clar, és molt fort això. Al final la comunitat acaba havent de pagar als bancs com si fóssim nosaltres un llogater que hagués anat a una immobiliària a llogar-li el pis, o sigui que encara li fem un favor. Però és allò que et deia del tema de la compra que a l'Ajuntament de Barcelona ha passat i ha dit: "és igual, nosaltres comprem habitatge a bon preu i s'ha acabat."

Qüestions sobre la propietat, el lloguer i el lloguer social

7. Pregunta: L'import del lloguer a Manresa supera el preu de lloguer mitjà de mercat per m²?

Resposta: A veure, et refereixes al lloguer social o al lloguer que puguis trobar tu anant a una immobiliària.

8. Pregunta: Sí, el lloguer que puguis trobar tu.

Resposta: no, no està per sobre de la mitjana. De totes maneres, els lloguers, la Generalitat a través del seu institut d'Estadística, fa la valoració del lloguer mitjà per ciutats, a cada ciutat i no hem fet un estudi nosaltres de dir: "a veure, a Manresa, a nivell de tot Catalunya, si el lloguer que surt mitjà a Manresa està al nivell dels lloguers mitjans a tot Catalunya" jo això no ho he fet. Jo diria pel que hem avançat en l'estudi que s'està fent ara de la situació de Manresa envers a Catalunya. Jo diria que no, que Manresa no és una ciutat cara de lloguer. Que la mitjana del lloguer de Manresa deu estar per sota de la mitjana, sempre que parlem alerta de ciutats comparables perquè, clar, aquests valors referencials no es fan a raó de dir: "el municipi de 100 habitants perdut per allà a Lleida, no" sempre es fa en raó de ciutats mitjanes que anirien de 10.000 habitants a 100.000, doncs no sé, la comparativa, jo crec que a Manresa no estaríem per sobre de la mitja, potser estaríem per sota.

9. Pregunta: Per què en el seu moment no es va apostar pel lloguer social?

Resposta: Jo penso que és sobretot perquè les administracions no tenien recursos i no estaven en condicions i tampoc van fer una valoració de l'embergadura de la problemàtica, és a dir, és una mica, vam anar a remolc dels aconteixements, no ens vam poder avançar.

10. Pregunta: L'habitatge públic a Catalunya és actualment del 2 % segons un article del Diari Avui. Es podria augmentar i arribar a nivells com els d'Alemanya, Holanda o França on el lloguer públic està al voltant del 18 %?

Resposta: Sí, potser hi arribarem al 18 %, però és allò que et deia que s'ha de definir la política, s'ha de definir què volem, si volem anar una altra vegada a que el lloguer sigui una sortida per aconseguir un habitatge, trencant aquesta inèrcia a que tothom volia ser propietari, llavors lògicament arribarem a aquest 18 % segur. Ara, en el fet

només de tenir habitatges de lloguer social, no estaria malament arribar a aquest 18, jo no sé si hi arribarem.

Amb aquest tema, no sé si després ho diràs, però pensa que ara l'ajuntament està relatant el pla local d'habitatge, no sé si el tens previst aquest tema? També t'ho explicaré això, perquè hauria de servir per plantejar-se aquesta política de dir: "una vegada analitzada la situació, quines mesures són les més lògiques que adopti l'administració i quin finançament?" perquè és aquest estudi que et deia que estem fent. T'ho puc explicar i fins i tot tenim un avenç d'aquest pla local d'habitatge. Encara està només a nivell de comissió redactora, però puc donar-te un exemplar i ho veuràs una mica, com s'ha fet la diagnosi, veuràs la mitja que em demanaves comparativa perquè s'ha fet la diagnosi a raó de la població que hi ha, de la perspectiva de creixement, etc.

11. Pregunta: Es podrien fer més acords amb les entitats bancàries per aconseguir més habitatges públics?

Resposta: Sí, se'n podrien fer més i s'intentaran perquè ja estan programades reunions. Per exemple, aquest mes l'Ajuntament de Manresa es reunirà amb la SAREB perquè tenim convocada una reunió amb ells i també intentarem que a través del BBVA ens ofereixin més habitatges perquè han obert una via directa amb els ajuntaments i hem d'aconseguir-ne més. Amb La Caixa també hi ha hagut contactes i n'hem d'aconseguir més. El que passa és que és allò que dèiem, aconseguim molts pocs habitatges és allò de dir deu per aquí, dos per allà, és poca cosa, però tot el que es pugui fer, es fa.

12. Preguntes: Arcadi Oliveres creu que tots els pisos haurien de ser de lloguer, ja fossin propietat de l'ajuntament, de l'estat o les diputacions i que els ciutadans els anessin a llogar. Una altra opció que ell veuria millor seria muntar cooperatives d'habitatge: que 50 famílies s'ajuntessin, comprassin un bloc de pisos i se l'administressin cooperativament. Seria factible algun d'aquests dos models avui en dia?

Resposta: És factible, sí, però s'ha de construir que vol dir en el primer model que l'administració tingués molts habitatges per llogar com a Àustria, que el 95 % són habitatges de lloguer, però de lloguer públic. Has d'aconseguir aquest parc i, per tant, ha de ser en un termini de temps i tenir molt clar que estem canviant una política i, per tant, destruir en certa forma la idea aquesta del dret de propietat tan arrelada que tenim. Evidentment, joestic d'acord amb ell, és una manera de garantir sempre el dret a l'habitatge perquè no hi ha especulació, no es converteix en un element d'inversió per aconseguir capital, que és el que ha passat amb el tema de la propietat, i amb el lloguer, si es deixa en mans dels privats, també passarà el mateix, que es convertirà en un mitjà per aconseguir beneficis i va en contra de cobrir aquest dret universal i constitucional de l'habitatge.

13. Pregunta: S'haurien d'establir noves normatives per no permetre l'increment dels preus dels lloguers?

Resposta: A París i a Berlín s'hi han aplicat restriccions i a Barcelona s'està plantejant fer-ho. Sí, el que passa que jo penso que no és compatible. Aquí al nostre país, a l'Estat Espanyol no és competència dels ajuntaments això. O sigui, aquí tindrem problemes constitucionals, arribarà al Constitucional perquè és allò que et deia del contingut del dret a la propietat i la competència d'habitatge. En el moment en que la Generalitat consideri que a través de la competència d'habitatge pot regular el preu de

mercat de dir: "límits, els lloguers d'un habitatge de 100m², el lloguer màxim ha de ser tal" jo hi crec absolutament com s'haurien de regular altres coses del món del capital, però aquí ens trobarem que l'estat ho pot fer sempre això. La Generalitat a través de la competència d'habitatge és una mica just, és més lògic fer-ho des de la perspectiva de definir un contingut de la propietat o sinó que es dibuixi d'una manera més organitzada a través de modificar la Constitució o d'una entesa entre el govern i les comunitats autònomes, la manera que no hi hagi problemes competencials, perquè és el panorama que tenim en aquest estat espanyol, a sobre de les dificultats que hi ha per legislar. Tenim les competències legislatives dividides entre la comunitat autònoma i l'estat i, com sempre, com que no és matemàtiques el dret, hi ha problemes interpretatius de dir si és teva o no la competència. Això és un tema greu i evidentment és un tema vinculat a una concepció ideològica. Els voltants del PP són persones normalment vinculades amb un concepte de propietat, encara que siguin humils, i no diguem els que són del capital, això voldria dir que tot el món immobiliari, tot el tema vinculat al sòl desapareixés de les eines per aconseguir diners, per fer beneficis. En el moment que ho regules, el benefici queda estancat, en pots aconseguir, però d'una manera regulada.

14. Pregunta: Seria positiva l'aplicació de la propietat temporal i la propietat compartida?

Resposta: Jo no crec que sigui la solució, ni la temporal ni la compartida, perquè la propietat temporal en el fons no deixa de ser una forma estranya de mixtura entre un lloguer i una propietat. No acabes de ser propietari del tot perquè la tens només en un temps, però a mi em sembla que és una forma disfressada de lloguer. El que és la compartida requereix que hi hagi molt bona entesa. Potser és que no ho conec prou, però a mi em preocupa, l'habitatge ha de ser... això és el que ens portarà una crisi de continuïtat dels lloguers socials que aconseguim ara perquè és el mateix problema de sempre. L'habitatge vol dir la llar de la família i ha de tenir el valor de l'estabilitat. Llavors, amb aquestes figures tens habitatge, però amb el tema de la compartida això que vas pagant i tot això és una manera poc estable. Fins que no acabis d'aconseguir el 100 % estàs una mica supeditat a la part que no és teva, el que encara no has pagat. No sé si és com la hipoteca de tota la vida.

Si reguléssim la hipoteca d'una altra manera també... la persona que ho fa imagina't que no pot pagar més, també perd l'habitatge. Si reguléssim la hipoteca de forma que quan tu ja no pots pagar-la doncs, que es quedessin el pis i t'hauria de quedar el deute totalment pagat, això ho tinc claríssim, restat del que has pagat a raó del valor del seu moment. El que no pot ser és el que s'ha fet ara, de dir: "vosaltres veu valorar l'habitatge a un preu determinat i ara el torneu a valorar en un moment de crisi" joestic d'acord en que l'habitatge respon de la hipoteca i s'ha acabat i a partir d'allà ho sento molt si l'habitatge només val un 50 % del que valia a l'origen, però és el risc del banc, però és la meva opinió. Vull dir que aquestes maneres jo crec que és molt millor regular els lloguers i tenir que la hipoteca tingui uns interessos regulats, que l'interès el posi l'estat o la comunitat autònoma. Que l'administració defineixi, el parlament, la societat en definitiva decideixi quin interès màxim ha de tenir una hipoteca i que decideixi aquest sistema i que després posés aquesta idea de si és una entitat bancària que tingués l'obligació el banc de deixar-te com a llogater. Jo veig més bé això que no aquestes històries una mica estranyes, que en el fons si no pots pagar, et quedes sense l'habitatge perquè si no pots pagar ni el 25 % tens un problema, si pagues un 25 % i llavors no pots continuar tampoc pots mantenir l'habitatge; jo ho veig estrany. Crec que es pot fer d'una manera més simple i vincular a regularitzar límits de beneficis; en el fons, tot plegat, és un problema de limitar benefici. I jo segueixo pensant que la política més encertada és aquesta d'Àustria que jo poso

d'exemple que va sortir en un programa, del Salvados. Al Salvados expliquen com funciona. Jo he viscut aquest concepte de llogater sumís, però en el moment en que és l'estat el que et lloga canvia molt i com que tothom està en les mateixes condicions ja no et sents una cosa amb un règim de submissió, et sents com tots, depèn les coses com es fan, jo em sembla que és la millor manera, però no sé si hi arribarem perquè molta gent hauria de renunciar a treure beneficis de tot el tema de l'habitatge. L'habitatge hauria d'estar fora del sistema del mercat del capital, cosa que fins ara és així.

Qüestions sobre habitatges buits

15. Pregunta: Com s'obté la llista de pisos buits?

Resposta: Aquí l'Ajuntament de Manresa, en aquest tema, també és molt pioner. La cap d'informàtica de l'ajuntament va muntar un programa que nosaltres en diem El Cens d'Habitatges Buits i és un programa que fa que es cacin unes dades d'una manera automàtica constantment que són: les dades de la titularitat dels habitatges que estan vinculats a l'impost de béns immobles, que això l'ajuntament té aquestes dades que és el que en diem a nivell general el cadastre. El cadastre és el registre de propietaris d'immobles, ja sigui un terreny, ja sigui un edifici, ja sigui un habitatge. Això és competència de l'estat, però cedeix les dades a l'ajuntament i les podem fer servir. Nosaltres, en base a les dades del cadastre, es vinculen al padró d'habitants i per tant constantment sabem si en un habitatge hi ha persones empadronades. Si hi ha persones empadronades, entenem que hi viuen. És una manera senzilla i de base només. Llavors a partir d'aquí hi ha una altra dada que s'hi vincula, però que s'hi vincula d'una manera periòdica, no automàtica com aquesta que t'he dit. Dues dades es vinculen automàticament soles, a través del programa informàtic que és propietat d'un habitatge i persones empadronades a aquell habitatge. Llavors s'hi han anat afegint altres ítems, però que no es poden vincular automàticament com és el tema del subministrament de l'aigua. Pensa que el fet que en un habitatge hi hagi despesa, hi hagi consum d'aigua et demostra que hi ha una utilització de l'habitatge. Si no n'hi ha, està clar que no s'està fent servir. És una dada molt segura, pensem que és la més segura, el fet que si hi ha consum d'aigua o no. Però dona la santa casualitat que encara que sigui de l'ajuntament a través d'aigües de Manresa que és una empresa municipal, això es fa per comptadors i el nombre de comptador no està vinculat el programa d'aigües de Manresa al número de Cadastre perquè al cadastre figura que cada finca té un número i a través d'aquell número vinculem el padró. No podem vincular l'aigua directament perquè els comptadors no estan vinculats a nivell de l'empresa al número de cadastre i això és una feina que s'ha de fer manual a través dels serveis informàtics i, clar, es van casar de dir: "aquest comptador correspon a aquest cadastre" i això permet que sigui més fàcil de fer-ho, però igualment s'ha de fer de dir: "aigües Manresa porteu-nos les dades" les porten i llavors els d'informàtica les traspassen al número de cadastre vinculat a aquest comptador. Això només ho fem periòdicament, però treballem amb aquest cens municipal d'habitatge i que volem millorar perquè, per exemple, hem d'aconseguir que la Generalitat ens passi les dades del que en diuen la fiança del lloguer.

Quan es fa un contracte de lloguer s'obliga a fer una fiança que normalment és del mateix valor d'un lloguer mensual. Aquesta fiança s'ingressa a l'Institut Català del sòl, no se la queda el propietari, es diposita a la Generalitat perquè el propietari no en faci un mal ús, perquè figura que aquella fiança està allà guardada perquè quan s'acabi el lloguer aquell, l'arrendament i el llogater marxi es pugui veure com ha deixat el pis i si hi ha desperfectes que es pugui agafar la fiança per arreglar aquells desperfectes. Per

tant, mentre hi ha aquella fiança dipositada, també és un altre element segur que està llogat el pis i això ens ajudaria molt perquè tenim un problema important amb aquest tema, és la nostra esquerra més seria del nostre sistema. Avui en dia l'empadronament no és equivalent a pis ocupat o pis desocupat, no és una dada segura. Per tant, sempre és molt complicat perquè està passant que moltes persones que estan empadronades en un municipi van a viure a un altre municipi, però no es desempadronen del seu domicili originari. Hi ha molta mobilitat de treball avui en dia. Llavors, una persona potser manté el seu pis buit a la seva ciutat on vivia i se'n va de lloguer en un pis allà on ha trobat feina, però no es desempadronen del seu habitatge on estaven vivint, això és un cas. Un altre cas són els habitatges que fan servir els estudiants. Manresa és una ciutat universitària, hi ha molts pisos que lloguen els estudiants i, clar, aquells estudiants no s'empadronen a Manresa, estan empadronats a casa dels seus pares en altres municipis, etc. Tenim problemes molt greus i jo penso que es podria considerar com a mínim que els habitatges que tenim buits a raó de casar cadastre i padró, el 30 % com a mínim que puguem assegurar, estan ocupats i això ens ha fet molt mal perquè ha donat una dada demagògica de dir: "a Manresa hi ha més de 7000 habitatges buits" i no és veritat. A més hem fet unes proves de mostreig, de trucar a propietaris que tenien més de tres habitatges buits d'acord amb el nostre cens i buits feia 2 anys perquè hem volgut començar a actuar amb aquests perquè són els que es podien sancionar i era un criteri. Els trucàvem i deien: "no, no estan llogats". Ens poden haver enganyat perquè la gent també té por. Se'ls va dir que només era per saber la realitat, no era perquè l'ajuntament vulgui perquè només hem anat a obrir tot el tema aquest de la pressió, del programa aquest de la inspecció. La primera fase només són les entitats financeres, però vam voler saber què passava i amb aquest mostreig va ser impressionant perquè no el 30, no, el 70 % d'aquests no sé si van ser uns 900 habitatges. D'aquests 900 habitatges, un 60 %, segons la conversa telefònica. Jo, per això, et deia que puc assegurar un 30 % perquè el mostreig el que fa és que el repercuteixes en tot, però el tema de l'habitatge avui si vols saber-lo del tot del tot ho has d'inspeccionar un per un. Si no pots fer això perquè no tens mitjans, llavors fer com ho vam fer nosaltres, saber si hi ha un dipòsit de fiança de lloguer i això faria que si veiem que hi ha un habitatge que no hi ha ningú empadronat, però hi ha un dipòsit de lloguer vol dir que hi ha un llogater i el tema de l'aigua que també poguéssim fer que es bolqués automàticament perquè això si que és cert que un habitatge que tingui despesa d'aigua, si hi ha despesa d'aigua i hi ha comptador hi ha algú que l'està fent servir. Si que no sabem si l'ús és d'habitatge o no, aquest és un altre tema. Entenem que és un marge molt petit, però potser si que hi ha un 10 % d'habitatges que es fan servir de tallers o que hi tenen una part del negoci i que en el fons no tenen un ús d'habitatge, però que tenen un altre tipus d'ús.

16. Pregunta: Quins habitatges són susceptibles a ser sancionats?

Resposta: Aquells que fa més de 2 anys que estan buits i que no tenen una causa justificable. Les causes justificables són les que diu la llei que per analogia poden considerar-se iguals. En definitiva és que tinguis un litigi envers la propietat, tenir obert un procés judicial perquè no està clar qui és el propietari o que realment tinguis un ocupa i per tant no el pots fer servir perquè tens una ocupació il·legal. Que puguis justificar que has trobat feina en un altre municipi i és una feina temporal i per tant no deixes el teu habitatge allà on eres perquè pot ser que l'hagis de tornar a fer servir perquè aquella feina la perdis. Hi ha casos d'aquests que es consideren causes justificables, però sinó la idea és aquesta: 2 anys i desocupada.

17. Pregunta: Es poden sancionar a propietaris d'habitatges buits que no siguin bancs?

Resposta: Sí, la llei no diferencia, és nosaltres que per això s'han hagut d'elaborar aquells programes, per determinar criteris, sobretot aquesta era la causa principal de fer aquest programa, de poder justificar per què en la primera fase només anàvem contra les entitats financeres, perquè amb els judicis que han tingut a Terrassa un dels arguments que feien servir les entitats financeres per defensar-se era que hi havia una desigualtat, que hi havia un perjudici no justificable. En certa forma una actuació arbitrària de l'administració, de dir: "per què vas contra mi i no contra un altre" i evidentment l'administració no pot actuar arbitràriament encara que podem entendre que socialment sigués just. De dir: "aquests són els causants del problema", es va justificar, al programa hi ha una part que justifica per què actuem primer contra les entitats financeres. Què vam justificar? Que molts habitatges venien de l'execució hipotecària per tant eren la causa del problema, que les entitats financeres tenien molts recursos econòmics per poder posar aquests habitatges al mercat amb preus assequibles, que les entitats financeres no era la seva activitat principal i per tant, si els obligàvem a llogar amb lloguer social perquè ells justificaven que ja ho tenien al mercat, però clar si ho tens al mercat a 500 euros al mes evidentment clar que no l'ocuparàs mai, no s'hi val això i més ells que tenen suficient capital per posar-ho a preu assequible i, més a més, suficient capital per tenir una estructura que ho administri. Però es va haver de justificar perquè l'administració no pot mai actuar sense criteris objectius i igualtat de condicions.

18. Pregunta: Per tant, Manresa és una de les ciutats de Catalunya amb més pisos buits?

Resposta: Sí, és a raó d'aquestes dades que surten a partir del cens municipal d'habitatge en que encara no hi hem posat els dipòsits de les fiances dels lloguers i amb que el subministrament d'aigua només es pot tenir en una data determinada, però no és constant. D'acord amb les dades objectives i d'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística Manresa és de les ciutats que té més habitatges buits. Jo discrepo a raó de les petites comprovacions que hem fet i a raó d'aquesta lògica que t'he explicat de que l'empadronament no és un referent únic; serveix per començar, però no és un referent únic. A raó de les dades estadístiques fredes, empadronament i titularitat, sí.

19. Pregunta: A què es deu que Manresa sigui una de les ciutats de Catalunya amb més habitatges buits?

Resposta: No ho sé. Jo suposo que és perquè evidentment ha estat molt afectada per la crisi. També ha perdut població, que no s'ha volgut quedar a Manresa i una de les causes principals, jo penso que els habitatges que trobaríem buits, o sigui, una cosa és els habitatges buits de les promocions, els habitatges que estan en mans dels bancs no passen de 900, sobre els 7.000 i pico que diem. Vull dir que és poc comparativament. D'aquests 900 molta part, més d'un 60 % són promocions senceres, promocions d'aquestes que han quedat que no s'han pogut comercialitzar, pisos nous en definitiva. Alguns encara no estan del tot acabats, però consten com acabats i és complicat. Això és una part, el tema de les promocions aquestes, però una altra part molt important de Manresa és que tenim un parc d'habitatges molt envellit i que la majoria, jo penso que d'aquests 7.000 que estan buits que no són 7.000, és allò que penso que jo crec que ens quedaríem a la meitat si féssim un estudi real en veure si estan llogats o no estan llogats perquè l'empadronament no ens funciona, però un estudi real ens posaria a 3.000-3.500, la meua idea. D'aquests 3.500 un 70 % és perquè no tenen condicions d'habitabilitat, o són edificis que estan molt ruïnosa, en molt males condicions o realment edificis que estan bé, però que els habitatges no tenen les condicions d'habitabilitat, que necessitarien una altra

rehabilitació amb molta inversió. Llavors com que la ciutat s'ha empobrit molt amb la crisi i, sobretot, tot el que és el sector immobiliari no hi ha hagut inversió per rehabilitar aquests habitatges, o sigui el petit propietari no té recursos per rehabilitar els habitatges, per tant què fa? Els tanca, no els posa a lloguer perquè no té els diners per poder-los posar en situació d'habitabilitat, aquestes condicions que s'ha de tenir que et deia que la Generalitat controla a través del que és la cèdula d'habitabilitat. Per tant, queden aquests tancats i cada vegada es van fent més malbé. Per un altre cantó, tot el que és la promoció d'habitatges, les promotores de Manresa i les persones que tenien molts diners invertien en la construcció i amb el tema de la promoció d'habitatges també han quedat molt afectats per la crisi i no han tingut recursos per comprar un habitatge que s'havia de rehabilitar, sobretot al barri antic i posar-se a rehabilitar-lo. El barri antic ens cau a trossos encara que ara vulguem ser positius, ara sortim d'una crisi en general i això també es nota el barri antic, es nota de dir: "aquí han vingut a posar un petit taller" o "aquest edifici ara el rehabilitaran". Notes petites accions que van lligades a aquesta idea que s'està sortint una mica de la crisi i que el món de la construcció torna a començar una mica. La veritat és aquesta, hem perdut població. Per tant, han quedat habitatges buits, tenim un parc molt envellit i, per tant, molts habitatges estan buits perquè no tenen les condicions d'habitabilitat i, per un altre cantó, tenim les promocions noves que no s'han pogut comercialitzar.

20. Pregunta: Què passa si hi ha un edifici desocupat en situació anòmala durant més de 2 anys?

Resposta: Si nosaltres actuem, passa que li demanem que la regularitzi, que vol dir que el posi al mercat a un preu assequible; que no vol dir preu social perquè entenem que si ho posa a un preu que estigui acord amb una renda d'una família que una persona treballa amb un sou baixet, però que pot assumir un lloguer de 200 euros que ja està fent el que ha de fer. Tampoc podem permetre que la regularització d'aquests habitatges buits més de 2 anys sigui que tots hagin d'estar en lloguer social perquè això si que seria fer que la política social que ha de fer l'administració recaigués en mans dels propietaris. Tampoc es considera just això. Seria, en certa forma, un perjudici sobre unes persones determinades.

Qüestions sobre masoveria urbana

21. Pregunta: En quin grau es dóna la masoveria urbana a Catalunya? I a Manresa?

Resposta: A Catalunya es pot dir que quasi és inexistent. L'experiència de Manresa és quasi una experiència pionera. Jo tampoc ho puc assegurar al 100 % perquè aquest és un tema que va evolucionant dia a dia, però segons la Generalitat i la Diputació, només hi havia una altra experiència d'un altre ajuntament que ho ha provat. Nosaltres, Manresa ho ha pogut fer perquè Caritas Manresa s'ho va agafar com un tema seu i va obrir un programa de masoveria urbana amb col·laboració amb l'ajuntament. Per tant, a Manresa hem estat pioners per aquesta avantatge que hem tingut, que a Caritas hi ha un president que és una persona molt entregada al tema social, és el Jaume Espinal, és un arquitecte, i ell és el que va obrir tota aquesta via i és un tema que vol molts esforços i, en canvi, no es poden obtenir molts habitatges socials a través de la masoveria perquè s'han de donar unes condicions molt especials: has de trobar un propietari que estigui disposat a col·laborar-hi una mica a nivell econòmic per rehabilitar el pis perquè la masoveria sempre va vinculada a un pis que s'ha de rehabilitar i, per tant, que s'han de gastar diners per aconseguir les condicions d'habitabilitat. Llavors es reparteix la càrrega aquesta.

El propietari posa una part, Caritas ajuda amb part de mà d'obra i també de direcció tècnica; el llogater futur que ha d'ocupar aquell habitatge hi col·laborarà amb una part de lloguer; o sigui, pagant una mica de lloguer, no tot, i també ajudant a les obres si pot amb els coneixements que tingui. L'Ajuntament de Manresa hi ajudava aportant uns diners a favor de Caritas per comprar els materials que es necessiten per la rehabilitació. Es vol ampliar aquest programa i hi ha molta il·lusió posada i ja es van aconseguir posar 4 habitatges a lloguer. Es van rehabilitar i ara estan aconseguint-ne més, no sé si n'hi havia uns 10 o 12 en perspectiva perquè és això, has de trobar un propietari, has de trobar un llogater que tingui el perfil adequat i fer els números que els vagi bé i tampoc pot tenir Caritas molts habitatges amb aquest règim perquè ha de dirigir les obres, s'ha de gestionar i és una cosa que és una mica micro, però és molt interessant i molt agraïda perquè tothom se sent...

En el fons, és una cooperativa de fet perquè el propietari hi inverteix una mica, però també veu que els seus habitatges queden arreglats i llavors en treu el rendiment encara que els primers anys, com que s'ha d'anar amortitzant el cos de l'obra que ell no hi ha posat, figura que amb els que s'han fet pagaran una part de lloguer. No sé, si el lloguer són 200 euros potser només pagaran 100 euros perquè els altres 100 figura que són els que van amortitzant les obres fetes, que és la idea de la masoveria. No és una masoveria que el 100 % sigui un llogater que ell assumeix tot el cost de les obres i que de moment no paga gens de lloguer fins que s'hagin amortitzat totes les obres, que això seria una masoveria de model, el model legal. És una masoveria compartida. Tu hi poses això, jo hi poso allò i d'aquesta manera es va fent, però ja t'ho dic, a Catalunya es pot dir que el concepte aquest de masoveria urbana és 0,01 perquè aquest 0,01 és Manresa i no me'n recordo quin altre municipi que també ho volia portar a la pràctica, que no sé com els va.

22. Pregunta: Veient el número d'habitatges buits que hi ha al conjunt de l'estat, seria una bona opció per persones desnonades o amb risc de ser-ho?

Resposta: Jo crec que sí, sobretot a Manresa amb aquest problema que tenim de que tenim molts habitatges que no tenen les condicions. Perquè clar, si l'habitatge ja està bé, no pots fer servir la masoveria. La masoveria va lligada a habitatges que realment s'hagin de rehabilitar perquè sinó ja no té lògica. I tant que pot ser, el que passa és que potser s'hauria d'apostar per una aportació pública més gran, que és el que l'ajuntament intentarà, ajudar una mica més. Ara estem en una línia que dèiem d'intentar que no només se subvencionessin els materials, sinó que també es pogués subvencionar al propietari el que seria l'equivalent a l'IBI, l'impost de béns immobles. Seria poca cosa, l'impost de béns immobles et pot costar de 200 euros a 400 a l'any, és una ajuda molt petita.

23. Pregunta: L'Ajuntament de Manresa col·labora amb entitats com Càritas per afavorir la masoveria urbana?

Resposta: Sí i és bo seguir fent-ho així de moment.

Qüestions sobre el moviment ocupa

24. Pregunta: Com es veu el moviment ocupa des de l'Ajuntament de Manresa?

Resposta: Se li té molt respecte. S'han valorat totes les accions i es col·labora amb ells en el sentit que quan hi ha una situació d'ocupació de la PAH s'intenta parlar amb les companyies perquè deixin que s'agafi l'energia i no es pagui. S'ha col·laborat en aquesta línia, que és una línia complicada, però s'hi ha col·laborat. S'ha col·laborat en el sentit d'intentar que aquelles ocupacions il·legals es converteixin en lloguers

socials, estudiant el perfil de cada família i acompanyant en la situació que es troben les famílies. És una feina que es venia fent sense que hi hagués la PAH; ja es feia abans, però ara es vincula a casos que ens presenten la PAH i que són ocupacions d'iniciativa de la PAH. Ja està, es veu bé, estan integrats a la taula municipal d'habitatge i mantenen reunions de seguiment amb serveis socials periòdicament, cada 15 dies. Per tant, jo penso que hi ha un gran respecte a l'acció revolucionària que han fet envers els bancs i, a la vegada, un acompanyament de les famílies que fan les ocupacions il·legals que ells inicien i també de poder treballar les famílies i negociar amb els bancs, convertir l'ocupació il·legal en lloguer social.

S'ha aconseguit, per exemple, hi ha un cas del carrer Girona, un edifici ocupat per la PAH en que es va aconseguir que la SAREB cedís aquests habitatges a la Generalitat i s'han convertit en lloguer social. Si que s'ha de dir, això és la meva opinió com a funcionaria vinculada al tema de l'habitatge que a vegades condiona una mica la política municipal perquè és una pressió tan immediata que fa que sigui difícil després fer una política municipal d'habitatge social d'una manera més pautada i amb una perspectiva a mig termini perquè hi ha aquesta pressió de resposta immediata que ens obliga la PAH i és la crítica que jo faig i també, que la PAH es dirigeix als ajuntaments quan els ajuntaments tenim molt poca competència en habitatge.

Tenim una competència residual i, a més a més, ens ha quedat la més difícil que és a nivell de serveis socials: acompanyar la família i buscar una solució i, per un altre cantó, totes aquestes mesures de pressió, ja sigui el tema del procediment d'intervenció per sancionar i el procediment de la cessió forçosa, que ha quedat ara suspesa. És una mica fotut, jo crec que haurien d'anar més contra l'estat perquè és realment qui pot regular el mercat i sinó també manifestar-se envers la Generalitat, que té la competència d'habitatge, però l'ajuntament jo penso que fa molt i ja ho feia abans de la pressió de la PAH. El que passa és que a la PAH, a vegades, li costa una mica valorar el que es fa. Quan dic que l'ajuntament ja fa el que ha de fer en el fons és una mica conformista.

25. Pregunta: I de locals com el de l'Ateneu la Sèquia?

Resposta: Sí, és de l'ajuntament aquest local. Jo no sé com es va aconseguir, si és amb donació de les monges, abans era un convent. Ho veu bé, està cedit a ells i els hi respecta moltíssim. Fins i tot no només en aquest local, l'ajuntament i l'alcalde sempre han tingut una actitud molt conciliadora i de buscar una alternativa a les ocupacions que s'han fet de locals. Me'n recordo del tema de la sala ciutat, que també va ser una ocupació d'aquest tipus, de salvar l'acció pública que es feia allà i fent una acció vinculada a la societat civil, es va tenir molt cuidado amb poder buscar una solució alternativa a la sala ciutat. El que passa és que no la van acceptar, però van anar amb molt de compte i abans no es va tirar a terra la sala ciutat es va negociar i parlar molt amb ells i, en el fons, es va diluir el conflicte. Quan es va tirar a terra ells ja en certa forma s'havien retirat perquè van veure que la ciutat de Manresa hi estava d'acord en que es tirés a terra. És la meva visió personal de com hem vist que actua l'alcalde i l'equip de govern i a mi m'han semblat extraordinàriament tolerants, conciliadors, amb il·lusió de buscar una solució alternativa envers aquestes ocupacions de locals.

Qüestions sobre la PAH

26. Pregunta: Com es veuria la dació en pagament des de l'ajuntament?

Resposta: Molt bé. Ara parlo com a equip de govern. L'ajuntament ha subscrit moltes proposicions que s'han presentat al ple per grups de l'oposició o també pel grup de la PAH, que l'ha presentat a tots els ajuntaments que estan per aquesta línia, s'han manifestat expressament a favor de la dació en pagament que és aquell fet de dir: "amb l'habitatge quedem en paus". El banc es queda l'habitatge i es perdona el deute i jo penso que l'ajuntament també ha aprovat mocions, proposicions que s'han aprovat al ple que van més enllà. És allò que et deia que no hi ha prou amb la dació en pagament, sinó que després es doni l'opció que aquella persona segueixi ocupant aquell pis en règim de lloguer social perquè no perdi la seva llar. Aquest concepte de que la llar és molt important com per donar estabilitat a la vida de les persones. No només és tenir un lloc perquè no tinguis fred i no et mullis, sinó que també és allà on es genera aquell nucli de convivència que és un acolliment emocional i, per tant, sempre s'ha valorat bé.

27. Pregunta: Fa uns dies la PAHC Bages va emetre un comunicat on deia que l'Ajuntament de Manresa havia incomplert els seus compromisos en matèria d'habitatge. Denunciaven que no hi ha Pla d'habitatge i que no hi ha un regidor d'habitatge que els doni explicacions. Són certes aquestes acusacions?

Resposta: És el que t'he dit abans, que tota l'acció que es fa des de l'ajuntament, des de la PAH es valora amb aquesta idea que ha de ser una acció immediata i que desconeix tot el procediment administratiu que comporta accions que són procediments que s'ha de donar audiència, que es presenten recursos i que els hem d'atendre i que això bloqueja la imposició de la multa coercitiva perquè primer has de donar resposta a les al·legacions, has de contestar els recursos, etc. L'Ajuntament de Manresa tampoc té molts mitjans per crear un gran equip de funcionaris perquè es troba en una situació molt precària econòmicament encara.

Això la PAH tanca els ulls i no ho vol veure. Per tant, no es valora tot el que es fa perquè com que no té la immediatesa que ells volen ho desvaloren. No és cert i no ho ha sigut mai que cap família que s'hagi trobat sense habitatge hagi estat desatesa. Aquest és un altre tema que si que en faig una denúncia personal perquè sap molt greu que uns serveis socials com els de Manresa que actuen amb tota la diligència i atenen a totes les famílies que ho necessiten, vinguin d'on vinguin i moltes portades per la PAH, donant-los-hi suport i donant-los-hi habitatge, que llavors resulti que no reconeixin que es fa aquesta feina i que s'ha vingut fent sempre. Això que diuen que segueixen venint famílies que no tenen habitatge, a veure moltes famílies que han fet ocupació a través de la PAH eren famílies de fora de Manresa, no eren de Manresa. Eren famílies que a vegades venien d'altres ajuntaments que des de serveis socials s'havien volgut ajudar, però també eren famílies que eren difícils d'ajudar per les seves peculiaritats. Deixem-ho aquí. Han vingut famílies de llocs llunyans, perquè evidentment no és fàcil trobar famílies que estiguin disposades a ocupar un habitatge que no és seu. Jo això ho admiro moltíssim, penso que és una acció revolucionària i jo abans me n'aniria a viure en una tenda de campanya sota un pont perquè a mi em fa molta impressió. Per tant, els dono tot el mèrit que té i ho admiro, ara, cuidado, que ens genera més problemàtica social.

El fet que la PAH faci venir famílies de fora del municipi a ocupar els habitatges que volen ocupar com a acció revolucionària fa que se'ns incrementin el nombre de famílies a protegir perquè no només tenen el problema de l'habitatge, tenen segurament una problemàtica més greu perquè vol dir que no tenen recursos suficients per tirar endavant. A la vegada, llavors no podem atendre bé les famílies

que ja són de Manresa. Aquest és un tema també filosòfic i ideològic complicat. La meva posició personal és que jo ho sento, però no m'agrada gens que els problemes que tenim a Manresa se'ns facin més grans perquè ens vinguin famílies de fora a ocupar pisos que no són les famílies necessitades de Manresa. És un tema complicat perquè va lligat fins i tot amb el tema de la immigració i va lligat amb allò que et deia de definir ideològicament si hem d'anar a un lloguer públic o no i no a un habitatge de propietat. És un tema que transcendeix, però la PAH manté sempre aquesta posició. Però això és normal, era d'esperar que passaria perquè clar, anem molt lents nosaltres, és cert, perquè genera molta problemàtica jurídica i molt volum i anem donant resposta sense parar i amb molta il·lusió, però no al nivell que voldrien ells.

A part de no tenir regidor d'habitatge de fa cosa de dos mesos és complicat, però ha passat ara a les vacances. Ha sigut molt difícil solucionar aquest problema, s'ha hagut de trobar un relleu. Han avançat un ple avui expressament aquest matí per només que prenguéssim possessió el nou regidor de Convergència que substitueix al Llovet. Jo, com que estic de vacances i aquestes coses no me les explica ningú, no se sap qui és el regidor d'habitatge perquè no vol dir que ho hagi de fer el que ha entrat. Ara s'han de posar d'acord i veure a qui ho assignen, el tema d'habitatge. La PAH, per ells, com que ho veuen una necessitat emergent, el tema de l'habitatge pensen que tothom havia de deixar d'anar de vacances i solucionar el problema, però des de la perspectiva de l'ajuntament nosaltres tenim molt clar que es va donar resposta a totes les famílies. Als serveis socials sempre hi ha un servei de guàrdia boníssim. No hem deixat Manresa sense atendre persones amb necessitat d'habitatge. A més a més, la necessitat d'habitatge no es veu al carrer. No tenim famílies que no sàpiguem on anar, tenim famílies que han anat a viure amb els pares i viurien a part si poguessin; tenim famílies que viuen en un pis que només hi haurien de viure 4 persones i n'hi viuen 8; tenim situacions d'aquestes. Tenim famílies que viuen en un habitatge que no té les condicions d'habitabilitat i, per tant, se'ls ha de buscar una solució, però són solucions que temporalment s'aguanten encara que no sigui d'acord amb el dret a l'habitatge, que és el tema de la dignitat aquesta mínima de la vida, però que s'aguanta. No són persones que estan pel carrer vivint sota el pont o en un descampat o que realment tenim unes cases que no hi ha ningú ocupades per aquest tipus de persones.

Les ocupacions il·legals són vinculades o a nois joves (que n'hi ha poques d'aquestes), nois joves antisistema o que van per lliure, però és aquest concepte antisistema. Llavors tenim ocupacions il·legals vinculades a màfies dels romanesos. Si que és cert que aquí hi ha famílies que estan desestructurades i no tenen una estabilitat a nivell de recursos, però a vegades vinculades a violència i a tràfic de drogues, prostitució i, a més a més, hi ha un cap mafiós que sap quins habitatges tenim buits més que nosaltres a vegades i els administra ell i els fa pagar. Situacions molt complicades, però evidentment no és a raó de la necessitat d'una família que dius: "està al carrer i no té habitatge". Ocupacions il·legals de persones normals que s'han quedat sense recursos o són humils ja de sempre i ara amb l'atur doncs estan totalment desvalgudes, que facin ocupacions il·legals no n'hi ha. Potser n'hi ha una o dues, però és simbòlic, anecdòtic. Vull dir que alerta perquè ells segueixen mantenint aquesta posició, però és una posició molt dura contra l'ajuntament i evidentment ells pel fet que no anem al seu ritme ja desvaloren tot el que fem i que tenen tota la raó que anem lents, però l'ajuntament tampoc té mitjans. Perquè, què volen? Que ens posin 4 advocats atenent aquest tema contra els bancs i els diners que valen les nòmines aquestes es treguin d'altres serveis quan estem tot a mínims. Aquest és el drama. Potser si que podríem deixar de fer el castell de focs, per exemple. A vegades valors com a ciutadana, potser en aquests moments no podrem fer ni això, ni allò, la gent que jugui a cartes... Ells han de mantenir aquesta posició i l'ajuntament és molt

compreneu i segur que els polítics ho han valorat en el sentit de donar més urgència i més pressió, ser més ràpids perquè estan mantenint des de l'equip de govern una posició molt de comprendre'ls, d'acompanyar-los i evidentment no ens fa gens de gràcia això. Jo ja m'hi he acostumat ara, però al començament que portava habitatge em sabia molt greu, més aviat et desmoralitzes perquè penses: "al final tant és que fem que no fem, ens critiquen igual". Ara ja ens hi hem acostumat, però políticament responen i segur que això ha fet que hi hagi una resposta. No sé si els han respost, és molt just avui, però segur que donaran una resposta, els atendran i tornarem a activar. El que et deia del Pla Local d'Habitatge si que s'ha començat. El Pla Local d'Habitatge figura que ha de ser la eina per estudiar aquesta perspectiva de futur de dir: "quina política hem de fer a raó de l'anàlisi, de la diagnosi que es faci de la necessitat d'habitatge al municipi" molt enfocada a l'habitatge social perquè aquesta és la dimensió que s'hi va donar des de l'equip de govern. Aquest tema del Pla Local d'Habitatge és un tema que paga la Diputació a través de contractar ells un equip i ho està fent un equip extern, un equip consultor, un equip que són especialistes i que són ells els que redacten el pla, però el van redactant. Per exemple, ara han fet la diagnosi de la situació de Manresa i a partir d'aquí ho posen sobre la taula en una comissió redactora. S'envia també a tots els membres de la taula d'habitatge. Aquest tema s'havia dit d'acord amb el planning de l'elaboració del Pla Local d'Habitatge que s'havia de fer el juliol, però al juliol el que ens van enviar ens va semblar que no estava en condicions, que s'havia d'esmenar moltíssim perquè aquest equip evidentment és un equip que no és de Manresa i que hi ha moltes coses que encara que aquí anem a tope i no puguem, els tècnics que estem amb el tema d'habitatge i els serveis socials vam veure que hi havia coses que s'havien d'esmenar perquè no estaven bé, no es podia entregar això als membres de la taula d'habitatge. Se'ls va fer un correu dient: "Ho sentim molt, però hem de saltar l'estiu perquè no us podem entregar això, no està en condicions per entregar." Se'ls va fer aquest correu, però a ells els és igual i tenen raó que anem endarrerits, és evident, però jo cada vegada tinc més clar que a la vida hem de fer les coses ben fetes amb la màxima diligència sense perdre el temps, però no córrer per córrer perquè és absurd, sobretot perquè crec en la transcendència de la vida, què vol dir? Vol dir que la humanitat ha d'anar avançant, però que nosaltres no podem solucionar-ho tot, que hem de fer les coses ben fetes i anar fent camí i quan nosaltres no hi serem uns altres ho continuaran. Això és el que és la transcendència de la vida i per tant, alerta, calma, que no vol dir mandra o que no vol dir decantar-se-la, màxima diligència, màxima entrega, però les coses les hem fet ben fetes. A més, si les coses no es fan ben fetes després et tornen. El que no estàvem disposats a l'Ajuntament de Manresa, al menys en això s'ha deixat aconsellar l'equip de govern, ha mantingut la pressió. El que no podem fer és fer una resolució de dir: "et poso una multa coercitiva ja" perquè després quan arribem al jutjat ens anul·lin aquesta resolució, això és absurd. Ells potser ho preferirien, els de la PAH preferirien que haguéssim ja posat les multes encara que després ho perdéssim als jutjats perquè l'efecte de pressió del moment ja l'haguéssim aconseguida. És un tema complicat.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Bernat Sorinas, portaveu de la PAHC Bages 08/09/16

1. Pregunta: Quan va ser fundada aquesta organització?

Resposta: El desembre de fa 3 anys, és a dir aquest desembre farà 4 anys.

2. Pregunta: Per quin motiu?

Resposta: Perquè vam detectar que hi havia problemes greus d'habitatge a la ciutat, que hi havia molta gent afectada per la hipoteca i perquè uns companys de la PAHG Sabadell ens van trucar dient que molta gent de Manresa estava anant a la PAH de Sabadell i que trobaven necessari que féssim una assemblea pròpia a Manresa perquè era molt més lògic que la gent que hi havia aquí anés a Manresa i no pas a Sabadell i aquesta pena eren col·legues nostres de militància i d'altres històries. Ens van trucar, van dir falta això, allò i ens vam animar a tirar el projecte endavant.

3. Pregunta: Quins objectius heu arribat a aconseguir?

Resposta: Una barbaritat, hem ocupat 5 blocs que eren de la banca i ara hi viuen famílies, obrirem ara al 10 d'octubre una escola popular per infants que no poden accedir a professors de repàs, hem aconseguit més d'un centenar de dacions en pagament, crec que més de 35 condonacions del deute, molts lloguers socials, la cessió d'un bloc que vam ocupar i la propietat que és la SAREB, el banc dolent, el va cedir a l'ajuntament i aquestes famílies es queden a viure en aquest bloc. És el primer cop que passa a l'estat espanyol, només s'ha aconseguit a Manresa. Molta difusió del nostre projecte, Salvados, 30 minuts, Documentos TV, hem fet molta pedagogia en matèria d'habitatge a la ciutat i l'objectiu principal ha estat accedir a les classes populars, organitzar-les, empoderar-les i tenir un moviment fort de base on pena afectada per un tema tan vital que coordina al final la vida com és l'habitatge hagi sigut un espai de lluita com és la PAH i han passat per les nostres assemblees més de 1500 persones en aquest temps, vull dir que és una mica bèstia.

4. Pregunta: Quins són els vostres reptes pel futur?

Resposta: La PAH quan neix fa 8 anys té tres demandes polítiques que són: la dació en pagament, que vol dir que una família entregui les claus de casa seva, li treguin el deute i es quedi sense deute; el lloguer social, que hi hagi un parc de lloguer públic i social que calculem que són un 30 % dels ingressos de la família i que no hi hagi desnonaments. D'aquests tres objectius polítics que té la PAH quan neix fa 8 anys no se n'ha complert cap, és molt surrealista, però fins i tot amb l'aprovació de la ILP al Parlament de Catalunya i després el Tribunal Constitucional de l'estat espanyol l'ha il·legalitzat i no deixa que s'apliqui i els objectius segueixen sent aquestes demandes polítiques que entenem que són de mínims perquè ens garanteixen un espai de seguretat per poder treballar, que és

saber que no faran cap família fora de casa seva. Però l'objectiu final de la PAH ha de ser aconseguir que el valor d'ús de l'habitatge passi per sobre del valor de canvi, és a dir, que l'habitatge compleixi la funció social i deixi de ser un producte de mercat i que totes les persones tinguin un sostre garantit i en condicions.

5. Pregunta: Sou membres d'una organització nacional o cada PAH funciona independentment?

Resposta: No, la PAH és una organització molt curiosa. A la PAH hi ha les PAHs estatals de tot l'estat espanyol que es reuneixen cada tres mesos en una assemblea que van canviant pel territori. Ara, per exemple, al desembre es farà a Barcelona, crec que al febrer són a Màlaga, van canviant i cada tres mesos el moviment es coordina en aquesta assemblea estatal. A part, PAHs catalanes té una assemblea autònoma que és l'assemblea de PAHs catalanes que es fa cada mes a un lloc diferent del territori. Llavors, nosaltres com a PAH Bages estem representades a les PAHs catalanes i a les PAHs estatals també hi anem a donar la nostra opinió o el nostre vot sobre cada tema que es discuteix. No hi ha cap PAH que funcioni de manera autònoma. Totes les PAHs estan organitzades. Hi ha 317 PAHs a tot l'estat espanyol i d'aquestes 317, 98 són a Catalunya.

6. Pregunta: Han variat els vostres objectius des del principi?

Resposta: Sí, sí que han anat variant perquè la realitat ens ha anat portant cada cop a situacions diferents. Per exemple, al principi treballàvem gairebé només amb temes hipotecaris, el 100 % dels afectats que arribava a la plataforma eren temes hipotecaris. Ara, el 80 % dels afectats que arriben són per temes de lloguer. Les últimes estadístiques de l'Institut Nacional d'Estadística ja parlen que un 65 % dels desnonaments són per impagament de lloguer. Com que la realitat ha anat canviant, el moviment ha anat canviant també el seu espai de treball. Ara també hi ha molta gent que arriba que està ocupant habitatges i també estem tractant molt aquest tema, vull dir que sí que han anat canviant.

7. Pregunta: Us veu emmirallar amb altres moviments o organitzacions similars per començar?

Resposta: Nosaltres, el nostre referent va ser la PAH Sabadell, que va ser la PAH que ens va acompanyar i que ens va apadrinar, però la PAH neix del 15M, la PAH és anterior al 15M, però en el 15M es fa forta i moltes assemblees del 15M es converteixen en assemblees de la PAH. Llavors, evidentment tenim referents i en tenim molts. Al principi de segle, la CNT organitzava vagues de lloguers a Barcelona. Hi havia 150.000 persones fent vagues de lloguers, la lluita per l'habitatge ha estat històrica especialment a Catalunya des d'abans de la Guerra Civil. Hi ha hagut una lluita molt ferotge per aconseguir un habitatge digne i evidentment la PAH té un seguit de referències: tots els moviments socials que han vingut anteriorment, el moviment ocupa dels 90, principis del 2000, les lluites d'habitatge a Badia a finals del 70; vull dir que hi ha molts referents de la lluita per l'habitatge i nosaltres no ens podem mirar només al mirall sinó que hem de fer honor a la gent que abans que nosaltres estava lluitant per l'habitatge.

8. Pregunta: Com és la vostra organització? Assembleària, democràtica, representativa?

Resposta: Assembleària. Nosaltres fem una assemblea setmanal cada diumenge a les 5 de la tarda i totes les decisions es prenen en aquesta assemblea. Aquesta assemblea té grups de treball, hi ha una comissió de comunicació, una comissió d'obra social, una comissió de casos, una comissió de relacions externes; crec que no me'n deixo cap i aquestes comissions poden demanar autonomia en determinats moments. Per exemple, si aquesta setmana hi ha un canvi de regidor d'habitatge, que això és una cosa que ha de passar avui, per exemple, la comissió de comunicació té autonomia per treure un comunicat sobre aquest tema? Doncs l'assemblea diu sí, té autonomia, doncs després té autonomia per treure aquest comunicat amb la confiança i l'aval de la nostra assemblea.

Però totes les decisions es passen per l'assemblea dels diumenges a les 5 de la tarda, és l'únic espai polític que té la PAH, l'únic espai on es pot prendre una decisió és els diumenges a les 5 de la tarda.

9. Pregunta: Per què veu escollir aquest sistema?

Resposta: Perquè no n'entendem cap altre de possible. Per la nostra forma d'entendre la vida, el món o la política, pensem que només es poden prendre decisions si són discutides en el si de la base del moviment i no pensem en una organització jeràrquica o en una coordinació que prengui decisions que afecten a tota la militància. Per tant, pensàvem que era molt important perquè nosaltres pensàvem en els moviments horitzontals i no verticals i perquè sigui un moviment horitzontal ha de ser assembleari i pensàvem necessari i obligatori que l'espai de decisió sigui l'assemblea. També perquè teníem la intenció que la gent que participava del moviment, participés de debò amb el moviment i fos part del moviment i entenem que l'única forma que la gent se senti inclosa o que sigui part del moviment és si pot formar part de les decisions d'aquest moviment; sinó, no seria possible.

10. Pregunta: Us heu plantejat mai canviar el model d'organització o creieu que ja és el més adequat?

Resposta: No, mai. De fet, hi ha moltes PAHs que tenen espais de coordinació que són espais que coordinen el moviment i a vegades, per dinàmiques del moviment, poden arribar a prendre decisions, però la PAH Bages no té ni espai de coordinació. PAH Bages té una assemblea els diumenges a les 5 de la tarda. Allà és on passa tot i mai ens hem plantejat un canvi de model polític o organitzatiu perquè entenem que estem funcionant molt bé i estem contentes així i així ens quedarem.

11. Pregunta: Està oberta a tothom la vostra organització? Es pot formar part de les assemblees?

Resposta: Sí, l'assemblea de la PAH és oberta. Qualsevol persona pot venir el diumenge a les 5 de la tarda, entrar a l'assemblea, aixecar la mà, parlar i opinar. Una persona que ve el primer diumenge a la seva assemblea té el mateix valor quan aixeca la mà que jo que hi porto quatre anys i mig a Manresa i 7 en general.

12. Pregunta: Tothom que s'hi involucra és perquè s'ha trobat amb el problema de l'habitatge?

Resposta: Aquesta pregunta és molt guapa i la resposta és molt curiosa. Quan vam començar a la PAH érem a l'assemblea unes 50 persones i d'aquestes 50 només hi havia una família afectada per temes hipotecaris. Actualment a l'assemblea devem ser, és molt variable, però entre 80 i 110 persones per assemblea aproximadament i el 90 % de la gent està afectada per temes d'habitatge, hipotecaris, de lloguer o d'ocupació.

Hi havia com una diferenciació al principi entre els afectats i els solidaris. Jo, per exemple, no estic afectat per temes d'habitatge. Jo pago un lloguer de 150 euros al mes que el pago sense problema, tinc un sou i una feina estable i els afectats que és la pena que estan afectats per temes hipotecaris. Al final, com que el sistema ens maxaca una mica a totes, s'ha trencat aquesta diferenciació. Nosaltres estem allà lluitant pel mateix, però si que és cert que ara actualment a l'assemblea de persones solidàries que no estiguem afectats directament per cap tema d'habitatge encara que indirectament estem afectades totes en temes d'habitatge perquè com que és un producte de mercat l'accés comença a estar privatitzat i és difícil. Som, crec, que 7 persones solidàries i la resta pena afectada.

13. Pregunta: Quantes persones formen part de la vostra organització?

Resposta: És molt difícil de comptar això amb la PAH perquè com et deia al principi des que vam obrir el xiringuito hi ha passat unes 1.500 persones, gairebé 2.000 persones, i llavors quina gent es queda, quina gent forma part, quina gent no forma part, perquè potser hi ha gent que ve un diumenge, està sense venir tres mesos, torna a venir i ve un any i mig cada diumenge. És complicat de comptar, jo crec que si féssim una mitja de quanta gent hi ha a les assemblees de la PAH estaria entre les 80 i les 100 persones en aquests 4 anys de moviment. Encara que passem moments, per exemple, quan és el Ramadà (perquè hi ha molta comunitat marroquí a l'assemblea) i com que han de marxar abans de l'assemblea perquè han de fer el menjar i tota la pesca, baixa bastant i potser podem calcular que som 40 persones. Per exemple, el desembre, gener i febrer són els mesos més forts i podem ser 125. Jo crec que la mitja deu estar entre les 80 i les 100 persones.

14. Pregunta: Cada persona dins de la vostra plataforma té una funció concreta?

Resposta: No. Hi ha les persones que estan en els grups de treball o les comissions de treball i hi ha les persones que només participen de l'assemblea. La majoria de la gent només participa a l'assemblea, va allà participa dels debats, vota el que sigui i després si hi ha una acció contra Catalunya Caixa, ve allà. Si s'ha d'ocupar un bloc ve allà, però no forma part de cap grup de treball. Als grups de treball som unes 30 persones que estem en comissions de treball només de Manresa.

15. Pregunta: Esteu en contacte i/o participeu amb altres formacions amb els mateixos objectius? Els esforços que heu destinat a projectes dins la vostra organització han obtingut els resultats desitjats?

Resposta: Diguéssim que cada acció concreta que fem sol tenir resultat. Totes les accions que hem fet a un banc ocupant-lo per aconseguir una dació en pagament per una família, al 100 % hem sortit d'allà amb una victòria entre les mans. Quan vam anar a buscar la dació per la Beme i el Jordi la vam aconseguir, pel Moha

també, pel Robert també, vull dir que sempre hem anat a un banc a fer una acció ho hem aconseguit. Sempre que hem ocupat un bloc per famílies que estaven vivint al carrer pensant que havien de tenir un habitatge, ho hem aconseguit. Quan ens vam proposar el tema de l'escola, ho vam aconseguir. Vull dir que cada objectiu a curt termini que ens hem proposat l'hem aconseguit, els que estan a les nostres mans. Llavors, totes les demandes polítiques doncs no les hem aconseguit. Estem al 2016, des del 2013 estem entrant mocions a l'ajuntament, no n'hi ha cap que s'estigui aplicant ara mateix, està tot volant i sempre hi ha excuses varies i els propòsits de la plataforma a llarg termini, o sigui: el canvi de model en matèria d'habitatge no l'hem aconseguit i en aquestes estem. Però si que les lluites a curt termini, els objectius concrets de dir: "avui volem això", això sempre ho hem aconseguit.

16. Pregunta: D'on provenen els vostres ingressos?

Resposta: De l'autogestió, de la barra de la Festa Major Alternativa, de les samarretes que venem, d'una calçotada que fem popular, dels dinars d'aniversari que fan diferents companys i companyes de l'assemblea i que la gent fica un pot comú i la pasta va cap al moviment, etc.

17. Pregunta: Us heu interessat mai pel microcrèdit?

Resposta: No, perquè no ens ha fet falta. Econòmicament, sempre ens n'hem anat sortint molt bé. Les despeses més grans que tenim a la PAH, perquè per sort els judicis que hem tingut mai han acabat amb multa de moment, creuem els dits, són les peces que fiquem per punxar aigua a les famílies. Nosaltres cada setmana punxem l'aigua a dues o tres famílies a Manresa i aquelles peces valen uns 100 euros, llavors són 200 euros. Ens gastem molts diners amb això i per això amb la barra de la Festa Major Alternativa i diferents coses que anem fent ho podem pagar.

18. Pregunta: Creieu que podeu mantenir la vostra activitat en el futur? El veieu sostenible?

Resposta: Creiem que la nostra activitat en el futur augmentarà. L'escola popular n'és un exemple. No toquem només el tema de l'habitatge. Hem intentat tocar el tema d'educació i segur que aquest any vindran altres històries i experiments que farem. El nostre moviment s'alimenta de gent que està afectada per un problema. La virtut de la PAH treballa per la necessitat bàsica que és l'habitatge i mentre hi hagi gent que tingui necessitat de l'habitatge la PAH funcionarà perquè hi haurà gent que haurà de venir a la PAH per aconseguir un habitatge o a lluitar per un habitatge. Per tant, pensem que la lluita és de llarg recorregut i que, de fet, el moviment cada cop s'alimenta de més gent perquè cada cop hi ha més gent que està afectada per temes d'habitatge.

19. Pregunta: Teniu personalitat jurídica?

Resposta: No.

20. Pregunta: Com decidiu els pisos que voleu ocupar? Seguiu un esquema concret?

Resposta: Aquest manual el vam redactar nosaltres, va ser un document que el vam redactar entre la PAH Bages i la PAH Sabadell fa 4 o 5 anys; que per cert és guai que m'ho diguis perquè m'has recordat que ho hem d'actualitzar, hem de

canviar-hi coses. El protocol és molt bàsic. Nosaltres busquem habitatges que siguin de la banca i que la banca no els estigui utilitzant perquè entenem que el nostre principal enemic és la banca. Els 51 mil milions d'euros que l'estat va destinar rescatant a la banca només un 5 % ha estat retornat. Un 95 % l'hem pagat nosaltres i no ens l'han tornat i no és normal que amb pasta pública haguem salvat a la banca que té habitatges buits que s'estan podrint mentre hi ha famílies que estan vivint al carrer.

És el cas de la SAREB. La SAREB és el famós banc dolent. El 60 % del seu diner és diner públic i la SAREB té infinitat de vivendes podrint-se a l'estat espanyol. L'estat espanyol té 3 milions i mig d'habitatges buits, un 1 % d'habitatge públic, quan la mitjana europea és del 23 %, el context és brutal. La llei hipotecària espanyola és la mateixa que quan hi havia Franco, és la mateixa que quan hi havia la dictadura, és molt heavy, però durant la transició no es va canviar la llei d'habitatge, es va dir que es garantiria l'habitatge a tothom, però és mentida.

El que fem és buscar habitatge de la banca que estigui buit; intentem sempre per una qüestió que sembli més legítim o perquè sembli més fàcil d'explicar-ho a la gent perquè encara hi ha molts tabús en temes d'ocupació, encara que penso que s'estan trencant bastant, intentem sempre que sigui banca que hagi estat rescatada amb diner públic. Per exemple, si és Catalunya Caixa, si és la SAREB millor, perquè és molt més fàcil explicar: "mireu, al menys el 55 % de la pasta d'aquest banc és pública, al menys el 55 % dels habitatges d'aquest banc són de la gent, per tant, si els ocupem, és legítim." Aquesta és la nostra prioritat bàsica, ocupem habitatge que sigui de la banca.

21. Pregunta: Quins passos doneu quan hi ha un desnonament?

Resposta: A Manresa no s'ha produït cap desnonament des que hi ha la PAH, de cap família de la PAH, els hem pogut aturar tots. El procediment és que quan ens ve una família que ens diu que ha de ser desnonada, ve el diumenge i té el desnonament el dimecres nosaltres convoquem a la gent davant de la porta de casa seva des de la nostra assemblea i a tota Manresa, fem convocatòries obertes pel Twitter i pel Facebook com per exemple: "dimarts hi ha un desnonament a les 11 a la plaça Gispert", tothom cap allà, ens plantem davant de la porta per no deixar passar la policia i a la persona jurídica que ha de produir el desnonament, però a la vegada enviem 3 o 4 companyes a serveis socials i 3 o 4 companyes als jutjats de Manresa i, habitualment, l'aconseguim aturar burocràticament.

Només hi ha hagut un desnonament a Manresa que hi ha hagut la policia pel mig i també es va aturar. Habitualment, als jutjats s'aturen aquests desnonaments. Hi ha una llei que va sortir del Tribunal d'Estrasburg ara fa crec que 3 anys que Europa deia que era il·legal fer un desnonament si no hi havia una garantia habitacional per aquella família. Amb aquest document i amb aquesta eina jurídica habitualment els podem aturar dient: "aquesta família no té cap oferta d'habitatge per part de l'administració pública, per tant se'n va al carrer, per tant el desnonament és il·legal llavors normalment els aturem d'aquesta manera.

22. Pregunta: Què en pots dir de l'escola de repàs que esteu muntant?

Resposta: Doncs que fa molt bona pinta. De fet, ja està pensat com funcionarà: hi haurà una assemblea setmanal que es reunirà i tractarà els temes de l'escola. Obrirem plaça a 32 nens; cada nen tindrà un acompanyant. Hi ha 16 acompanyants. Els acompanyants s'encarregaran, cada acompanyant tindrà dos

nens perquè s'entengui més fàcilment i l'acompanyant és qui fa la classe de repàs i qui té vincle amb l'escola i amb la família, perquè l'escola li pugui dir: "ostres, el Mustà o la Maria van molt malament de matemàtiques, apreteu per aquí". Estem molt contents, tenim 32 places, tenim ja 16 professors, 2 logopedes, 1 psicòloga i molta gent involucrada en el projecte i que obrim el 10 d'octubre i esperem que funcioni. Té una cosa potent, ja que és un espai ocupat per la PAH, els baixos aquells és un edifici de la PAH, en aquell bloc hi viuen 5 famílies de la PAH i els baixos és un lloc que cedeix la PAH per fer una escola popular. Està bé que la PAH se'n vagi més enllà de l'habitatge, és important.

23. Pregunta: Teniu xifres de desnonaments i d'execucions hipotecàries a nivell de Manresa i de tot Catalunya?

Resposta: No, a nivell de Manresa i Catalunya no les tenim, només surten estatal i és una cosa de la que ens hem queixat moltes vegades. El Poder Judicial de l'estat espanyol no ens dóna dades concretes, no li diu a l'ajuntament de Manresa: "a Manresa es produeixen cada dia 2 desnonaments", no ho podem saber. Ho hem demanat per activa i per passiva; de fet, és un tema que en el canvi de llei que vam entregar al Congrés dels Diputats, la primera ILP que vam entrar a Espanya, demanàvem transparència al Poder Judicial en temes de desnonaments i no ho aconseguim. Hi ha càlculs, però són molt aproximats. Jo no els dono mai perquè es poden mal interpretar o poden ser mentida. Hi ha penya que els ha calculat: "jo crec que hi ha tants desnonaments a Manresa" no ho sabem perquè no hi ha transparència judicial i com que no hi ha transparència judicial abans que inventar-me una xifra prefereixo explicar que els jutjats no expliquen les coses.

24. Pregunta: Estaríeu a favor de la propietat temporal i la propietat compartida?

Resposta: Jo no puc respondre per part del moviment, és un debat que hem de tenir dins del moviment, però no l'hem tingut mai. La meua opinió personal és que mentre l'habitatge sigui producte de mercat i sigui propietat privada i hagi de ser propietari, mai tindrem el dret a l'habitatge, jo crec que l'habitatge ha de ser de propietat pública, ha de ser municipalitzat, l'ajuntament o el govern ha de tenir una base d'habitatge públic potent per poder oferir a les famílies i que qualsevol tracte que ens porti a la banca privada ens porta segurament a una trampa en algun moment o a alguna possible marranada perquè s'han comportat com a autèntica màfia. Han extorsionat a les famílies, les han maltractat, les han fet fora de casa seva mentre ells no paren de comptar beneficis. Per tant, tinc zero confiança en qualsevol trapicheo d'aquest sentit. Sí que hi ha projectes molt guapos d'habitatge cooperatiu, de coop57, Hàbitat3 i companyia que són molt potents, però estan a l'abast de molt poca penya. No és un model hegemònic, però jo penso que la solució passa per que l'ajuntament de Manresa tingui un 25 % d'habitatge públic, que és la mitjana europea, o que la Generalitat tingui un 35 % de parc públic d'habitatge i ho pugui oferir a les famílies. Quan les regles de mercat són les que manen, el mercat no té regles, al final devora. Llavors, estem abocats a un possible desastre, però ja et dic que és un debat que hauríem de tenir a nivell de moviment perquè jo sol no puc respondre això.

25. Pregunta: Hi ha algun judici de desnonament a Manresa?

Resposta: En tenim un el 14 d'octubre, no sé si et deixaran entrar. Són declaracions d'aquestes. És una cita judicial a declarar en què tu declares a les 10

del matí i a les 11 del matí tens el desnonament. Jo si vols et demano si vols entrar.

26. Pregunta: Ahir veu treure aquest comunicat, què me'n pots dir?

Resposta: Jo crec que el comunicat parla per si sol. Ens van vendre un pacte de govern on l'habitatge seria el principal objectiu del nou govern: el pacte del carrer del Balç i seguim sense pla d'habitatge, seguim sense regidor d'habitatge fins d'aquí a unes hores que l'han de fer públic. Suposo que ara a la una diran qui és el nou regidor d'habitatge i seguim sense avançar. Portem 4 anys parlant molt amb el govern, tenint reunions cada mes, entrant documents, mocions a l'ajuntament; n'hem entrat 4, les 4 aprovades per majoria absoluta; canvi legislatiu a la Generalitat de Catalunya, però tot acaben sent paraules al vent, papers mullats i la no aplicació d'aquestes lleis o d'aquests objectius polítics. Per tant, crec que el comunicat parla molt clar dels compromisos que no han complert. El mateix ajuntament ha reconegut que no ho ha complert ahir va contestar això dient que estaven trobant-se dificultats. Que sempre tenen dificultats ja ho sabem, però que no es comprometin, que ens diguin: "quan puguem ho farem", però que no ens diguin: "al juliol segur que tindreu això entregat". És el mes de setembre, pla per entregar, sense regidor d'habitatge, amb l'assemblea entrant cada setmana 12 o 13 casos nous perquè no hi ha habitatge públic, amb el Barri de la Via que té 52 habitatges buits, públics, i que no s'utilitzen a punt de ser enderrocats. Un desastre.

LA PAH BAGES DENÚNCIA UN COP MÉS L'INCOMPLIMENT DELS COMPROMISOS QUE L'AJUNTAMENT DE MANRESA PREN EN MATÈRIA D'HABITATGE

Va ser en el ple municipal del **13 de gener de 2013** quan l'ajuntament es va comprometre a aconseguir que les entitats financeres cedissin els pisos buits a l'ajuntament per emergències socials.

Un any més tard, el 14 de gener de 2014 aquest compromís es repetia en una nova moció en la qual l'ajuntament es comprometia, en compliment de les obligacions que li mana la llei catalana 18/2007 del dret a l'habitatge, a **multar els bancs que mantinguessin els pisos buits** i també a **redactar un nou Pla local d'habitatge**.

El primer ple d'aquesta nova legislatura el **23 de juliol de 2015**, l'ajuntament ratificava el mateix compromís incomplet aprovant dos dictàmens, un per reiterar el compromís de redacció del Pla Local d'Habitatge i un altre per aprovar el programa d'inspecció i d'intervenció per multar als bancs que mantenen els habitatges desocupats en situació anòmala.

Amb l'entrada d'Esquerra Republicana al govern de la ciutat semblava, ara si, que es complirien els compromisos que els dos grups van signar de forma solemne l'11 de juny de 2015 al pacte del carrer del Balç "**Actualitzar de manera immediata el Pla local d'habitatge per ser aprovat abans d'acabar el 2015**".

L'ajuntament, que disposava des del mes de juliol de 2014 del llistat dels bancs que tenen els pisos buits, i que en la moció de juliol de 2015 afirmava que eren 693, encara és l'hora que hagi posat la primera multa a cap dels gran tenidors de pisos buits.

En les reunions de la Taula d'habitatge, a les quals participen tots els grups polítics municipals i es conviden a les entitats socials, i també a la PAH Bages, la darrera de les quals es va celebrar l'abril de 2016, es va donar a conèixer el pla de treball que presentava l'empresa GMG plans i projectes, contractada per la Diputació de Barcelona per la redacció del Pla Local d'Habitatge. El pla de treball, farcit de previsions de reunions de participació, **preveia tenir enllestida la diagnosi del Pla i fer la sessió de validació de l'avanç del pla el 12 de juliol de 2016**.

A dia d'avui, ni tenim Pla, ni l'ajuntament te regidor d'habitatge que ens doni explicacions. Aquest és el balanç en matèria d'habitatge del govern de CiU ara reforçat amb Esquerra Republicana.

Mentre tant, a les assemblees de la PAH segueixen arribant famílies sense ingressos i sense habitatge a les quals ni l'ajuntament ni l'Agència d'Habitatge ofereixen solucions, en canvi, més d'un cop aquestes famílies han estat coaccionades per aquestes administracions per no poder fer front als pagaments de l'habitatge o dels subministraments.

Un cop més, ens veiem obligats a denunciar a un govern municipal, ara "reforçat" amb ERC, que es mostra totalment indulgent amb els bancs i fort amb els més febles.

Rescatem al Robert i la Lluïsa!

Des de l'esclat de la crisi hem vist sovint com els poderosos s'han tapat les vergonyes repetides i repetides vegades, confirmant així les pitjors de les teories, no és una crisi, és una estafa.

Però el cas de Bankia és segurament el més greu de tots, en moments de forta crisi social, on a l'estat espanyol s'han produït 500.000 desnonaments i 3,5 milions de persones viuen per sota l'líndar de la pobresa i el govern ha basat les seves polítiques en les retallades socials, Bankia que cal recordar és una empresa privada, ha estat rescatada per un total de 147.000 Milions d'euros, podríem també recordar totes les vergonyes de Rodrigo Rato, però nosaltres preferim parlar de persones.

El Robert i la Luisa van signar una Hipoteca l'any 2007 amb Bankia, l'any 2009 l'empresa on treballava el Robert va entrar en un ERE i van haver de demanar un préstec per poder seguir pagant la hipoteca, l'empresa on treballava el Robert va passar per 3 EREs més, finalment el Robert va perdre la feina, a casa nòmés entra el sou de la Luisa i hi viuen 4 persones.

Fa 3 anys que la família va deixar de pagar la Hipoteca per poder menjar i tirar endavant la seva vida. Amb un sou de mil euros, havien de fer front a una hipoteca de 957€. Durant aquests tres anys no hem deixat de negociar amb Bankia per tal d'arribar a una solució a aquesta situació, Bankia s'ha tancat en banda i no ha ofert cap solució a la família.

Finalment vam demanar una conciliació a Bankia a Jutjats per tal de negociar, aquell dia Bankia es va limitar a enviar a un procurador per dir que no hi havia res a negociar.

Avui ens plantem i decidim plantar cara a la màfia més cruel, hem entrat a l'oficina de Bankia per demanar justícia per a la família, volem una dació en pagament, és a dir, volem entregar les claus del pis del Robert i la Lluïsa i que no quedi cap deute a la família, no demanem res que sigui impossible, demanem allò que és de sentit comú.

Us animem a que us sumeu a la lluita i si teniu problemes per pagar la vostra hipoteca us podeu acostar a l'ateneu la Sèquia (a la plaça major de Manresa) els dissabtes a les 10 del matí o els diumenges a les 17:00 de la tarda.

Si Se Puede!!!

VS

Bankia

PAHC Bages Assembly

On September 25, 2016 I had the opportunity to go to the assembly of the PAHC Bages in Manresa at the Ateneu La Sèquia. There were roughly 50 people and most of them were immigrants. In the beginning, there was an explanation of what the PAHC is for those people who were there for the first time. After that, they agreed on who the moderator was, who wrote the Minutes and who gave the turn to speak. The main points discussed were the following:

- A month before, the Festa Major Alternativa (FMA) had been held in Manresa and the PAHC had collaborated by selling drinks in a bar. The revenue and expenditure were explained and it was rated as positive. There were also some ideas to improve the following FMA. Some organizers of the FMA asked the members of the PAHC to go to the meeting of the Festa Major to discuss improvements and proposals.
- Secondly, it was announced that all the squats called "Obra Social" were full at that moment and that new spaces should be found.
- Another point they discussed was whether to go to the Catalan and Spanish assemblies or not. They agreed to go to the Catalan ones and not to the Spanish ones, although they remembered they are part of them.
- The next point was the place where their own assemblies took place, the cleaning of the premises and the attendance to the assembly of the Ateneu La Sèquia. They decided to hold their assemblies in another place of the Ateneu La Sèquia, closer to the front door in order to control the people who came in and out when there is not anyone from other collectives. They thought it was important that at least a representative of the PAHC Bages went to the assembly of the Ateneu La Sèquia.
- After that, they suggested creating folders with the information of every separate case. That way, all the information would be better organized.
- Moreover, they talked about destroying documents and statistics related to the cases which had been in their possession for a long time and could cause them problems.
- The next point, consisted in explaining there is a mutual support group where people affected by evictions or indebtedness help each other emotionally. They discussed what day would suit them best.
- It was mentioned that in Elna, a town in the south of France, there was a group of undocumented immigrants who had been squatting and creating a social movement similar to the PAH. They had invited the PAHC Bages to go there on October, 8. Some people were ready to go there.
- They talked about attending a talk and debate organized by the anarchist collective.
- The PAHC had been working on a project which consisted in creating a popular Escola de Repàs for those primary school students that could not pay for private lessons. Until that day, around 50 people had applied but the organizers explained

that the maximum number of students was 32. The school had to be opened on October, 12.

- After that, the cases of current evictions, trials and indebtedness were dealt with. I'm going to explain 2 of the 15 cases that were mentioned.
 - A woman had problems with her ex-partner and did not feel safe in her flat, which was in one of the squats. She did not know if she could change the lock and they had to find a solution. There was another woman who was in another squatter flat but it was too big for her. In the end, they decided to swap flats.
 - There is a woman with a newborn baby. She had an eviction trial in October and she was confused. She had been to the social services the week before and they had told her that they would probably be able to stop the eviction. She had to go to court and ask if the eviction had been stopped. Even though the eviction was in standby, it did not mean it was stopped forever. It had only been put off until the following month. They had to look for a solution.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

Entrevista a Jordi Bordes 09/09/16

1. Pregunta: Com es decideixen els espais que s'ocupen?

Resposta: Primer, en el cas dels ateneus, es genera una necessitat de tenir un local on diferents col·lectius (normalment són col·lectius amb una arrel anticapitalista que qüestionen els màxims del capitalisme que és la propietat privada) i en aquest sentit, com que es qüestiona aquest dret, la propietat privada com a concepte, i sempre s'intenta entendre la propietat privada com una cosa que ve de l'acumulació, que hi ha una injustícia al darrere, el que primer es fa és que es detecten unes necessitats de com ha de ser un espai determinat per fer un seguit d'activitats. Si són 10 col·lectius, no és el mateix ocupar un petit local com ocupar un espai tan gran com és l'Ateneu. Ha de respondre una mica a aquestes necessitats i, per altra banda, a nivell més de criteris d'elecció, no ha de ser un espai d'un petit propietari, una persona que tingui aquest immoble. Sempre s'intenta que sigui d'una entitat bancària o que sigui d'una gran immobiliària, que sigui d'algú que tu, des de la teva concepció ideològica de com funciona el sistema, entenguis que està fent una sobreacumulació de béns i que de per si està generant unes desigualtats. El procés de decisió és aquest. A part que segurament li estàs fent una putada a la persona que li estàs ocupant, si té una propietat o té dues propietats que eren dels seus avis, del que sigui, a nivell d'acceptació de la ocupació en el teu entorn geogràfic, d'on estigui, els veïns... serà molt més complicat perquè la gent no ho entendrà.

2. Pregunta: De la web <http://okupesbcn.squat.net/oficina.html> es pot descarregar un manual on es donen moltes indicacions per ocupar espais. Se segueix un manual a l'hora d'ocupar?

Resposta: Els manuals d'ocupació, Arran també en té un que va editar fa poc, però segur que és una còpia o alguna cosa semblant a aquest. M'imagino que okupesbcn és una web bastant antiga de l'assemblea d'ocupes de Barcelona que havia estat una assemblea molt potent a principis dels 2000 (no sé si a finals dels 90 o ja a principis dels 2000).

Com tota la vida, som història i som la història que portem a l'esquena i per sort, al meu entendre, a Catalunya i l'àrea metropolitana sobretot, a Barcelona i el que va més enllà de Barcelona des dels 2000. Jo els principis dels 2000 no els vaig viure perquè era més petit, però el moviment ocupa era molt fort. Hi va haver una onada d'ocupacions bestial. Era un moment en el qual els moviments socials estaven en

creixement, es va veure que el tema de l'ocupació lligava molt amb les necessitats de les persones, el tema de l'habitatge i el tema de l'encariment del sòl i l'especulació era un tema que era molt candent a la societat i es va començar a créixer molt, per tant, què ha passat? Que després de 15 anys d'experiències d'ocupació o 16 o potser 20 no sé ara quants, aproximadament a Catalunya fa entre 15 i 20 anys que s'ocupen edificis. Tot aquest coneixement que s'ha adquirit fa el fet i fa que aquests manuals que potser al principi eren més útils i necessaris i la gent els utilitzava més... En general no s'utilitzen, potser hi ha algú que els utilitza, però perquè ja se sap com s'ha de fer. A Manresa hi ha centenars, segurament hi ha més de 300 o 400 persones que viuen ocupant. És una quantitat de pena enorme i hi ha moltíssima gent amb experiència.

3. Pregunta: No és perillós punxar l'electricitat i l'aigua?

Resposta: Jo no ho he fet mai, no ho sé. Conec gent que ho ha fet i l'aigua no en el sentit de perillositat de risc de mort, l'aigua no et matarà, però has de tenir els coneixements. Sempre hi ha algú dins d'un procés d'ocupació que és molt manetes i que per coses de la vida, perquè ho ha estudiat o perquè li encanta o el que sigui sap fer aquestes operacions i la gent que ho sap fer ho fa amb un pim pam. Els que no en sabem si que diem això és difícil, pot ser perillós i et diuen no. Amb l'electricitat es prenen les mesures necessàries, però és una operació que ho pots comprar als llocs d'electricitat; el que es fa servir per encaixar-ho i no suposa un gran perill. Si ho fes jo sí, però fent-ho gent que ho ha fet altres vegades i que en sap o hi ha gent que és electricista i per un electricista punxar la llum és com fer-se una cua.

4. Pregunta: Com s'organitza el moviment ocupa? Hi ha algun tipus d'estructura a nivell local i/o a nivell territorial?

Resposta: Actualment no hi ha una estructura fixa, un lloc on es trobin tots els lloc ocupats o ateneus ocupats. A la PAH és un lloc on hi ha diverses cases ocupades i allà si que es troben diferents persones que també formen part del moviment ocupa. Si entenem moviment com algo coordinat i que té uns objectius comuns, el moviment ocupa no existeix, existirien molts moviments ocupes. Cada ateneu, cada casal ocupat o cada el que sigui té uns objectius polítics i ideològics diferents. A nivell local, a Barcelona o a Terrassa... A principis dels 2000, fa entre 10 i 15 anys, hi havia hagut assemblees d'ocupes que eren gent que ocupava, que es reunia en una assemblea un cop cada setmana o cada dos, hi havia suport entre les persones. Si hi havia una necessitat en un ateneu: "ens falten taules i cadires, hi ha un perill de desallotjament, doncs ens donem suport, enganxem els cartells, ens ajudem a enganxar els cartells, s'ha de fer una concentració, doncs hi havia una xarxa de suport. Ara està en un punt molt parat, potser també perquè fa 15 anys era una cosa nova que va sorgir.

Si parles d'ocupació i que s'ha de tenir per descomptat claríssim com a premissa és que per res del món es veu igual ara que fa 15 anys. Fa 15 anys els ocupes

eren, ara també, però abans eren com penya súper il·legal, que són uns ionquis, no sé què. Ara, fas una enquesta i ho preguntes i molta gent seguirà pensant això, però molta altra... Aquí a la Sèquia mig Manresa alguna vegada o altra ha vingut a fer alguna cosa o altra, a fer un taller o una xerrada, una festa, un sopar, un concert i quan tu trepitges un espai que està ocupat i dius està guai, m'hi sento a gust, està net, la gent és agradable...

5. Pregunta: Dins de l'Ateneu hi ha una organització?

Resposta: Sí, l'Ateneu es reuneix un cop cada setmana, fa una assemblea, a vegades 15 a vegades 10 a vegades 20 persones i aquesta és l'assemblea que gestiona el dia a dia del local. Com qualsevol col·lectiu s'organitza per comissions. Hi ha economia, comunicació i difusió, relació amb els col·lectius, hi ha diferents comissions. Ara ha fet 7 anys, és una cosa bastant consolidada, 7 anys d'història vulguis que no...

6. Pregunta: Es disposa d'especialistes en temes legals que us assessorin?

Resposta: Ara perquè està la cosa tranquil·la, però quan hi ha risc de desallotjament als espais ocupats hi ha assessorament. Clar, hi ha hagut en general un creixement de la penya que és crítica, els anys van passant i la gent s'ha fet gran, la gent que abans anava a batxillerat ha anat a la universitat, hi ha molta gent que ha fet dret, tota aquesta penya que ha fet dret són advocats i advocades...

A Manresa o Barcelona, saps el Jaume Asens? és regidor de Barcelona en Comú, és del govern de l'Ada Colau i havia sigut l'advocat de moltes cases ocupades i ateneus ocupats i casals ocupats. Tant gent que potser és menys coneguda com advocats més coneguts. Dins de l'advocacia hi ha gent que en sap un munt de com has d'ocupar i que et poden donar mil instruccions de com fer-ho.

7. Pregunta: Teniu advocats que us representin en les demandes que teniu en contra vostra?

Resposta: Sí, sempre, de nostres i també d'ofici a vegades. A La Sèquia vam tenir un advocat d'ofici que súper bé, que s'ho va currar. Potser no simpatitzen al 100 % amb el que fas, però coneixen el tema i diuen: "estan fent una cosa que em sembla lícita perquè el que fan aquí és útil per molta penya, estan responent a necessitats de gent que està perdent la casa, a gent que no té menjar, de gent que necessita roba i llavors hi ha els advocats més propers en el sentit que són o anticapitalistes. N'hi ha que no és que estiguin súper especialitzats en el sentit que es porten mil milions de casos i d'ocupacions n'hi sol haver un de cada 1000 perquè tampoc hi ha tantes ocupacions en relació als casos i els judicis que hi ha, però és fàcil.

8. Pregunta: Acostumeu a recórrer a la justícia gratuïta?

Resposta: En els altres casos no ho sé, però al judici a l'Ateneu no el vaig tenir jo, però vam recórrer a la justícia gratuïta. Per necessitat també perquè la gent que està imputada en aquest tipus de casos, són gent més o menys jove que no té pasta i s'hi pot recórrer. Una vegada vaig tenir un judici per una ocupació de la PAH que vam estar unes hores en un banc ocupant i el banc ens va denunciar i tot plegat també vam demanar la justícia gratuïta. Suposo que ho demanes també perquè hi ha la polèmica aquesta que la volien treure. En casos com els ateneus i així, són casos que a vegades tenir un advocat d'ofici pot ser negatiu. A vegades es fa, tenir un advocat d'ofici, quan vas a reunir-te amb ell per l'estratègia judicial que s'ha de traçar per guanyar el cas, tu pots anar amb el teu advocat que saps que hi confies, que sap molt del tema i després a través d'ell no ho deixes tot en mans de l'advocat d'ofici i l'advocat teu o t'ho fa molt barat o t'ho fa gratis. Funciona una mica així.

9. Pregunta: Quin és l'origen de l'ocupació a Manresa?

Resposta: Algú que tingués ara 35 anys t'ho podria explicar una mica millor, però el tema de l'ocupació, el boom va ser a Barcelona i a l'àrea metropolitana, però sobretot a Barcelona i no sé al cap de quant temps, si van ser mesos o van ser anys, però gent a través del contacte a la universitat o a espais polítics a Barcelona on hi participava gent de Manresa i hi coneixien gent que havien començat a fer aquesta pràctica política, d'entrar en un espai abandonat, reivindicar la seva funció social... Això no t'ho he dit, com es decideixen els espais que s'ocupen, perquè ja ho he donat per descomptat que eren espais que estaven abandonats i que no tenen cap ús i que normalment s'intenta que faci uns anys que estiguin abandonats, que sigui una condició bastant sine qua non i ha d'estar en desús fa temps, que no ho he dit, però també s'ha de tenir en compte. Hi ha molts rumors entorn de l'ocupació a vegades certs, a vegades no: "ocupen coses que no estan buides" o segones residències. L'origen de l'ocupació doncs això, el contacte amb experiències que hi van haver a Barcelona, també suposo que hi va haver una època a Alemanya, Berlín sempre hi ha hagut un moviment ocupa fort, també el contacte i les notícies que arribaven d'això i a través d'aquí... Manresa si hi sumes que és una ciutat on hi ha molts habitatges buits i locals, té un punt més de sentit, de dir: "tenim mitja ciutat que està buida, tenim mitja ciutat que li costa pagar el lloguer o li costa pagar un local o falta un espai per joves o falta un espai per fer activitats culturals i socials"...

10. Com es justifica la ocupació?

Resposta: Per mi, a nivell personal, parteix d'una necessitat i parteix d'una necessitat que la crea el sistema econòmic com a tal que és el capitalisme, genera tot un seguit de desigualtats per part d'una minoria de persones, fa que moltes altres tinguin problemes ja sigui per accedir a un habitatge o ja sigui a un espai per socialitzar-se. Jo sempre dic que el capitalisme el que intenta és agafar tots els aspectes de la nostra vida, des que t'aixeques, et vas a rentar les dents, vas al

lavabo i tires de la cadena, menges, quan agafes el cotxe per anar a treballar o on sigui, intenta mercantilitzar-ho, que tot passi per intercanvis econòmics de persones, diners... i intercanvis econòmics que a darrere porten associats un benefici. La persona que te la proporciona intenta treure el màxim de benefici. Sempre són com unes relacions humanament... no té per què, un botiguer pot ser la mar de maco i et vol fer un servei, però sempre aquest tipus de relacions que no acaben de ser del tot sanes i el capitalisme tota aquesta dinàmica de mercantilitzar les coses també s'introdueix en l'habitatge que és una cosa que tothom necessita com necessitem l'aigua, com necessitem l'aliment, doncs necessitem un sostre o necessitem un espai on socialitzar-nos.

A partir d'aquesta necessitat jo crec que és quan apareix el dir: "si hi ha gent que n'ha acumulat massa, per molt que la llei els ampari, per molt que el dret els ampari...", però també si qüestionem com ha sortit aquest dret, qui ha escrit les constitucions o qui ha escrit les lleis, si parteixes que qüestionem això, dius: "qüestiono el dret a que hi hagi gent que acumuli tantes propietats enfront de gent que ho passa malament per solventar aquestes necessitats" per mi això és la màxima justificació, és una justificació molt humana. Si vingués un extraterrestre en aquest planeta i veiés una mica com funcionen les coses i les pogués entendre segurament li sortiria el pensament de: "tot són persones que tenen el mateix físic, el mateix cos, una mica diferents, però més o menys tots són iguals i n'hi ha unes que viuen de puta mare i d'altres que estan maldant i que malden per arribar a final de mes i ho passen malament" En aquest sentit ho veig tant humanament necessari, tant humanament lògic, de sentit comú que per mi és un acte fàcilment justificable.

11. Pregunta: El dret a un habitatge digne creus que dóna cobertura a l'actuació dels ocupes?

Resposta: Sí, jo crec que sí. La Constitució espanyola diu que tothom té dret a un habitatge. Això és mentida i per molt que ho digui els que sempre parlen de la constitució, de les lleis no se'n cuiden, tant el govern espanyol com el govern de Catalunya, però més enllà que sigui un dret que ho diu en un paper. Jo crec que hi ha uns drets que van implícits amb la condició de persona i que tots ens hauríem d'ocupar de que les coses més bàsiques que necessitem les persones per viure siguin qui siguin, facis el que facis, hagi fet el que hagi fet, les tinguessis cobertes, però perquè aquest planeta ens dóna els materials per tenir tot aquest seguit de productes, de materials d'aliments, d'habitatges, la capacitat de construir-los i com a tal és totalment... que li dóna tota la cobertura, jo considero que és un dret. Jo m'ho plantejo més enllà del que diguin les lleis, m'ho plantejo com una qüestió humanística. No pot ser que algú no tingui casa, és igual si s'ha de fer una patata una porta i tirar-la a terra i que aquesta persona visqui allà, doncs es fa perquè per mi el dret de la propietat no va per sobre del dret humà.

12. Pregunta: Amb quines conseqüències jurídiques es poden trobar els ocupes (tant des del punt de vista de la responsabilitat com de possibles multes o sancions que us puguin imposar)?

Resposta: Ara han canviat la llei. Amb allò de la llei mordassa, quan es va fer el canvi, va haver-hi un canvi amb el que són les multes, ara no me'n recordo. Sobretot el que acaba passant amb els casos d'ocupació són o multes, òbviament el desallotjament de l'espai i moltes vegades poden caure multes a la gent que es va identificar el dia de l'ocupació. També depèn de si va pel penal o pel civil, és un punt que si ho vols a nivell més tècnic segur que algun advocat t'ho podria explicar millor. Les conseqüències jurídiques, la gent les afronta com algo que és el que hi ha, si vols ocupar saps que vindran unes conseqüències jurídiques normalment a no ser que tinguis tanta sort que no passi, però s'accepten i si són multes s'afronten col·lectivament. Saps que te'n vas a una ocupació, però saps que no te'n vas allò a tirar-te al mar sol. Te'n vas amb molta altra gent que saps que et donarà suport, que hi tens una afinitat ideològica. Més o menys normalment són espais on es cuida el tema de la solidaritat o el tema del suport mutu de les persones, de cuidar la gent perquè estiguin bé.

13. Pregunta: Com es decideixen les persones que s'identifiquen quan hi ha una ocupació?

Resposta: Hi ha diferents factors. Un factor és que tu estiguis moralment, emocionalment, mentalment fort i capaç del que suposa, que t'arribin notificacions judicials. Has d'anar al jutjat a dir no sé què, haver de tenir un advocat, haver d'anar a un judici un dia determinat, les preguntes d'un jutge. Primer ha de ser algú que estigui disposat i estigui fort per assumir-ho, sempre és una de les coses que primer es cuiden. Després, a vegades, amb el tema de les multes, no té per què, però a vegades si que es dona, és millor que sigui una persona que no tingui una nòmina estable, una propietat perquè poden sortir temes d'embarquement. A vegades si tens la decisió de mantenir-te a l'espai, de no pagar la multa, aguantar el desallotjament, una persona que no és tan solvent millor perquè després sempre et poden embargar no sé què i tot això.

14. Pregunta: Em podries dir punts forts i febles del moviment ocupa?

Resposta: Per mi un dels punts forts que té l'ocupació és que mates dos pardals d'un tret. Per una banda t'estàs dotant d'un espai que et servirà (parlo del cas de l'Ateneu) per fer la teva pràctica política o quotidiana o el que sigui, viure, fer xerrades, activitats culturals o el que sigui i per altra banda de per si estàs plantejant-li un pols al sistema capitalista encara que sigui en un espai molt petit, però estàs trencant amb allò que et deia abans de la mercantilització de tots els aspectes de la vida. Estàs qüestionant també de forma radical perquè vas a l'arrel del problema: el tema de la propietat i de l'acumulació de propietat. Això jo crec que són dues coses que omplen de sentit l'ocupació. Si realment hi ha tanta acumulació i ara amb el tema dels bancs que s'han quedat tants habitatges és brutal. Jo crec que aquest és un dels punts forts. Un que seria fort i feble depèn de com és que ocupar en el cas d'un ateneu si ho fas bé, sinó no per això pot ser fort

o feble, però si ho fas bé pots generar moltes sinèrgies amb els veïns, la ciutat o el poble, fer molta gent que potser abans pensava: “la propietat és sagrada, tu has currat i has aconseguit no sé què.” Hi ha molta gent que després d’acostar-se a l’ocupació diu: “realment aquí s’estan fent coses interessants, que són positives i acaba prenent la postura de que el banc quin dret té a tenir aquest local aquí tancat ple de rates i de merda si hi ha gent que té ganes de pintar això de colors i omplir-ho de vida i de donar felicitat que és el que s’intenta generar.”

Com a punt feble, tot i que fa 15 anys crec que era diferent que ara, pel fet de ser ocupat pot ser que hi hagi gent que li costi més acostar-se, li faci més impressió, hi ha alguns estigmes: “són això...” això pot ser un punt dèbil, però no té per què.

Un altre punt dèbil és que, a diferència que si llogues un lloc, sempre tens aquest perill que et poden desallotjar. Això també és un handicap i aquest handicap a vegades genera que si vols fer obres a un espai perquè s’ha de millorar o el que sigui diguis: “no sé si ara aquí m’he de gastar 500 euros en fer aquestes obres si d’aquí un any o 3 mesos em poden fer fora.”

15. Pregunta: Quina relació acostumeu a tenir amb el veïnat dels pisos o locals que ocupeu?

Resposta: Nosaltres sempre hem intentat que sigui el màxim de bona possible. Quan s’ocupa un espai el que s’intenta és fer octavetes o fer un manifest explicatiu de per què has ocupat, on has ocupat, quins són els motius i anar als veïns porta per porta, donar-los-hi, explicar-los-hi, parlar amb ells, que et vegin la cara. Encara que no ho comparteixin que puguin escoltar els motius i trencar una mica amb els estigmes que hi ha: “són això o són allò”.

Normalment nosaltres, a tot arreu on hem estat, hem estat súper bé. Ara hem estat súper bé i en general, jo crec que és una cosa que es cuida bastant. Hi ha casos que no, hi ha gent també que ocupa sense donar uns motius o sense una reflexió tan gran, no sé com dir-t’ho, però que ocupa i te la lia. El que fa ràbia a vegades dels temes d’ocupació i aquí hi ha uns motius polítics al darrere, és que els mitjans de comunicació, posem que de cada 10 ocupacions que hi ha, 8 o 9 m’atreviria a dir que 9, són ocupacions que no generen problemes, que són gent que ho fa per motius polítics o que ho fa per necessitat i que s’intenten currar les coses amb els veïns i n’hi ha un cas de cada deu que pel què sigui, perquè tot el món està ple de gent que no té respecte per les persones, perquè no sap comportar-se amb les altres persones, que no sap fer-les sentir bé, doncs penya que la lia i sembla moltes vegades que per aquest cas les ocupacions hagin de ser un descalabro.

16. Pregunta: Com sou rebuts en un primer moment?

Resposta: Això crec que és una cosa que també s’ha après amb els anys, que s’ha de tractar bé als veïns. Ets conscient que la gent no està a favor de l’ocupació

de bones a primeres, per tant tu saps que t'ho has de currar i els ho has d'explicar. Com que sempre s'intenta fer aquest bon contacte amb els veïns difícilment algú et tancarà la porta, t'escoltarà. Ha canviat molt la concepció aquesta i ara hi ha molta gent que li parles d'ocupació i potser et diuen: "mentre no m'ocupis lo meu" tot i que ja ho saben que no els ocuparàs lo seu i vegin que tu tens unes ganes de construir coses, de generar coses maques i boniques i positives, en general la gent ho viu bé.

17. Pregunta: S'hauria de regularitzar o legalitzar d'alguna manera l'ocupació?

Resposta: És una pregunta difícil. Segurament l'ocupació no existiria si hi hagués un repartiment equitatiu de les propietats, això per començar. No em passa pel cap que hi pugui haver un canvi legislatiu en les lleis. Legalitzar l'ocupació no acabaria de tenir un sentit perquè el dia que algú afavoreixi canviar la llei per afavorir o per perjudicar l'acumulació de propietats, també les ocupacions cauran perquè voldrà dir que no hi haurà aquesta necessitat. Segurament que hi haurà algú encara que ocuparà perquè no sé què, però entenc que el que seria la legalització no ho acabo de veure.

El que seria la regularització jo crec que sí que ja ha passat en molts casos, però perquè els ajuntaments s'hi fiquen pel mig, no sempre amb la mateixa voluntat, però a vegades si que els ajuntaments decideixen dir: "es pot generar un conflicte si aquí hi ha un desallotjament" o saben que s'està fent una putada a un seguit de gent que necessita aquell espai no només per generar les seves activitats sinó també per respondre a algunes necessitats bàsiques i ja s'han regularitzat alguns casos d'ocupació que hi havia hagut. El que passa és que és tan complicat en el sentit que la propietat privada és com el primer manament del sistema econòmic en que vivim, és inqüestionable, inviolable i jo crec això. No seré un hippie que et diré: "que es legalitzi i que tot sigui ocupar" perquè no seria ser realista, sempre hi hauria resistències a que t'ocupessin una cosa. El que s'hauria d'il·legalitzar és viure en un món on hi ha gent que ha de viure en un cuxitril de casa i després per pagar la casa no pot pagar el menjar. El que s'hauria de garantir des dels governs o des de la societat mateixa que també pot fer-ho ocupant és que hi hagués cases per tothom.

18. Pregunta: Quines perspectives de futur veus al moviment ocupa?

Resposta: Jo et diria que ocupar es poden ocupar moltes coses i per exemple a l'Argentina i també a Catalunya i l'estat espanyol el 36 i actualment a Argentina sobretot quan hi va haver el tema del corralito es van ocupar un pilot de fàbriques i aquí a Catalunya també, a Espanya, els treballadors van ocupar les fàbriques i van fer-les funcionar d'una forma més horitzontal, repartint els beneficis que hi havia... En aquest sentit, veig que ocupar és un acte de resistència contra una injustícia, plantar-te allà, fer-te fort, aprofitar la força que té la gent organitzada contra una injustícia. Jo sempre penso que contra una cosa que és justa

normalment no hi ha un grup de gent que s'organitzi per fer algo, sinó contra una injustícia que és allò que et dóna força i et dóna energia.

Jo crec que, a nivell d'ocupació d'espais, mentre hi hagi propietat, mentre hi hagi gent que necessiti un lloc per dormir, mentre hi hagi desnonaments o mentre hi hagi barris antics o zones residencials que estan buides i que són un pou d'especulació... Ara sentíem fa poc, fa 2 o 3 dies que el 40 i pico % de pisos de Barcelona són comprats per fons d'inversió o per grans propietaris estrangers i tu et quedes: "hi ha gent que està currant 10 hores al dia per menjar precàriament que no pot permetre's ni sortir amb els amics per fer una escapada a no sé on perquè no pot ni pagar-se el tren" a mi em genera una frustració interna i una ràbia de dir: "has de fer algo" si ocupar pot solucionar alguns problemes d'aquests, jo és igual que no sigui legal, s'ha de fer i punt. Tindrà conseqüències jurídiques, però jo estic disposat a acceptar-les, tindrà conseqüències personals, però estic disposat a acceptar-les, amb un límit.

19. Pregunta: Creus que ha de donar un pas més i ampliar el seu àmbit d'actuació?

Resposta: Jo crec evidentment que sí perquè cada dia vivim en una societat més xunga en aquest sentit i jo crec no s'hauria de deixar d'ocupar edificis, que no s'hauria de deixar d'ocupar edificis, no s'haurien de deixar d'ocupar locals per fer activitats que necessitin les persones i que donin resposta als seus problemes i a les seves necessitats.

En part, s'està aconseguint que gent que abans no es plantejava: "tinc una necessitat, doncs ocuparé per respondre a aquesta necessitat" ara s'ho qüestiona i això vol dir que el moviment ocupa s'ha ampliat moltíssim. Només amb tota la gent de la PAH que està ocupant, per exemple, són 5 blocs d'edificis ocupats a Manresa, és molta gent que potser no s'ho hauria plantejat mai. A Manresa hi ha dos ateneus ocupats, hi ha tot un seguit de coses. Em dóna com a mínim la sensació que la cultura aquesta de la ocupació s'ha instal·lat a casa nostra, però també perquè s'ha instal·lat la indignació davant dels problemes i sobretot perquè s'ha instal·lat la cultura de l'acció, de que aquí hi ha una problemàtica que requereix una acció. Molta gent ha deixat de creure en part o totalment, depèn de cadascú, en els grans discursos polítics de: "farem un pla d'habitatge o farem no sé què, hi haurà pisos per tothom, hi haurà habitatges per tothom, a uns preus assequibles" molta gent hi hem deixat de creure i en el que creiem és que ens deixem estar de burocràcia i si hi ha una injustícia, hi ha algú que té més del que hauria de tenir, per sentit comú, s'ha d'actuar i s'ha de fer algo.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

IES ...

Entrevista a Jaume Espinal 23/09/2016

En relació amb el dret d'accés a un habitatge digne i la masoveria urbana

1. Pregunta: A nivell d'evolució, quina ha estat i és l'activitat que ha dut a terme Caritas per afrontar la problemàtica d'accés a un habitatge digne a persones que ho necessiten, fins arribar als actuals projectes de masoveria urbana?

Resposta: D'ençà més de 10 anys Càritas té uns pisos d'acollida per persones que no tenen cap recurs, per tal de garantir-los un habitatge digne. Actualment tenim 6 pisos i 4 apartaments que van totalment a càrrec nostres i que els oferim per uns terminis de 6 mesos. Veient que aquesta és una necessitat, però que actualment també n'hi ha una altra que és la d'aquella gent que pot pagar algun lloguer per sota els preus de mercat (200-300 €), aleshores és quan ens hem plantejat la fórmula de la masoveria urbana que aconsegueix lloguers de 100-120 €.

2. Pregunta: Quan es va iniciar el projecte de masoveria urbana a Manresa? Quantes persones gaudeixen actualment d'un habitatge gràcies a la masoveria urbana?

Resposta: Al juny de 2015 iniciàrem la primera fase amb 4 habitatges situats al Barri Antic de Manresa; a cada un dels habitatges hi ha una família, per tant en gaudeixen aprox. unes 12 persones. Ara estem apunt d'iniciar la segona fase amb 6 habitatges, aquesta vegada al barris perimetrals.

3. Pregunta: Quin perfil tenen aquestes persones? Ha variat aquest perfil en els darrers anys?

Resposta: El perfil és de persones vulnerables, sovint amb atur de llarga durada, però amb capacitat per poder pagar un lloguer mínim que els permeti un habitatge individual. A la majoria els permet sortir de viure dels infrahabitatges o d'habitacions rellogades.

4. Pregunta: Creus que la masoveria urbana pot tenir recorregut a mitjà i llarg termini? Està funcionant en altres indrets de Catalunya? Quin és el paper que juga l'Administració en tot plegat?

Resposta: El recorregut és el d'una alternativa al lloguer convencional. I considerant que l'habitatge és un dret al que tothom hi hauria d'accedir lliurement, i tant que és a llarg termini!. A Catalunya hi ha d'altres experiències a Girona, Barcelona, ... I el paper de l'administració a Manresa és una ajuda econòmica al projecte que ens cobreix el suport de professionals tècnics responsables del projecte.

5. Pregunta: Quins són els factors més destacables als quals atribueixes amb major mesura l'èxit o el fracàs de les diferents iniciatives de masoveria urbana?

Resposta: L'èxit és aconseguir girar la truita al dilema "cases sense gent i gent sense casa". Els fracassos de diferents iniciatives en d'altres municipis ha vingut perquè requereix moltes complicitats: administració, propietaris, llogaters/masovers i un gestor que ho coordini (en aquest cas és Càritas). I també és un fracàs que "la societat" no hagi sigut capaç de resoldre aquesta necessitat bàsica que és l'habitatge (en forma de cooperatives, cessions d'ús, etc.) de la mateixa manera que ha resolt el tema de l'educació o el de la sanitat públiques.

6. Pregunta: És difícil trobar persones que vulguin cedir els seus habitatges per portar a terme la masoveria urbana?

Resposta: NO és immediat, però si ho expliques bé hi ha gent que és capaç d'oferir-ho.

7. Pregunta: Els masovers, per fer front a la remodelació de l'habitatge que utilitzen, recorren al crèdit bancari?

Resposta: De cap manera, el sistema funciona de la següent manera: un propietari té un habitatge buit en males condicions sobre el que s'hi ha de fer unes mínimes obres. Al propietari li oferim posar el pis en condicions i llogar-li com a mínim per tres anys a canvi que ens pagui les despeses dels materials emprats (que són els que es queden fixes incorporats a l'edifici), i que compensi els costos de la mà d'obra (és allò que hi posa el masover abans d'entrar a viure-hi) en una carència dels primers mesos del lloguer.

8. Pregunta: Com finança Caritas els seus projectes de masoveria urbana?

Resposta: El cost per Càritas és el de la coordinació, finançat amb un ajut de l'Ajuntament de Manresa i amb recursos propis.

9. Pregunta: La masoveria urbana és un mecanisme que s'utilitza en altres països? Pots indicar algun exemple?

Resposta: N'està ple d'exemples a França, als Països baixos, a Itàlia, ...

Altres qüestions relacionades amb la crisi i altres moviments

10. Pregunta: Caritas està en contacte amb altres organitzacions com per exemple la PAHC? Quina opinió et mereix la seva actuació?

Resposta: Evidentment estem en contacte perquè a vegades compartim persones que acompanyem. La seva manera d'actuar és diferent de la nostra: ells sols treballen amb gent que ha sigut desnonada, nosaltres amb molts més col·lectius; ells desobeeixen i ocupen, nosaltres convenim.

11. Pregunta: Quines eren les vostres principals línies d'actuació abans de la crisi? I ara? Heu hagut de fer una reorientació del vostre programa de treball?

Resposta: Abans de la crisi ens abocàvem a cobrir necessitats bàsiques. Ara enforquem els nostres esforços a mediar perquè la gent trobi possibilitats d'inserció en el món laboral.

12. Pregunta: Trobes interessant l'auge de iniciatives d'economia col·laborativa (Uber, AirBnb, Bla Bla Car, Wallapop, etc.)? Creus que pot canviar en certa manera el model existent a la societat i que es passi de ser propietari a ser usuari de les coses?

Resposta: Evidentment el model del món actual ha de canviar per molts motius: l'econòmic de la ferotge competència i dels guanys desmesurats, el social per evitar que hi hagi gent exclosa del sistema, el mediambiental per fer sostenible el planeta, el laboral per aconseguir que tothom tingui feina i disminuir les diferències entre els més rics i els més pobres, l'humà per eliminar la xacra dels immigrants o dels sense papers o d'aquells que no compten per res, etc.

Qüestions per al treball de Recerca: La crisi econòmica com a causa del naixement de moviments i fenòmens socials de reacció.

Autor: Terra de maquis

Entrevista a Roser Alegre 24/09/16

1. Pregunta: Què són les cooperatives de consum, en general?

Resposta: Les cooperatives de consum són espais on la gent es troba per organitzar el seu propi consum bàsicament de menjar a través de fer contactes amb productors dels diferents productes que vulguin consumir i s'autogestionen per abastir-se de menjar (també d'altres), però bàsicament menjar.

2. Pregunta: Quines finalitats persegueixen?

Resposta: D'una banda busquen en general consumir productes de proximitat que directament els arriba del productor i que no hi hagi intermediaris entre mig com pots trobar-te a qualsevol altre supermercat o en grans superfícies. Directament abastir-se del productor.

3. Pregunta: Quan va ser fundada la Guixa, per quin motiu i amb quins objectius?

Resposta: La Guixa va ser fundada (espero no equivocar-me perquè a vegades ja em falla) fa 5 anys. Ara vam fer 5 anys al juny. Per quin motiu? Ens vam trobar una sèrie de gent que teníem ganes de consumir d'aquesta forma. A Manresa existien dues cooperatives ja, però estaven plenes; llavors vam decidir crear-ne una de nova i una mica amb l'objectiu de ser coherents amb una forma d'entendre la vida i de poder consumir bàsicament productes de proximitat i també ecològics.

4. Pregunta: Han variat els vostres objectius des del principi?

Resposta: No, al final l'objectiu sempre és el mateix. El que passa és que, a vegades, si que t'has de en funció de la gent que hi ha replantejar-te algunes coses, alguns criteris, però a grans trets els objectius sempre han sigut els mateixos.

5. Pregunta: Us veu emmirallar amb altres moviments o organitzacions similars per començar?

Resposta: Sí, com t'he dit hi havia dues cooperatives a Manresa, el Rostoll Verd, que és la més antiga, i després hi ha l'Almàixera també. Al principi quan vam començar vam reunir-nos amb la gent de l'Almàixera bàsicament perquè ens aconsellessin sobre com feien ells la gestió, com feien la comanda de productes, com s'organitzaven, per poder saber com organitzar-nos nosaltres. D'entrada ens vam copiar una mica el model per poder començar nosaltres.

6. Pregunta: Amb quins problemes us vàreu enfrontar al principi?

Resposta: Al principi hi havia un problema pràctic, que era el lloc on ubicar-nos pel tema de pressupost, si buscàvem un lloguer o no. Vam decidir des d'un primer moment anar a l'Ateneu La Sèquia, que al principi vam anar a l'antic ateneu allà més avall d'on hi ha aquest. Des d'un principi hem estat a l'Ateneu. Altres problemes, doncs això, a nivell organitzatiu de gestió, dels diners, de com fer les comandes..., però no són problemes greus.

7. Pregunta: I actualment?

Resposta: Hi ha problemes que són més estructurals que potser es troben altres cooperatives també, que és que al llarg de tots aquests anys hi ha hagut molta gent que ha marxat de la cooperativa, hi ha hagut gent nova que ha entrat, però com que avui dia els supermercats també es poden trobar productes ecològics i que diuen que són de proximitat, molta gent a vegades ja opta per aquí i llavors no s'acaben d'apropar a la cooperativa, però això és un problema més estructural. A nivell intern hi ha problemes del dia a dia de gestió de l'espai, problemes que no són grans problemes, que si ens arriben nous productes que hem demanat, que si ens n'arriben en excés què en fem, ...

8. Pregunta: Com és la vostra organització? Assembleària, democràtica, representativa?

Resposta: Assembleària, no tinc molt clar el tema representativa, però és assembleària perquè fem assemblees cada dos mesos més o menys i les decisions es prenen ni per majoria. Bé, al final si hi ha decisions a prendre, quan hi ha una majoria que veu les coses d'una manera sí, però intentem sempre posar-nos d'acord i sobretot pel que fa als criteris dels productes que consumim, doncs estar-hi d'acord perquè ens hi hem de sentir còmodes tots els que hi som.

9. Pregunta: Per què vàreu escollir aquest sistema?

Resposta: Suposo que és una mica la filosofia que portem des de l'inici i amb el que tothom ens sentíem còmodes i que, a part de l'objectiu principal que és consumir productes de proximitat i ecològics, també hi ha un rerefons que és fer coses amb comunitat, vària gent i poder-nos conèixer, relacionar, llavors suposo que és el model que ens surt més de base, innat.

10. Pregunta: Les altres cooperatives de consum que coneixes, funcionen de la mateixa manera?

Resposta: La veritat és que no ho sé, però jo crec que si que funcionen a través d'assemblea i llavors no sé fins a quin punt decisions es prenen conjuntament o no, això si que no t'ho sé dir, però si que fan assemblees.

11. Pregunta: Teniu personalitat jurídica?

Resposta: No, som totalment economia submergida si li vols dir així.

12. Pregunta: Us heu plantejat mai canviar el model d'organització o creieu que ja és el més adequat?

Resposta: No, canviar el model no ens ho hem plantejat, ens sentim còmodes amb el que tenim.

13. Pregunta: Està oberta a tothom la vostra organització o bé són necessaris uns requisits concrets per entrar-hi?

Resposta: Està oberta a tothom, l'únic que demana és que perquè funcioni la cooperativa tothom hi ha de posar una mica del seu temps i el seu esforç. Llavors, el que demana d'una persona que vulgui formar-ne part és que pugui col·laborar fent alguna de les tasques que hi ha, però és obert a tothom.

14. Pregunta: Es pot formar part de les assemblees?

Resposta: Tothom qui forma part de la cooperativa sí, que serien els socis.

15. Pregunta: Quantes persones formen part de la vostra organització?

Resposta: Actualment tenim 30 caixes, però no les tenim totes plenes, jo et diria que... t'ho puc mirar i dir concretament, potser en tenim unes vint-i algo plenes, normalment a cada caixa hi ha més d'una persona. Suposo que devem ser uns 40, o una cosa així.

16. Pregunta: Cada persona dins de la vostra plataforma té una funció concreta?

Resposta: Sí, hi ha funcions compartides, però cada persona té com a mínim una tasca assignada, una funció dins de la cooperativa.

17. Pregunta: Esteu en contacte i/o participeu amb altres formacions amb els mateixos objectius?

Resposta: Algunes vegades hem participat en alguna trobada, més tipus mercats o fires com l'Ecoviure i això, però no acostumem a fer moltes trobades amb altres cooperatives, en aquest sentit, no.

18. Pregunta: Treballeu en xarxa?

Resposta: Amb les de Manresa una mica sí perquè els productors que ens serveixen a nosaltres, és a dir, compartim productors amb el Rostoll i l'Almàixera, llavors si que ens vam posar d'acord amb ells que el dia de la comanda fos la mateixa perquè així el productor fa només un viatge a la setmana, això sí.

19. Pregunta: Tots els esforços que destineu en un projecte dins la vostra organització obtenen els resultats desitjats?

Resposta: Projectes més enllà del consum del dia a dia. La veritat és que fem una mica d'activitats fora del que és el consum habitual intentant muntar alguna xerrada, algun taller, més o menys. També som bastant de mínims. Vull dir que tots som bastant happy's. També ens preocupem fins a cert punt. No brillen per la nostra organització a l'hora de muntar actes. Al final, tothom va molt enfeinat i el que realment d'això és el dia a dia d'aquí a la cooperativa, però quan hem muntat coses, quan ens hi hem ficat si que hem tingut un bon resultat.

20. Pregunta: D'on provenen els vostres ingressos?

Resposta: Els nostres ingressos que no són gaires. O sigui, per cada comanda que fa una caixa, del preu que paguem al productor, nosaltres hi sumem em sembla que és un 2 % en el preu. Aquest 2 % és el que es queda La Guixa per tenir una mica de caixa per despeses del local o altres d'activitats que puguem fer. D'una banda per aquí i també llavors quan una persona entra a la cooperativa paga una mena de quota de soci que són 20 euros per sempre i ja està. Des de fa un temps sí que ho hem canviat i com que faltaven diners, paguem una quota diferent que em sembla que són 10 euros l'any per caixa. Caixa és unitat de consum i no té perquè sempre ser una persona sinó que en poden ser dos, tres, una família, ...

21. Pregunta: Us heu interessat mai pel microcrèdit?

Resposta: No. Sempre ens hem intentat... bé potser ho vam mirar al seu inici, però tampoc tenim cap compte corrent al banc ni res.

22. Pregunta: Creieu que podeu mantenir la vostra activitat en el futur?

Resposta: Sí, jo crec que mentre hi hagi gent eficient per tirar-ho endavant, encara té validesa el projecte, sí.

23. Pregunta: El vostre moviment creieu que anirà a la baixa, a l'alça?

Resposta: No t'ho sé dir, és allò que et comentava abans dels productes, que avui en dia molta gent el dia a dia va molt a tope, té molt poc temps per dedicar a altres coses. Llavors, si troba productes ecològics, de proximitat al mercat o al supermercat, potser li costa més formar part d'una cooperativa on s'ha d'implicar i té responsabilitats i si que és veritat que d'un temps cap aquí som menys gent de la que havíem estat. Fa un parell d'anys potser havíem arribat a tenir plenes les 30 caixes i ara no les hi tenim.

24. Pregunta: Si el producte és de proximitat, ecològic i de proximitat, és més barat?

Resposta: No sempre, a vegades el productor elabora el producte, però no en fa en gran quantitat com altres grans empreses o altres productes i a vegades els preus són més ajustats a la realitat. Si fas servir depèn de quins productes surten més cars perquè tenen unes garanties d'ecològic. Llavors, potser un pa d'aquí és més car que un pa d'algun altre lloc, però per altra banda potser les verdures no perquè són més barates... tampoc ho tinc molt controlat. Si que és veritat que la gent que és aquí el que busquen no és que sigui més barat sinó que encara que hagin de pagar una mica més, com que busquen la qualitat, si has de pagar una mica més no suposa un problema.

25. Pregunta: Cada quan feu comandes?

Resposta: Nosaltres fem comandes cada dimarts. El dimarts és el dia que venim aquí a recollir la comanda. Llavors, de dimarts a dijous al vespre, divendres al matí tenim temps per fer la comanda, fem servir un programa per Internet, es pot fer aquí a l'ordinador de La Guixa i sinó també ho pots fer a casa per Internet. Llavors hi ha unes quantes persones que són les encarregades d'extreure el llistat de productes que ha demanat i, per exemple, el de verdures li passa tot el que ha demanat la gent de verdures, cadascú passa en el seu productor i el dimarts següent els productors ho porten aquí i llavors hi ha unes altres persones que són

les encarregades de distribuir-ho. Cada comanda que ha fet cada unitat doncs distribuir-la a les seves caixes de 6 a 8 i a les 8 la gent ve a buscar-ho i a pagar-ho.

26. Pregunta: Quins tipus de productes són els més demanats?

Resposta: Tenim verdures sobretot. Pa i derivats, formatges i làctics, fruita cada 15 dies perquè com que ve de més lluny ens és més complicat d'abastir-nos-en cada setmana. Ous, pollastre, xai, tenim alguns productes de bellesa, d'higiene corporal, tenim llegums cuits, vi, oli i alguna cosa més. Bàsicament, és tot menjar, almenys nosaltres de moment encara no ho hem ampliat molt. Productes de neteja fa temps que ho volem fer i encara no en tenim.

Interviewees' biography

Arcadi Oliveres Boadella

Arcadi Oliveres is a well-known economist and activist for social justice and peace. He was born in Barcelona in 1945. He studied economics at the Universitat de Barcelona and was known for being a defender of democracy during Franco's dictatorship. After finishing his degree, he began projects of economic development and some years later got into organizations which promoted peace. Nowadays, he is retired and gives talks about the crisis and capitalism. He founded "Procés Constituent a Catalunya" together with Teresa Forcadès and other figures, a social movement which promotes the change of our political, economic and social system.

Bernat Sorinas Giménez

Bernat Sorinas is a member of the PAHC Bages and a social activist. He lives in Manresa and works as a waiter. He has been in the anti-evictions movement from the very beginning and was one of the promoters of the movement in Manresa.

Jaume Espinal Farré

Jaume Espinal is an architect and the director of the organization Caritas Manresa. In the last few years he has been developing and implementing the project of "masoveria urbana" basically in Manresa, but he has also extended it to some other cities in the Catalan territory.

Jordi Bordes Casé

Jordi Bordes has a degree in history and has been into squatting for many years. He collaborates with the Ateneu La Sèquia in Manresa.

Josep Huguet Biosca

Josep Huguet is a Catalan politician born in Manresa in 1951. He was Minister of Trade, Tourism and Consumer Affairs of the Generalitat de Catalunya from 2004 until 2006 and Minister of Innovation, Universities and Enterprise from 2006 to 2010. He is an industrial engineer and he also has a degree in History by the Universitat Autònoma de Barcelona. Since 1989 he has been a member of Esquerra Republicana and he has had many responsibilities in the party.

Pere Bonvehí Sebarroja

Pere Bonvehí is one of the founders of the organization Ecoxarxa del Bages, which wants to be an alternative to the Euro and capitalism. Nowadays he is a user of the Ecoxarxa.

Rosa Pintó Mestres

Rosa Pintó is a lawyer who has been working in the public administration for more than 35 years. Nowadays, she is the Cap de Secció Jurídica d'Habitatge at the Ajuntament de Manresa.

Roser Alegre Fontanet

Roser Alegre is one of the founders of the cooperativa de consum La Guixa in Manresa. She buys ecological and local products every week thanks to this organization. She is also a member of la CUP in Manresa and was number 7 on the list for the municipal elections.

Santiago Niño Becerra

Santiago Niño Becerra is an economist born in 1951. For many years he worked in the steel sector and since 1994 he is professor of economic structure at the Universitat Ramon Llull. He is currently working at the Institut Químic de Sarrià and is known for his pessimistic perspectives of the future. In 2010 he published a book called “Teoria sobre el nou crac econòmic de 2010” in which he predicted another upcoming crisis that could go on until 2020. The book was fiercely criticized by other experts.

Sergio Nasarre Aznar

Sergio Nasarre was born in Tarragona in 1974 and is currently a professor of Civil Law at the Universitat Rovira i Virgili and substitute magistrate of the Audiència Provincial de Tarragona. He is a member of the Group Motor, which was in charge of writing the Plan Estatal de Vivienda from 2013-2016. Apart from that, he is also the director of the Càtedra d’Habitatge of the Universitat Rovira i Virgili and is one of the promoters of shared ownership and temporary ownership.

**APPENDIX III
QUESTIONNAIRES**

Austria questionnaire:

1. Can you give me some information about your education and your job position?

I have earned a BA (Bachelor of Arts) in Scandinavian Studies at the University of Vienna and the University of Copenhagen. Currently I am on maternity leave (for twelve months), but I usually work at APA (Austrian Press Agency) in Vienna as a media screener – reading the daily news, creating press portfolios for several clients, doing media analysis...

2. In general terms, how good is the Austrian welfare state? Can you think of any examples?

I think the Austrian welfare system is one of the most decent world-wide. Welfare benefits have a long history in Austria, especially in the traditionally socialdemocratic ruled city of Vienna. Nevertheless in recent times there have been the same discussion abouts cut-backs as in many other European countries (for example less social money for asylum seekers than for Austrian-born people...).

Me and my boyfriend are currently experiencing the benefits of social welfare for the time we spend at home (one parent being at home, the other one normally working) with our baby daughter (now five months old). In Austria, parents can choose from five different forms of paid parental leave. We chose parental leave for 24 months (each of us being at home for twelve months) and are given about 780 Euros each month. For more information on that topic visit:

<https://www.bmfj.gv.at/familie/finanzielle-unterstuetzungen/kinderbetreuungsgeld/kinderbetreuungsgeld.html>

3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return? Yes, definitely.
4. How has the crisis affected Austria and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly.

Being a young and well-educated person in Austria (30 years old, university degree), the crisis has not affected my life very strongly. Still, unemployment has risen in Austria and some of my friends (all with university degrees as well) have had troubles finding jobs for several months.

5. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Austria, it is around 8 %. Do you think this 8 % is realistic?

I think this figure is correct.

6. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs?

It strongly depends on what education you have earned. My brother for example is going to be a medical doctor soon and can find work at nearly every hospital in the country. On the other hand there a growing group of young people, often with

migrational background (f.ex. turkish parents...), that drops out of school early and doesn't continue with professional training (for example a "Lehre", what means to learn a craft like plumber or hairdresser...) or education. This group is far more likely to become unemployed, the rate is around 25 % (!).

7. In Austria, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency?

It strongly depends if you live at the countryside or in a city. As far as I can tell, in the rural areas it's still a high ideal to build one's own house, while people who live in the cities mainly rent their homes. In the last years real estate prices in all big cities of Austria (especially in Vienna and Innsbruck) have strongly risen, so it's quite expensive and for young people mostly impossible to buy a flat in urban areas.

8. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of Austria? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in Austria?

I think it's quite similar in Austria, but – different to Spain – doesn't occur very often.

9. Are there many social inequalities in your country?

On the first sight, inequalities in Austrian society are not too advanced. But if you take a closer look on how property and wealth is spread, you see the inequalities quite strongly – Austria's gini coefficient is 0,76. Reasons for this development is on the one hand the relatively high income tax and hardly no taxes on heritage (f.ex. real estate...).

https://de.wikipedia.org/wiki/Verm%C3%B6gensverteilung_in_%C3%96sterreich

10. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them?

There are many social and clerical institutions which take care of the homeless, for example NGOs like "Caritas" or "Vinzi Rast". These institutions have a long history and often also get financial support from the state. There are also municipal housing programmes and social residential building by the city of Vienna that also have a long history.

11. Have there been any evictions in Austria because the householders couldn't pay their rents or mortgages?

It hardly ever happens in Austria, also due to a very high legal renter's protection.

12. Is there a social movement helping people who have been evicted?

No, see quest.10 and 11.

13. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the

effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support?

As Austria wasn't that badly affected from the crisis in 2008 and 2009 there haven't been many social movements as f.ex in Spain or Greece.

14. Is the squatter movement widespread in Austria? If so, what type of activities does it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected?

Squatters in Austria mostly belong to the punk movement. There are a couple of places in Vienna that have been occupied for a long time, some since the 1970s. The biggest problem in my opinion in this context is the real estate property that is left vacant until rents will rise, see quest. 7. Also to mention here is the inability of the Austrian government to provide homes all of the refugees who came to Austria in 2015 and 2016. In my opinion this is unacceptable and a shame for a rich country like Austria.

15. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber, time-sharing apartments, ...)? Do you know of any local example?

Uber had quite a hard start in Austria with some legal cases brought in from the cab lobby. In Vienna and other cities there's a lot of Air BnB as in most European cities as well. Still, these initiatives in Austria develop quite slowly and often die due to financial problems.

Finland questionnaire (Risto Pitkänen):

1. Can you give me some information about your education and your job position?

Telecommunication Engineer (BSc). I worked 30 years for Nokia, currently semi-retired.

2. In general terms, can you compare the Finnish welfare state with the European one? Can you think of any examples?

Finland belongs to the EU. Standard of living is quite high, on the same level as the other Scandinavian countries (a bit lower). Also the political and socio-economical system is similar to other Northern European countries.

3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return?

Yes

4. How has the crisis affected Finland and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly.

The financial crisis has effected Finland also but maybe not as much as in Southern Europe. There has been problems in our own town (Salo), but this hasn't been because of the financial crisis. The reason is that Nokia closed it's mobile telephone factory here few years ago and left many unemployed people. Even though I have a good education and long working experience, it is very difficult to find a job. (It is often the case, if you are 50+years old.)

5. Back in the 90s, you went through a very deep crisis in your country. Is there any similarity with the current one? Was there a social movement worth mentioning at that time? Obviously, the social networks then cannot compare with the ones we have at the moment.

I think the crisis in the 90's was more severe than this current one. To my knowledge there wasn't any specific social movement

6. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Finland, it is around 10 %. Do you think this 10 % is realistic?

I suppose 10 % sounds about right. Lot on industrial (factory) jobs have disappeared from Finland to lower cost countries, but there has been new kind of work to replace those (like ICT). And the traditional Finnish forest/paper industry is doing quite well again after many years of struggle.

7. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs?

I'm not sure about the current statistics but I suppose the unemployment rate is not worse for the younger people. I suppose the problem is that it's more difficult to find permanent, well-paid jobs than it was before.

8. In Finland, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency?

It's more common to buy a house (or a flat). It's a cultural thing, people want to own their houses (if they can afford it). Because of the crisis, mortgage rates are very low and people are still able to buy their own house or flat

9. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of Finland? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in Finland?

This has not been a problem in Finland yet, because the prices of the houses has gone up. Just last week there was news, that on some rural areas this is changing. And yes, you can lose your property and still be in debts.

10. Are there many social inequalities in your country?

Compared to many other countries, no. The income differences are relatively small and the social security system works quite well. Unemployed single parents are the poorest people in Finland as a whole.

11. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them?

There are some homeless people in bigger towns but not very many. Social services mostly takes care of them. Also some other organisations, like the Church and Red Cross do help those. In Finland you must have a warm place to live in, because the winters are so cold. There are people, who live "under a bridge" and they sleep in shelters in winter time. Quite often there is drugs addiction, alcoholism or mental problems behind the homelessness. In Helsinki, it is sometimes difficult to find a flat for a reasonable price, and that causes problems.(See the question 15)

12. Have there been any evictions in Finland because the householders couldn't pay their rents or mortgages?

That happens sometimes, I don't know how much.

13. Is there a social movement helping people who have been evicted?

Not especially for this purpose. See the answer to question 11.

14. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support?

There has been some new efforts by the government to help those local areas which have higher unemployment rate than the others. There has been also some EU funding for this.

15. Is the squatter movement widespread in Finland? If so, what type of activities does

it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected?

There has been some but not much. Mainly in bigger towns. I suppose the homelessness hasn't been the reason for those, they have been more like "alternative culture" people. I don't really have an opinion of this. The homelessness is not really a big problem in Finland.

16. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber, time-sharing apartments, ...)? Do you know of any local example?

There has been some of that, but again mainly in bigger towns.

Germany questionnaire (Bernd Bahrfeck):

1. Can you give me examples of the German welfare state you are proud of? An example would be the health, although there is a big difference between people who use private health insurance and the ones who use the public one. Do you think it is worth paying your taxes to get all these services in return? In Germany rich and poor people pay more or less the same in taxes and it is always said that it should be different. Lots of people say that for the quantity of taxes they pay they get not enough services in return. When there was the crisis, the state had to rescue some banks with public money which meant that the citizens were paying for it. The government only paid attention to the banks and not to the real problems in the country.
2. How has the crisis affected Germany and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? A friend of mine used to work in an office selling “accions” of a company called American Force. After the crisis he started having less and less work until two years later he had to quit and look for another job. Do you have an anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly.
3. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Germany, it is around 4,4 %. Do you think this 4,4 % is realistic? It is not realistic because lots of contracts are for some months or only one year. The real rate would be between 10 and 12 % unemployment. I can think of people who have mini-jobs, for example, and cannot make ends meet. As far as I know, many people have a job but their working conditions are very poor.
4. How about employment among the youngest age group? Are they getting quality jobs? Lots of people who get a degree in university cannot work of what they have studied for, they end up getting lower qualified jobs. In Germany students can just study or study and work (3 days studying and two days working) this last option has not enough places. Many students who want to be teachers, when they finish their career can find only one year contracts. In the education sector there used to be contracts until the retirement.
5. Germany is a country where people tend to rent houses rather than buy them. Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency? In Spain, this is totally different. After the crisis this tendency changed. The “intereses” were really low and people started buying rather than renting. (Feien hipoteques que mantinguessin els interessos baixos sempre)
6. Are there many social inequalities in your country? Yes, there are. For lots of people, finding jobs is difficult and when they find one it's for a short period of time. It is also said that rich people don't pay enough taxes. Lots of migrants have problems too.
7. Have there been any evictions in Germany because the householders couldn't pay their rents or mortgages? What have the citizens' responses been? Yes, there have been many. There was lots of people who asked for mortgages they could pay in that moment but they didn't know if they would be able to pay them in some years time. After the crisis there was lots of families who had less income and couldn't afford paying the mortgage.

8. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? What movements have there been? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support?
9. Is the squatter movement widespread in Germany? Yes, there is squatter movement in Germany. If so, what type of activities does it carry out? There are squatted properties where cultural activities are developed. Normally police goes to these places and then they have to go to court. The administration doesn't look at these places in a good way. Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected? Do you know of any squatter?
10. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber...)? Do you know of any local example? Yes, the co-operative economics has been developed. I don't know of any local example.

Iceland questionnaire (Ari Ingimurdanson):

1. Can you give me some information about your education and your job position?
I am an engineer, I am the discipline manager for geoscience and at the same time project manager for geothermal projects. I have a PhD in engineering.
2. In general terms, can you compare the Icelandic welfare state with the European one? Can you think of any examples?
The Icelandic welfare state is most similar to the welfare of the Nordic countries. I will comment on several items commonly referred to as part of the welfare system:
Health care: Healthcare is free for children but a contribution (with a yearly maximum) is requested for adults (30Euros for a visit to a specialist doctor).
Education: Education is for free (small entrance fee) and the state provides a subsidised loan system for university education.
Labor protections and regulations: Unions are strong but note that no special compensation is given when a worker is laid off which means the labor market is very flexible.
Unemployment insurance: Yes, a fixed amount similar to the minimum salary. 2 years maximum but after the crisis it was increased to 4 years.
Pensions: Private pensions with pension funds that are asset based (and not flow through state pensions like in Spain). Public housing Very little or none. Most people live in their own house.
3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return?
Yes.
4. How has the crisis affected Iceland and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly.
I personally lost my job but found another one right away. I have never been unemployed. There was huge inflation (20 %) in Iceland after the crisis so our purchase power was severely reduced but unemployment went highest to 10 %.
5. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Iceland, it fluctuates between 4 and 2.2 %. Do you think this percentage is realistic?
Yes. This is residual unemployment since I think everybody can get some kind of a job in Iceland.
6. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs?
Not as well as they should. There have been news of young educated people leaving the country due to few opportunities for quality jobs. The main need for labour now is in the tourism industry which does not require educated or skilled labour.
7. In Iceland, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency?
We rather buy them. This is probably due to cultural issues and the fact that it was quite affordable. In other Nordic countries the model has been to rent. The crisis has not changed the willingness of people to buy their housing. Note that in the 2 last years, housing prices have increased dramatically and it is considered difficult for younger people to get housing now.

8. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of Iceland? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in Iceland? In Iceland you also lose your house. But note that the state stepped in with help programs after the crisis to help the ones that were in the deepest dept.
9. Are there many social inequalities in your country?
Iceland ranks among the highest in terms of social equality in the world. I think this is mostly true. Iceland has the smallest distribution of income in Europe (difference between the highest and lowest salaried).
10. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them?
There are few homeless people in Iceland. There are shelters that they can go to for food and shelter. There is also social housing for individuals which cannot work due to disabilities (mental or physical).
11. Have there been any evictions in Iceland because the householders couldn't pay their rents or mortgages?
Yes. Quite a few (in the hundreds which is high per capita).
12. Is there a social movement helping people who have been evicted?
There were social movements to correct the housing and mortgage debts during the crisis. None specifically for evicted people.
13. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support?
The crisis has had a significant political aftermath (I call that a social movement). New parties have been created. There has been at times significant protests in Iceland (at least once the government left power due to protests). Currently it is expected that the older political parties will have difficulty forming government after the next election in the fall.
14. Is the squatter movement widespread in Iceland? If so, what type of activities does it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected?
There is no squatter movement in Iceland. It is rather easy to evict people from houses. Renters that do not pay rent can be evicted quite fast.
I do not specially agree or disagree with the squatter movement.
In the hypothetical situation that there were homeless people in Iceland and empty houses in private ownership, I think the government would intervene so that homeless people would have shelter. I think most Icelanders would agree with such actions. Note that the winter in Iceland makes the situation and possibility of survival of homeless people much more difficult in Iceland than in Spain.
15. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber, time-sharing apartments, ...)? Do you know of any local example?
Not much. In tourism AirB&B has been become very popular. This allows the general public to make money of the tourists.

Ireland questionnaire (Kenneth Burns):

1. Can you give me some information about your education and your job position?

PhD. College lecturer at University College Cork.

2. In general terms, can you compare the Irish welfare state with the European one? Can you think of any examples?

The Irish welfare state is a residual, means tested model. It is moderate in terms of social protection levels (neither UK workfare model nor liberal, universal Nordic model). In terms of social transfers, it favours married, working families.

3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return? Yes. This is the essence of social democracy! However, in Ireland the effective tax rate paid by everyone is not very high. I would prefer to pay slightly more to get better social services.

4. How has the crisis affected Ireland and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly.

The crisis has led to a c. 25 % cut in take home salary. Both of the adults in this house work for the public sector (no compulsory redundancies). Most family members were placed on reduced time for a period to help retain jobs.

5. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Ireland, it is around 7.8 %. Do you think this percentage is realistic?

Yes. There are clearly more people back at work and there are much more cars on the road than this time last year. Our economy is growing and one can see evidence in cars being purchased.

6. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs?

Unsure. I would know about graduates and there are posts, but entry level salaries are now much lower. Still evidence of emigration amongst some graduates. Govt. policy is to promote upskilling and return to work. Re quality jobs, Ireland has lots of high levels jobs, but one can see more Irish people in lower paid service jobs that heretofore might have been occupied by immigrants.

7. In Ireland, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency?

People tend to buy house, buy supply is low at present and rents are rising dramatically. Home ownership model is still the norm.

8. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of Ireland? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in Ireland?

This was a considerable social movement in Ireland, with limited success. Banks and hedge funds got debts socialised but not individuals. People were mostly expected to pay back full amount but in recent times some banks have down deals

with individuals on a case by case basis.

9. Are there many social inequalities in your country?
Yes. Significant growing housing crisis. High levels of child poverty compared to 10 years ago (closer to USA levels whereas before closer to German levels). Ireland is quite liberally economically and inequalities are considered drivers for social mobility (cough! Everyone knows that politics is crap!). However, we seek to more social democratic in orientation and seek to reduce inequalities, but not always in practice.
10. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them?
There is a strong social movement that seeks to address homelessness. Lots of pressure from this sector leading to embarrassment of government and pouring of significant money into sector to address now growing levels of homelessness. This is linked to home repossession and growing rents. Supply is low as cost of land and building out of sync with what people can afford.
11. Have there been any evictions in Ireland because the householders couldn't pay their rents or mortgages?
Yes,.
12. Is there a social movement helping people who have been evicted?
Yes. Largely based in large cities. Now well-funded, but supply of suitable housing still an issue. "New Beginnings" are a popular, vocal social movement supporting families to avoid being evicted.
13. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support?
Large growth in left wing politics (People before profit) and large movement towards independent politicians now elected to parliament. Lots of services like Focus Ireland working in this area and many many smaller groups. Some specialising in helping people restructure debt and negotiate with banks.
14. Is the squatter movement widespread in Ireland? If so, what type of activities does it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected?
Very little squatting. All society responsible for the care of people. State should either directly support those homeless or support civil society sector to provide suitable accommodation. Strong support in country to respect and protect private property as mostly home ownership, but growing rental. Very poor levels of social housing in Ireland in last 25 years, but now public demand for state to return to providing social housing.
15. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber, time-sharing apartments, ...)? Do you know of any local example?
Unaware of any of these in Ireland. Maybe there are, I just don't know.

United States of America questionnaire (Tray Taylor):

1. Can you give me some information about your education and your job position?
Bachelor of arts, retired corporate executive.
2. In general terms, can you compare the USA welfare state with the European one?
Can you think of any examples?
I cannot speak to the European welfare state; however the welfare state in the USA is one that has been under stress due to economic difficulties. For the most part, to be on public assistance is considered a negative, but finding reasonable employment has been difficult for many as their skills do not match what is needed in an ever changing job environment.
3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return?
Yes, I think the USA does a reasonable job of providing a social safety net, personal security and infrastructure in return for taxes paid
4. How has the crisis affected THE USA and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly. At its worst, there were many for sale signs on houses, but for the most part people managed to survive on less. Accumulated savings I believe is now very low for the average American. My family and friends did not advance economically during this period, but no one close to me was severely impacted.
5. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In Iceland, it fluctuates between 4 and 2.2 %. Do you think this percentage is realistic?
In the USA, the official unemployment rate is 5.5 %. Under the Obama administration, the definition of unemployment was changed to only include those actively looking for work, not those who stopped looking due to not finding anything. Many believe unemployment's "true" rate is closer to 10 % based on the historical manner of measuring it.
6. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs?
The answer is yes and no. In general, it is safe to say that finding first jobs are more difficult. However those who choose their career paths wisely (careers that are thriving) and are well prepared leaving school still find openings. Nurses for example are in high demand.
7. In the USA, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency?
In the USA, home ownership is still what most people strive for. However, after the economic crisis, many many more people rent than previously and this is not expected to change soon. Now many banks and corporations own the properties.
8. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of Iceland? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in Iceland?

In the USA, it is the same as in Spain. You borrow based on the value of the house. If the house falls in value, it is not a burden the bank has. It is up to you to pay back the original loan value. To me, that only makes sense or else banks would have to charge much higher rates of interest to offset defaults on mortgages

9. Are there many social inequalities in your country?
Yes. But they are being worked on and i believe are remedied over time. Whether it is women's rights to vote, black integration into society, gay rights, etc etc... With time, the USA gets the issues right.
10. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them? In the USA, there are social services that care for the homeless. Some are government sponsored, some are private charities and individuals making certain they have food, medical care, and able to sleep inside on cold nights. Some outreach programs try to get them help with drug abuse and mental issues common with the homeless.
11. Have there been any evictions in the USA because the householders couldn't pay their rents or mortgages? Yes, there are evictions because householders can't pay rent or mortgage.
12. Is there a social movement helping people who have been evicted? Not that I am aware of. In general within the USA, it is considered that people need to live within their financial limits and if they can no longer pay their rent or mortgage, they should move somewhere they can afford. The same as they may upgrade their living situation if experiencing good economic fortune.
13. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support? I can't say that I am aware of any in the USA, but perhaps they exist. I don't think the problem is considered to be as severe or extensive as it is in Spain.
14. Is the squatter movement widespread in the US? If so, what type of activities does it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected? In USA, not an issue.
15. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber, time-sharing apartments...)? Do you know of any local example? Probably exist, but I am not aware of them.

United States of America questionnaire (Bill Korn):

1. Can you give me some information about your education and your job position?
BA (Psychology, Education, Math), University of Michigan, 1969. MBA (Finance, Real Estate), University of Colorado, 1977. Lecturer in Real Estate, University of Colorado, 1977-82. Licensed Real Estate Broker, State of Colorado, 1976-2006. Member, Boulder County Planning Commission, 1979-1983. Member/Chair, Leadville Planning & Zoning Commission, 1989-1993 & 1997-1999. Independent real estate investor and landlord, 1976 to present.
2. In general terms, can you compare the American welfare state with the European one? Can you think of any examples? It appears to me that both welfare states are quite similar in that they provide multiple large and widespread programs (health, retirement, housing, education, food, transportation, telecommunications, etc., etc.) that are very pervasive and very expensive. I have seen estimates that more than 50 % of Americans receive some sort of governmental support and it is, no doubt, greater in most European countries. One of the best measures, in my mind, of the extent of the welfare state in any country is the ratio between total governmental expenditures and GNP. Here it is about 40 %. I seem to recall that Belgium was over 60 %. Google it! Anyway, the differences are mostly in the extent and specific applications of the welfare state and not so much the philosophy.
P.S. Don't forget the regulatory aspect of the welfare state which, for our "welfare", has a very profound impact on our economies and societies.
3. Do you think it is worth paying your taxes to get all the services you get in return? No. Both because I pay a much larger tax than average and because I believe that most of the "services" that I get could be provided better and more cheaply by private parties (schools, for example). Also, a large part of my taxes go towards transfer payments (see question 2) which I do not consider to be a "service".
4. How has the crisis affected the US and in particular your immediate surroundings, family, friends, jobs and free time? Do you have any anecdote related to that you would like to tell me to illustrate this point? A good example always makes people understand it more clearly. A rather large question, but I have to say that I think that this recent "crisis" has been rather overrated. Check out the Great Depression or the Panic of 1893 if you want to find out what hard times really meant in America. The people I know (and remember Leadville is a blue collar community) managed just fine and continue to do so. Part of the reason for this is that America is so enormously wealthy that it can absorb these downturns without a disaster and part of the reason is that the media blew the problems out of proportion to begin with.
5. In Spain, the unemployment rate is around 25 %. In America, it is around 5 %. Do you think this 5 % is realistic? One recalls the immortal words of Mark Twain to the effect that "there are lies, damn lies, and then there are statistics". It is important to understand the methodology behind these numbers. Here, the unemployment rate is the number of people out of work looking for work divided by the work force. It does not include the number of people who might be able to work, but are not looking (there are also lots of sampling problems). So, the important statistic is labor force participation which is the % of the working age population that is employed-presently about 62 % in America and near historic lows. Then there is

the problem of black market labor or workers who are not reporting. So, it can be tricky to compare. The best you can do is hope that the data is treated consistently over time so it can be used to discern trends. As for comparing countries, try to make sure that you have apples and apples.

6. How about employment among the youngest age group? Are young adults getting quality jobs? Probably not. And why should they? Why would a newcomer to the workforce expect anything other than an apprentice level experience? No one is entitled to quality jobs any more than they are entitled to a happy marriage. Until the advent of the post industrial age there was hardly any quality work to be had since most people were agricultural or industrial workers in generally poor conditions. The question makes a remarkable assumption.
7. In the US, do people tend to rent houses rather than buy them? Is it because of a cultural reason? Has the crisis changed this tendency? These days about 62 % of American households own their homes (not necessarily the same people as in the work force). This is down from almost 69 % at the peak just before the crash. About 64-66 % is more or less normal. It is cultural and financial reflecting such factors as job mobility, mortgage and tax policies, and rent to house price ratios. I would almost argue that the urge to own land is primal and the "crisis" was just a blip in this statistic.
8. In Spain, if you cannot pay back your mortgage, you can lose your property and still be in debt with the bank for a long time because you are supposed to pay back the original price of the house, not only the current value. Is this also true of America? This is considered very unfair and thanks to the anti-eviction movement, over here it is starting to change. How does it work in America? Most mortgages in America are non-recourse which means that the lender can only take the property, although there are some mortgages in some states that do allow the lender to pursue the individual. I am curious to know why it is unfair to expect someone to pay back money that they borrowed for their own benefit and with the promise of repayment? If you lend money, don't you expect to be repaid?
9. Are there many social inequalities in your country? Of course there are! Where and when has there been a large society without inequalities?
10. How about the homeless? Are there social services that care for them? Is there a social movement that takes action to protect them? We have lots social services for the homeless and an entire cult that constitutes a movement. So much so that some people believe that we encourage homelessness. I actually think that a large part of the problem is the refusal to confine the mentally ill and thereby impinge upon their rights.
11. Have there been any evictions in the US because the householders couldn't pay their rents or mortgages? There have been lots of evictions in America.
12. Is there a social movement helping people who have been evicted? This might be a very small movement and I am not really aware of it. Best to look in New York City or San Francisco.
13. As a result of the crisis, have there been some social movements to cope with the effects of the crisis? Which ones? Have these movements increased with the passage of time or they don't have much social support? I wouldn't say that there

is a social movement in response to the "crisis". Instead there has been a Federal regulatory response to the banking system (more rules about loan standards, etc.) and, to a lesser degree, in the real estate industry. Still, I review most new loans in our county and there are plenty of bad new loans being made.

14. Is the squatter movement widespread in the US? If so, what type of activities does it carry out? Do you agree with it? Do you think that although there are homeless people in the streets, private property must be respected? There is some squatting in America, but it would be hard to call it a movement. If we had such a movement, I would be against it. If you are interested in a defense of private property, I would refer you to Adam Smith and Milton Friedman. But I'm sure your teachers have brought them to your attention.

15. After the crisis, has co-operative economics been developed (for example Blablacar, Uber...)? Do you know of any local example? I don't have any experience with Uber or its cousins so it is hard for me to comment. I would like to point out that in a free market all transactions are cooperative in the sense that all parties are freely agreeing to the transaction according to their own free will and perceived benefit. An uncooperative economics would occur when people are forced to engage in transactions against their will and to their detriment. Taxes or Obamacare, anyone?

A couple of observations. Underlying many of these questions is an assumption that there is quite a lot that individuals should expect from society, but not so much about what individuals owe to society and themselves. I believe that the most successful cultures are those that encourage individual freedom and initiative and keep the State at a distance. I offer as evidence the English speaking economies (most particularly Singapore and Hong Kong to prove that this isn't unique to the West). And why should any society encourage freeloaders? After all, one of the most common complaints one hears in Catalonia is that against the high taxes necessary to support those arrogant lazy racist Spanish bastards.

One could go on, but people write entire books about these subjects. The important thing, according to my old pal Freud, is for the individual to develop the capacity to love sincerely and work honorably. I might add that an occasional good meal helps.

**APPENDIX IV
UBER DOCUMENT**

Uber - Helsinki 29/07/16

The car came fast and the service was excellent. It did not take long to get to our destination.

This is a summary of my conversation with Michael:

- Do you do this (driving for Uber) for a living? No, I just do this as an extra job. Actually, I work as a postman from Monday to Friday.
- Are there people who do this as a full-time job? Yes, some people do.
- Is Uber very spread in Helsinki? Yes, there are lots of people who use it and it is much cheaper than taking a regular taxi. Therefore, taxi drivers are not very happy with it. With a regular taxi you would have paid 3 times more.

The screenshot shows the Uber app interface with the following details:

- Top Bar:** "Tornar a Mail", "18:46", "riders.uber.com", "95% battery".
- Left Menu:** "Your profile 0%", "Add Credit Card", "Verify Mobile", "Verify Email", "My Trips", "Profile", "Payment", "Free Rides NEW!", "Log Out", "Lost something? Check out uber.com/lost".
- Map:** Shows a route in Helsinki from Kaivokatu 1 to Tynnenmerenkatu 8. Trip time: 00:11:23.
- Fare Breakdown Table:**

FARE BREAKDOWN	
Base Fare	2,00
Distance	2,95
Time	2,28
Subtotal	€7.23
CHARGED	€7.23
VISA Personal **** 5023	
- Driver Info:** "You rode with Michael", "RATE YOUR RIDE", 5 stars.

Michael was our first Uber driver. He was from Ghana and had been living in Helsinki for seven years. He was currently employed at the post office and got some extra money working for Uber in his free time.

Uber - Tallinn 29/07/16

It took a while for the car to come because there was a traffic jam in the city center. It took a long time to get to our destination although the distance was quite short and the car was not in very good condition.

- Do you do this for a living? No, I just do this as an extra job.
- Is Uber very spread in Tallinn? Yes, it is spread and I guess taxi drivers are not really happy with it.
- What do you have to do to be an Uber driver? You must have a driving license and follow a three-hour-long tutorial, but it is not very difficult.
- Is it legal? Yes, it is.

The screenshot shows the Uber app interface for a ride in Tallinn, Estonia. The top status bar shows the time as 18:46 and battery at 96%. The app header includes the text "Tornar a Mail" and "riders.uber.com".

Left Sidebar:

- Your profile (0%)
 - Add Credit Card
 - Verify Mobile
 - Verify Email
- My Trips
- Profile
- Payment
- Free Rides (NEW!)
- Log Out
- Lost something? (Check out uber.com/lost)

Map: A map of Tallinn, Estonia, showing the route from Paadi 16 to Vabaduse väljak 3. The route is highlighted in blue and red. The map includes labels for various streets and landmarks.

Fare Breakdown Table:

FARE BREAKDOWN	
Base Fare	1,30
Distance	0,74
Time	1,49
Normal Fare	€3.53
Surge x1.5	1,76
Subtotal	€5.29
CHARGED	
VISA Personal **** 5023	€5.29

Uber - Tallinn 30/07/16

The car came fast and it was comfortable. It just took us a short while to get to our destination.

- Do you work for Uber full time? Yes, I have been doing it for 7 months.
- Do you think it is a good system? Yes, it is flexible and it works very well.

The screenshot shows the Uber app interface for a ride in Tallinn, Estonia. The top status bar shows the time as 18:45 and the battery level at 96%. The app header includes a back arrow, the text "Tornar a Mail", and the URL "riders.uber.com".

The main content area is divided into three sections:

- Left Sidebar:** A navigation menu with options: "Your profile" (0%), "My Trips", "Profile", "Payment", "Free Rides" (NEW!), "Log Out", and "Lost something?" (Check out uber.com/lost).
- Map:** A Google Map showing the route from Pärnu maantee 17 to Kadrioru in Tallinn. The trip duration is 00:07:03.
- Fare Breakdown Table:**

FARE BREAKDOWN	
Base Fare	1,30
Distance	0,92
Time	0,70
Subtotal	€2.92
CHARGED	€2.92
VISA Personal **** 5023	

At the bottom, the driver's profile is shown: a circular profile picture of Andrei, the text "You rode with Andrei", a "RATE YOUR RIDE" button, and five empty star icons for rating.

Uber - Tallinn 31/07/16

- How long has Uber been working in Tallinn? It's been working for a year. It works very well but taxi drivers aren't very happy with it.
- Do you do it as a full-time job? I am self-employed and I do it to have some extra income.

The screenshot shows the Uber app interface for a ride in Tallinn, Estonia. The top status bar shows the time as 17:46 and the battery level at 55%. The app header includes the text "Tornar a Mail" and "riders.uber.com".

Your profile (0% complete):

- Add Credit Card
- Verify Mobile
- Verify Email

My Trips

Profile

Payment

Free Rides (NEW!)

Log Out

Lost something?
Check out uber.com/lost

Map: Shows a route in Tallinn, Estonia, starting at Vabaduse väljak 3 (10141 Tallinn, Estonia) at 11:17 AM and ending at Passenger Terminal D (10151 Tallinn, Estonia) at 11:29 AM. The route is marked with a blue line on a Google Map.

FARE BREAKDOWN

Base Fare	1,30
Distance	0,70
Time	0,72
Subtotal	€2.72

CHARGED
VISA Personal **** 5023 **€2.72**

TRIP SUMMARY:

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERPOP	2.33	00:07:11

Driver: You rode with Sulev. **RATE YOUR RIDE:** ★ ★ ★ ★ ★

Sulev was middle-aged but I did not dare to ask him about his origins. He spoke Russian and Finnish. Unfortunately his English was not very good.

Uber - Helsinki 31/07/16

The driver was far from the port and it took him a long while to come pick us up.

- Is working for Uber a full-time job? No, I only do it on Friday, Saturday and Sunday evenings.

I like driving for Uber to get to know people and tourists and be able to speak with them. If I have to drive 5km to get to where they are, but just drive them 800 metres I will be happy to do it because they do not know the city. What I find bothering is that there are many Finnish people who use Uber for a short ride. They do it to make fun of us because they know we do not have much money. If I cancel a service twice on the same day, then I will be banned for a day so I try not to cancel any although the services are from far away.

The screenshot shows the Uber app interface for a ride in Helsinki, Finland. The top status bar shows the time as 16:43 and the battery level at 61%. The app header includes the text "Tornar a Mail" and "riders.uber.com".

Your profile (0%):

- Add Credit Card
- Verify Mobile
- Verify Email

My Trips

Profile

Payment

Free Rides (NEW)

Log Out

Lost something?
Check out uber.com/lost

Map: Shows a route in Helsinki, Finland, starting at Vastra hamnens taxistation (4:08 PM) and ending at Asema-aukio 2 (4:34 PM). The route is marked with a blue line on a Google Map.

FARE BREAKDOWN

Base Fare	2,00
Distance	2,65
Time	2,03
Subtotal	€6.68
CHARGED	€6.68
VISA Personal **** 5023	

TRIP SUMMARY:

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERPOP	2.66	00:10:08

Driver Information:

You rode with Jude **RATE YOUR RIDE** ★ ★ ★ ★ ★

Jude was an immigrant to Finland, he was black even though he did not mention the country he came from.

Uber - Stockholm 6/08/16

- Do you work for Uber full time? Yes, but just in the summer because in winter it is very cold and it is dangerous to drive. There it is lots of snow on the roads during winter. I work at night with Uber and during the day my dad uses the same car, but he is a regular taxi driver. He does not want to work for Uber.

Tornar a Mail 17:55 68%
riders.uber.com

Your profile 0%

- Add Credit Card
- Verify Mobile
- Verify Email

My Trips

Profile

Payment

Free Rides NEW!

Log Out

Lost something?
Check out uber.com/lost

FARE BREAKDOWN

Base Fare	40,00
Distance	32,07
Time	59,42
Subtotal	131.49 kr

CHARGED **131.49 kr**
VISA Personal **** 5023

Estocolm

4:46 AM
Tegeluddsvägen 21, 115 41 Stockholm, Suecia

5:02 AM
Kungsgatan 70, 111 20 Stockholm, Suecia

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERX	4.30	00:10:31

You rode with Ashraf **RATE YOUR RIDE** ★ ★ ★ ★ ★

The driver was called Ashraf. He had been born in Sweden from Egyptian parents. He spoke Swedish, English and Arabic.

Uber - Stockholm 7/08/06

- Do you work for Uber full time? Just in summer because in winter I study at university to become a doctor. I work on Sundays too.

The screenshot shows the Uber app interface for a ride in Stockholm, Sweden. The top status bar indicates the time is 9:28 and the battery level is 51%. The app header shows the user's profile and the Uber logo.

Your profile 0%
Add Credit Card
Verify Mobile
Verify Email

My Trips
Profile
Payment
Free Rides **NEW!**
Log Out

Lost something?
Check out [uber.com/lost](#)

FARE BREAKDOWN

Base Fare	40,00
Distance	23,95
Time	60,64
Subtotal	124.59 kr
Uber Credit	-75,00
CHARGED	49.59 kr

CHARGED
VISA Personal **** 5023

Map
7:54 AM
Vasagatan 17, 111 20 Stockholm, Suécia
8:10 AM
Galärvarvsvägen 14, 115 21 Stockholm, Suécia

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERX	3.22	00:10:44

You rode with Amir **RATE YOUR RIDE** ★ ★ ★ ★ ★

Amir was middle-aged, spoke English fluently and had been born in Israel. He spoke Swedish, which is obligatory if you want to work for Uber, English and Hebrew.

Uber - Stockholm 8/08/06

- Do you work for Uber full time? Yes, and I think it is a very good job because I can work as many hours as I want to. Every day I can work 13 hours but I must stop for a break at least twice a day. It's not Uber who makes these regulations, but the police. I always write the hours I work in case the police stops me.
- Wouldn't you prefer to work for a regular taxi company? I could if I wished and I would be able to charge the clients more money but I prefer Uber because this way I know I'm going to be paid. Sometimes regular taxi drivers don't get paid, have rows with customers and it is not very safe.
- Do you have to speak English to be a Uber driver? No, Swedish is obligatory in this country, but not English, although it is very useful when tourists use the service.

In Sweden all taxis (Uber taxis too) are identified and registered.

The screenshot shows the Uber app interface for a completed ride in Stockholm, Sweden. The top status bar shows the time as 9:28 and the battery level at 51%. The app header includes the text "Tornar a Mail" and "riders.uber.com".

Your profile (0% progress):

- Add Credit Card
- Verify Mobile
- Verify Email

My Trips

Profile

Payment

Free Rides (NEW!)

Log Out

Lost something? (Check out uber.com/lost)

Map: Shows a route starting at Kungsgatan 70-72, 111 22 Stockholm, Sweden (3:05 PM) and ending at Södra Hamnvägen 46, 115 74 Stockholm, Sweden (3:27 PM). The route passes through Vasastan, Ladugårdsgården, and Östermalm.

FARE BREAKDOWN:

Base Fare	40,00
Distance	34,34
Time	94,83
Subtotal	169.17 kr

CHARGED: VISA Personal **** 5023 **169.17 kr**

TRIP SUMMARY:

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERX	4.60	00:16:47

Driver Information: You rode with Artur. Includes a profile picture of Artur and a "RATE YOUR RIDE" section with five stars.

Artur spoke Swedish, Russian and Armenian. He was an immigrant from Armenian origin.

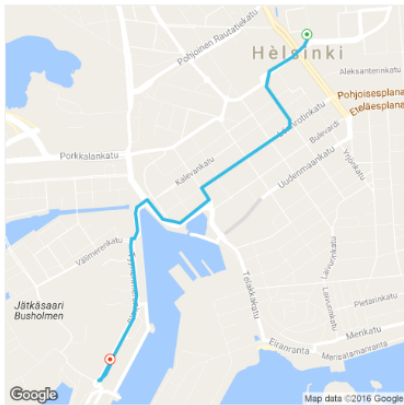
Uber - Helsinki 10/08/16

- Do you work for Uber full time? No, I've been doing it since the beginning of the summer and I only do it during my free time.
- Have you ever seen a woman driving an Uber taxi? No, all the people who I have seen driving a Uber taxi are men.
- Are the taxi drivers happy with this system? Not really and Uber is not 100 % legal but there is not a lot of regulation. I don't have to identify myself as a regular taxi driver. If you take a regular taxi here, it's just 20 euros for a start and later you get charged depending on the time you spend on the road. It's unbelievably expensive!
- Do you have to speak Finnish to work for Uber? No, it's not necessary. In fact, I don't speak Finnish.

YOUR TRIP

10:31 AM on August 10 2016

Find Lost Item Get a Fare review Resend Receipt Request Invoice

10:31 AM
Asema-aukio 5, 00101 Helsinki, Finlandia

10:52 AM
Tyynenmerenkatu 8, 00220 Helsinki, Finlandia

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERPOP	3.28	00:16:21

FARE BREAKDOWN

Base Fare	2,00
Distance	3,28
Time	3,27
Subtotal	€8.55
CHARGED	
Personal **** 5023	€8.55

You rode with Bibars

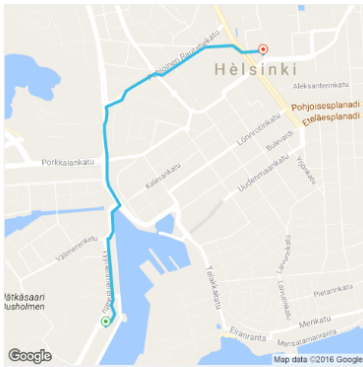
RATE YOUR RIDE ★ ★ ★ ★ ★

Uber - Helsinki 12/08/16

- Do you work for Uber full time? No, I do night-shifts normally as a postman and during the day I work for Uber.
- Do you find Uber a useful system? Yes, it is really useful. Most of the students at university here use it because they are used to new technologies. It's very simple to use and has many advantages, I think it should have been invented sooner. Elderly people prefer regular taxis, but this system will soon catch on. People have to get used to these new ways because the future is going to be like this.
- What do the regular taxi drivers think? In Africa, where I used to live, taxi drivers are a mafia and here it is not very different. When Uber started working the police used to give us a ticket and now it looks as if they have to debate it in the Parliament and nobody bothers us.

YOUR TRIP
5:25 AM on August 12 2016

[Find Lost Item](#) [Get a Fare review](#) [Resend Receipt](#) [Download Invoice](#)

5:25 AM
Västra hamnen taxistation, 00220 Helsingfors, Finlandia

5:45 AM
Asema-aukio 2, 00100 Helsinki, Finlandia

CAR	KILOMETERS	TRIP TIME
UBERPOP	2.74	00:10:15

FARE BREAKDOWN

Base Fare	2,00
Distance	2,74
Time	2,05
Subtotal	€6.79
CHARGED	€6.79
VISA Personal **** 5023	

You rode with Anthony RATE YOUR RIDE ★ ★ ★ ★ ★

Anthony spoke English, but his Finnish was not good enough. He mentioned that this is the reason why there are so many immigrants doing this job. He was an immigrant from Nigeria and had been in Finland for 4 years, but found Finnish impossibly difficult.

A common feature among the Uber drivers is that many of them are immigrants, do it because extra money is good for them and all of them are male. Very few did it as a regular job and most of them did it to get some extra money.

**APPENDIX V
TIME CHART**

ID	Tarea/Modul	Task Name	Duration	Start	Finish	Predecessors	Resource Names
1	1	Reunión de inicio	6 days	Wed 11/02/16	Wed 11/02/16		
2	2	Fase de trabajo	1 day	Wed 11/02/16	Wed 11/02/16		
3	3	Asignación de tareas	1 day	Wed 11/02/16	Wed 11/02/16		
4	4	Definición de objetivos e entregables	1 day	Wed 11/02/16	Wed 11/02/16		
5	5	Determinación de la estructura del TOR	1 day	Wed 11/02/16	Wed 11/02/16		
6	6	Definición de los movimientos o lecciones a analizar	3 days	Wed 11/02/16	Fri 11/02/16		
7	7	Recom del tutor - Revisión del cal	3 days	Mon 14/02/16	Wed 16/02/16	6	
8	8	Fase de información	30 days	Thu 18/02/16	Wed 29/06/16	1	
9	9	Recopilación de información	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
10	10	Actuación de prensa	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
11	11	Libros	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
12	12	Revistas	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
13	13	Internet	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
14	14	Normativa	15 days	Thu 18/02/16	Wed 08/06/16		
15	15	Análisis de la información	12 days	Thu 08/06/16	Fri 24/06/16	9	
16	16	Adquisición de nuevos conocimientos sobre aspectos desconocidos	7 days	Thu 08/06/16	Fri 17/06/16		
17	17	Procesamiento y ordenación de la información obtenida	5 days	Mon 14/06/16	Fri 24/06/16	16	
18	18	Elaboración de cuestionario	7 days?	Thu 18/02/16	Fri 27/02/16		
19	19	Redacción de cuestionarios	7 days?	Thu 18/02/16	Fri 27/02/16		
20	20	Aportación de información al tutor y revisión	3 days?	Mon 27/06/16	Wed 29/06/16	14,17,19	
21	21	Reunión con el tutor	1 day?	Mon 27/06/16	Mon 27/06/16		
22	22	Introducción del curso	3 days	Mon 27/06/16	Wed 29/06/16		
23	23	Fase de Trabajo de campo	50 days	Thu 30/06/16	Wed 07/09/16	8	
24	24	Mesa a entretus (6 diferentes movimientos)	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
25	25	Empañamiento de cuestionarios	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
26	26	Entrevistas	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
27	27	Transcripción de entrevistas	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
28	28	Análisis de movimientos similares a otros países (preencuestal por correo electrónico)	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
29	29	Reportar información al tutor	45 days	Thu 30/06/16	Wed 31/08/16		
30	30	Introducción de curvas	5 days	Thu 01/09/16	Wed 07/09/16	29	
31	31	Fase de redacción	53 days	Thu 08/09/16	Fri 18/11/16	33	
32	32	Definición de estructura i inici de redacció	13 days	Thu 08/09/16	Mon 26/09/16		
33	33	Presentació oral inicial	1 day	Tue 27/09/16	Tue 27/09/16	32	
34	34	Continuació de la redacció, anàlisi crítica i conclusions	25 days	Wed 28/09/16	Tue 01/11/16	33	
35	35	Ultimament preliminar del treball a la secretaria	1 day	Wed 01/11/16	Wed 02/11/16	34	
36	36	Discussió amb el tutor de possibles errors i millores	7 days	Thu 03/11/16	Fri 11/11/16	35	
37	37	Redacció final	3 days	Mon 14/11/16	Wed 16/11/16	36	
38	38	Impressió de documents	1 day	Thu 17/11/16	Thu 17/11/16	37	
39	39	Elaboració del resum e capçalera	1 day	Thu 17/11/16	Thu 17/11/16	37	
40	40	Preparació de còpies digitals	1 day	Thu 17/11/16	Thu 17/11/16	37	
41	41	Ultimament final del TOR	1 day	Fri 18/11/16	Fri 18/11/16	40	
42	42	Fase de preparació de la presentació oral	6 days	Mon 21/11/16	Mon 28/11/16	41	
43	43	Documenació de forma de la presentació	6 days	Mon 21/11/16	Mon 28/11/16		
44	44	Preparar el PPT, final, etc.	6 days	Mon 21/11/16	Mon 28/11/16		
45	45	Exposició oral final	1 day	Tue 29/11/16	Tue 29/11/16	44	